

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

2016

Sisukord

1.	Sissejuhatus	3
2.	Üldine hinnang arstiabile ja tervishoiukorraldusele Eestis	6
3.	Elanike üldine tervises seisund ja kokkupuude tervishoiusüsteemiga	15
4.	Perearsti ja pereõe teenuste kasutamine	39
5.	Eriarsti teenuste kasutamine	92
6.	Hambaarsti teenuste kasutamine	116
7.	Kiirabi ja erakorralise meditsiini osakonna teenuste kasutamine	139
8.	Haiglaraviteenuse kasutamine	152
9.	Apteegiteenus ja retseptiravimid	163
10.	Digitaalne terviselugu	183
11.	Tervishoiu rahastamine	199
12.	Patsiendi teadlikkus teenustest ja enda õigustest	204
13.	Põhijäreldused ja -tulemused	222
14.	Metoodika ja valim	232

1

Sissejuhatus

Sissejuhatus: uuringu eesmärk ja küsitlus

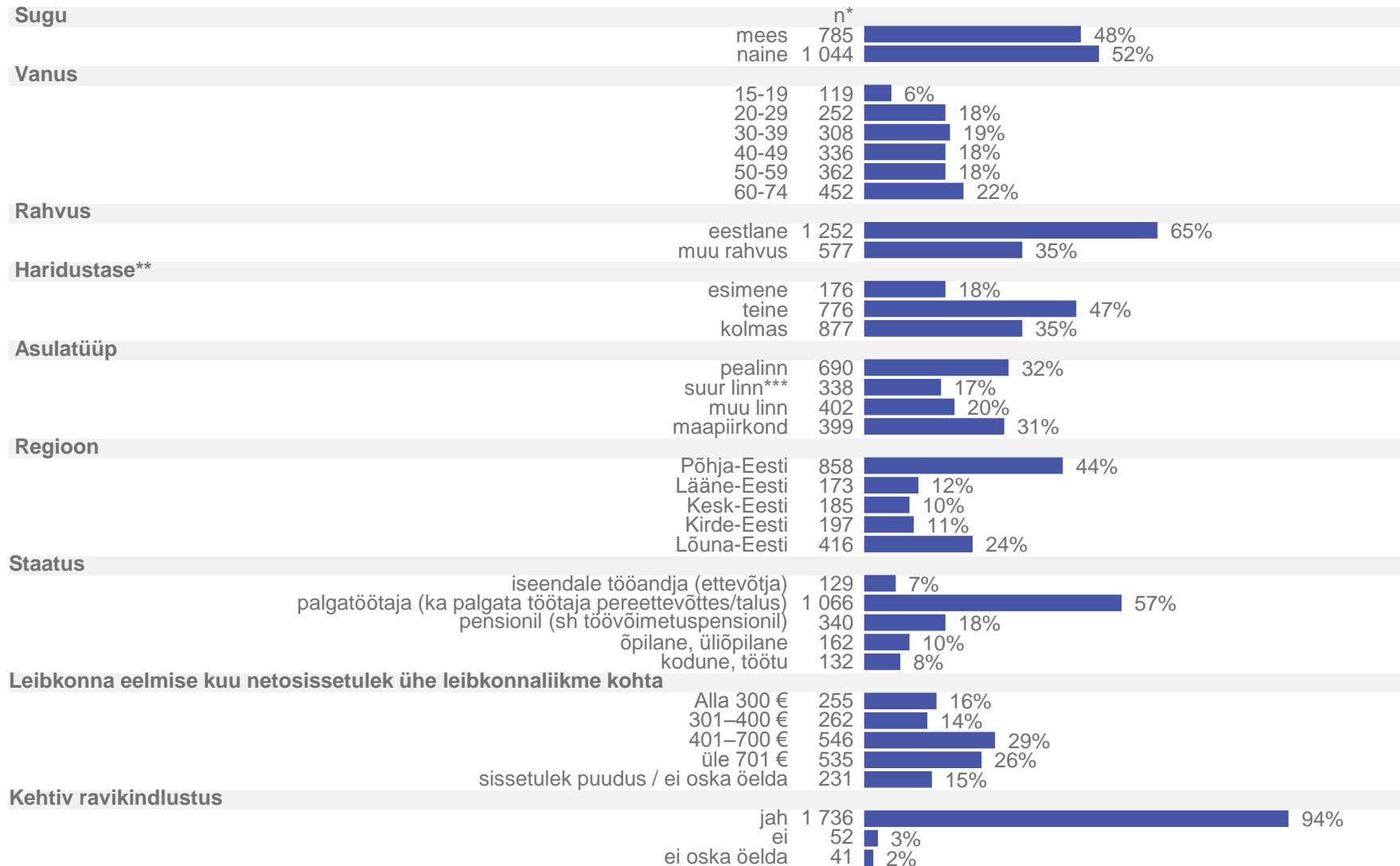
Uuringu eesmärk:

- Uuringu eesmärk oli mõõta Eesti elanike hinnanguid oma tervisele, Eestis pakutavale arstiabile ning tervishoiukorraldusele.
- Uuringu tellija on Sotsiaalministeerium koostöös Haigekassaga. Tulemuste omandiõigus kuulub uuringu tellijale.

Küsitlus:

- Uuringu käigus küsitleti 1829 Eesti 15–74-aastast elanikku (üldkogum 980 821 inimest). Küsitlustöö viidi läbi ajavahemikus 13. septembrist 4. oktoobrini 2016.
- Andmekogumine toimus kombineeritult CAWI (Computer Aided Web Interviewing) ja CATI (Computer Assisted Telephone Interviewing) ehk veebi- ja telefoniküsitluse meetodil. Põhiosa küsitlusest toimus veebiküsitlusena. 60–74-aastaste seas toimus küsitlus põhiosas telefoni teel ning täiendavalt viidi telefoniintervjuusid läbi ka 15–29-aastaste hulgas. Küsitlusele oli võimalik vastata nii eesti kui ka vene keeles.
- Aruandes on uuringu tulemusi võrreldud 2011.–2015. aastal läbi viidud uuringu tulemustega. Enne 2014. aastat viidi uuringuid läbi silmast silma intervjuudena vastajate kodudes, kasutades lisaks erinevaid lähenemisi valimi moodustamisele ja andmete kaalumisele. Erinevatel andmekogumise meetoditel, valimi moodustamisel ja andmete kaalumisel on oma mõju uuringu tulemustele, mistõttu tuleb otseste võrdluste tegemisel enne 2014. aastat läbiviidud uuringutega olla ettevaatlik.
- Aruandes välja toodud statistiliselt olulised erinevused sotsiaal-demograafiliste rühmade vahel baseeruvad Hii-ruut statistikul ning on esitatud usaldusnivool vähemalt 95%.

Vastajate kaalutud sotsiaal-demograafiline profiil % kõikidest vastajatest, n=1829

*Vastajate tegelik arv sihtrühmas ehk vastajate hulk kaalumata kujul. Siin ja edaspidi on vastajate arvud esitatud kaalumata kujul, protsentjaotused aga kaalutud andmetest.

**Haridustasemed

Esimese taseme haridus - alghariduseta, algharidus, põhiharidus, kutseharidus põhihariduseta noortele.

Teise taseme haridus - üldkeskharidus, kutsekeskharidus põhihariduse baasil, keskeriharidus põhihariduse baasil, kutseõpe põhihariduse baasil, kutsekeskharidus keskhariduse baasil.

Kolmanda taseme haridus - keskeriharidus keskhariduse baasil, rakenduslik kõrgharidus (rakenduskõrgharidus, diplomiõpe, kutsekõrgharidus), akadeemiline kõrgharidus (bakalaureusekraad, magistrikraad, doktorikraad).

*** Suur linn – Tartu, Pärnu, Narva, Kohtla-Järve.

2

Üldine hinnang arstiabile ja tervishoiukorraldusele Eestis

Kokkuvõte: üldised hinnangud

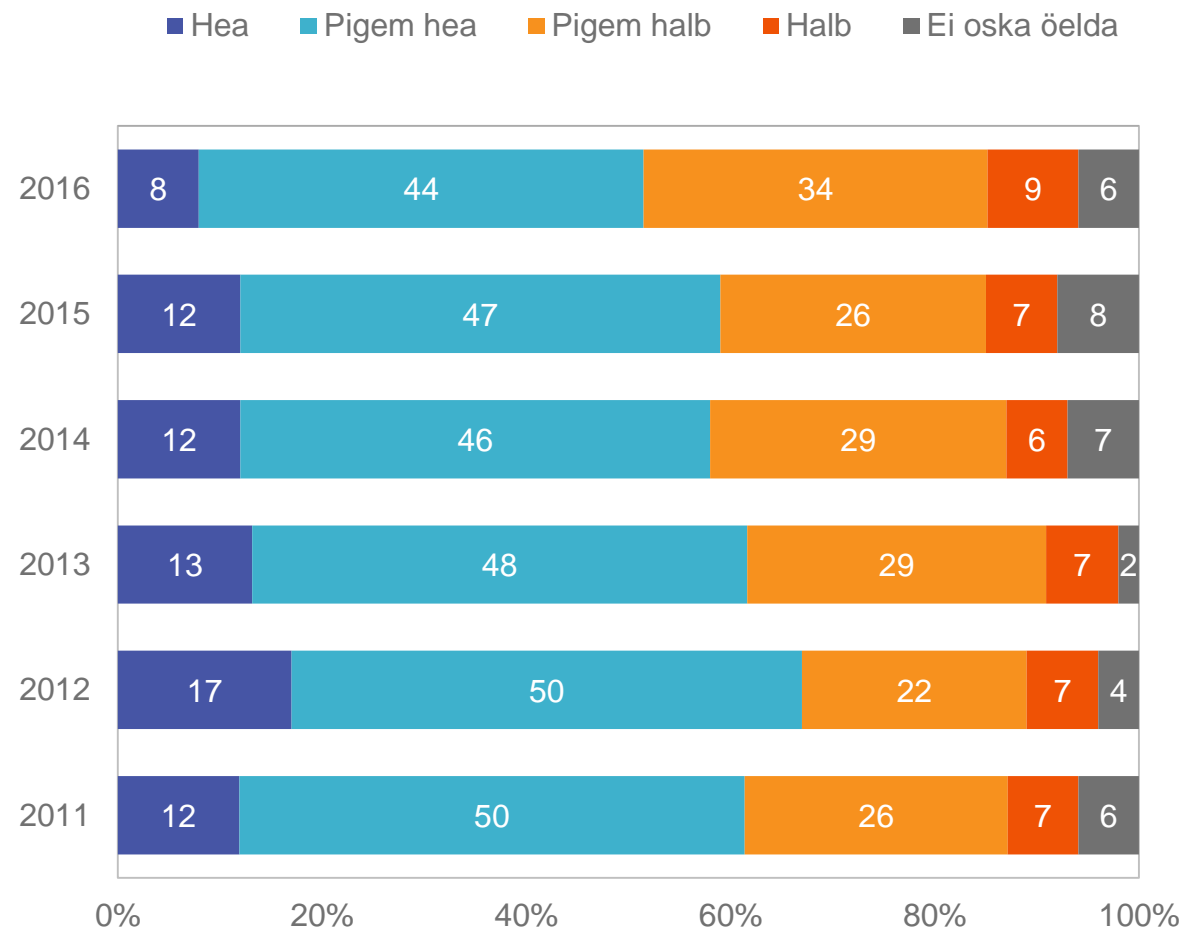
- 51% (arvestades uuringu vea piire 48–54%) Eesti elanikest vanuses 15–74 hindab tervishoiukorraldust Eestis heaks. Varasemal viiel aastal on tulemused jäänud 58–67% vahele. 2015. aastal hindas tervishoiukorraldust Eestis heaks 59%: hinnang tervishoiukorraldusele Eestis on seega langenud.
- Keskmisest kõrgemalt hindavad tervishoiukorraldust Eestis nooremad inimesed (15–19-aastased). Mida paremaks inimene oma tervist hindab, seda kõrgemalt hindab ta ka siinset tervishoiukorraldust. Regionaalses lõikes on rahulolu kõrgeim Lõuna-Eestis, jäädes teistes regioonides keskmise lähedale. Neid, kes hindavad tervishoiukorraldust halvaks, on keskmisest enam 50–59-aastaste ning oma tervist halvaks või keskmiseks hindavate inimeste seas.
- 68% (arvestades uuringu vea piire 65–71%) Eesti elanikest vanuses 15–74 hindab arstiabi kvaliteeti Eestis heaks. Varem on tulemused jäänud 70–78% vahemikku, olles 2015. aastal 73%. Hinnang arstiabi kvaliteedile Eestis ei ole võrreldes 2015. aastaga oluliselt muutunud.
- Keskmisest enam on neid, kes annavad arstiabi kvaliteedile hea hinnangu, meeste, 15–29-aastaste, eestlaste ning Lõuna-Eesti ja eelkõige maapiirkondade elanike seas. Samuti peavad arstiabi kvaliteeti paremaks need, kes hindavad oma tervist heaks või väga heaks. Halvaks hindavad arstiabi kvaliteeti sagedamini naised, 40–49-aastased, muu rahvuse esindajad, Kirde-Eesti elanikud ning need, kelle enesehinnanguline tervis on keskmine või halb.
- 38% (arvestades uuringu vea piire 35–42%) Eesti elanikest vanuses 15–74 hindab arstiabi kättesaadavust Eestis heaks. Varasemalt on tulemused jäänud 42–55% vahemikku, olles 2015. aastal 42%. Elanike hinnang arstiabi kättesaadavusele Eestis ei ole võrreldes 2015. aastaga oluliselt muutunud.
- Keskmisest enam on neid, kes hindavad arstiabi kättesaadavust Eestis heaks, meeste ja 15–29-aastaste seas. Veel on positiivse hinnangu andjaid keskmisest enam eestlaste, esimese taseme haridusega inimeste (algharidusega, algharidusega, põhiharidusega), väljaspool pealinna elavate linnaelanike ja maaelanike, Kesk- ja Lõuna-Eesti elanike ning hea tervisega inimeste seas. Kõige sagedamini on negatiivseid hinnanguid andnud naised, 30–39- ja 50–59-aastased, mitte-eestlased, kolmanda taseme haridusega ning Põhja-Eesti (sh Tallinna) elanikud. Enda tervist keskmiseks või halvaks hinnanud elanikud annavad madalamaid hinnanguid ka arstiabi kättesaadavusele. 59% viimase 12 kuu jooksul mõnda tervishoiuteenust kasutanutest hindavad arstiabi kättesaadavust halvaks.

Hinnang tervishoiukorraldusele Eestis 2011–2016

% kõikidest vastajatest, n=1829

Milline on Teie arvates tervishoiukorraldus Eestis?

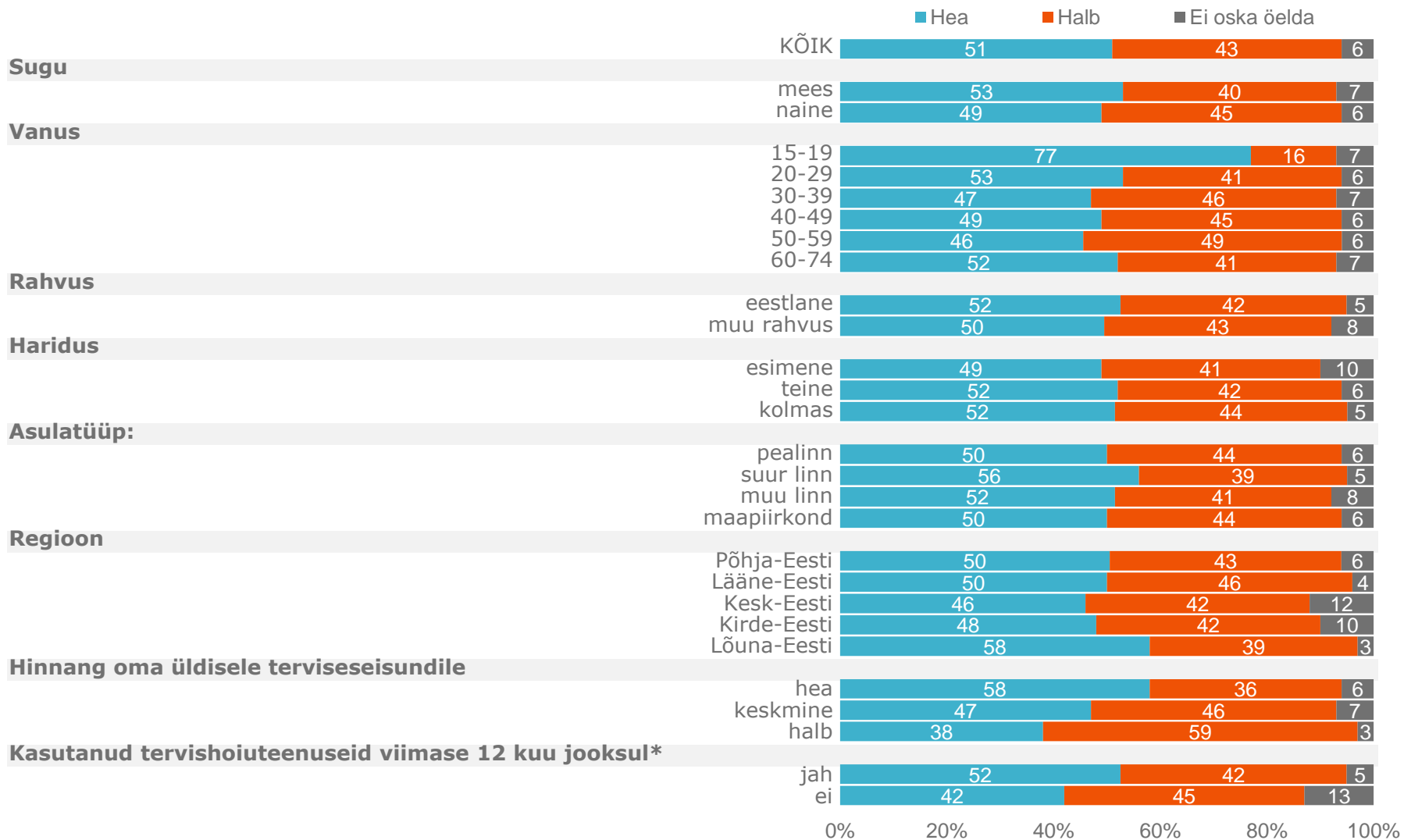
51% Eesti elanikest vanuses 15–74 hindab tervishoiukorraldust Eestis heaks ning 43% halvaks. 2015. aastal hindas seda heaks 59% elanikest. Seega on hinnang tervishoiukorraldusele Eestis langenud.

*Joonisel on arvud esitatud ümardatult, hinnang „hea“ moodustub järgnevalt: 7,5% + 43,7 = 51,2%

Hinnang tervishoiukorraldusele Eestis: profiil

reaprosent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1829

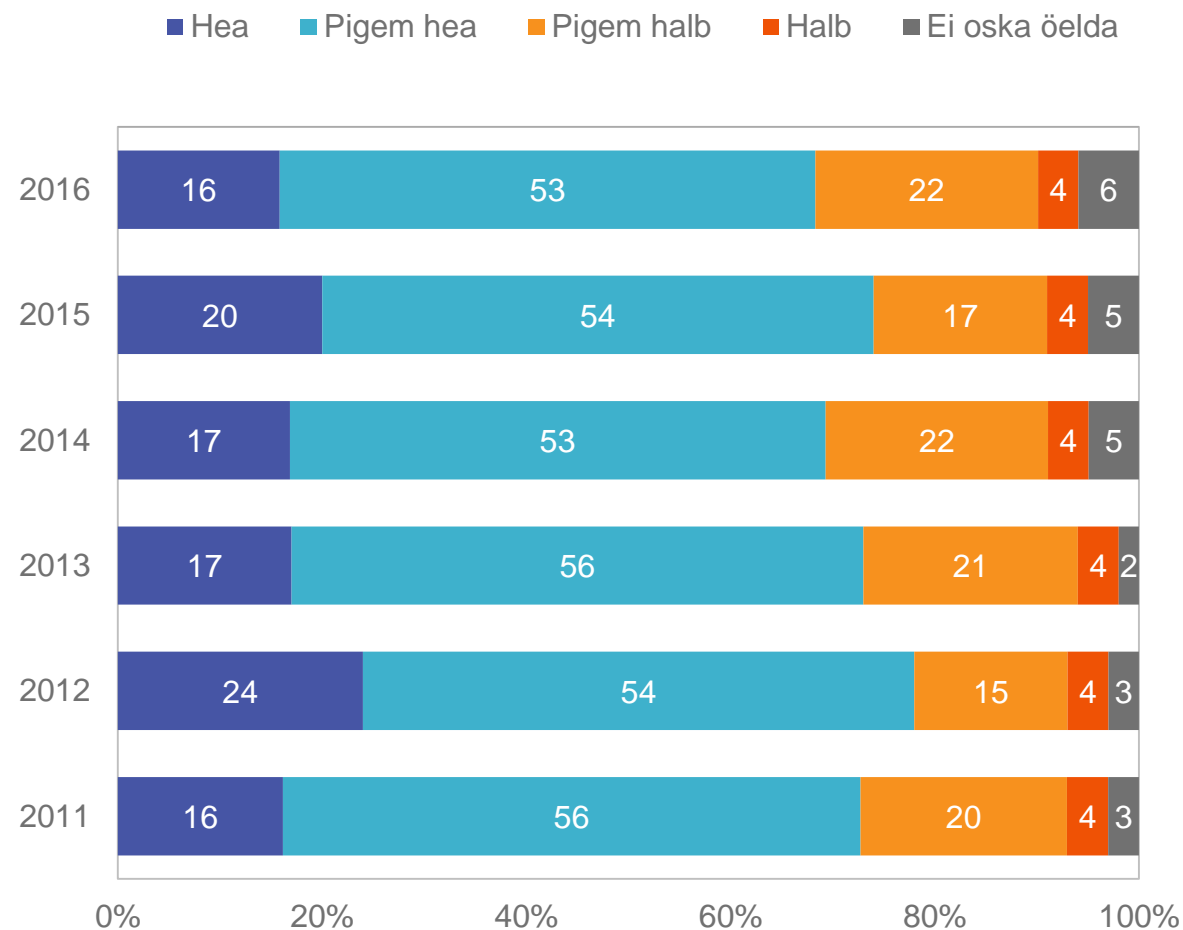
*Kasutanud viimase 12 kuu jooksul ühte või enamat järgmistest teenustest: perearst, pereõde, ämmaemand, hambaarst, eriarst, haiglaravi, päevaravi, kiirabi, erakorralise meditsiini osakond, koduõe teenus.

Hinnang arstiabi kvaliteedile Eestis 2011–2016

% kõikidest vastajatest, n=1829

Milline on Teie arvates praegu arstiabi kvaliteet Eestis?

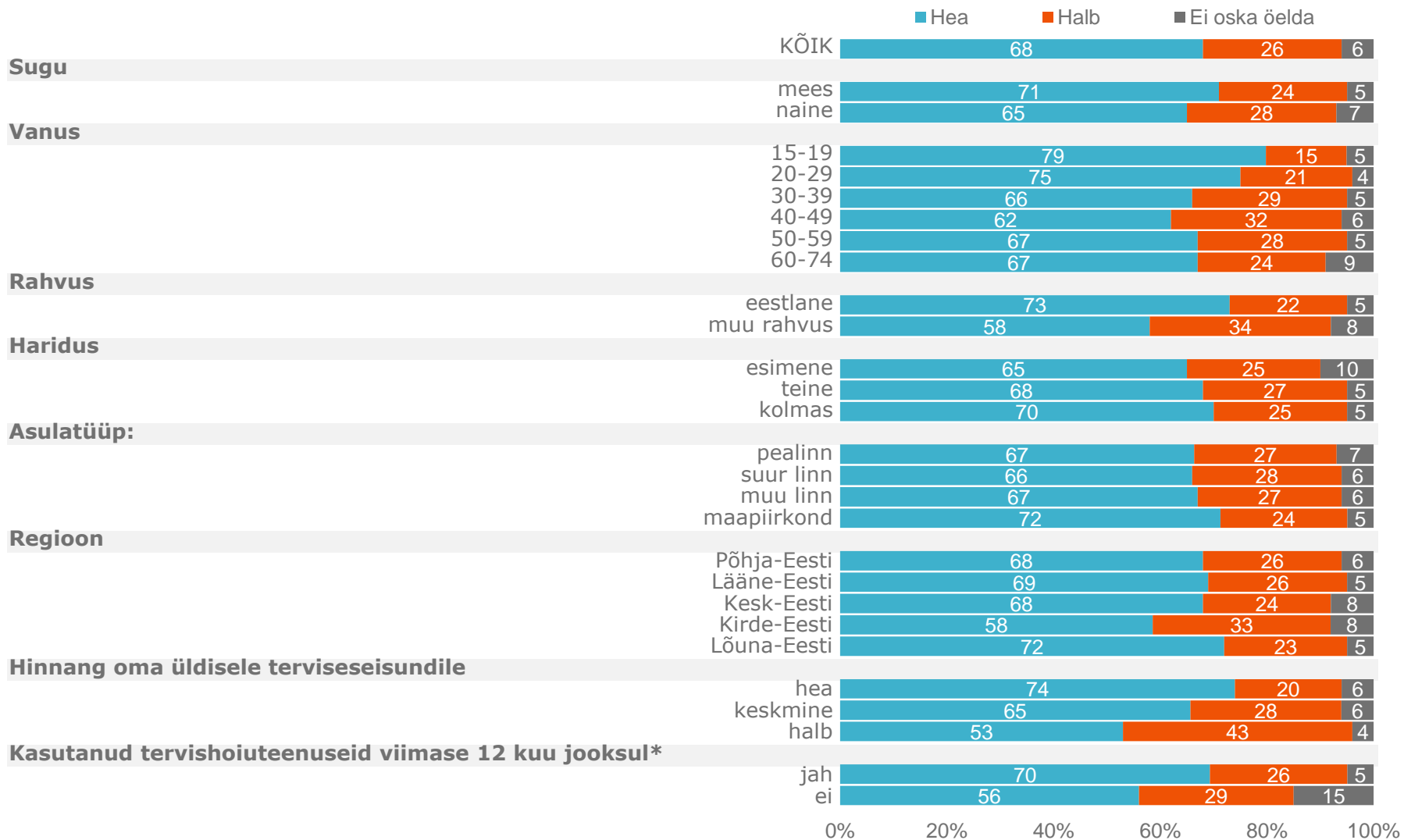
68%* Eesti elanikest vanuses 15–74 hindab arstiabi kvaliteeti Eestis heaks. 2015. aastal hindas arstiabi kvaliteeti heaks 73% elanikest. Hinnang arstiabi kvaliteedile Eestis ei ole oluliselt muutunud.

*Joonisel on arvud esitatud ümardatult, hinnang „hea“ moodustub järgnevalt: 15,6% + 52,5 = 68,1%.

Hinnang arstiabi kvaliteedile Eestis: profiil

reaprosent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1829

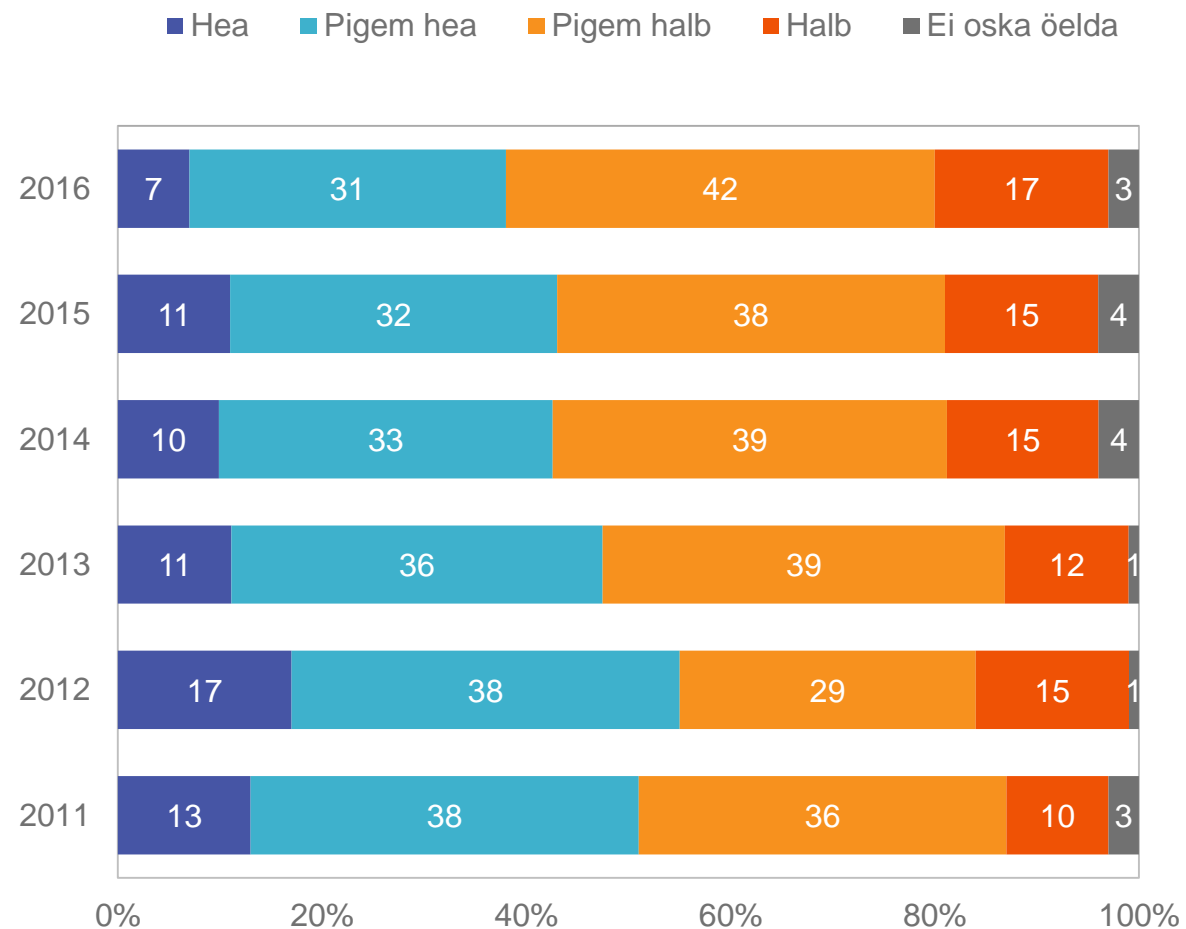
*Kasutanud viimase 12 kuu jooksul ühte või enamat järgmistest teenustest: perearst, pereõde, ämmaemand, hambaarst, eriarst, haiglaravi, päevaravi, kiirabi, erakorralise meditsiini osakond, koduõe teenus.

Hinnang arstiabi kättesaadavusele Eestis 2011–2016

% kõikidest vastajatest, n=1829

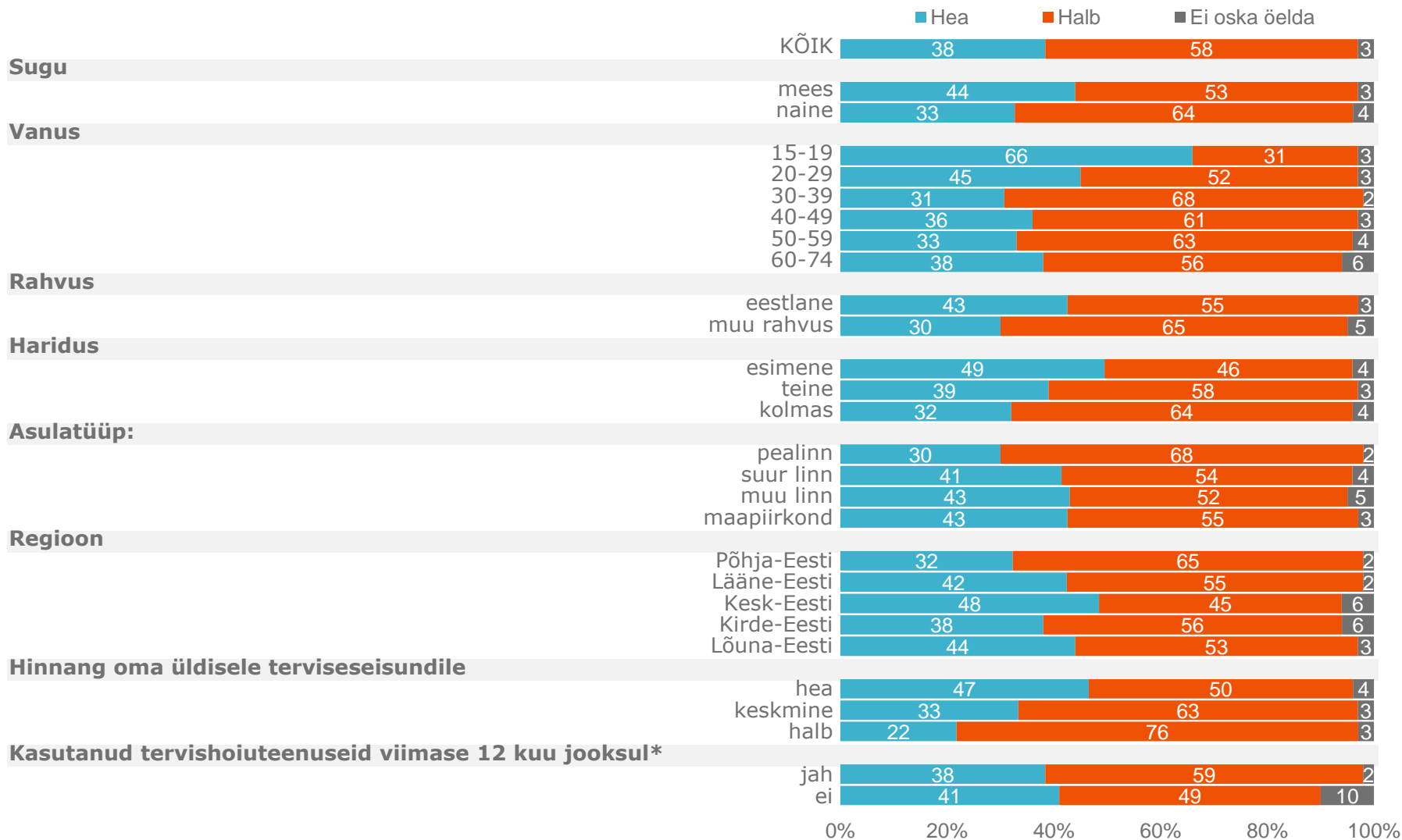
Milline on Teie arvates praegu arstiabi kättesaadavus Eestis?

38% Eesti elanikest vanuses 15–74 hindab arstiabi kättesaadavust Eestis heaks ning 58% halvaks. 2015. aastal hindas arstiabi kättesaadavust heaks 42% ja halvaks 53% elanikest. Hinnang arstiabi kättesaadavusele Eestis ei ole oluliselt muutunud.

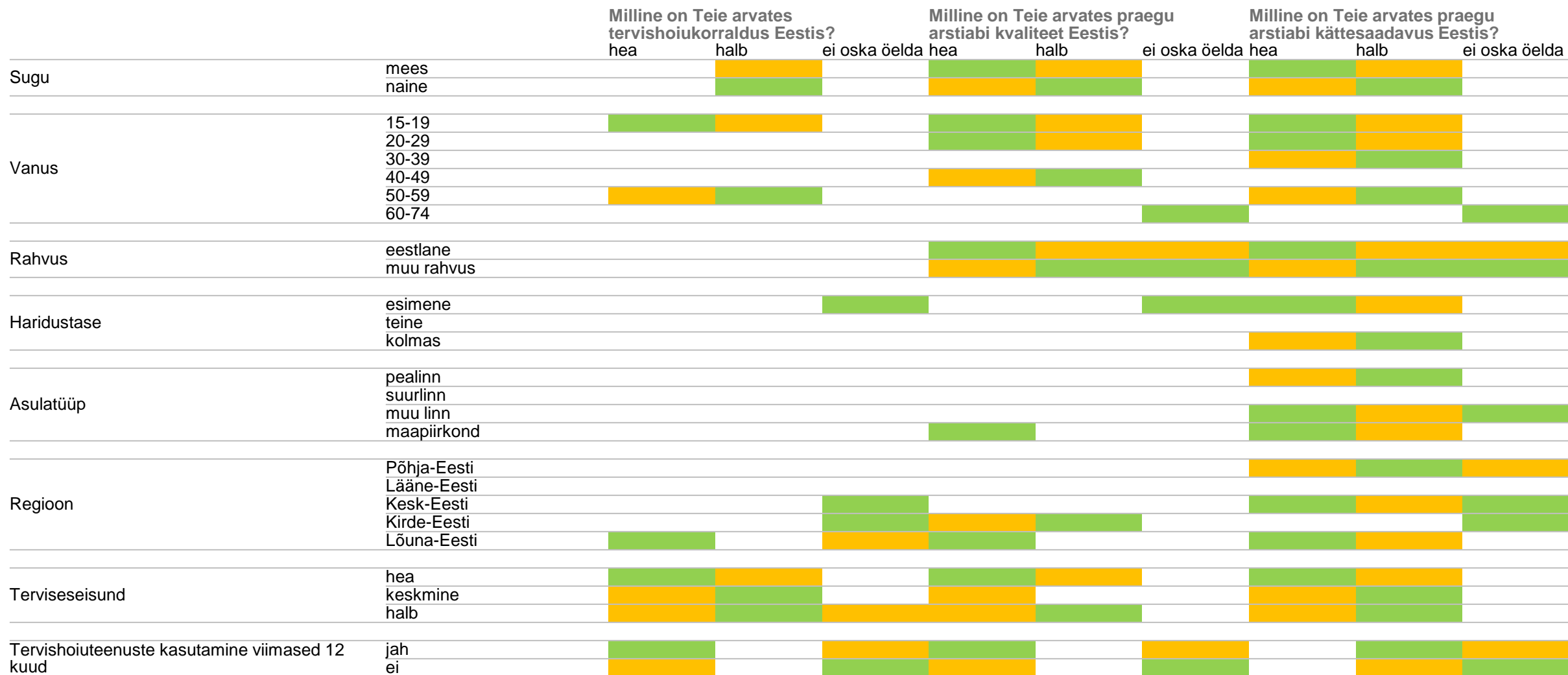
Hinnang arstiabi kättesaadavusele Eestis: profiil

reaprosent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1829

*Kasutanud viimase 12 kuu jooksul ühte või enamat järgmistest teenustest: perearst, pereõde, ämmaemand, hambaarst, eriarst, haiglaravi, päevaravi, kiirabi, erakorralise meditsiini osakond, koduõe teenus.

Statistiliselt olulised erinevused sotsiaal-demograafilistes rühmades

3

Elanike üldine tervises seisund ja kokkupuude tervishoiusüsteemiga

Kokkuvõte: tervises seisund ja krooniline haigus

- Ligi pooled – 46% – Eesti elanikest vanuses 15–74 aastat (arvestades uuringu vea piire 43–49%) hindavad oma tervist väga heaks või heaks, 43% keskmiseks ja 10% halvaks. Elanike hinnang oma tervisele ei ole võrreldes 2014. ja 2015. aastaga muutunud.
 - Mida noorema inimesega on tegemist, seda tõenäolisemalt annab ta oma tervisele häid hinnanguid: 15–39-aastastest hindab oma tervist heaks või väga heaks 64%, 40–49-aastastest 48%, 50–59-aastastest 30% ja 60–74-aastastest 23%. 40–49-aastaste vanuserühmas jaotuvad hinnangud hea ja keskmise vahel peaaegu võrdselt. Vanemates earühmades domineerib keskmine tervises seisund ning võrreldes teiste earühmadega hindavad 50-aastased ja vanemad keskmisest sagedamini oma tervist halvaks (17%). Neid, kes oma tervisele häid hinnanguid annavad, on enam ka eestlaste, kolmanda taseme haridusega ja Põhja-Eesti (sh pealinna) elanike seas.
- Pikaajaline (krooniline) haigus või terviseprobleem on enda hinnangul 49%-l (46–52%) elanikest. Näitaja on samal tasemel nagu 2014. ja 2015. aastal.
 - Kroonilisi haigeid või pikaajalise terviseprobleemiga inimesi on enam 50–59-aastaste (57%) ja 60–74-aastaste (71%) seas ning vähem 15–39-aastaste seas. Nende osakaal 40–49-aastaste seas on võrreldav elanikkonna keskmisega (47%). Lõuna-Eestis on kroonilise haigusega inimesi keskmisest enam (55%) ning Põhja-Eestis vähem (45%). 93%-l neist, kes hindavad oma tervist halvaks, on pikaajaline terviseprobleem, samas kui hea tervisega inimestest on probleem 24%-l. Viimase 12 kuu jooksul mõnda tervishoiuteenust kasutanutest on 52%-l krooniline haigus või pikaajaline terviseprobleem.
- 74% kroonilise haigusega elanikest on tundnud haigusest tingitud piiranguid oma igapäevaelus, sealhulgas 26% on tundnud olulisi ning 49% mõningaid piiranguid. Need näitajad ei ole võrreldes 2014. ja 2015. aastaga muutunud. Kõigist 15–74-aastastest on igapäevaelus kroonilise haiguse tagajärjel piiratud 36%.
 - Neid, kes tajuvad kroonilise haiguse tagajärjel igapäevaelus olulisi piiranguid, on keskmisest enam 60–74-aastaste seas (33%).

Hinnang oma üldisele tervises seisundile 2011–2016

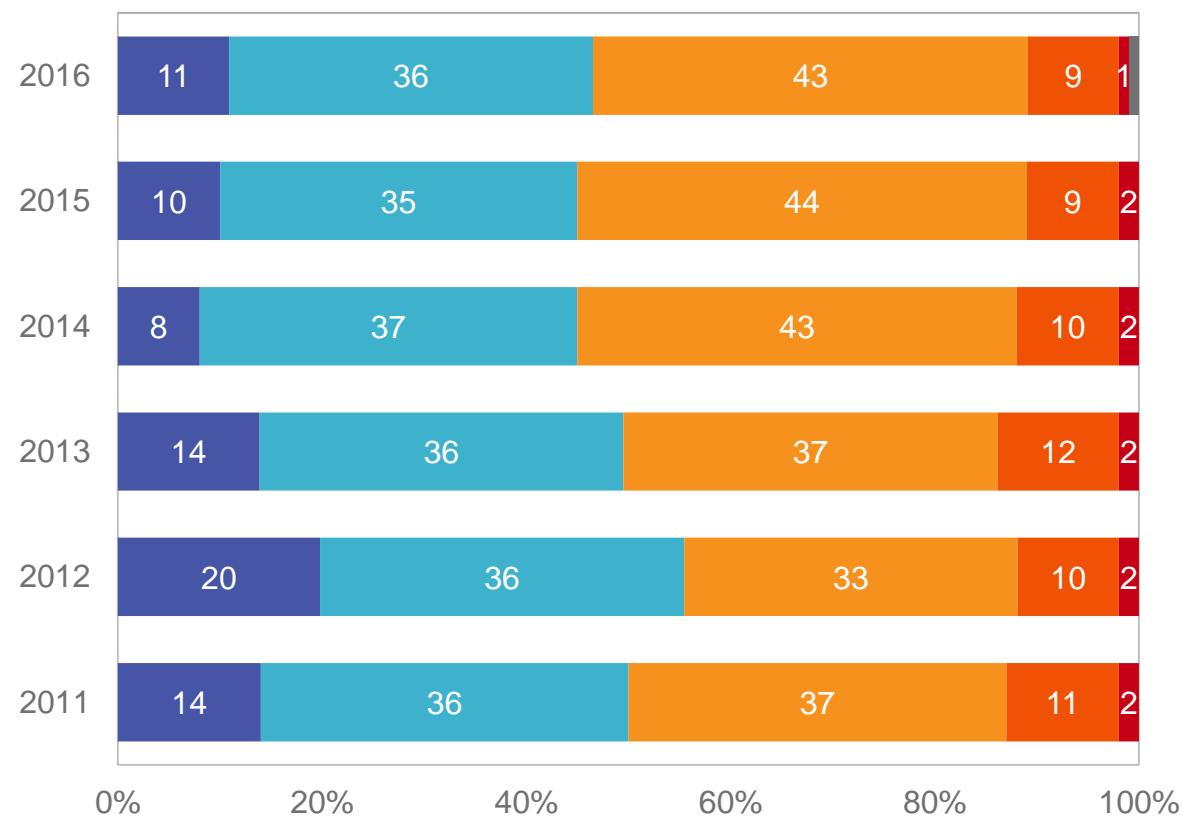
% kõikidest vastajatest, n=1829

Kuidas Te hindate oma üldist tervises seisundit, kas see on ...?

46%* (arvestades uuringu vea piire 43–49%) Eesti elanikest vanuses 15–74 hindab oma tervist heaks.

2014. ja 2015. aastal oli see näitaja samuti 46%.

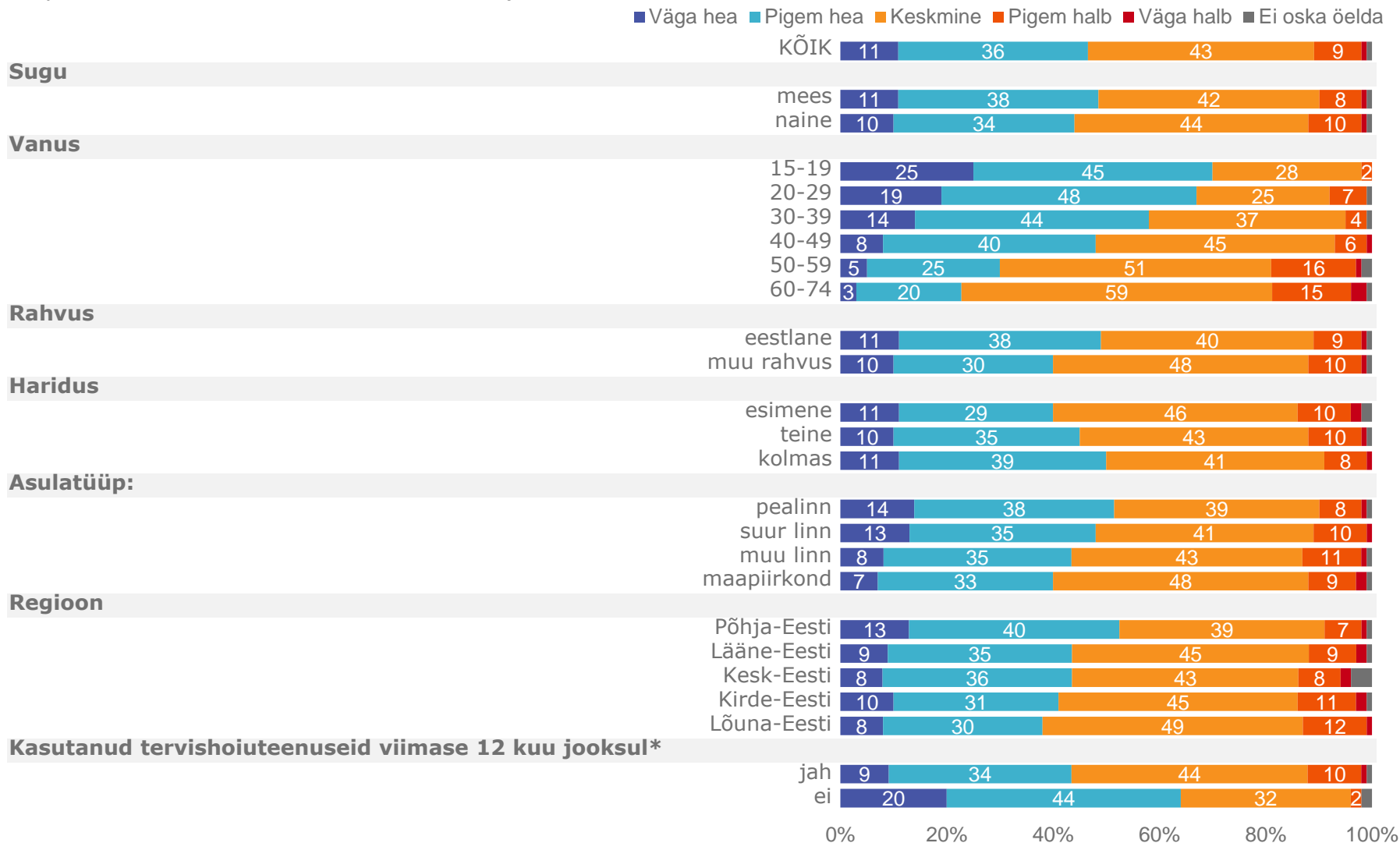
■ Väga hea ■ Pigem hea ■ Keskmine ■ Pigem halb ■ Väga halb ■ Ei oska öelda

* Joonisel on arvud esitatud ümardatult, hinnang „hea” moodustub järgnevalt: 10,5% + 35,5% = 46,0%.

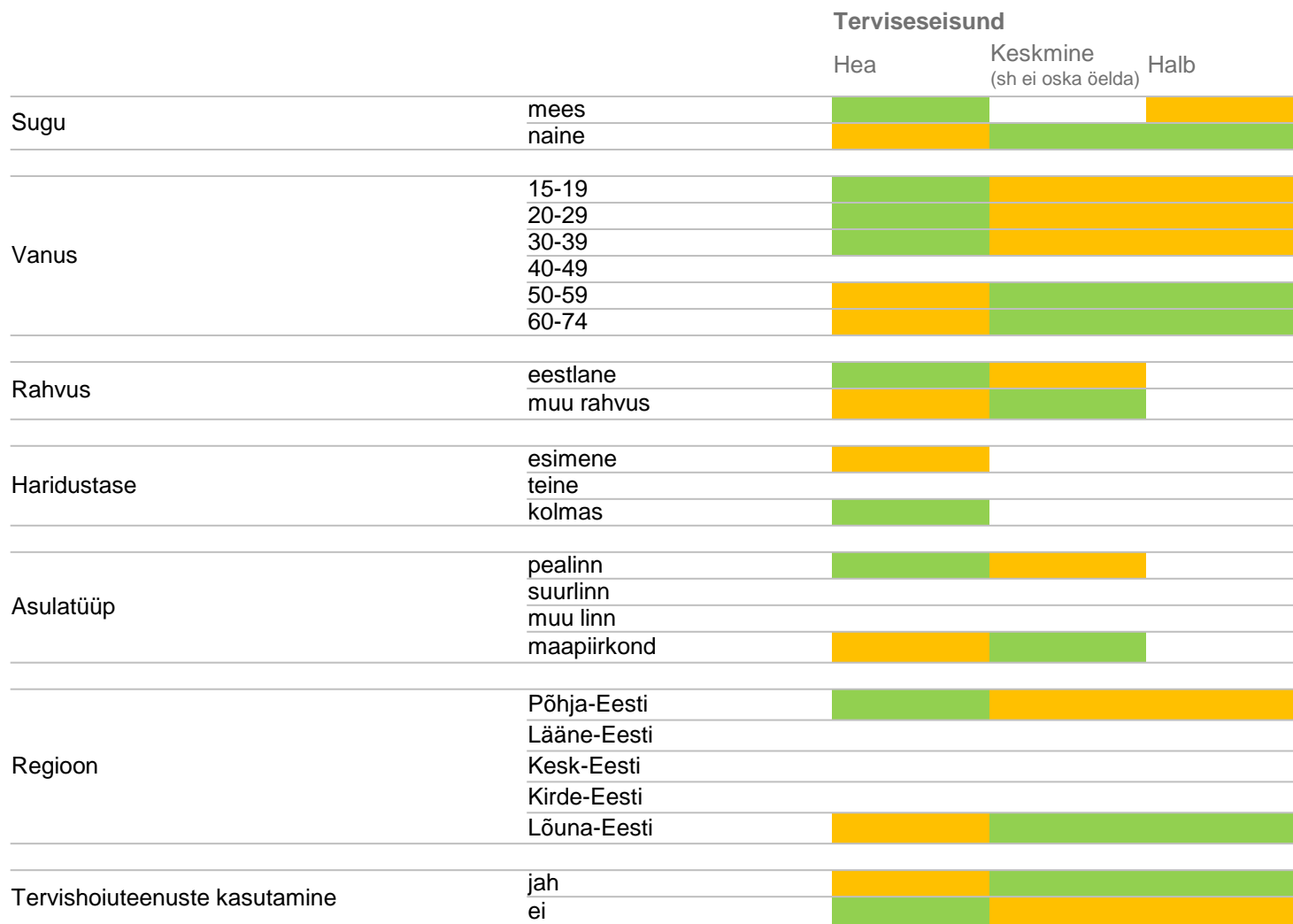
Hinnang oma üldisele tervises seisundile: profiil

reaprosent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1829

*Kasutanud viimase 12 kuu jooksul ühte või enamat järgmistest teenustest: perearst, pereõde, ämmaemand, hambaarst, eriarst, haiglaravi, päevaravi, kiirabi, erakorralise meditsiini osakond, koduõe teenus.

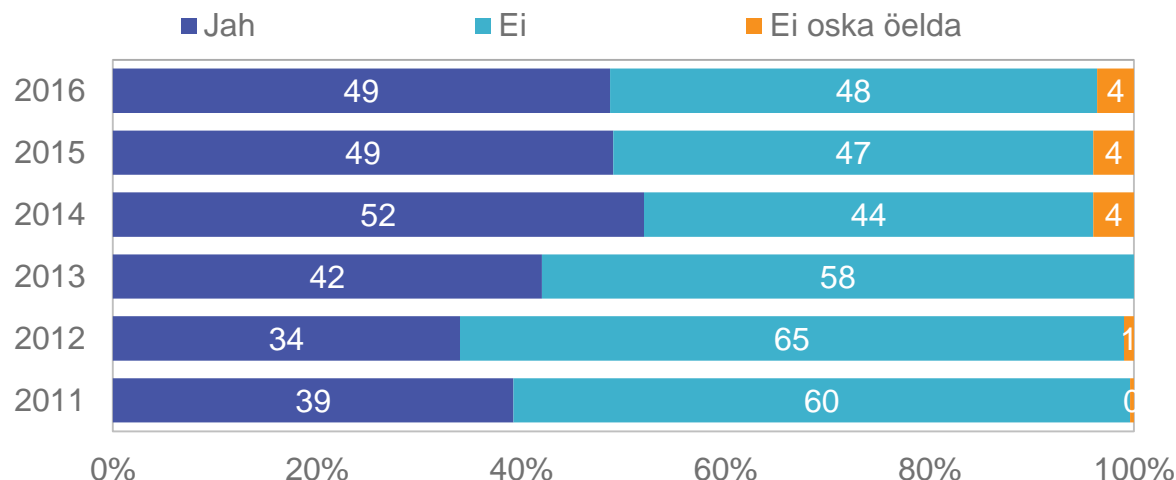
Hinnang oma üldisele terviseseseisundile: statistiliselt olulised erinevused

Pikaajalise haiguse või terviseprobleemi olemasolu ning igapäevategevuste piiratus selle mõjul 2011–2016

Kas Teil on mõni pikaajaline (krooniline) haigus või terviseprobleem? Pikaajaliseks haiguseks loeme haigust, mis on kestnud või tõenäoliselt kestab 6 kuud või kauem. % kõikidest vastajatest, n=1829

49%-l (arvestades uuringu vea piire 45–52%) vastajatest on enese hinnangul pikaajaline haigus või terviseprobleem.

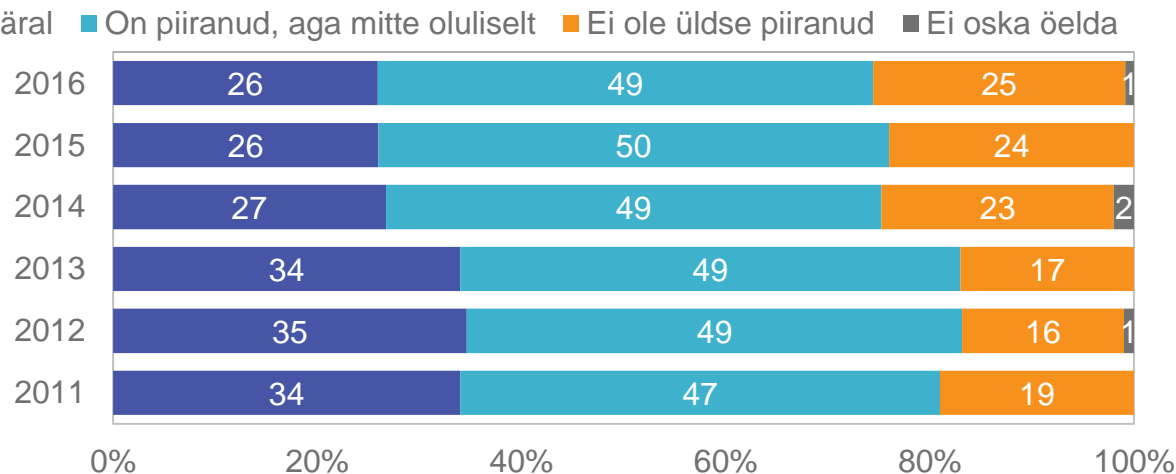

Kuivõrd on pikaajaline haigus või terviseprobleem piiranud Teie igapäevategevusi?

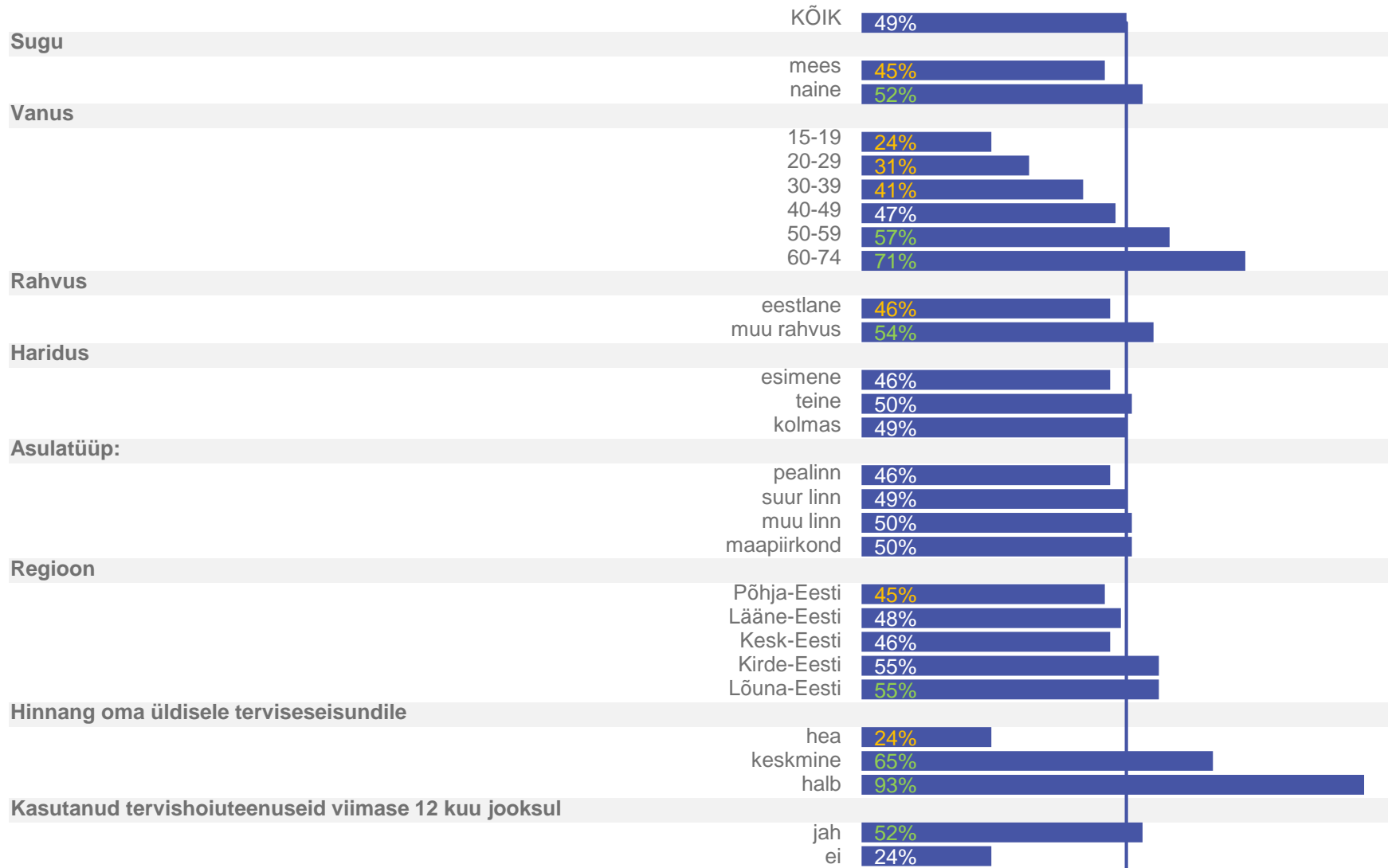
% neist, kel on pikaajaline haigus või terviseprobleem, n=902

74% kroonilise haigusega elanikest (36% kõigist 15–74-aastastest) on tundnud haigusest tingitud piiranguid oma igapäevaelus, sealhulgas veidi üle veerandi on tundnud olulisi piiranguid.

Olulisel määral piirab krooniline terviseprobleem sagedamini 60–74-aastaste inimeste elu (33%).

Kroonilise haigusega elanike profiil % kõikidest vastajatest, n=1829

Kokkuvõte: kokkupuude erinevate tervishoiuteenustega

- Viimase aasta jooksul on oma terviseprobleemidega arsti poole pöördunud 80% elanikest (arvestades uuringu vea piire 78–83%). 2015. aastal oli see näitaja 77% ning on viimase 5 aasta jooksul jäänud vahemikku 72–81%. Kõige enam on hiljutise kokkupuutega inimesi krooniliste haigete seas: 54% neist käis arsti juures kuni kaks kuud tagasi ning aasta jooksul on neist arsti juures käinud 90%. Neist, kel pikaajalist terviseprobleemi pole, käis arsti juures kuni paar kuud tagasi 31% ning aasta jooksul 71%. 60–74-aastastest on viimase aasta jooksul arsti juures käinud 84%.
 - Viimase aasta jooksul arsti vastuvõtul käinud on enam naiste (85%) ja 60–74-aastaste (84%) seas. Vähem on aasta jooksul arsti juurde jõudnud mehed (75%) ja 20–29-aastased (75%).
- Sarnaselt varasemale on elanikud viimase aasta jooksul kõige sagedamini käinud perearsti juures – 64% (61–67%). Eriarsti on külastanud 46% (43–50%) ning hambaarsti 39% (36–42%). Erakorralise meditsiini osakonda on pöördunud 16% (14–19%) ning pereõe iseseisval vastuvõtul käinud 14% (12–17%). Haiglaravil on viibinud 9% (7–11%), päevaravil 6% (4–7%) elanikest, kiirabi kutsunud 6% (4–7%). 3% on külastanud ämmaemandat. Koduõe teenust hooldusraviks on saanud 0,8%. Mitte ühegi mõõdetud teenusega ei ole kokku puutunud 11%.
 - 15–19-aastased on teistest earühmadest enam külastanud hambaarsti (59%), sattunud erakorralise meditsiini osakonda (32%) ning kutsunud kiirabi (14%).
 - 20–29-aastased on keskmisest enam käinud ämmaemanda juures (17% naistest) ning vähem perearsti juures (47%).
 - 30–39-aastased on keskmisest enam käinud ämmaemanda vastuvõtul (10% naistest) ning vähem kutsunud kiirabi (3%).
 - 40–49-aastased on keskmisest veidi vähem kutsunud kiirabi (2%), viibinud haiglaravil (6%) ja käinud erakorralise meditsiini osakonnas (11%).
 - 50–59-aastaste elanike tervishoiuteenuste kasutamine vastab elanikkonna keskmisele tasemele.
 - 60–74-aastased on keskmisest enam käinud perearsti juures (69%), viibinud haiglaravil (12%) ning kutsunud kiirabi (8%) ja kasutanud koduõe teenust hooldusraviks (2%). Vähem on nad käinud hambaarsti juures (34%). Vaid 9% neist ei ole eelneval aastal ühtegi tervishoiuteenust kasutanud.

Kokkuvõte: tervishoiuteenustega kokkupuute sagedus, teenustega rahulolu

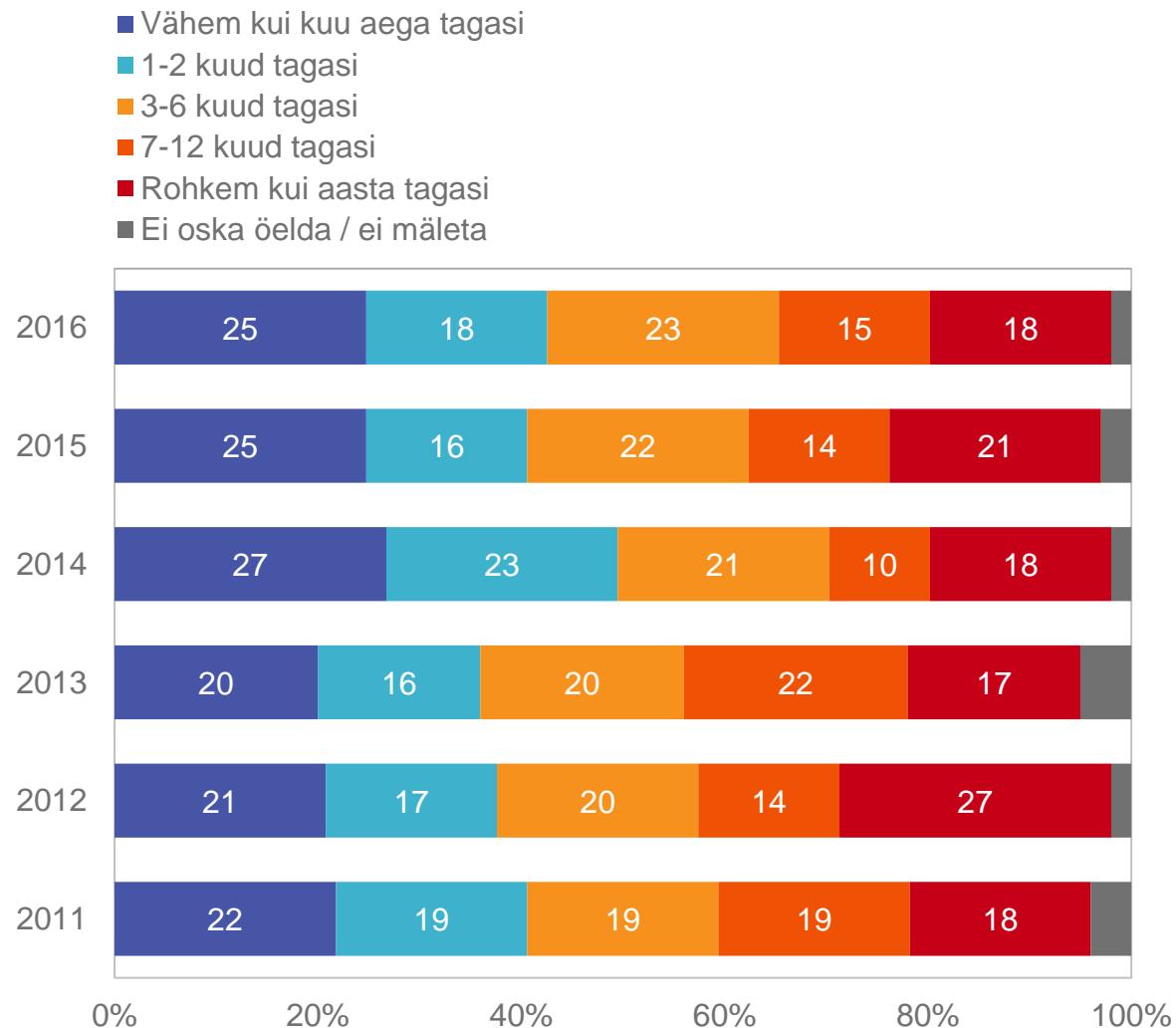
- Viimase aasta jooksul perearsti, eriarsti ja hambaarsti külastanutel paluti täpsustada, mitu korda nad seda on teinud. Sama küsiti viimase 2 aasta jooksul haiglaravil viibinutelt.
- Perearsti külastanutest 32% käis seal ühe korra, 25% kaks korda, 15% kolm korda ja 20% neli korda või enam.
 - 60–74-aastastest 70% on perearsti viimase aasta jooksul külastanud kolm või enam korda.
- Eriarsti on korra külastanud 31%, kaks korda 29%, kolm korda 15% ning neli või enam korda 22%.
- Hambaarsti on korra külastanud 34%, kaks korda 27%, kolm korda 12% ning neli või enam korda 25% vastajatest.
- Haiglas on viimase 2 aasta jooksul enamik viibinud korra (70%), 19% kaks korda ning 11% kolm või enam korda.
- Tervishoiuteenustega kokkupuute sagedus ei ole võrreldes eelmise aastaga oluliselt muutunud.
- Teenustega rahulolu küsiti viimase aasta jooksul perearsti, pereõde, eriarsti ning hambaarsti külastanutelt ning viimase 2 aasta jooksul haiglas viibinutelt või kiirabi kutsunutelt. Kõige kõrgem on rahulolu pereõde teenustega: nendega jäi rahule 95% külastanutest. Järgnevad hambaarst (93%), perearst (92%), eriarst (rahul 90%) ja haiglaraviteenus (rahul 90% viibinutest). Kiirabiteenusega jäi rahule 88% kokkupuutunutest.
- Rahulolu erinevate tervishoiuteenustega ei ole võrreldes 2015. ja 2014. aastaga muutunud. Täpsem ülevaade rahulolust eri teenusepakkujatega sotsiaal-demograafilistes sihtrühmades on toodud igat teenust eraldi kajastavas peatükis.

Viimane kokkupuude arstidega 2011–2016

% kõikidest vastajatest, n=1829

Millal pöördusite viimati oma terviseprobleemidega mõne arsti poole?

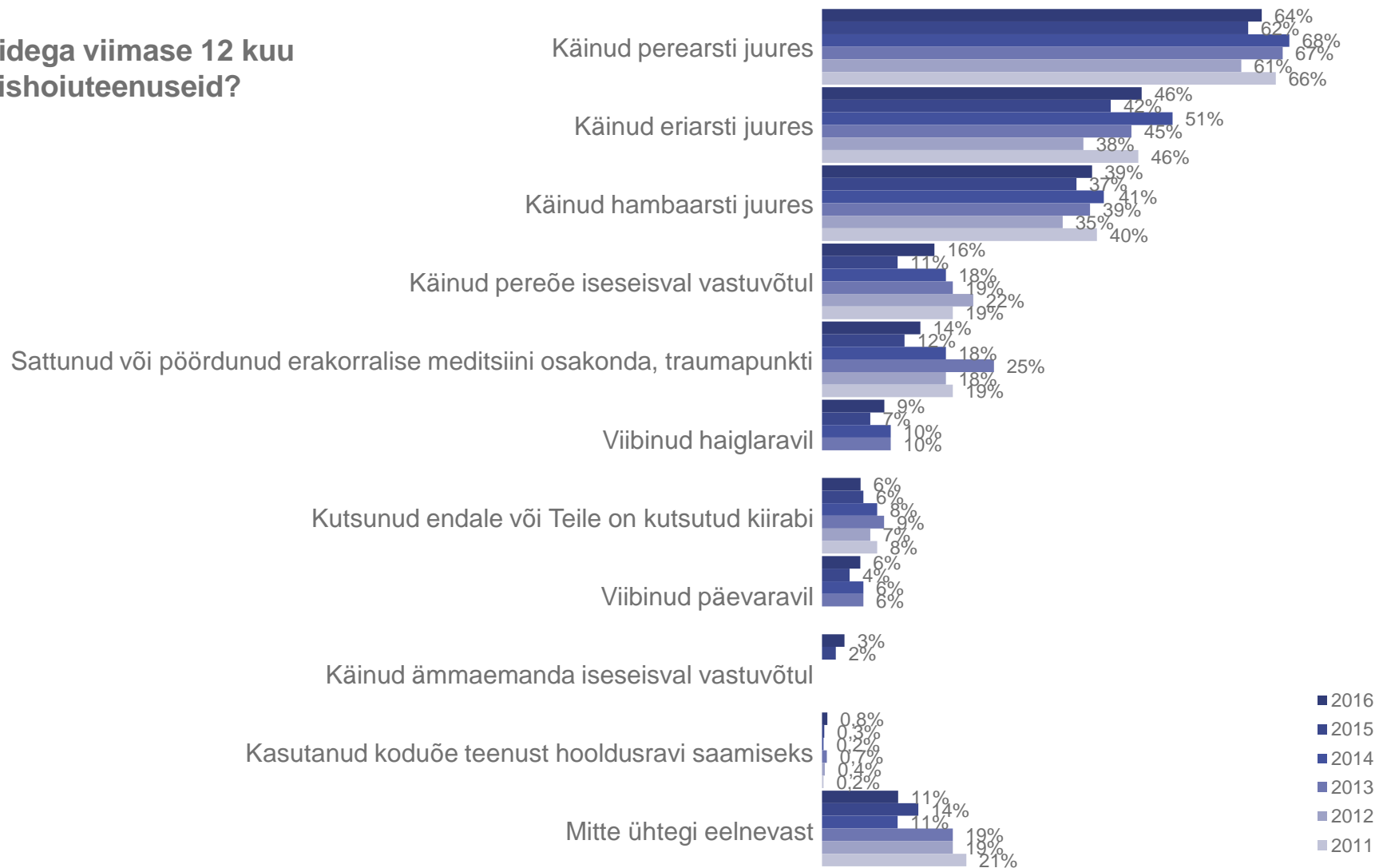
Viimase aasta jooksul on arstidega kokku puutunud 80% elanikest (arvestades uuringu veapiire 78–83%). 2015. aasta andmetel oli aasta jooksul arstiga kokku puutunud 77% elanikest, seega pole nende osakaal aasta jooksul muutunud.

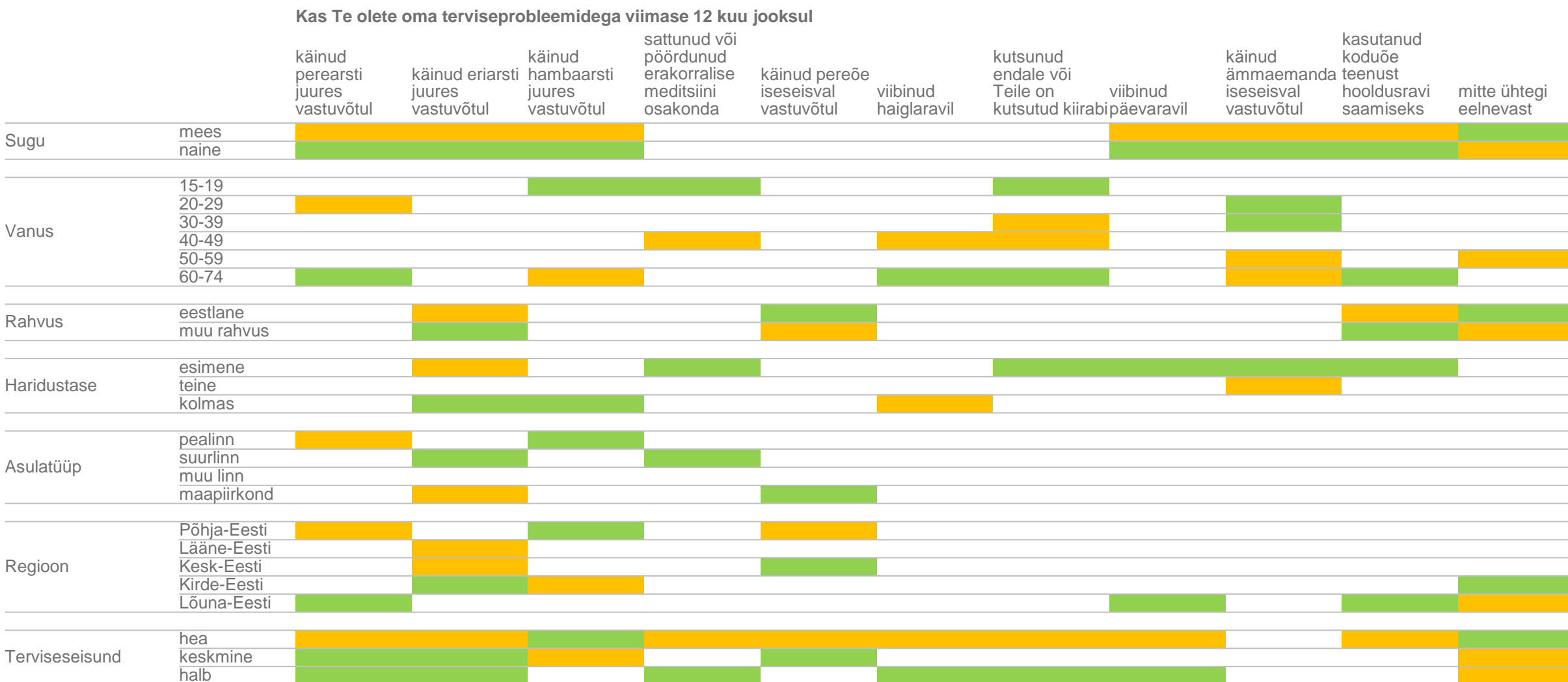
Tervishoiuteenuste kasutamine viimase 12 kuu jooksul 2011–2016

% kõikidest vastajatest, n=1829

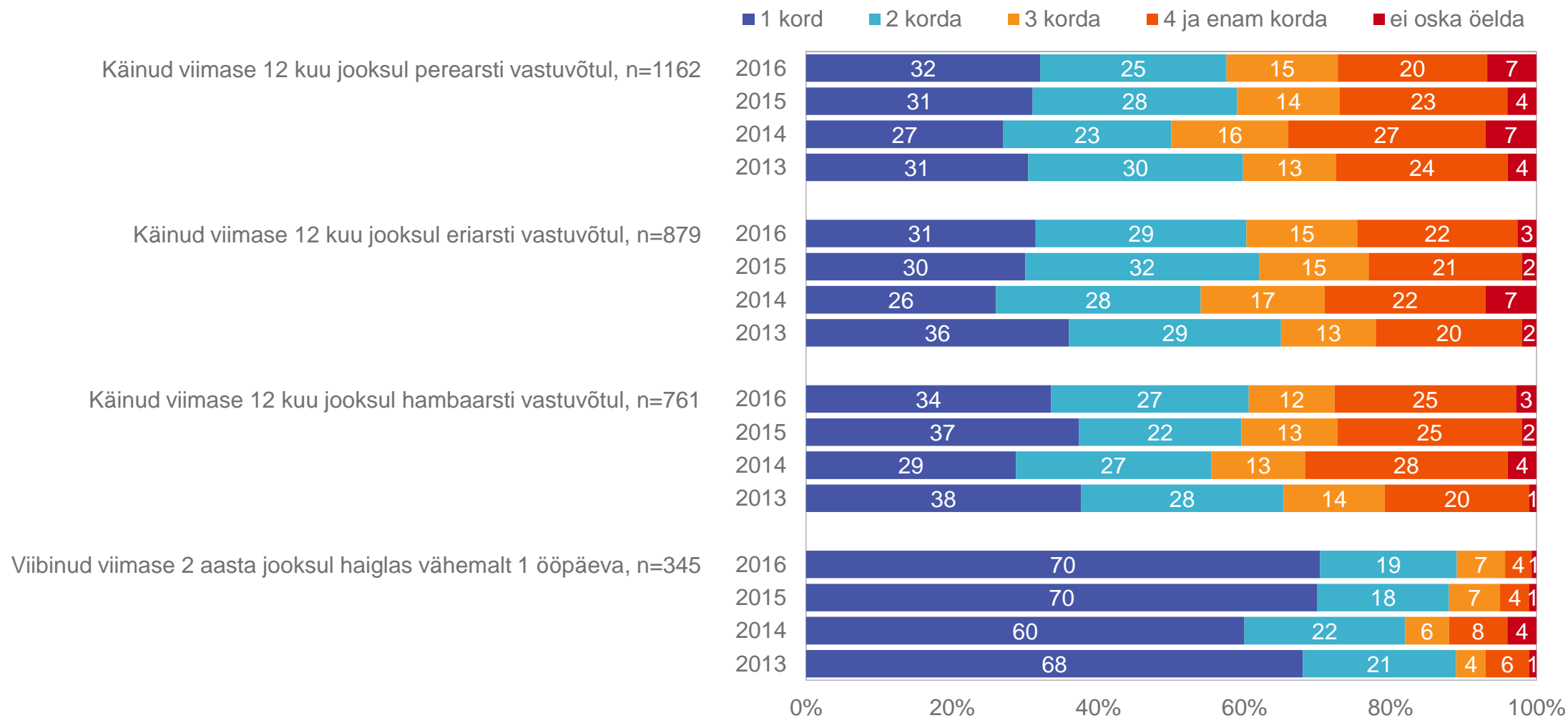
Kas Te olete oma terviseprobleemidega viimase 12 kuu jooksul kasutanud järgnevaid tervishoiuteenuseid?

Tervishoiuteenuste kasutamine viimase 12 kuu jooksul: statistiliselt olulised erinevused

Kokkupuute sagedus tervishoiuteenustega viimase 12 kuu jooksul (haigla puhul 2 aasta jooksul) % vastavat teenust kasutanud vastajatest

Rahulolu arsti või tervishoiutöötajaga, tuginedes viimasele kokkupuutele

% vastava tervishoiutöötajaga viimase 12 kuu jooksul kokku puutunudest, haigla ja kiirabi puhul viimase 2 aasta jooksul kokku puutunudest

Mõeldes oma viimasele külastuskorrale, siis kuivõrd rahule Te jäite?

■ Väga rahule ■ Üldiselt rahule ■ Üldiselt ei jäänud rahule ■ Üldse ei jäänud rahule ■ Ei oska öelda / ei mäleta

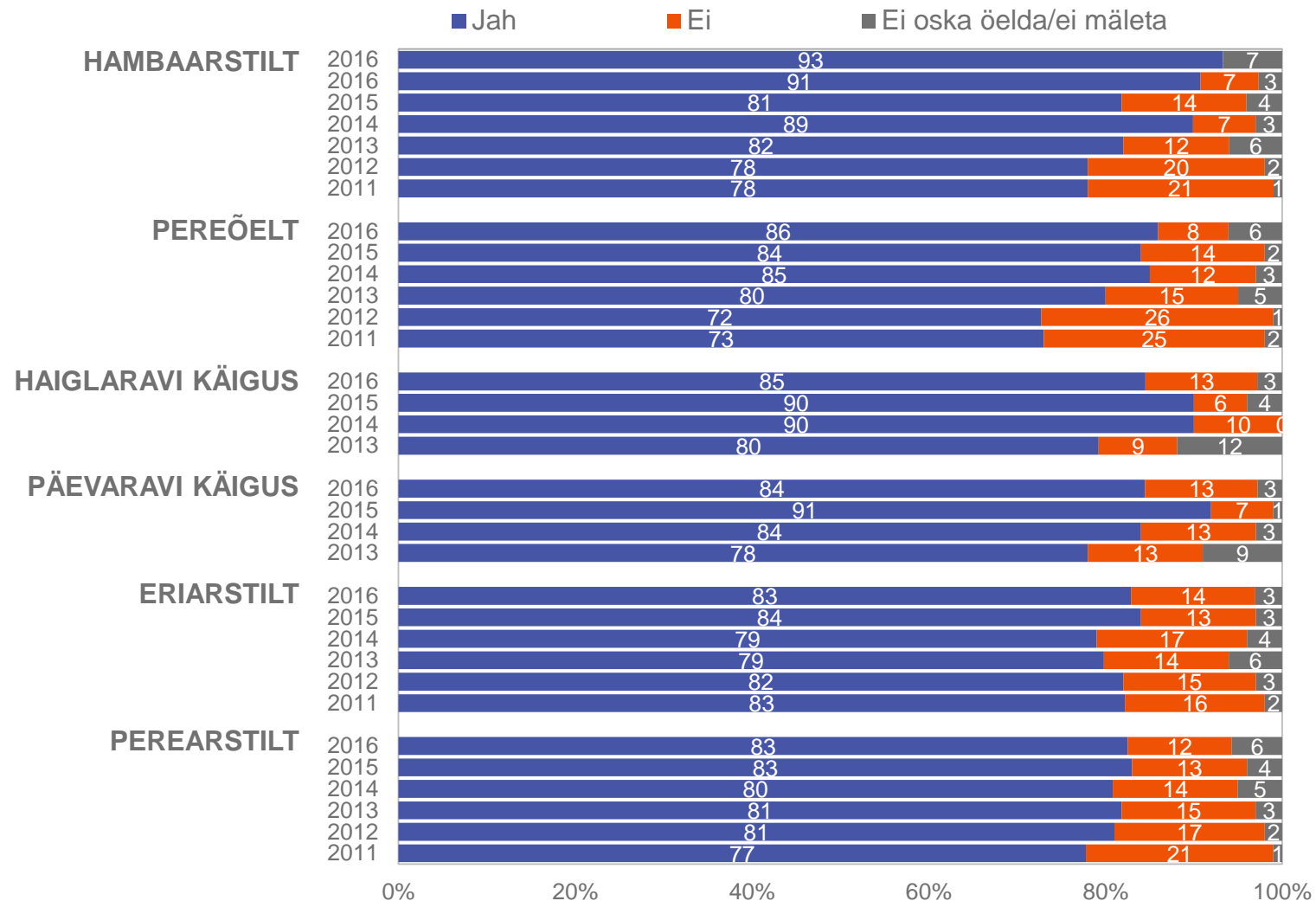

Kokkuvõte: tervise eest hoolitsemiseks, haiguste ennetamiseks ja raviks saadud suulised ja kirjalikud juhised

- Viimase 12 kuu jooksul konkreetse tervishoiutöötajaga kokku puutunud inimestel paluti öelda, kas nad said sellelt arstilt või teenusepakkuvalt edaspidiseks raviks, käitumiseks ja toimetulekuks piisavalt selgitusi ja nõuandeid.
 - Kõige sagedamini on juhiseid saadud hambaarstilt (93%). Pereõelt on juhiseid saanud 85%, haiglaravi käigus 85% ja päevaravi käigus 84%. Eriarstilt või perearstilt on nõuandeid saanud 83% vastava teenusega kokku puutunud elanikest.
 - Pikemat perioodi (alates 2011) vaadates on üha enam selgitusi ja nõuandeid hakatud saama hambaarstilt ning pereõelt. Ka perearstid on mõnevõrra enam hakanud selgitusi ja juhiseid andma. Muude teenuseosutajate puhul ei ole suuremaid muutusi aset leidnud.
- Kirjalikke juhiseid või infovoldikuid edaspidiseks tervise eest hoolitsemiseks, haiguste ennetamiseks või haigusega toimetulekuks on enim saadud haiglaravi (62%) ja päevaravi (57%) käigus. Järgnevad eriarst (45%), perearst (41%), pereõde (32%) ning hambaarst (28%). Tervikuna ei ole kirjalikke materjale saanute osakaal võrreldes 2015. aastaga muutunud ühegi arsti ega teenusepakkuja puhul.
- Tervishoiutöötajatelt saadud kirjalike materjalidega jäi täiesti rahule 53% ning osaliselt rahule 37%. Vaid 4% ei jäänud üldse rahule. Nende osakaal, kes materjalidega täiesti rahule jäid, on võrreldes 2013. aastaga pidevalt langenud (tollal jäi täiesti rahule 53%).

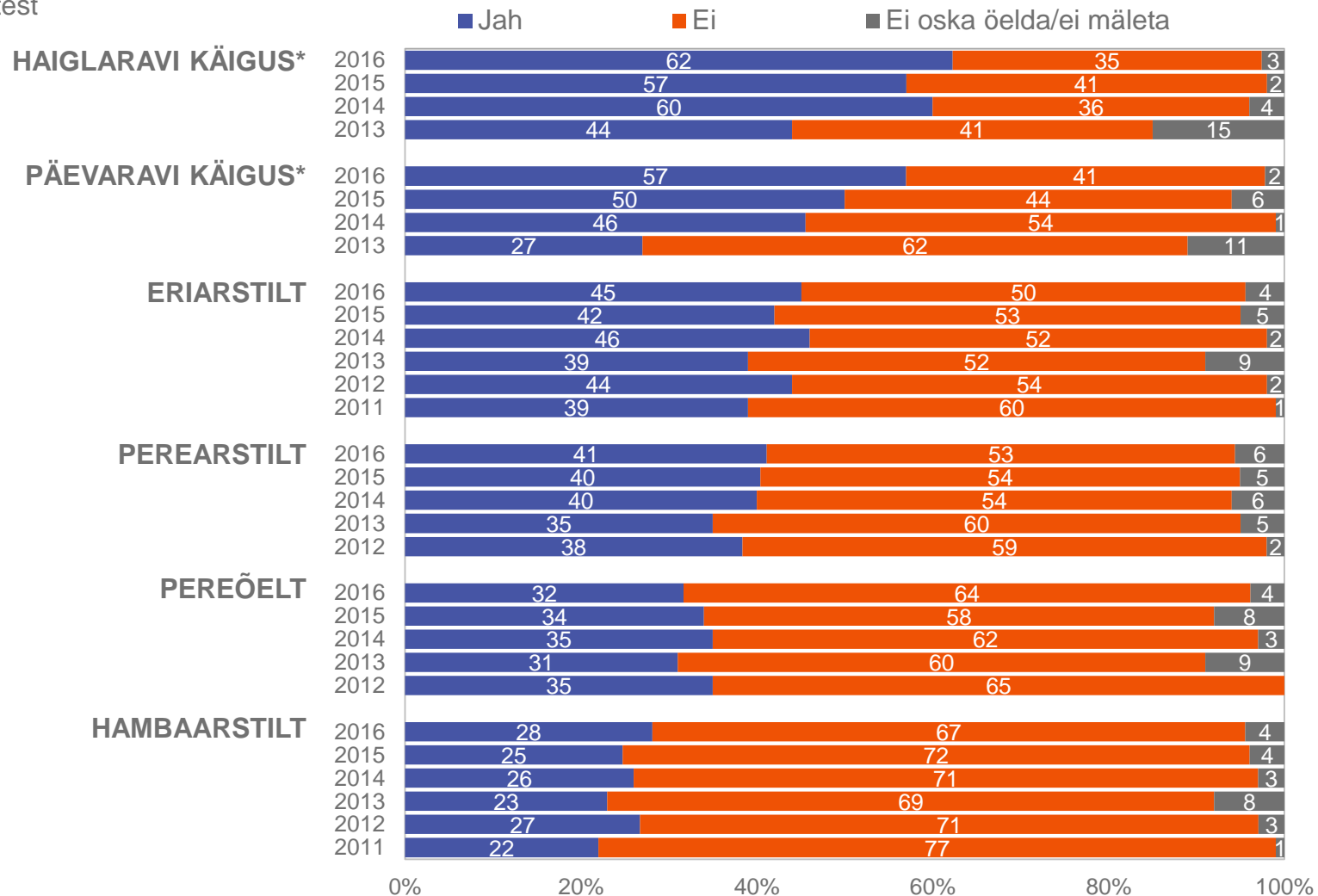
Edaspidiseks raviks, käitumiseks ja toimetulekuks piisavate selgituste ja nõuannete saamine erinevatelt arstidelt ja teenuseosutajatelt 2011–2016

% vastava teenusega viimase 12 kuu jooksul kokku puutunutest

Kirjalike juhiste või infovoldikute saamine edaspidiseks tervise eest hoolitsemiseks, haiguste ennetamiseks või haigusega toimetulekuks 2011–2016

% vastava teenusega viimase 12 kuu jooksul kokku puutunudest

Vea piirid:

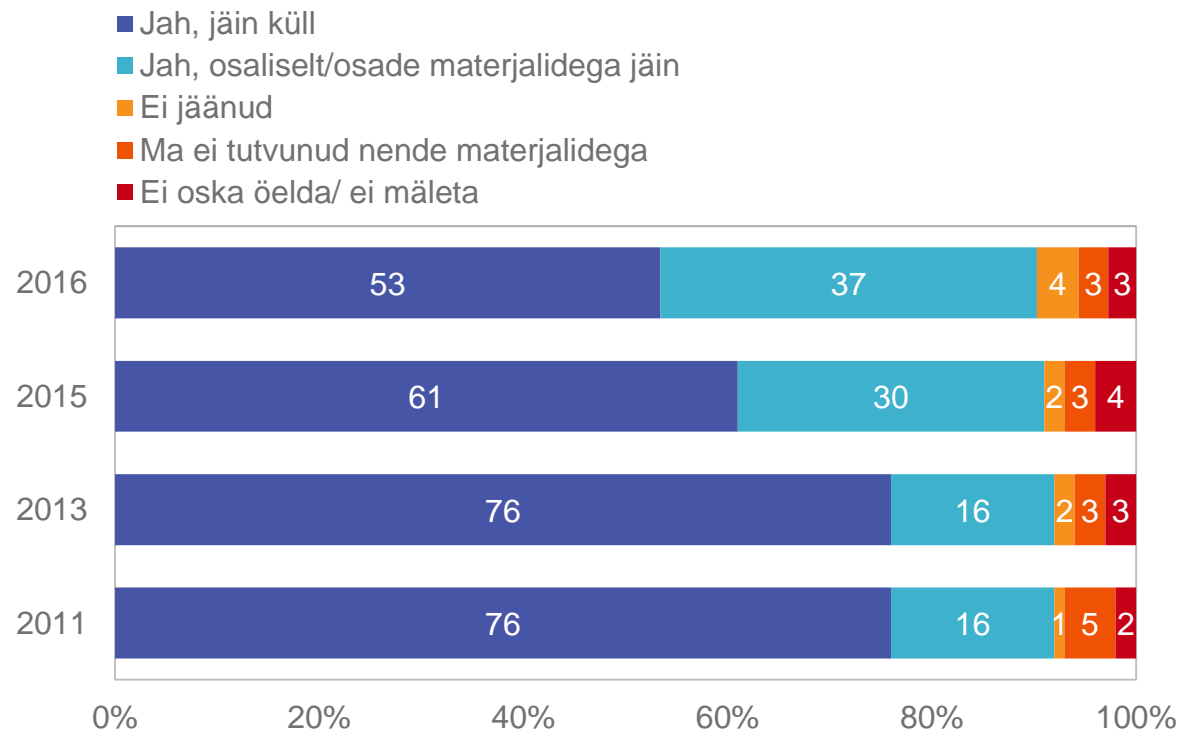
Haiglaravi „jah“ – vea piirid 52–72% (n=160)

Päevaravi „jah“ – vea piirid 44–70% (n=97)

Rahulolu tervishoiutöötajatelt tervise eest hoolitsemiseks, haiguste ennetamiseks või haigusega toimetulekuks saadud kirjalike juhiste või infovoldikutega 2011–2016

% vastajatest, kes on vähemalt ühelt tervishoiutöötajalt saanud kirjalikke juhiseid või infovoldikuid, n=850

Kas Te jäite saadud materjalidega üldiselt rahule?

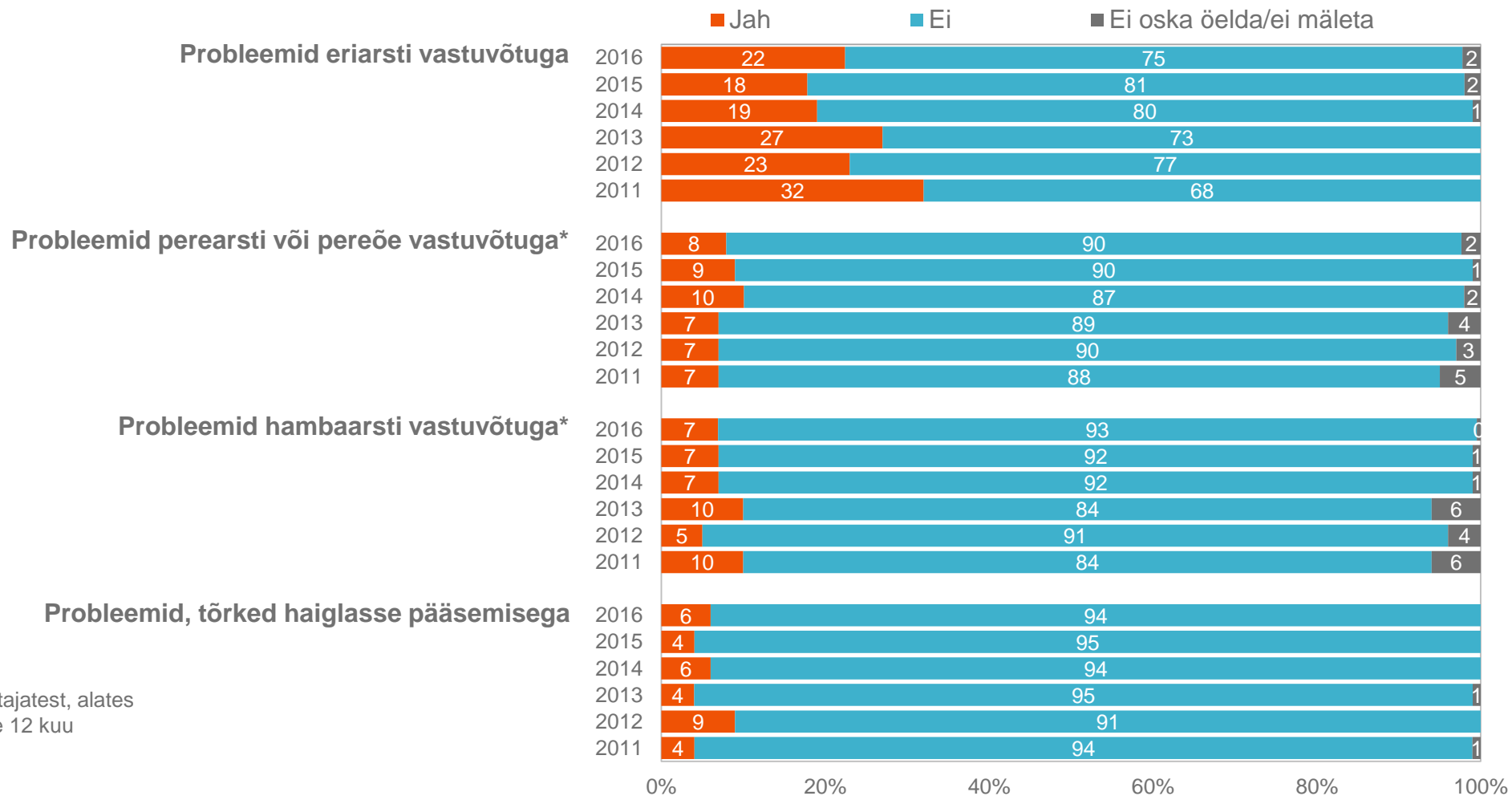

Kokkuvõte: probleemide kogemine seoses eri tervishoiuteenustega

- Elanikelt uuriti, kas nad on erinevate tervishoiuteenuste kasutamise mõnes etapis (registreerimine, kohalejõudmine, vastuvõtt) kogenud probleeme.
- Sarnaselt varasemaga kogetakse kõige enam probleeme seoses eriarsti vastuvõtuga: probleeme arsti vastuvõtu mõnes etapis (registreerimine, kohalejõudmine, vastuvõtt) on tundnud 22% aasta jooksul eriarsti külastanutest. Näitaja on võrreldes aastataguse ajaga samal tasemel.
 - Keskmisest enam on takistusi seoses eriarsti vastuvõtuga kogenud 50–59-aastased (32%), samuti Põhja-Eesti elanikud (27%) (sh Tallinna elanikest 21%).
- Perearsti või pereõe ning hambaarsti vastuvõtuga seoses on probleeme olnud vastavalt 8%-l ning 7%-l viimase 12 kuu jooksul vastuvõtul käinutest. Haiglasse pääsemisega seoses oli probleeme 6%-l viimase 2 aasta jooksul haiglas viibinutest. Ka siin ei ole võrreldes 2015. aastaga muutusi toimunud.
 - Perearsti või pereõe vastuvõtuga on probleeme olnud keskmisest enam Põhja-Eesti (sh Tallinna) elanikel (14%/13% on kogenud probleeme). Vanuserühmadest eristuvad 20–29-aastased, kellest 13% on kogenud probleeme.
 - Hambaarsti vastuvõtuga seoses on probleeme keskmisest enam olnud Kirde-Eestis (14%) ning muust rahvusest elanikel (10%).
 - Haiglasse pääsemisega on probleeme olnud keskmisest enam Põhja-Eesti elanikel (7%).
- Täpsem ülevaade ettetulnud probleemidest on ära toodud iga vastavat teenust põhjalikumalt käsitlevates peatükkides.

Probleemide tekkimine viimasel korral arsti vastuvõtu ükskõik millises etapis (registreerimine, kohalejõudmine, vastuvõtt) 2011–2016

% vastavat arsti viimase 12 kuu jooksul külastanutest, haigla puhul % viimase 24 kuu jooksul seal plaaniliselt viibinutest

*2009.–2013. aasta andmed on kõigist vastajatest, alates 2014. aastast on tulemusi näidatud viimase 12 kuu jooksul arsti külastanutest.

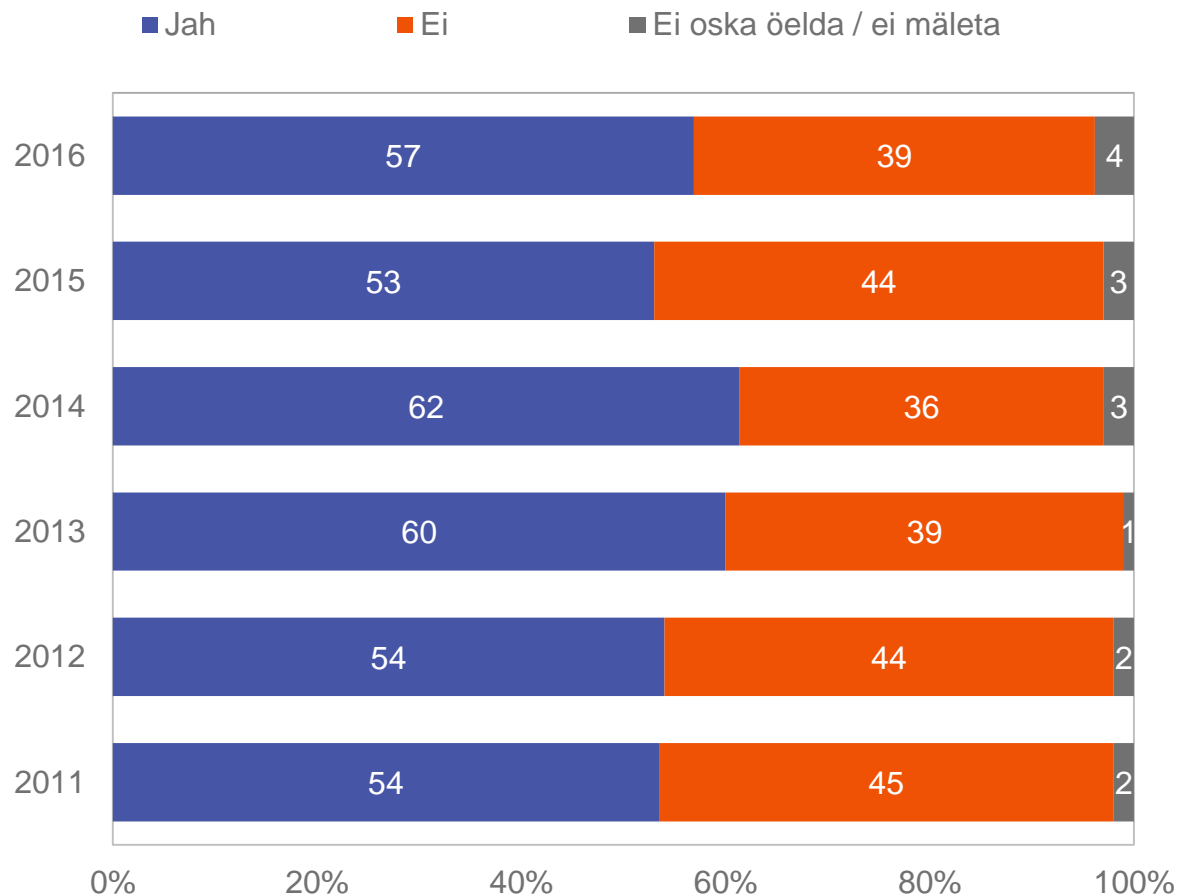
Kokkuvõte: terviseprobleemidega arsti juurde mittepöördumine

- Viimase 12 kuu jooksul on 57%-l (arvestades uuringu vea piire 54–60%) elanikest tulnud ette, et nad ei pöördunud tekkinud terviseprobleemiga arsti poole.
- Kõige sagedamini jätaavad oma terviseprobleemide pärast arsti poole pöördumata:
 - 40–49-aastased (63%);
 - muust rahvusest inimesed (63%);
 - madalama haridustasemega inimesed (63% esimese taseme haridusega elanikest);
 - need, kes hindavad oma tervist keskmiseks (61%) või halvaks (72%);
 - need, kellel on krooniline terviseprobleem (57%).
- Ennekõike jäetakse pöördumata seetõttu, et probleem ei ole tõsine ning sellega saadakse ise hakkama (68%). Ka kroonilise haigusega inimesed ei pruugi alati uuesti arsti juurde pöörduda, kui neil on ravi teada ja nende seisundis ei toimu olulisi muutusi. 35% mainib pikki järjekordi arsti juurde, 23%, et haigus pole ägenenud või saadi abi apteegist ning viiendikul polnud lihtsalt aega arsti juurde minna. Muid põhjuseid tuuakse välja oluliselt vähem.

Terviseprobleemidega arsti poole mittepöördumine 2011–2016

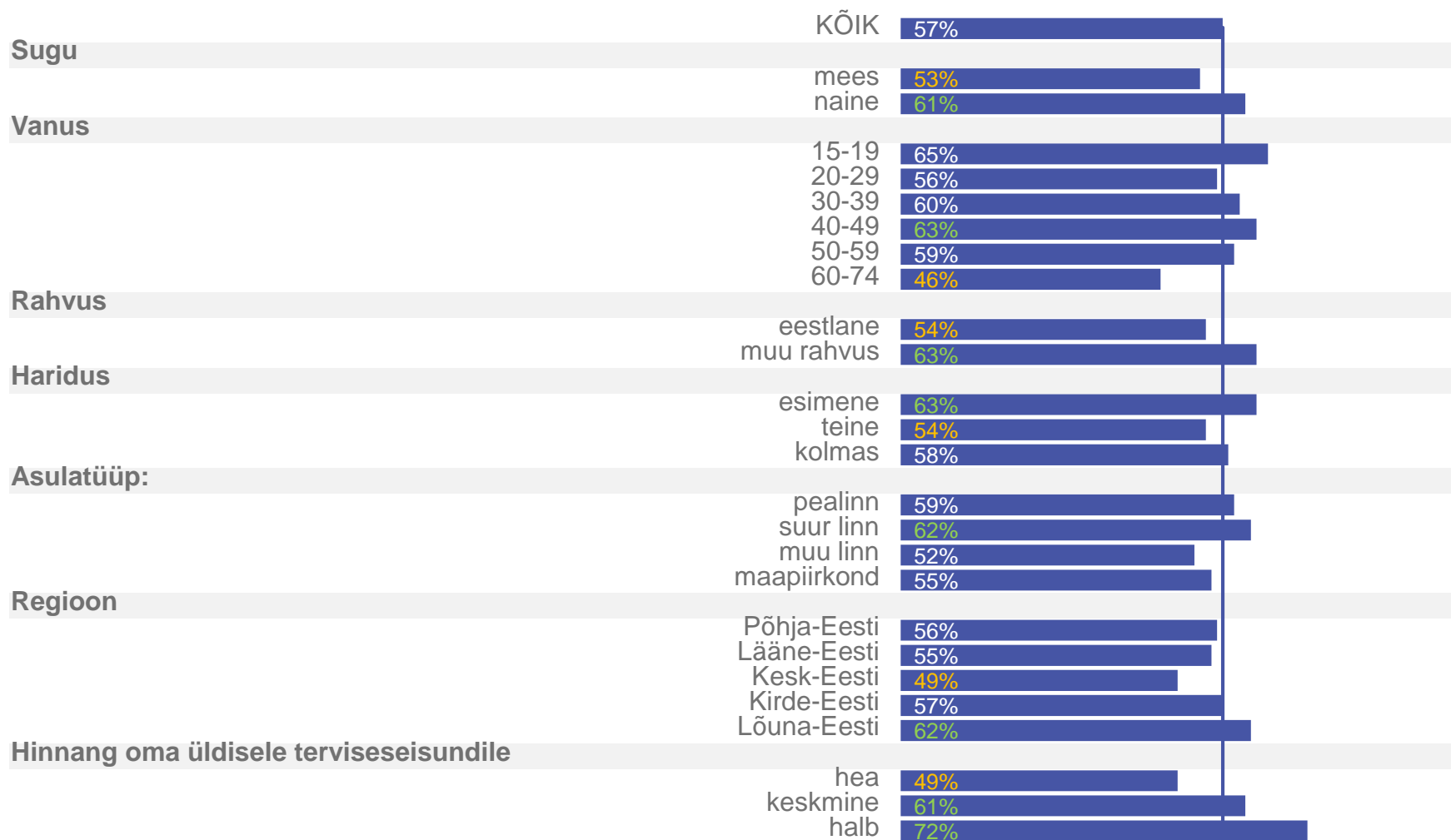
% kõikidest vastajatest, n=1829

Kas viimase 12 kuu jooksul on juhtunud, et Teil oli terviseprobleeme, kuid Te ei pöördunud arsti poole?

Elanike profiil, kes ei ole terviseprobleemidega arsti juurde pöördunud

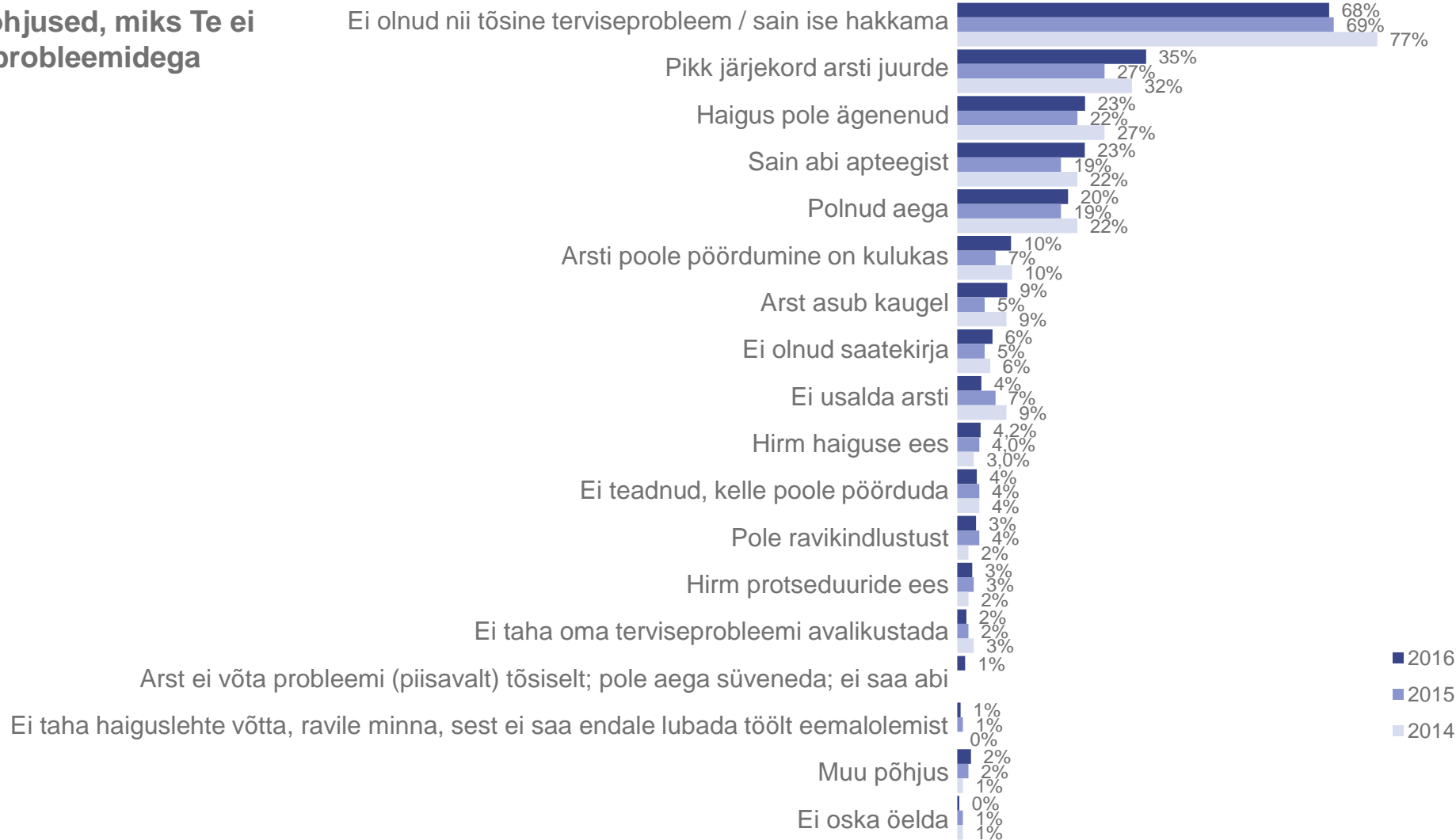
reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1829

Terviseprobleemidega arsti poole mittepöördumise põhjused

% neist, kes ei ole viimase 12 kuu jooksul oma terviseprobleemidega arsti poole pöördunud, n=1042

Millised on peamised põhjused, miks Te ei pöördunud oma terviseprobleemidega arsti poole?

4

Perearsti ja pereõe teenuste kasutamine

Kokkuvõte: rahulolu perearstisüsteemiga ja oma perearstiga (1)

- Perearsti juures on viimase 12 kuu jooksul käinud 64% Eesti 15–74-aastastest elanikest. Üldse ei ole oma perearsti ega tema asendusarstiga kokku puutunud 3% neist, kes aasta jooksul ei ole vastuvõtul käinud (1,1% kõigist elanikest).
 - Keskmisest enam on perearsti vastuvõtul käinud inimesi naiste, 60–74-aastaste, Lõuna-Eesti elanike ning enese hinnangul keskmise või halva tervisega inimeste seas.
- Perearstisüsteemiga on rahul 78% kõigist elanikest (arvestades uuringu vea piire 75–81%). See ei ole võrreldes 2015. aastaga muutunud: siis oli rahulolu 78%. Neist, kes on viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanud, on perearstisüsteemiga rahul 82%.
 - Rahulolevate hinnangute andjaid on enam naiste, eestlaste ning Lääne- ja Lõuna-Eesti elanike seas. Keskmisest enam on rahulolematuid muust rahvusest inimeste (16%) ning Kirde-Eesti elanike (19%) seas.
- Oma perearstiga jäi viimasel külastusel rahule 92% viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanutest. Näitaja on sama nagu 2015. aastal.
 - Rahulolevaid inimesi on keskmisest enam eestlaste ning maaelanike seas. Väga rahulolevaid inimesi on enam ka 15–19-aastaste ning 60–74-aastaste hulgas. Rahulolematust on enam muust rahvusest inimeste, suuremate linnade ning Kirde-Eesti elanike seas.
- Pea pooled rahulolematutest patsientidest tõid välja seda, et arst tundub ebakompetentsena ning ei paku loodetud abi. Veidi üle veerandi ei olnud rahul arsti suhtumisega patsienti: see oli ükskõikne, üleolev, ebameeldiv. Vähem mainiti seda, et perearst ei taha suunata eriarstile ja/või uuringutele, ta ei anna piisavalt selgitusi ja juhiseid ning arstil pole visiidi ajal piisavalt aega patsiendile tähelepanu pöörata.

Kokkuvõte: rahulolu perearstisüsteemiga ja oma perearstiga (2)

Rahulolematud patsiendid tõid välja järgnevat:

„Perearst määras eksliku diagnoosi, kuid eriarst määras õige diagnoosi.“

„Ei ole rahul perearsti võimetusega mind aidata tavameditsiini alusel. Minu perearst pakub enamasi alternatiivmeditsiini.“

„Tegelikult perearsti minu tervis eriti ei huvita, ainuke põhjus, miks ma tema juures käin – tema annab saatekirja eriarsti juurde, kui ma palun.“

„Perearsti ei huvitanud minu probleemid, analüüside tulemusi ei ole siiani teada, need ei ole minu kaardile kantud.“

„Visiidi ajal oli arstil pidevalt telefon. Oma tervisemuredest sain rääkida katkendlikult ning lõpuks loobusin.“

„Perearst ei osanud vastata mu küsimustele, vaid pigem kritiseeris mu eluviise, mis on tervislikud, kuid tema arvamustega ei ühti.“

„Perearst lasi teha analüüse ja röntgenit, kuid mingit vastust tulemuste kohta pole siiani tulnud, kuigi liigeste valud on läinud järjest hullemaks. Seetõttu otsin ise võimalusi mujalt abi saamiseks ning planeerin selle jaoks töö kõrvalt aega.“

„Ei võta ise otsuseid vastu, vaid saadab otsejoones EMO-sse.“

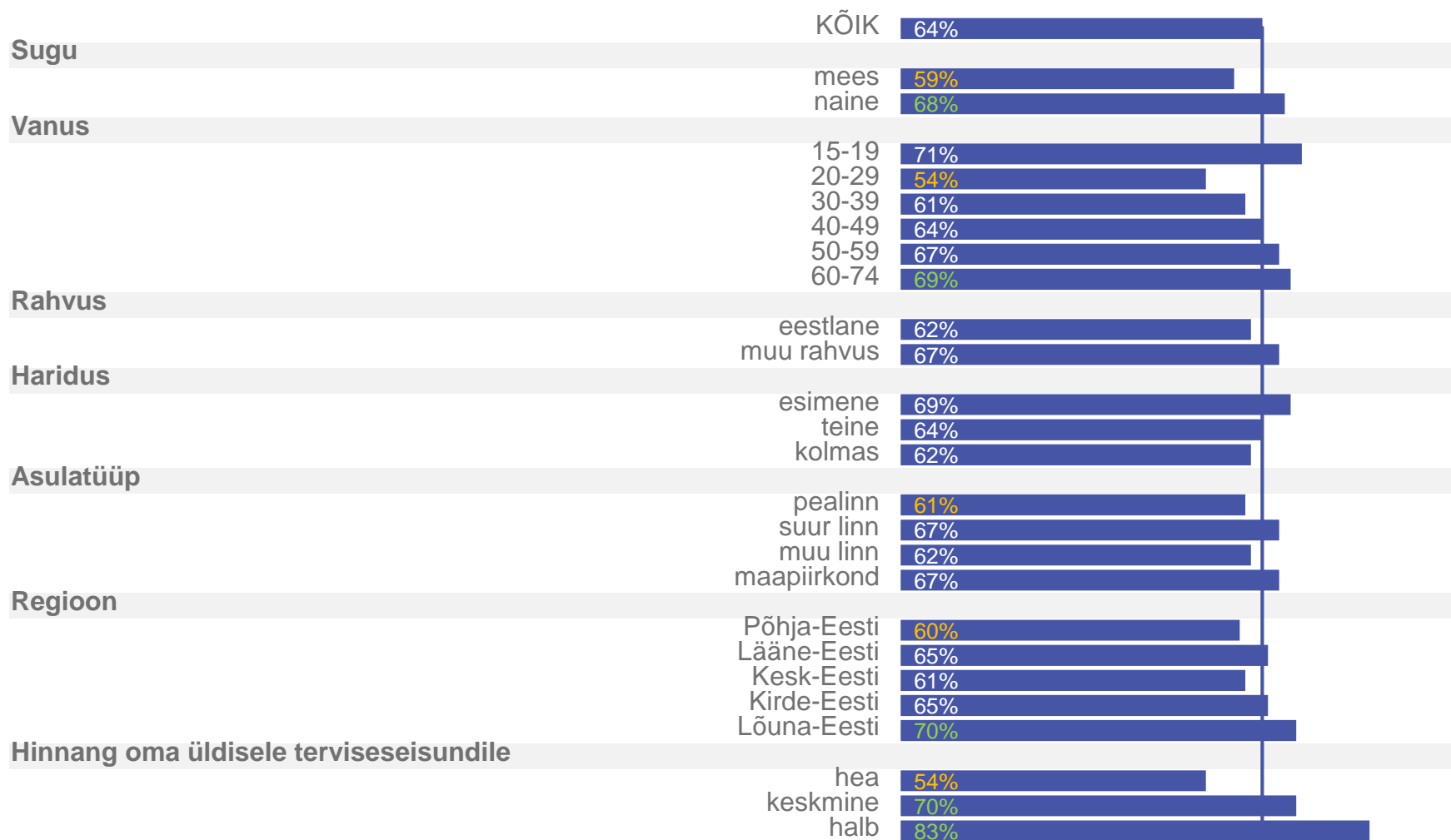
„Ei pakkunud rahuldavat lahendust või leevendust probleemile, kinnitades lihtsalt, et olen liiga vana ja selles eas see normaalne.“

Kokkuvõte: rahulolu perearstisüsteemiga ja oma perearstiga

- Mõeldes oma viimasele perearsti külastusele, paluti vastajatel hinnata külastuse erinevaid aspekte. Kõige sagedamini nõustuti sellega, et perearsti suhtlusstiil oli meeldiv (93%). 89% tundis, et perearst pühendas neile piisavalt aega ning pidas perearsti asjatundlikuks, 88% arvates võimaldas perearst küsida küsimusi või avaldada arvamust soovitatud ravi kohta, 87% meelest selgitas ta asju kergesti arusaadaval moel, 78% usub, et perearst suudab teda aidata enamikus terviseküsimustes ning 73% tundis, et perearst kaasas teda oma ravi ja hoolduse otsustesse nii palju, kui ta soovis (81% neist, kes kaasamist soovisid ja kelle puhul see oli asjakohane ehk tehti raviotsuseid).
- Võrreldes 2015. aastaga olulisi muutatusi hinnangutes perearsti tööle ei ole.
 - Perearsti asjatundlikkust ja seda, et ta suudab aidata kõigis terviseküsimustes, on enam välja toonud 15–19-aastased. 20–29-aastased möönavad, et perearst selgitab tervise seisundit ja ravivõimalusi arusaadavalt, kuid sagedamini ei ole rahul tema üldise suhtlusstiiliga. 40–49-aastased hindavad sarnaselt noorimatega kõrgemalt perearsti meeldivat suhtlusstiili. 60–74-aastased on teistest sagedamini tundnud, et perearst pühendab neile piisavalt aega.
 - Põhja-Eesti elanikud on sagedamini tundnud, et perearst ei anna arusaadavaid selgitusi (14%) ning ei võimalda soovitatud ravi kohta küsida või arvamust avaldada (11%). Kirde-Eesti elanikud aga kahtlevad sagedamini oma perearsti asjatundlikkuses (11% vs. 7% keskmiselt).
 - Eestlased leiavad mitte-eestlastest sagedamini, et perearsti suhtlusstiil oli meeldiv, ta oli asjatundlik ning ta suudab aidata enamiku terviseküsimuste puhul.

Viimase 12 kuu jooksul perearsti vastuvõtul käinute profiil

% kõikidest vastajatest, n=1829

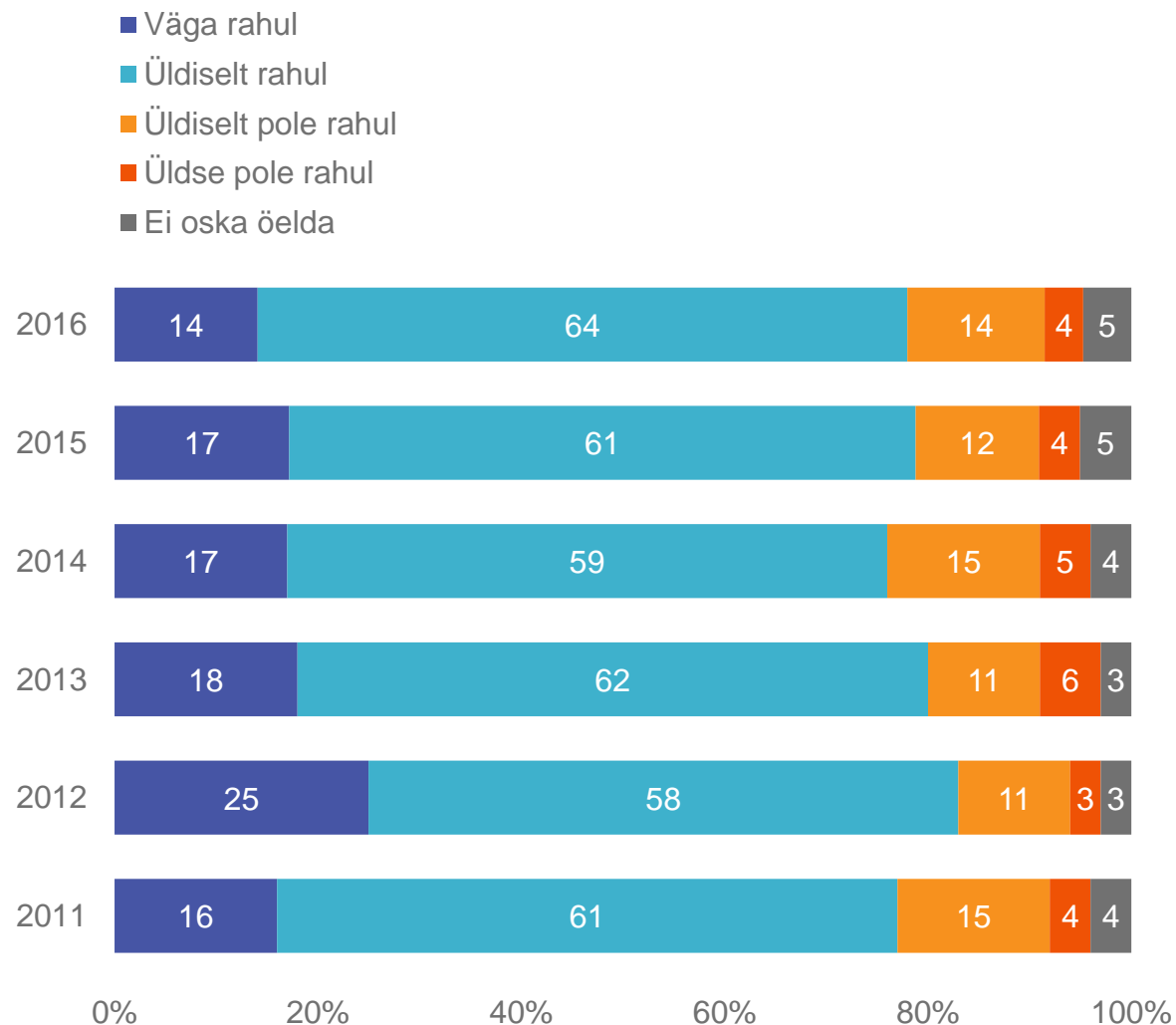
Rahulolu perearstisüsteemiga 2011–2016

% kõikidest vastajatest, n=1829

Kuivõrd Te olete rahul perearstisüsteemiga, mis võimaldab mistahes terviseprobleemiga pöörduda perearsti poole?

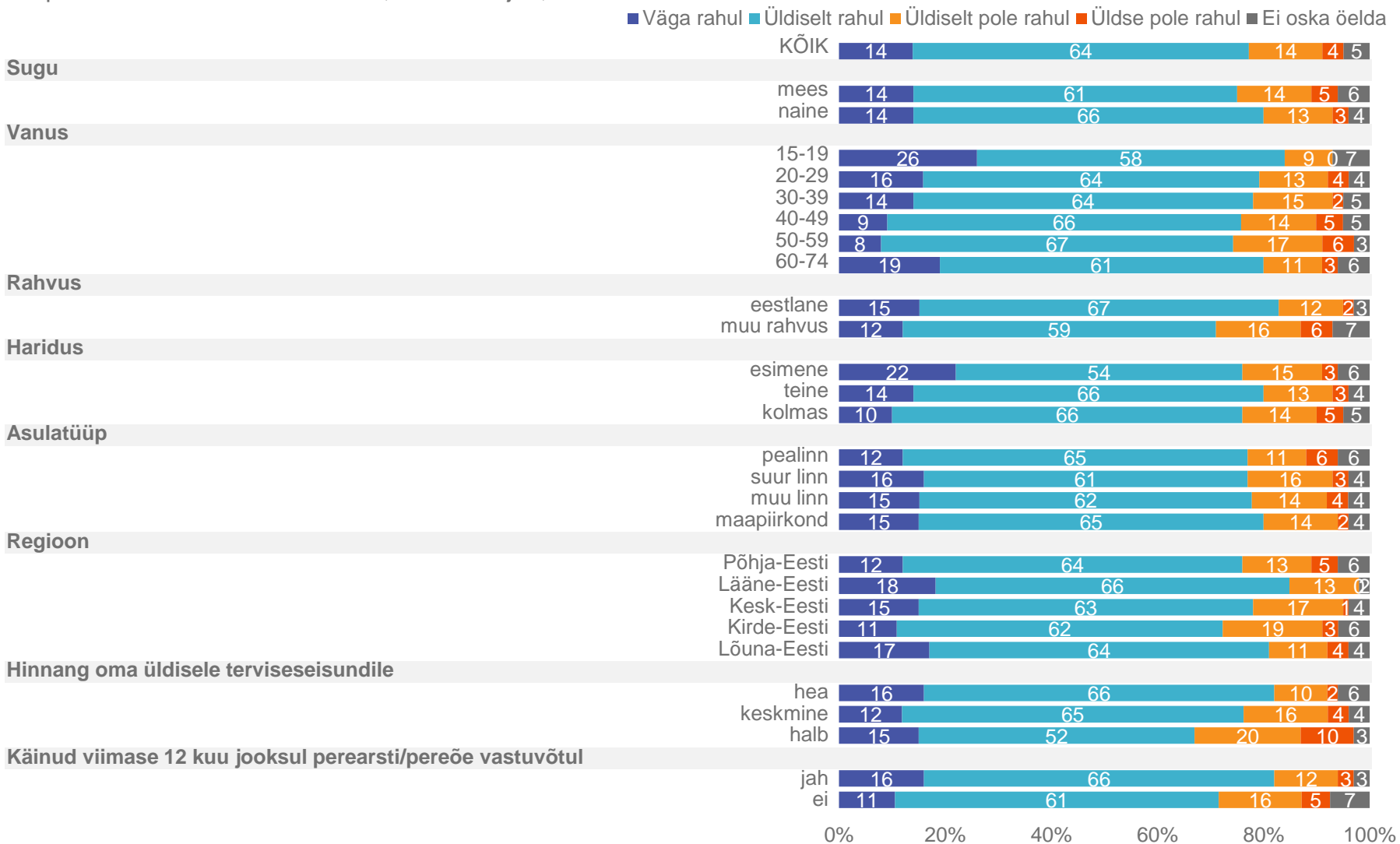
Kõigist elanikest on perearstisüsteemiga rahul 78%. Varem on rahulolevate elanike osakaal jäänud 75– 83% vahemikku, olles 2015. aastal samuti 78%.

Neist, kes on viimase 12 kuu jooksul perearsti ja/või pereõde külastanud, on perearstisüsteemiga rahul 82%.

Rahulolu perearstisüsteemiga: sotsiaal-demograafiline profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1829

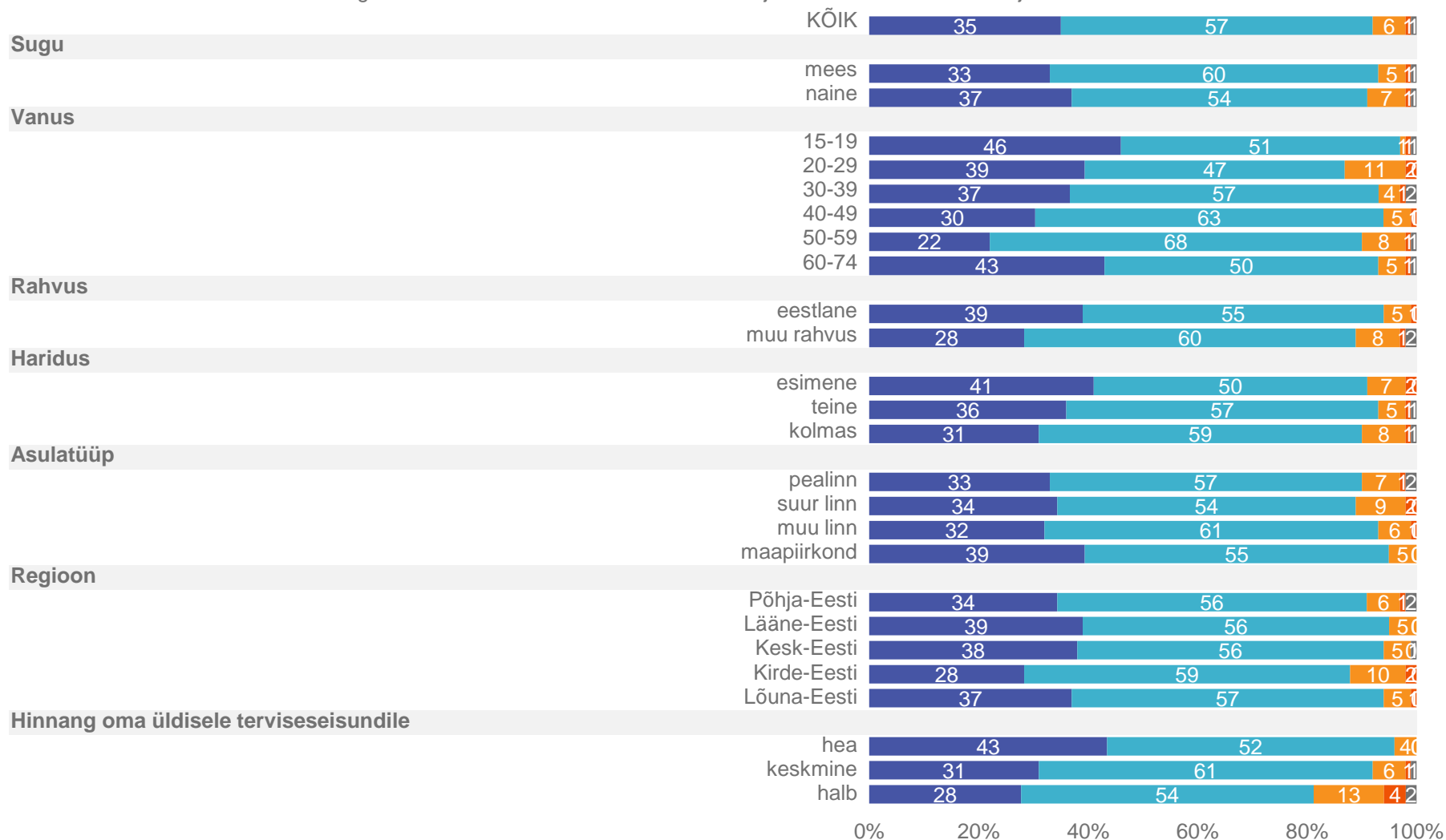
Rahulolu perearstisüsteemiga: statistiliselt olulised erinevused

Rahulolu oma perearstiga viimase külastuse põhjal: profiil

reaprosent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad = viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanud vastajad, n=1162

■ Väga rahule ■ Üldiselt rahule ■ Üldiselt ei jäänud rahule ■ Üldse ei jäänud rahule ■ Ei oska öelda/ei mäleta

Rahulolu oma perearstiga viimase külastuse põhjal: statistiliselt olulised erinevused

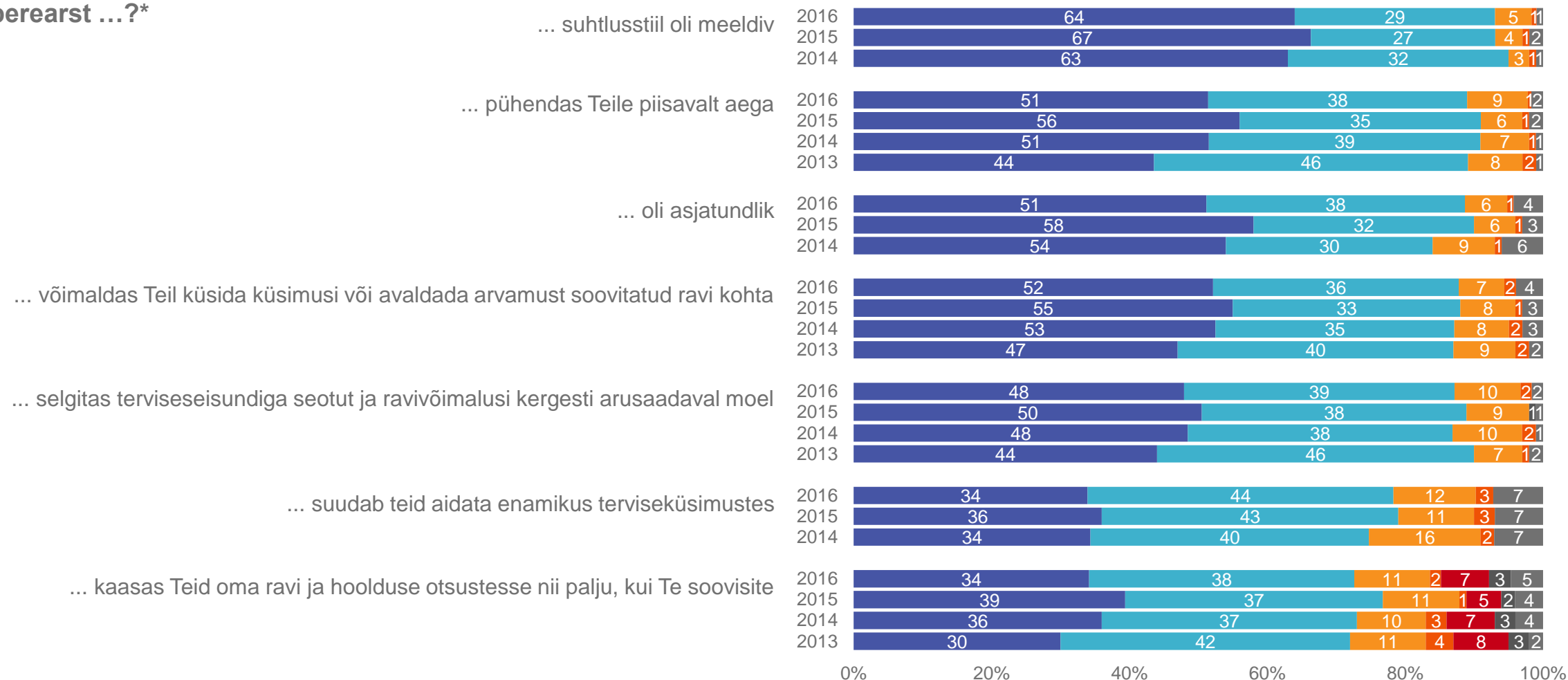

Perearsti viimase külastusega rahulolu aspektid: 2010–2015

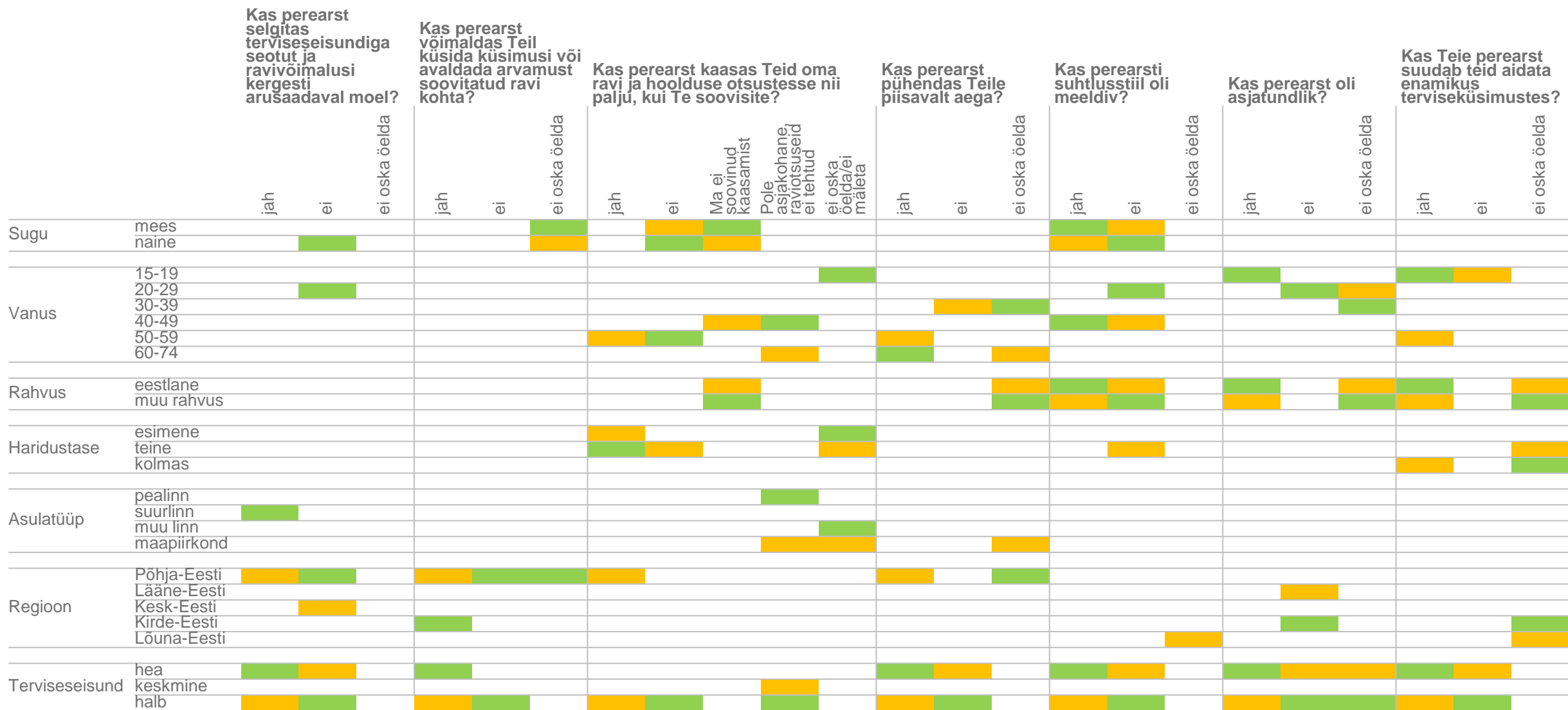
% viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanud vastajatest, n=1162

■ Kindlasti jah ■ Pigem jah ■ Pigem mitte ■ Kindlasti mitte ■ Ma ei soovinud kaasamist ■ Pole asjakohane, sest raviotsuseid ei tehtud ■ Ei oska öelda/ei mäleta

Kas perearst ...?*

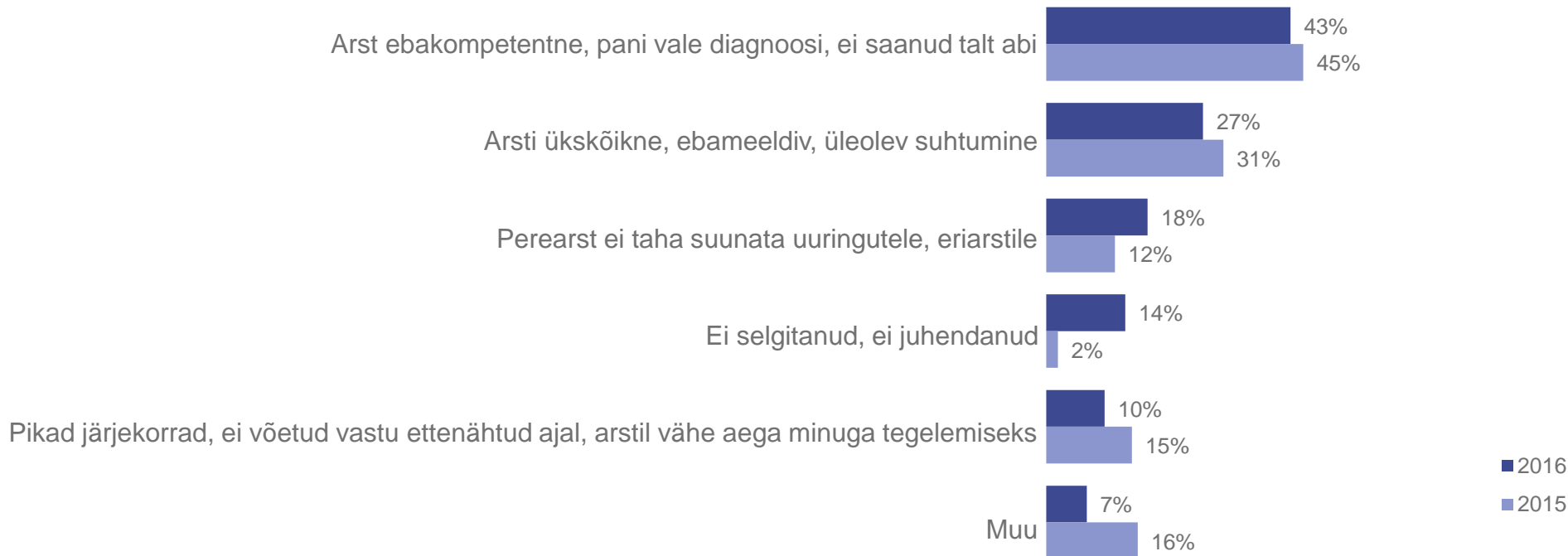
Perearsti viimase külastusega rahulolu aspektid: statistiliselt olulised erinevused

Perearsti viimase külastusega rahulolematuse põhjused

% vastajatest, kes viimasel külastuskorral ei jäänud perearstiga rahule, n=87

Millega Te ei jäänud rahule viimasel perearsti külastusel? (spontaansed vastused, nimekirja ette ei antud)

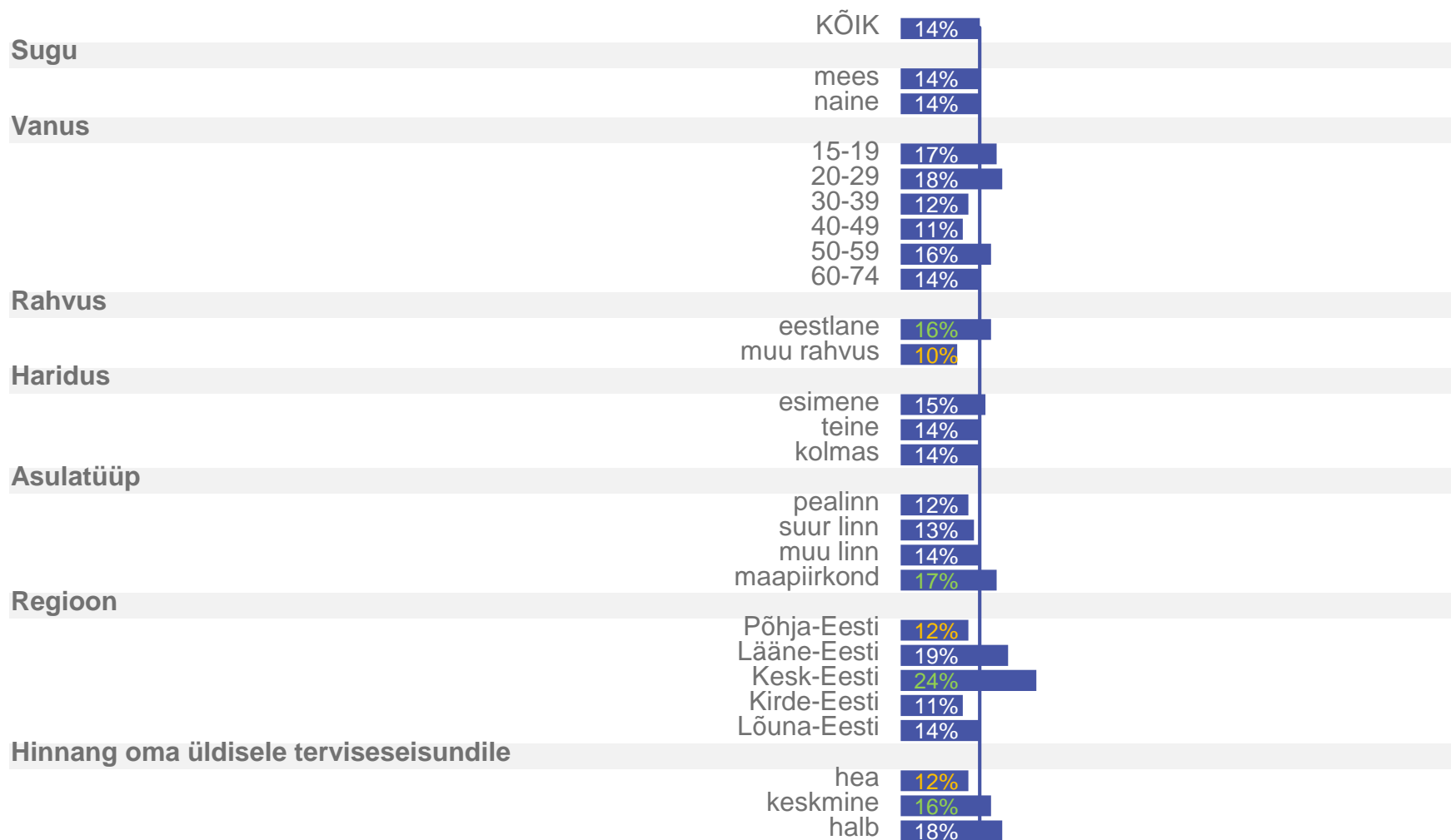

Kokkuvõte: pereõe külastamine ja rahulolu

- Viimase 12 kuu jooksul on pereõe iseseisval vastuvõtul käinud 14% Eesti elanikest. Siinkohal on mõeldud vastuvõttu ilma perearsti poole pöördumata. Üldse ei ole oma pereõega kokku puutunud 19% neist, kes viimase aasta jooksul vastuvõtul ei käinud (17% kõigist elanikest). 2015. aastal olid need näitajad samal tasemel.
- Keskmisest enam on pereõde viimasel aastal külastanud eestlased, maapiirkondade ning Kesk-Eesti elanikud. Samuti on tema iseseisval vastuvõtul enam käinud kroonilise haigusega elanikud (17%).
- Pereõega on viimase visiidi põhjal rahul 95% elanikest, kes on viimase 12 kuu jooksul pereõe iseseisval vastuvõtul käinud. Rahulolu on ühtlaselt kõrge erinevates sotsiaal-demograafilistes sihtrühmades: veidi enam on rahul 60–74-aastased (99%) ja veidi vähem 20–29-aastased (89%) ja Põhja-Eesti elanikud (91%).
- Neid, kes pereõega rahule ei jäänud, on väga vähe, mistõttu suuri üldistusi rahulolematuse põhjuste osakaalu kohta teha ei saa. Need 7 vastajat, kes rahulolematust avaldasid, tõid rahulolematuse põhjustena välja järgmist (järjestatud vastuse andnud inimeste arvu järgi):
 - pereõde ei suutnud aidata;
 - ta oli ebasõbralik, ei osanud suhelda;
 - ta ei olnud pädev, asjatundlik;
 - tal ei leidunud patsiendi jaoks piisavalt aega.

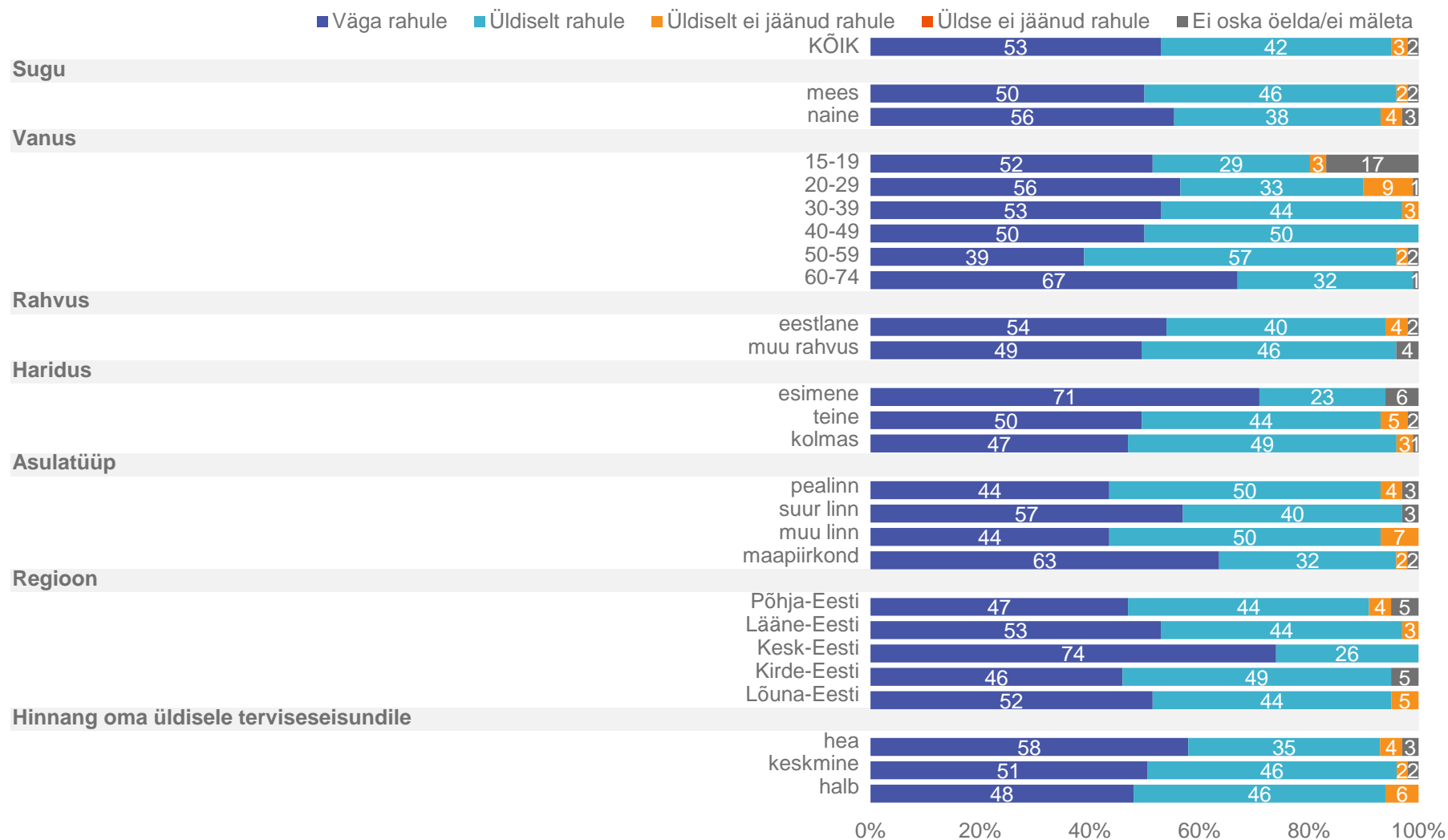
Viimase 12 kuu jooksul pereõe iseseisval vastuvõtul käinute profiil

% kõikidest vastajatest, n=1829

Rahulolu oma pereõega viimase külastuse põhjal: profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad = viimase 12 kuu jooksul pereõe iseseisval vastuvõtul käinud vastajad, n=267

Kokkuvõte: perearstiteenuse kättesaadavus

- Perearstiteenuse kättesaadavuse esimese aspektina mõõdeti perearstikeskusesse vastuvõtule pääsemise kiirust sõltumata sellest, kas pääseti perearsti või pereõe juurde. Seda mõõdeti nende elanike hulgas, kes on viimase 12 kuu jooksul külastanud kas perearsti või pereõde. Kõige suurem osa külastajatest sai perearstikeskusesse vastuvõtule 2–3 tööpäeva jooksul (40%). 29% sai vastuvõtule samal päeval. Kokku 88% perearstikeskust külastanutest pääses vastuvõtule 4–5 tööpäeva jooksul või kiiremini ja 10% pidi ootama üle nädala. Need näitajad on samal tasemel nagu aastatel 2014 ja 2015.
 - Samal päeval vastuvõtule pääsejaid on keskmisest enam Lääne- ja Kesk-Eestis ning maapiirkondade elanike seas.
- Järgnevalt mõõdeti konkreetset perearsti vastuvõtule saamisega seotud näitajaid ning neid küsiti viimase 12 kuu jooksul perearsti vastuvõtul käinud elanikelt.
- Viimasel registreerimisel perearsti juurde sai soovitud aja 80% külastajatest. Aastail 2010–2015 on see näitaja jäänud vahemikku 80–85%. Seega ei ole soovitud aja saanute osakaal viimastel aastatel muutunud.
 - Neid, kes soovitud aega ei saanud, oli keskmisest enam muust rahvusest inimeste ning Põhja-Eesti (sh Tallinna) elanike seas.
 - Ülekaalukalt peamine põhjus soovitud aja mittesaamiseks oli pikk järjekord arsti juurde (67%). 15% tõi välja seda, et pakutud aeg ei sobinud, ning muude põhjuste osakaal oli marginaalne. Vaadates ajalist trendi alates 2013. aastast, on inimesed enam toonud välja pikki järjekordi ning vähem seda, et pakutud aeg ei sobinud.

Kokkuvõte: perearstiteenuse kättesaadavus

- Perearsti viimane visiit algas täpselt ettenähtud kellaajal 59% külastajate jaoks. Varem on see näitaja jäänud 52–61% vahemikku. 7% sai vastuvõtule enne ettenähtud kellaaega, 24% tunni jooksul pärast ettenähtud kellaaega, 1% pidi ootama rohkem kui tunni. Nii oli see ka 2014. ja 2015. aastat puudutavates uuringutes.
- Kõigilt elanikelt, sõltumata perearstikeskuse külastamisest viimase aasta jooksul, uuriti probleemide esinemist perearstikeskusesse kohalejõudmisega. Sellega on probleeme olnud 13%-l elanikest. Peamiseks probleemiks on olnud see, et perearstikeskus asub liiga kaugel (9%), vähem toodi välja seda, et sinna on keeruline pääseda puuduva või halva transpordiühenduse tõttu (5%) või et perearsti juurde minek on kulukas (3%). Mainitud probleeme ei ole kogenud 84% vastajatest.
- Kõiki kolme probleemi perearstiteenuse kättesaadavusega tõid keskmisest enam välja eestlased ning maaelanikud, aga ka Põhja-Eesti elanikud. 60–74-aastased mainisid probleemina transpordi kulukust. Vähem kogevad probleeme suuremate linnade, aga ka keskmise suurusega või väikelinnade elanikud ning Kirde-Eesti elanikud.

Perearstiteenuse kättesaadavus: perearsti või -õe vastuvõtule pääsemise kiirus

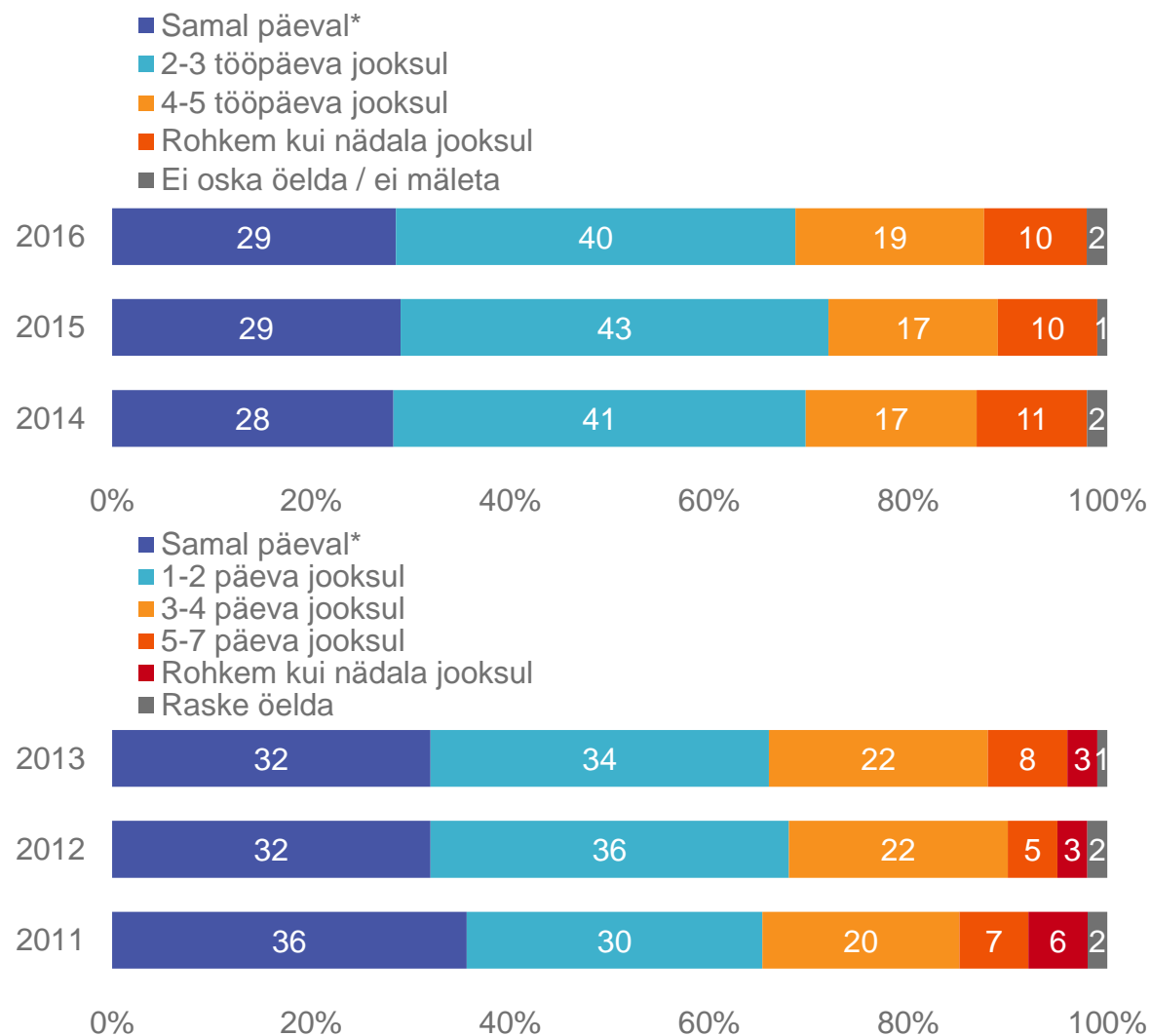
% viimase 12 kuu jooksul perearsti või pereõde külastanud vastajatest, n=1212

Palun mõelge nüüd oma viimasele perearstikeskuse külastusele. Kui ruttu Te alates registreerimisest pääsesite kas oma perearsti või pereõe vastuvõtule?

89% elanikest pääses perearsti vastuvõtule vähemalt 4–5 tööpäeva jooksul või kiiremini.

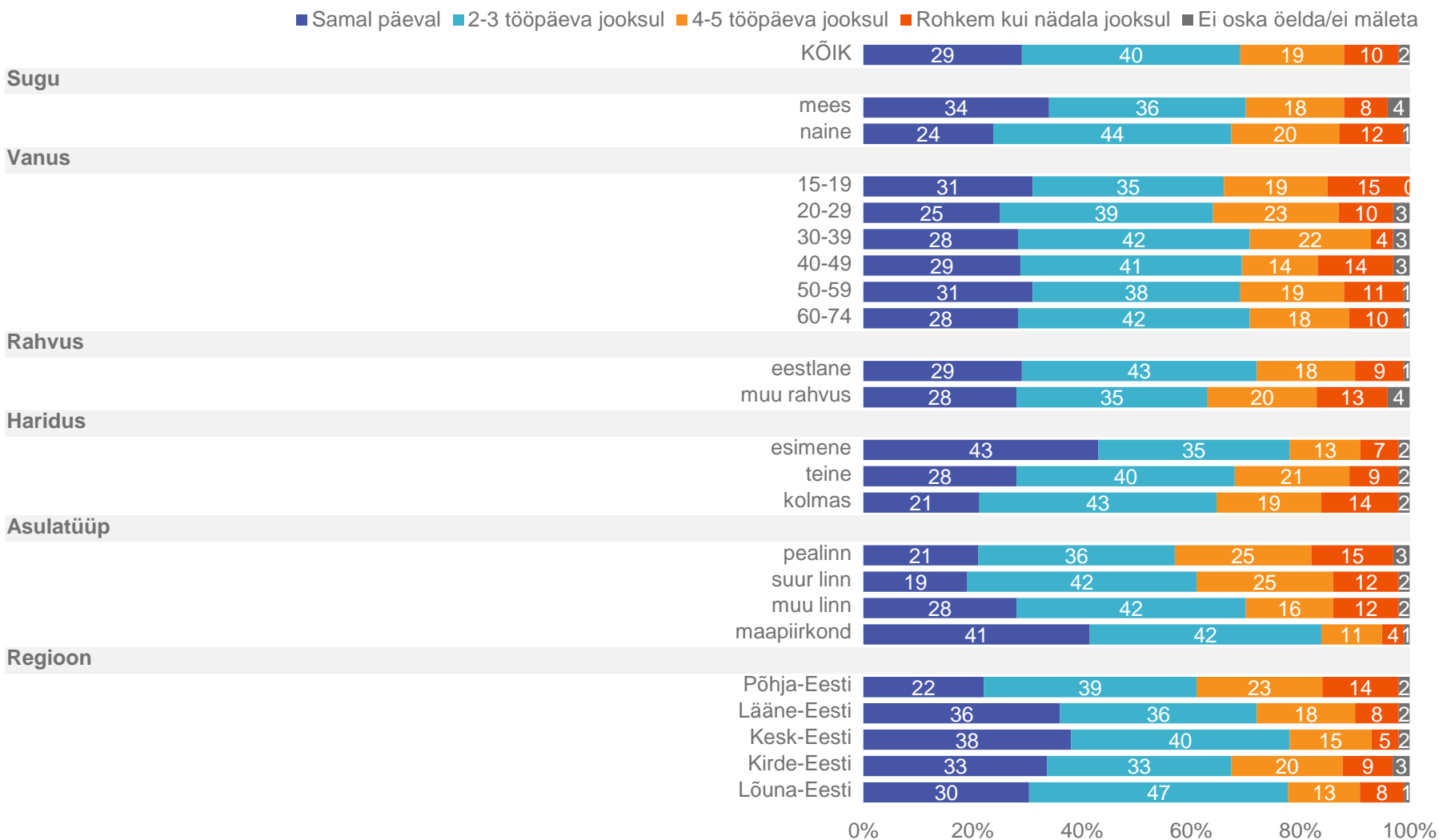
Kuna 2014. aasta ankeedis muudeti antud küsimuse vastuste skaalat, siis otsene võrreldavus varasemate aastatega ei ole võimalik.

* See vastusevariant tuli valida ka siis, kui mindi kohale registreerumata.

Perearstiteenuse kättesaadavus: perearsti või -õe vastuvõtule pääsemise kiirus

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad = viimase 12 kuu jooksul perearsti või pereõde külastanud vastajad, n=1212

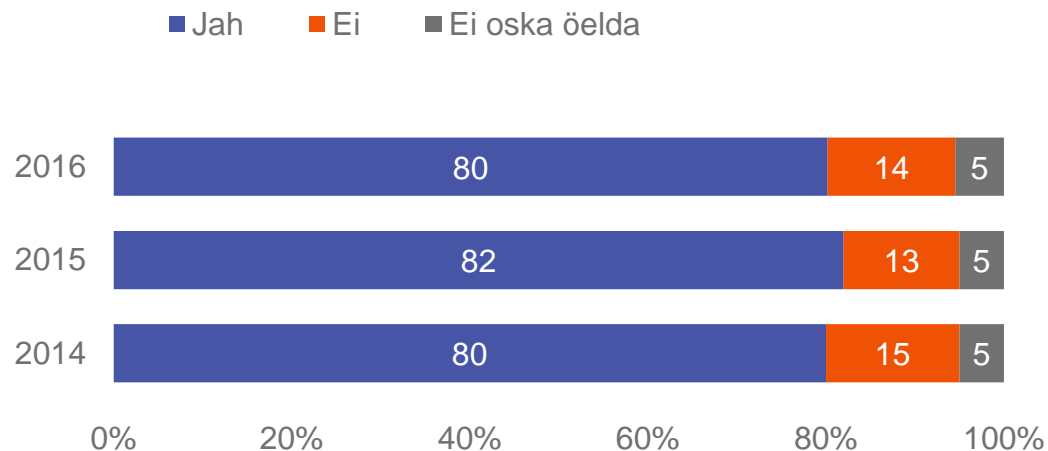
Perearstiteenuse kättesaadavus: statistiliselt olulised erinevused

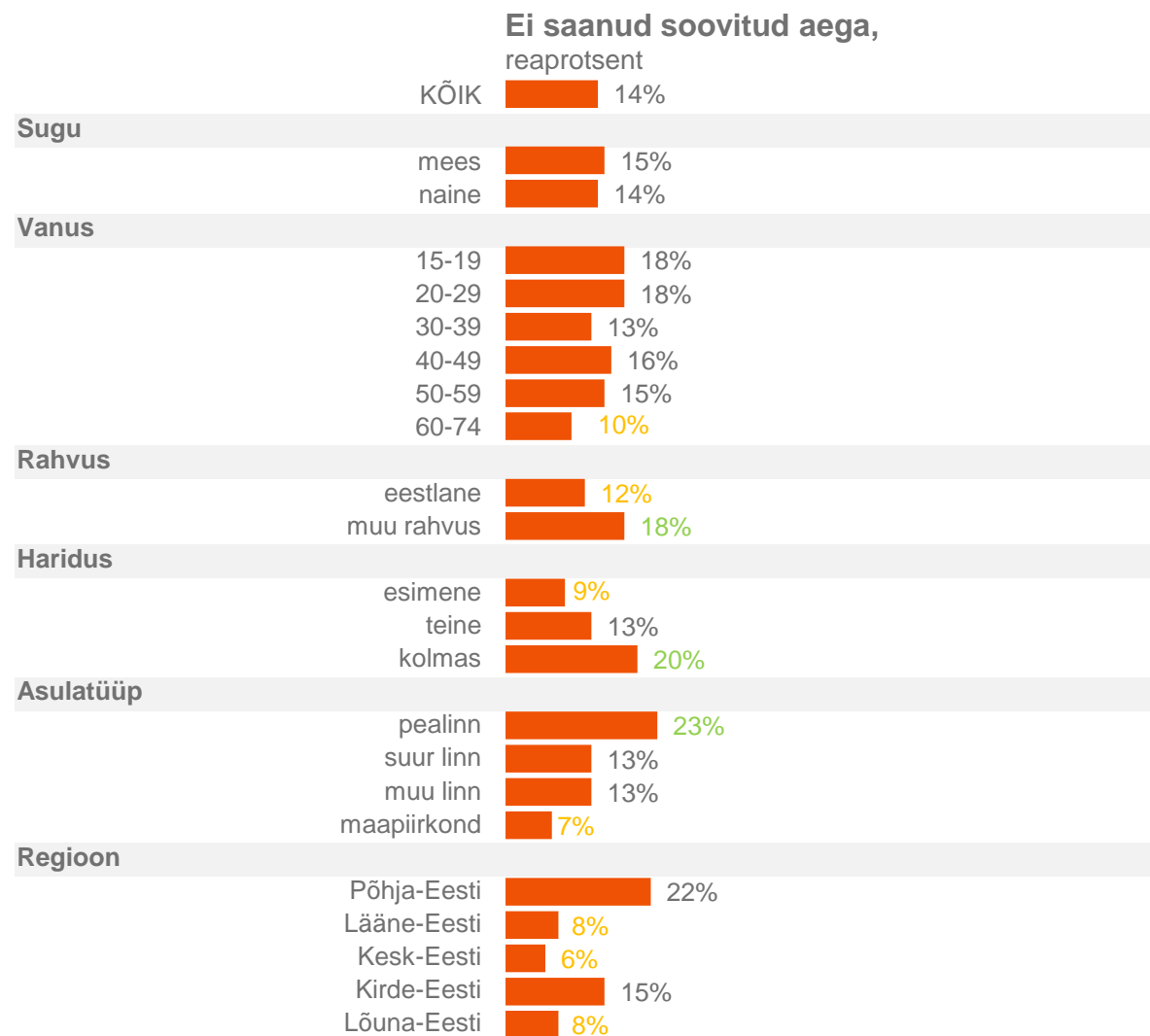
Perearstiteenuse kättesaadavus: perearsti juurde soovitud aja saamine

% viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanud vastajatest, n=1162

Kas Te viimasel registreerimisel perearsti vastuvõtule saite soovitud aja?

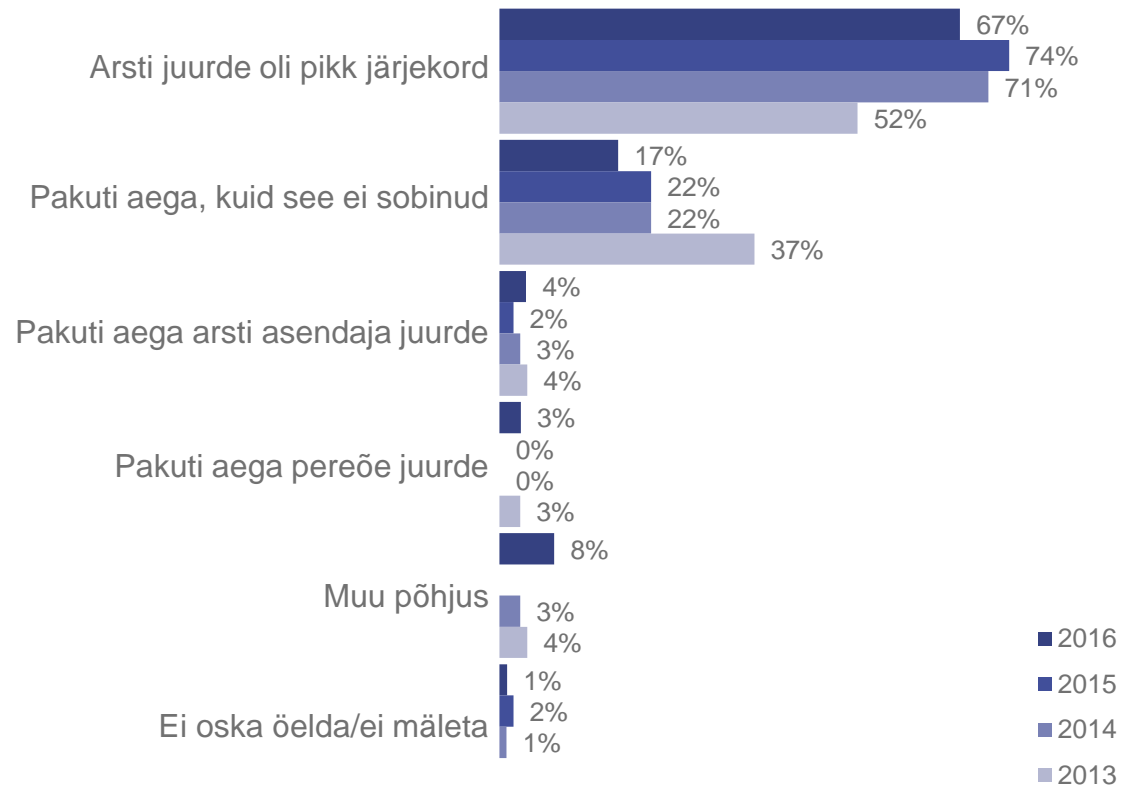
2010.–2012. aastal sai soovitud aja 80–85% elanikest.

Perearstiteenuse kättesaadavus: perearsti vastuvõtule soovitud aja mittesaamise põhjused

2013–2016 % neist, kes ei saanud viimasel vastuvõtul perearsti juurde soovitud aega, n=186

Miks Te ei saanud perearstile soovitud aega?*

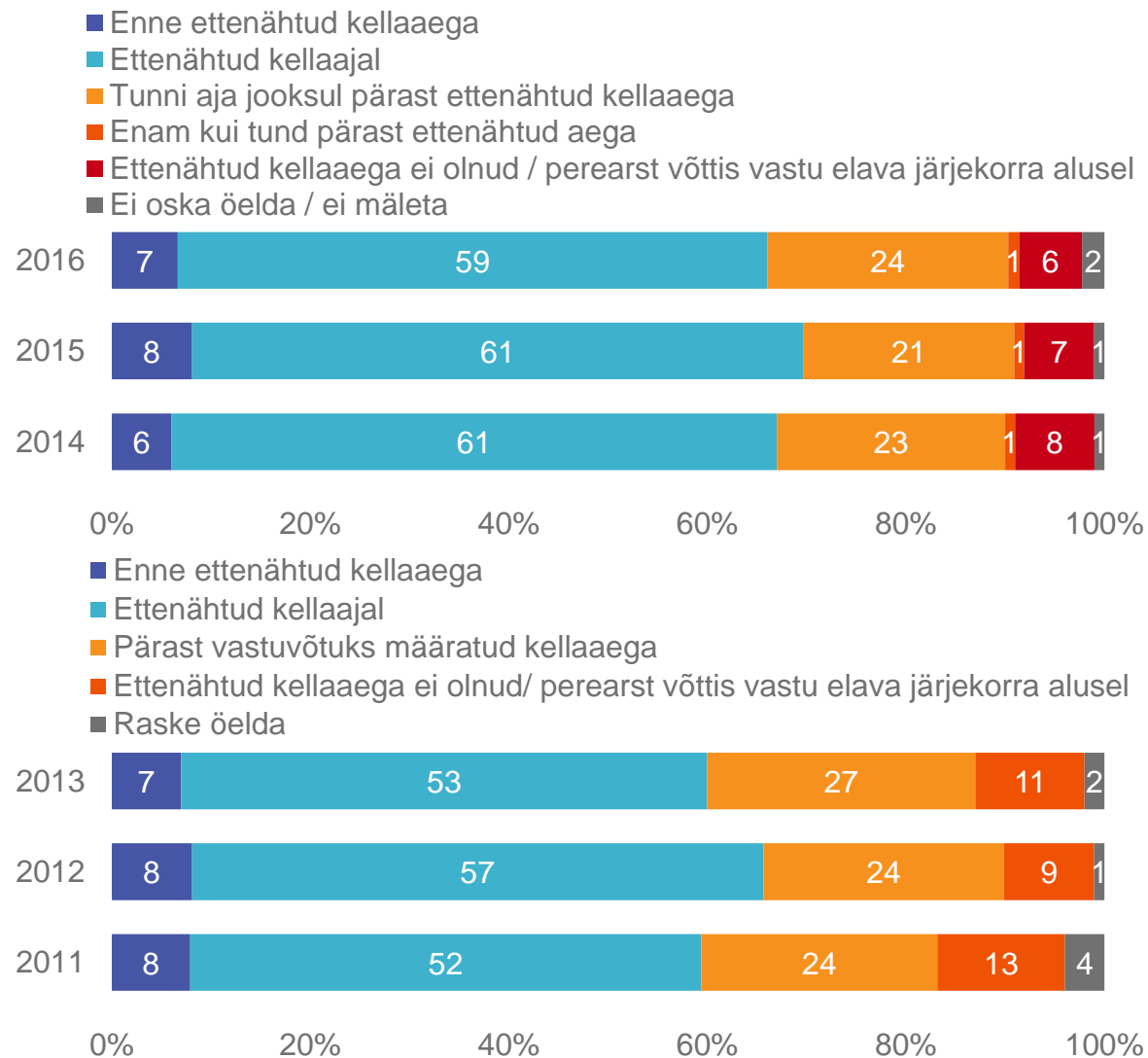
* 2014. aastat kajastavas uuringus nägi vastaja vastusevariante või loeti need talle ette. 2013. aastal vastusevariante ette ei loetud.

Perearsti visiidi algusaja täpsus viimasel külastuskorral 2011–2016

% viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanud vastajatest, n=162

Kas viimasel visiidil perearsti juurde saite Te vastuvõtule ...?

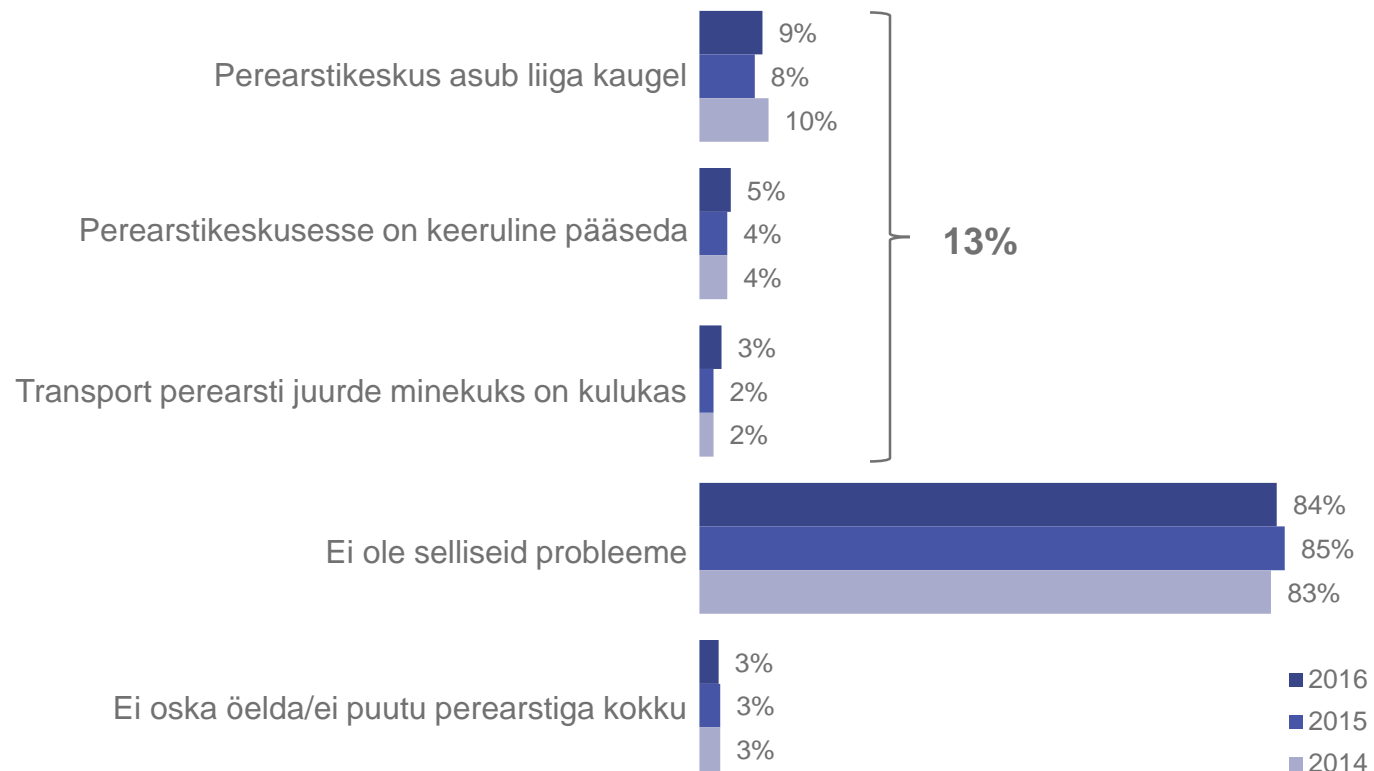
2014. aastat kajastavaks uuringuks muudeti antud küsimuse vastuste skaalat, mistõttu ei ole otsene võrreldavus võimalik.

Perearstiteenuse kättesaadavus: probleemid kohalejõudmisega

% kõikidest vastajatest, n=1829

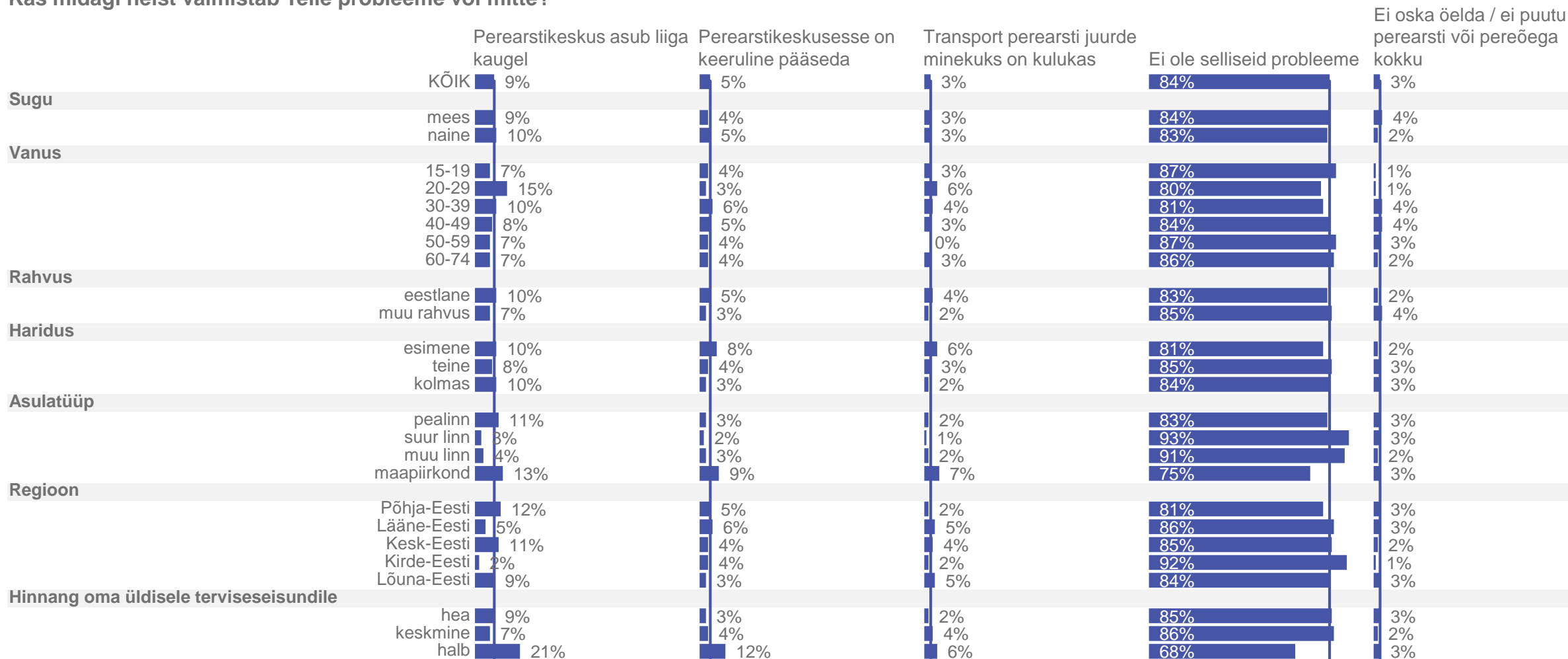
Kas midagi neist valmistab Teile probleeme või mitte?

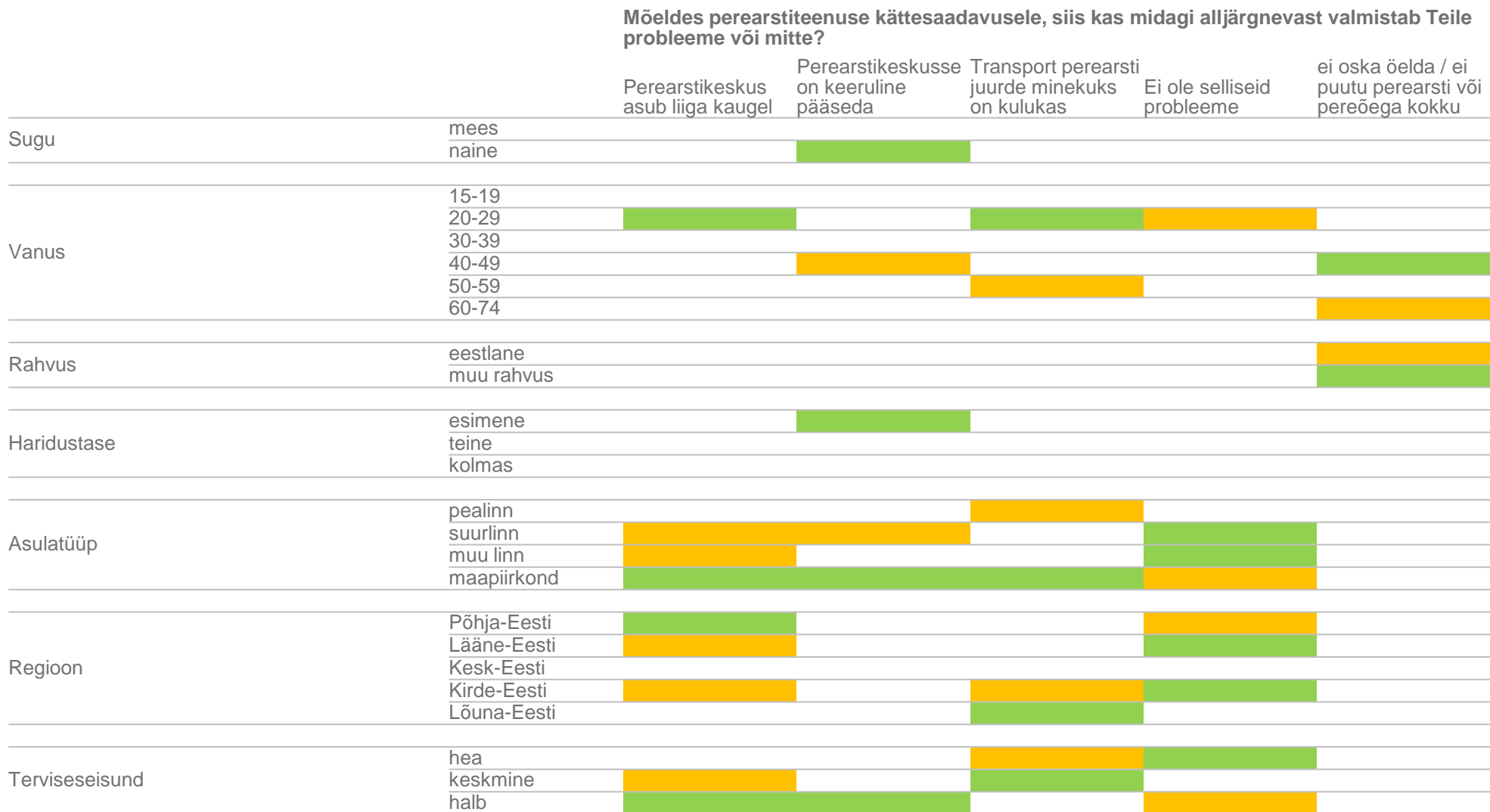
Perearstiteenuse kättesaadavus: probleemid kohalejõudmisega

% kõikidest vastajatest, n=1829

Kas midagi neist valmistab Teile probleeme või mitte?

Perearstiteenuse kättesaadavus: statistiliselt olulised erinevused

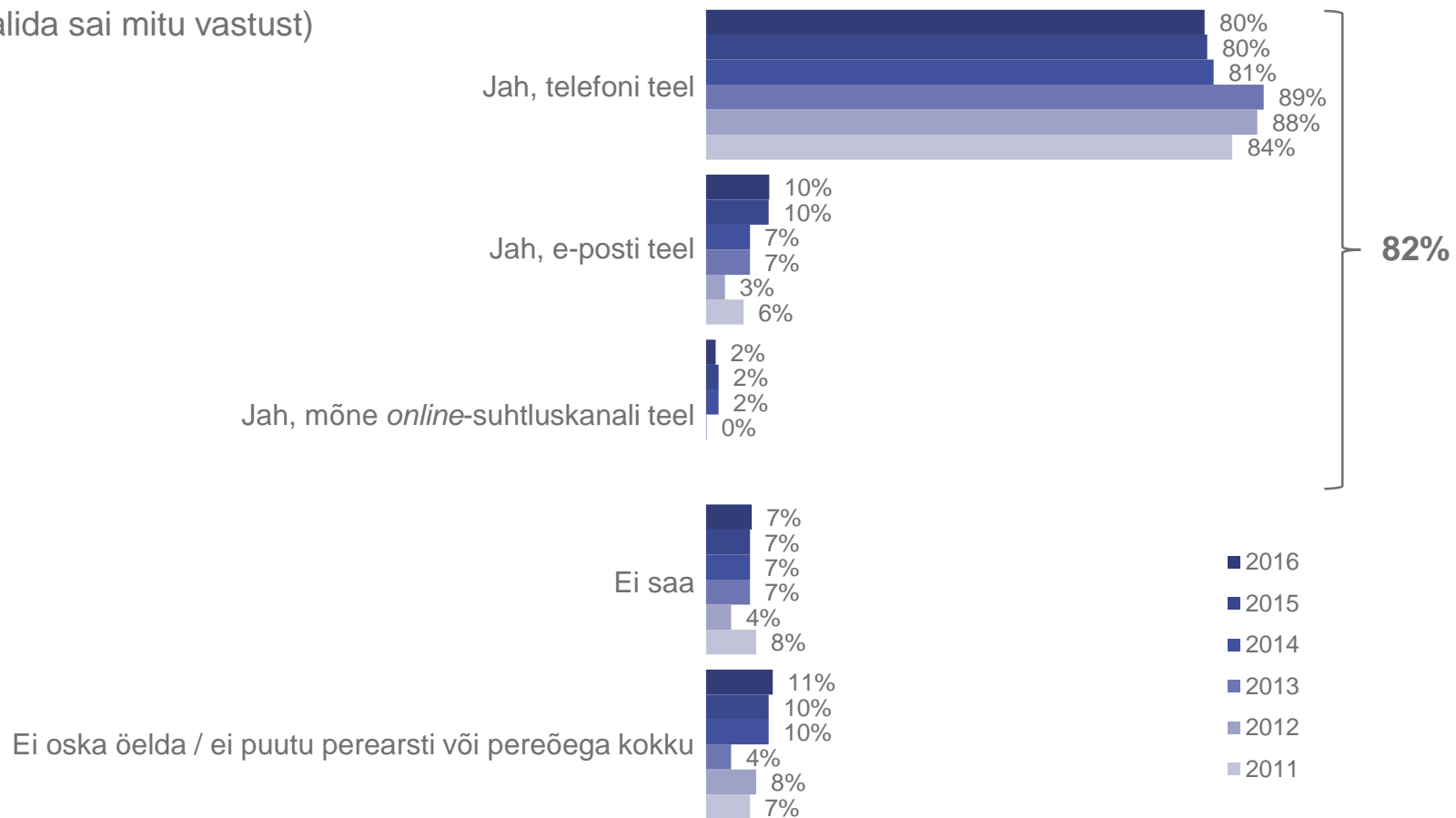
Kokkuvõte: muud kokkupuuted perearstiga – kogemus ja eelistused

- Järgnevaid üldisi kogemusi ja eelistusi kaardistavaid küsimusi küsiti kõigilt vastajatelt.
- Oma perearstilt või pereõelt saab mõne sidevahendi abil nõu küsida 82% elanikest. Ennekõike saab nendega konsulteerida telefoni teel (80%), aga ka e-posti (10%) või mõne *online*-suhtluskanali (Skype'i) kaudu (2%). Need näitajad on võrreldes 2015. aastaga jäänud samaks.
- Omal initsiatiivil on perearst või pereõde ühendust võtnud 14%-ga Eesti 15–74-aastastest elanikest (2014. aastal oli näitaja sama). Üsna võrdselt tuuakse välja erinevaid kontaktivõtu põhjuseid: ühendust on võetud seoses kroonilise haigusega, aga ka seoses lapse vaktsineerimise või tervisekontrolliga, tervisekontrolliga haiguste ennetamiseks või on meelde tuletatud vajadust minna uuringutele või eriarsti juurde. Igat loetletud põhjust on välja toonud mõni protsent elanikest.
 - Enam on ühendust võetud 60–74-aastaste, maaelanike ning enese hinnangul halva tervisega inimestega. Kroonilistest haigetest on ühendust võetud 20%-ga.
- 48% elanikest peab oluliseks, et perearst või pereõde võtaks vastu ka pärast kella 18 õhtul: 19% soovib, et seda teeks perearst, 4%, et pereõde ning 25% jaoks pole vahet, kumb neist pärast tavapärast tööaega vastu võtab. Näitajad on samal tasemel nagu 2014. ja 2015. aastal.
- Kõigil vastajatel paluti öelda, mille alusel nad ennekõike valiksid endale (uue) perearsti, kui nad peaksid seda tegema. Perearsti valiku puhul mängivad pea võrdset rolli kolm tegurit: milline arst on patsiendi arvates kõige kompetentsem (27%), kelle kohta ollakse tuttavatelt soovitusi kuulnud (24%) ning kui lähedal asub vastuvõtt elukohale (23%). Ka varasemalt on esikolmiku moodustanud just need näitajad. 11% peab kõige olulisemaks seda, et perearsti nimistusse kuuluksid ka tema pereliikmed.
 - Arsti kompetentsust tõid esmase valikukriteeriumina keskmisest enam välja naised ja 50–59-aastased.
 - Tuttavate soovitusi peavad keskmisest enam kõige olulisemaks 20–29-aastased ja mitte-eestlased.
 - Perearsti vastuvõtu lähedus elukohale mängib keskmisest olulisemat rolli 60–74-aastaste, eestlaste ja maaelanike jaoks.

Võimalus perearstilt või -õelt sidevahendite abil nõu küsida: 2011–2015

% kõikidest vastajatest, n=1829

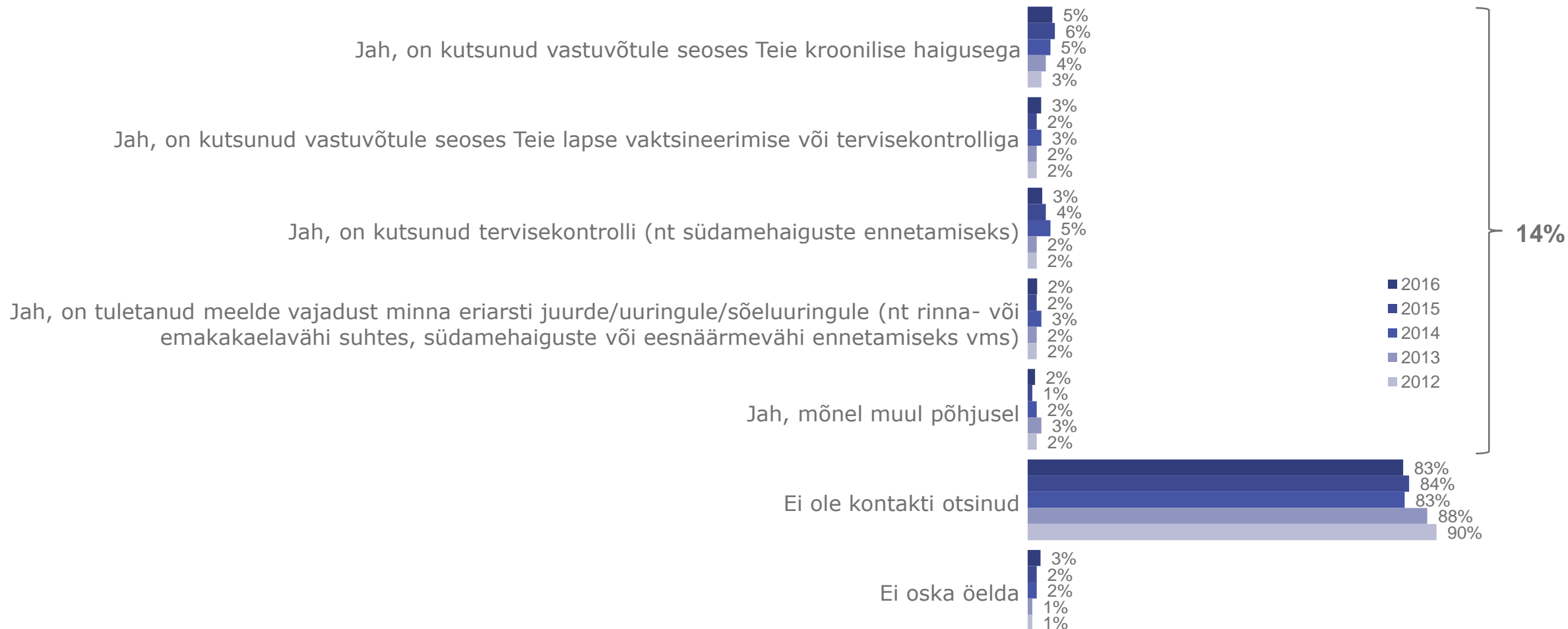
Saab perearstilt või pereõelt nõu küsida ... (valida sai mitu vastust)

* Esmakordselt küsiti *online*-suhtluskanali kohta 2014. aastat kajastavas uuringus. Varasemalt oli see vastusevariant „mõne muu sidekanali teel“.

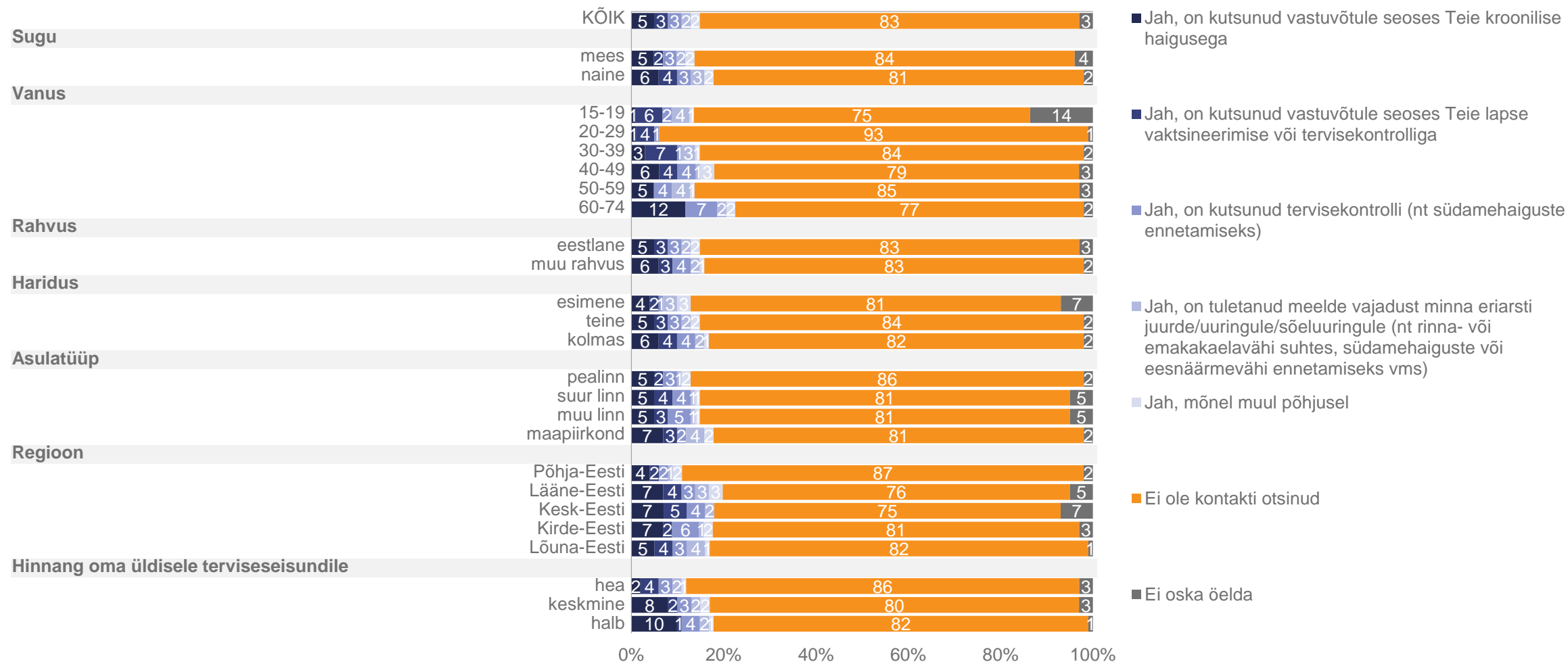
Perearsti või -õe initsiatiiv kontaktivõtmisel viimase 12 kuu jooksul, et teostada tervisekontrolli: 2013–2016

% kõikidest vastajatest, n=1829. Kas Teie perearst või pereõde on viimase 12 kuu jooksul otsinud Teiega omal initsiatiivil kontakti, et teostada tervisekontrolli?

Perearsti või -õe initsiatiiv kontaktivõtmisel viimase 12 kuu jooksul, et teostada tervisekontrolli: profiil

% kõikidest vastajatest, n=1829

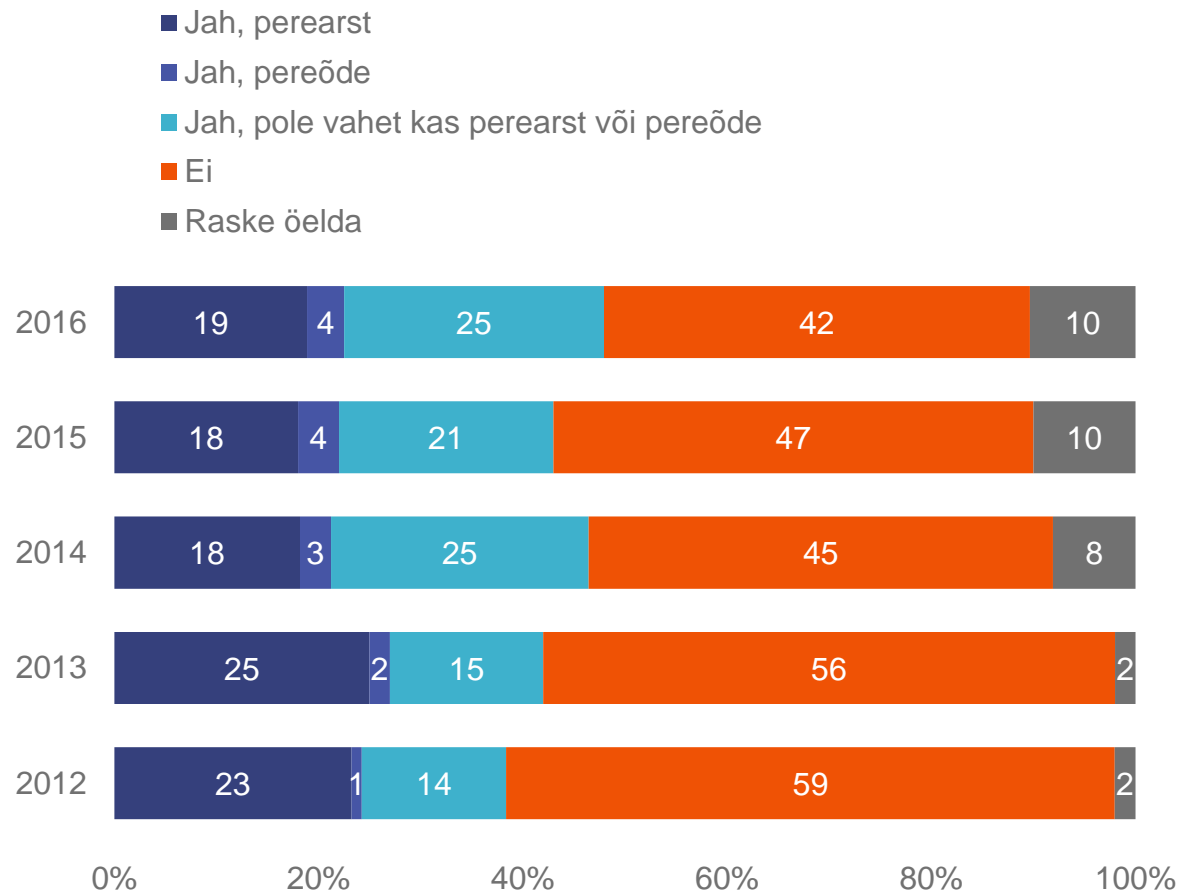
Perearsti või -õe initsiatiiv kontaktivõtmisel viimase 12 kuu jooksul, et teostada tervisekontrolli: statistiliselt olulised erinevused

Perearstikeskuse avatus väljaspool tavapärast tööaega 2012–2016

% kõikidest vastajatest, n=1829

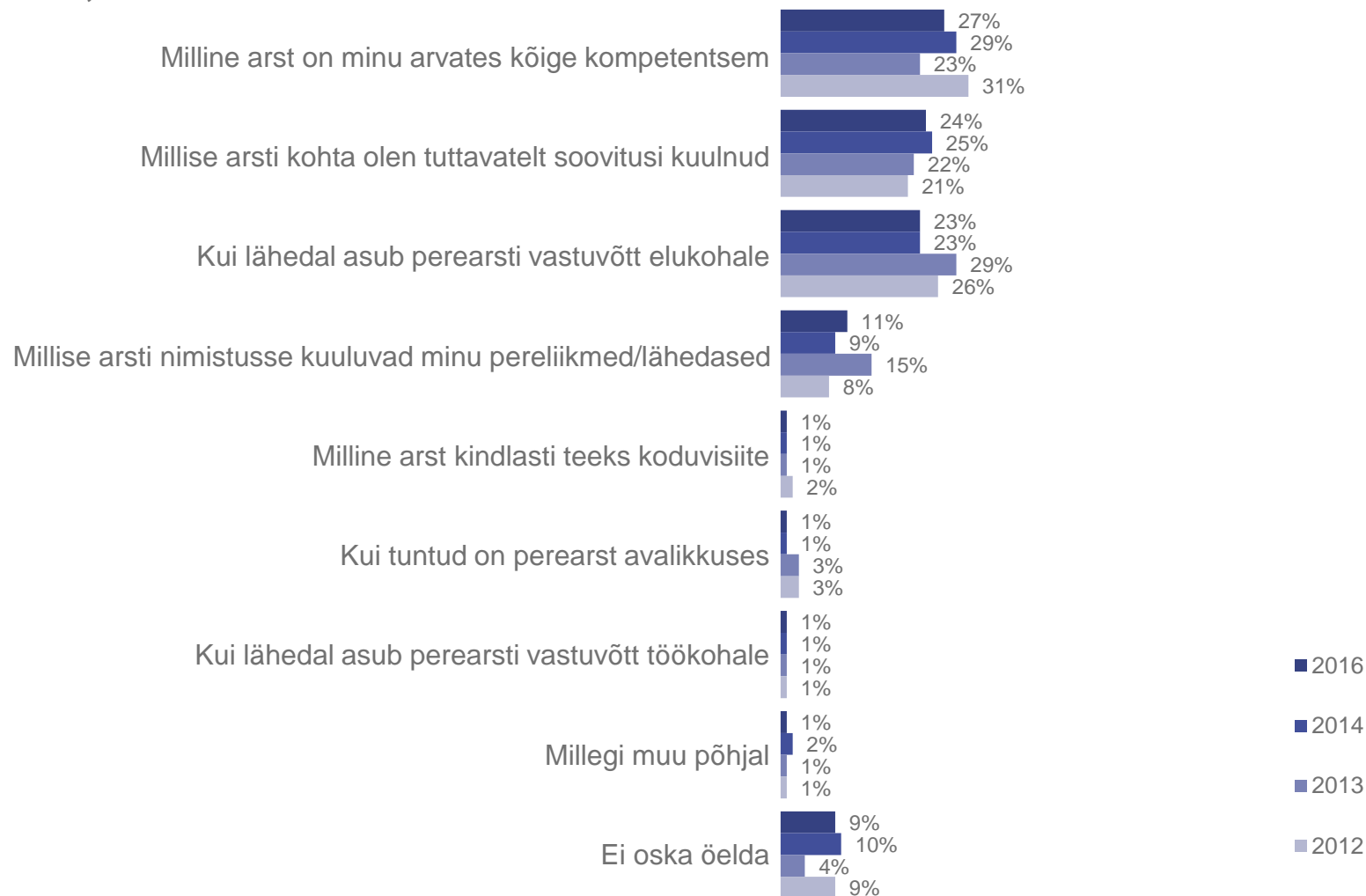
Kas Teie jaoks oleks oluline, et vähemalt ühel korral nädalas võtaks perearst või pereõde vastu ka pärast kella 18?

Perearsti valimise peamised kriteeriumid 2012–2016

% kõikidest vastajatest, n=1829

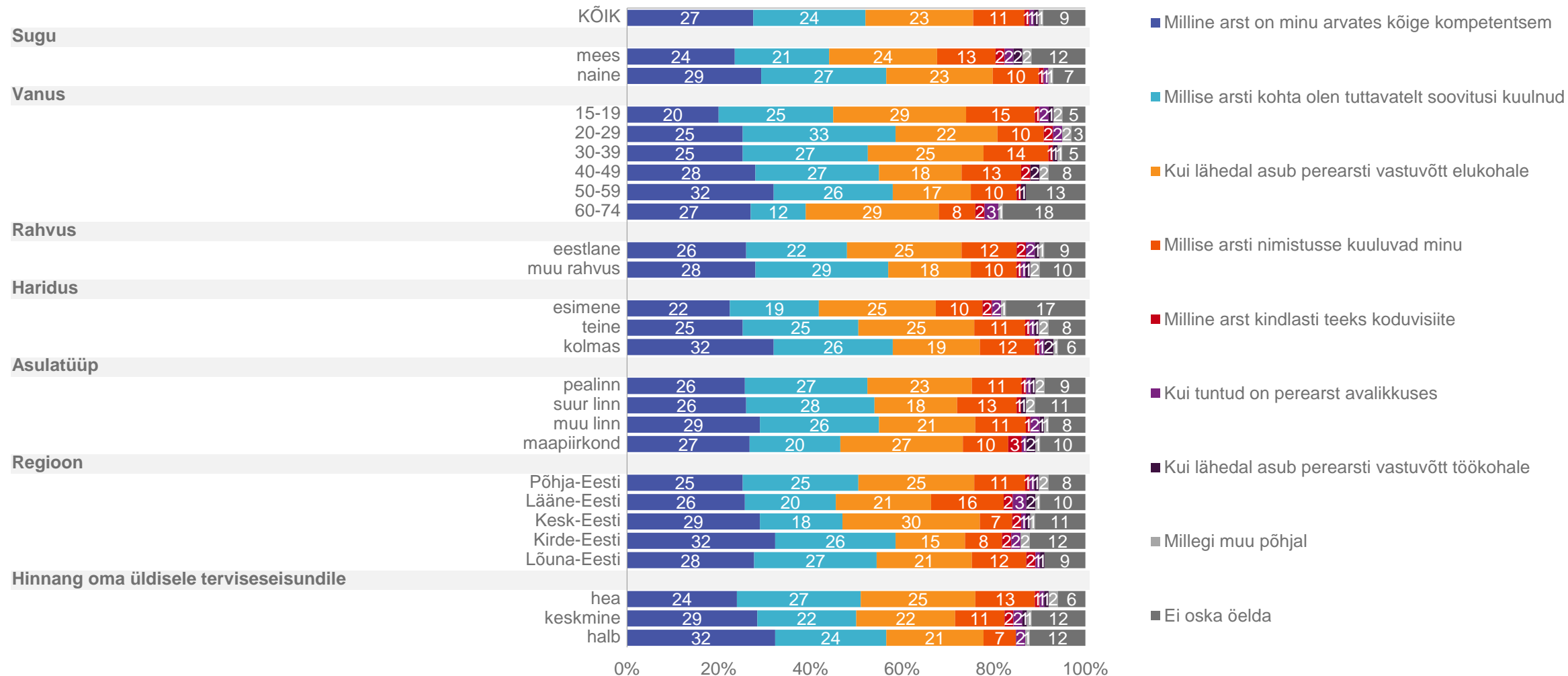
Kui Te peaksite endale valima (uue) perearsti, siis mille alusel Te ennekõike valiku teeksite?

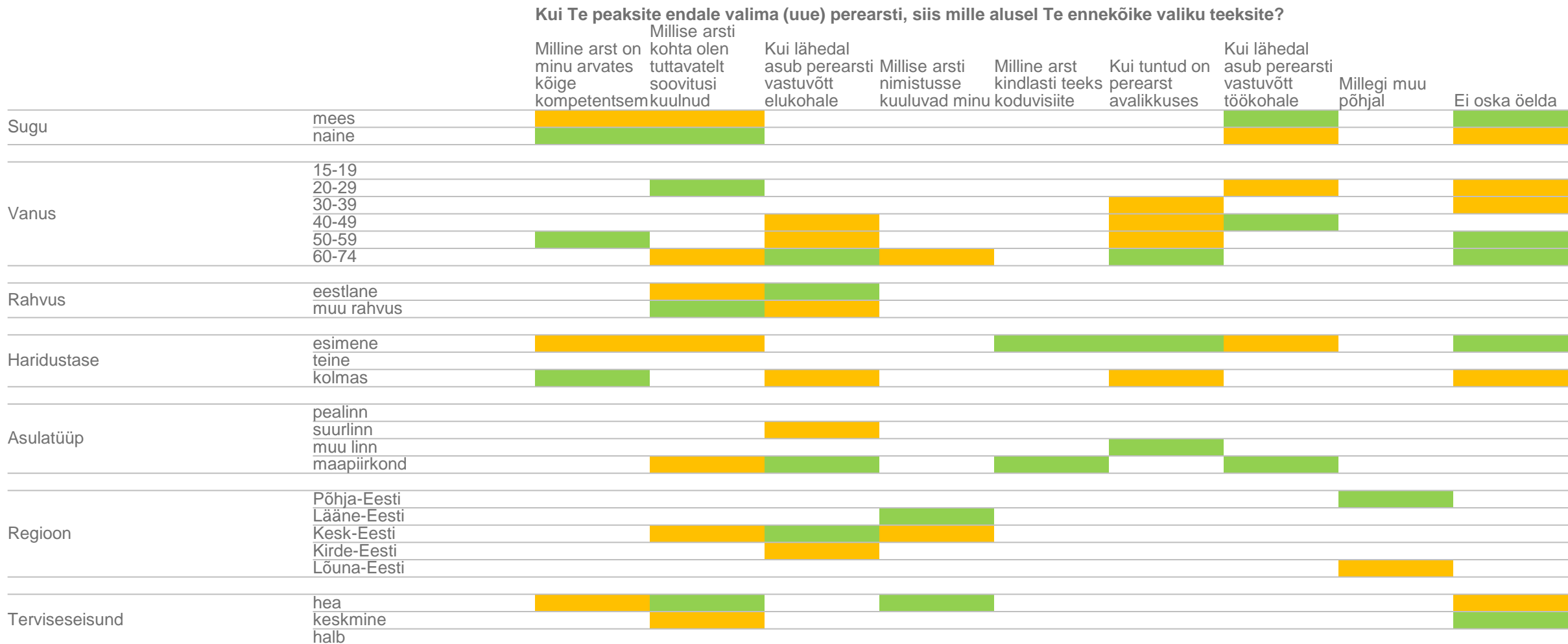
Perearsti valimise peamised kriteeriumid: profiil

% kõikidest vastajatest, n=1829

Kui Te peaksite endale valima (uue) perearsti, siis mille alusel Te ennekõike valiku teeksite?

Perearsti valimise peamised kriteeriumid: statistiliselt olulised erinevused

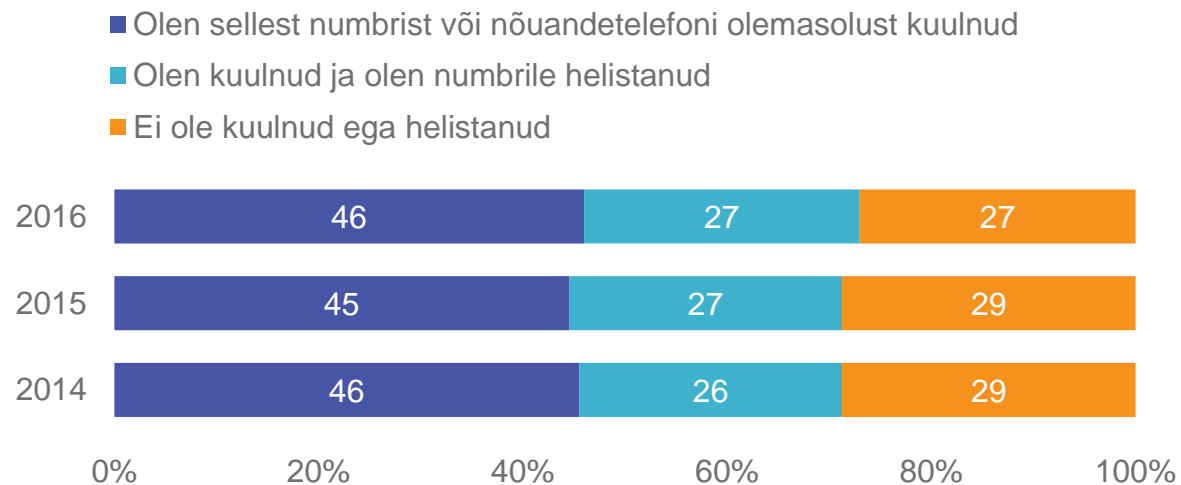
Kokkuvõte: perearsti nõuandetelefon

- Perearsti nõuandetelefonist on kuulnud 73% elanikest, sealhulgas 27% on numbrile helistanud. 2014. ja 2015. aastal olid need näitajad samad.
 - Perearsti nõuandetelefoni numbrile helistanuid on enam naiste, 20–29- ja 30–39-aastaste ning kolmanda taseme haridusega inimeste seas.
 - Neid, kes pole numbrist kuulnud, on enam meeste, 15–19-aastaste ning muust rahvusest inimeste seas.
- 43% nõuandetelefonile helistanutest tegi seda enam kui 12 kuud tagasi ja 52% viimase 12 kuu jooksul (5% ei mäleta helistamise aega).
- Viimase 12 kuu jooksul helistanutest jäi nõuandetelefoniga rahule 84%. Rahulolu tase ei ole võrreldes kahe eelneva aastaga muutunud.

Perearsti nõuandetelefoni tuntus ja kasutamine 2014–2016

% kõikidest vastajatest, n=1829

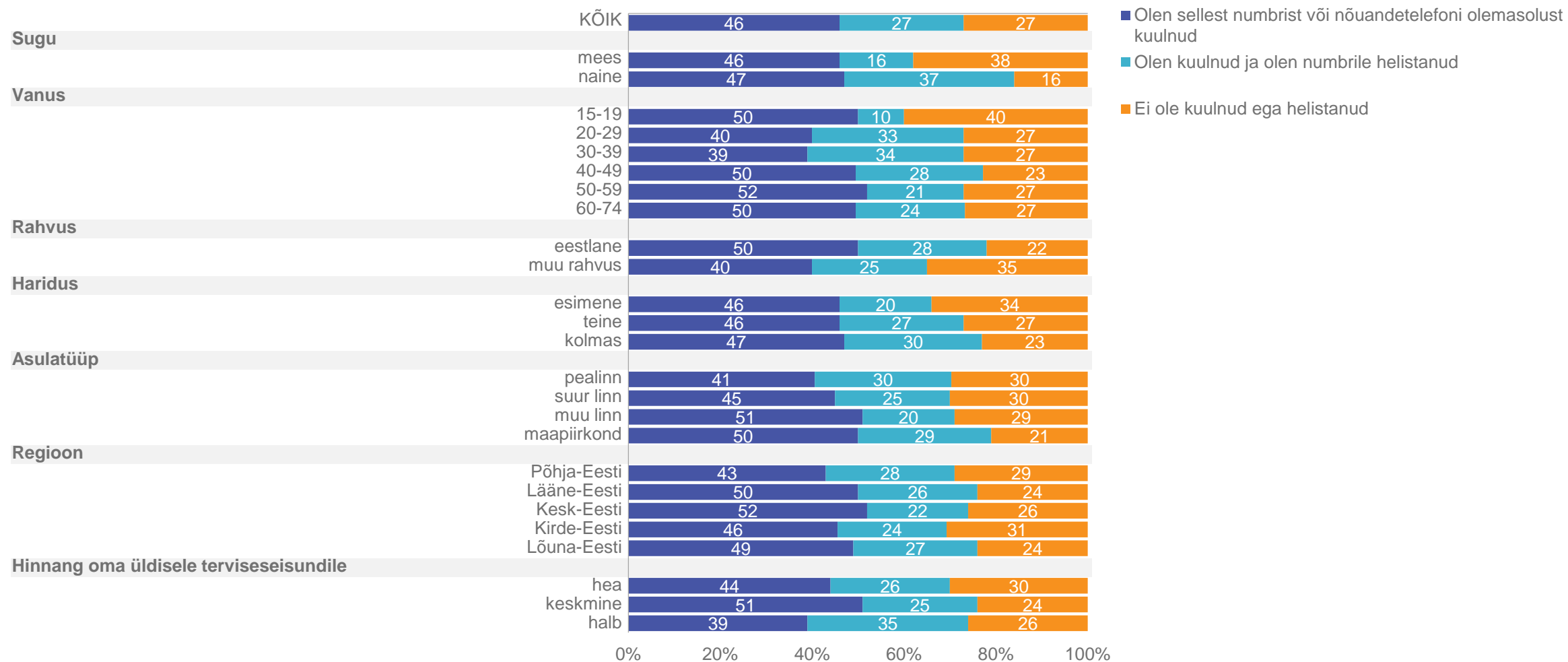
Kas Te olete kuulnud üleriigilisest perearsti nõuandetelefoni numbrist 1220, kuhu võib ööpäevaringselt helistada ja esmast meditsiinilist nõu küsida?

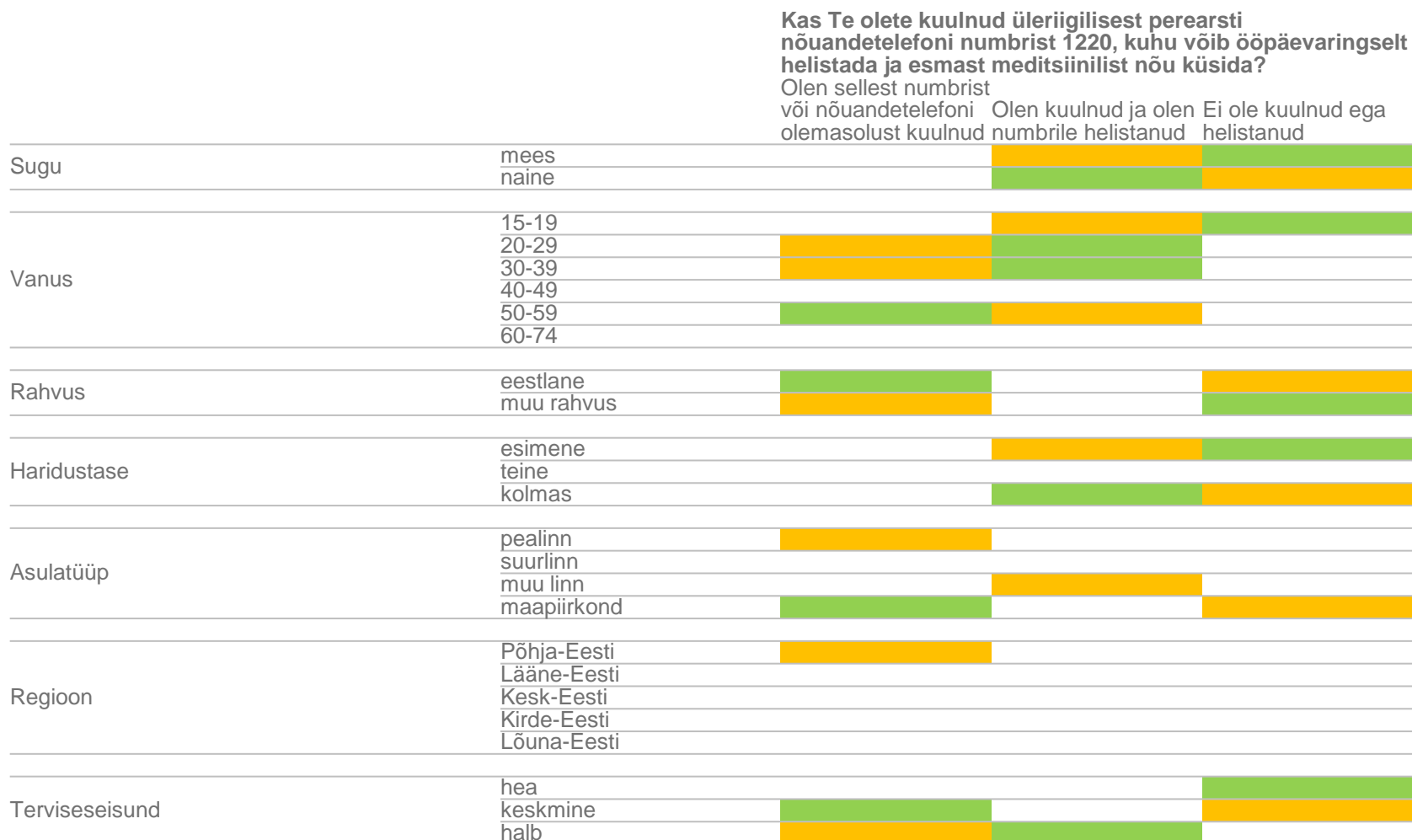
Perearsti nõuandetelefoni tuntus ja kasutamine: profiil

% kõikidest vastajatest, n=1829

Kas Te olete kuulnud üleriigilisest perearsti nõuandetelefoni numbrist 1220, kuhu võib ööpäevaringselt helistada ja esmast meditsiinilist nõu küsida?

Perearsti nõuandetelefoni tuntus ja kasutamine: statistiliselt olulised erinevused

Rahulolu perearsti nõuandetelefoniga 2011–2016

% neist, kes on viimase 12 kuu jooksul perearsti nõuandetelefonile helistanud, n=207

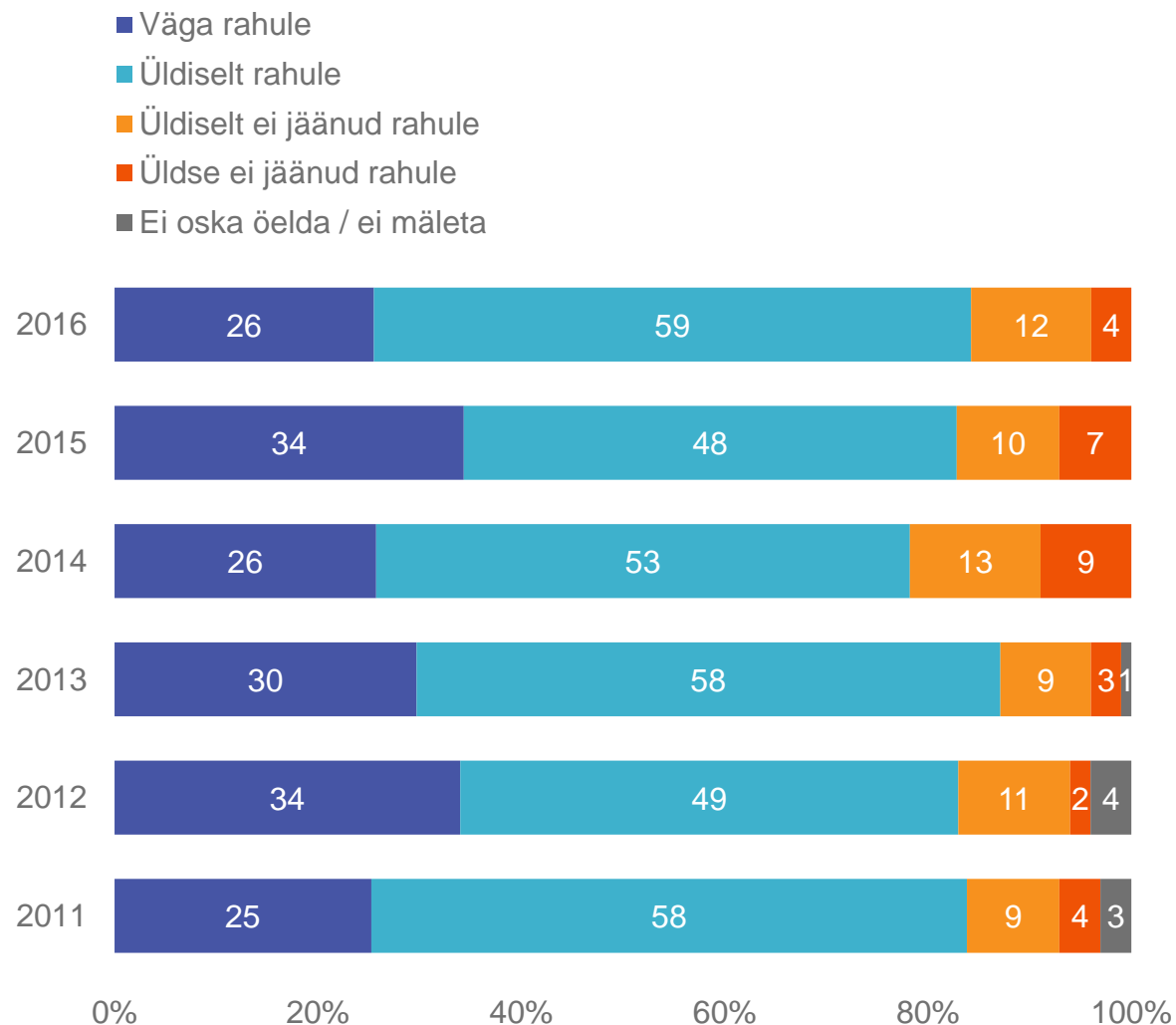
Mõeldes oma viimasele helistamisele, siis kuivõrd rahule Te jäite perearsti nõuandetelefoniga?*

43% nõuandetelefonile helistanutest tegi seda enam kui 12 kuud tagasi ja 52% viimase 12 kuu jooksul.

Viimase 12 kuu jooksul helistanutest jäi nõuandetelefoniga rahule 84%.

2015. aastal jäi rahule 83% nõuandetelefonile helistanutest. Seega ei ole rahulolu oluliselt muutunud.

*Varasemates uuringutes küsiti rahulolu üldse kunagi perearsti nõuandetelefonile helistanutelt, alates 2014. aastast viimase 12 kuu jooksul helistanutelt.

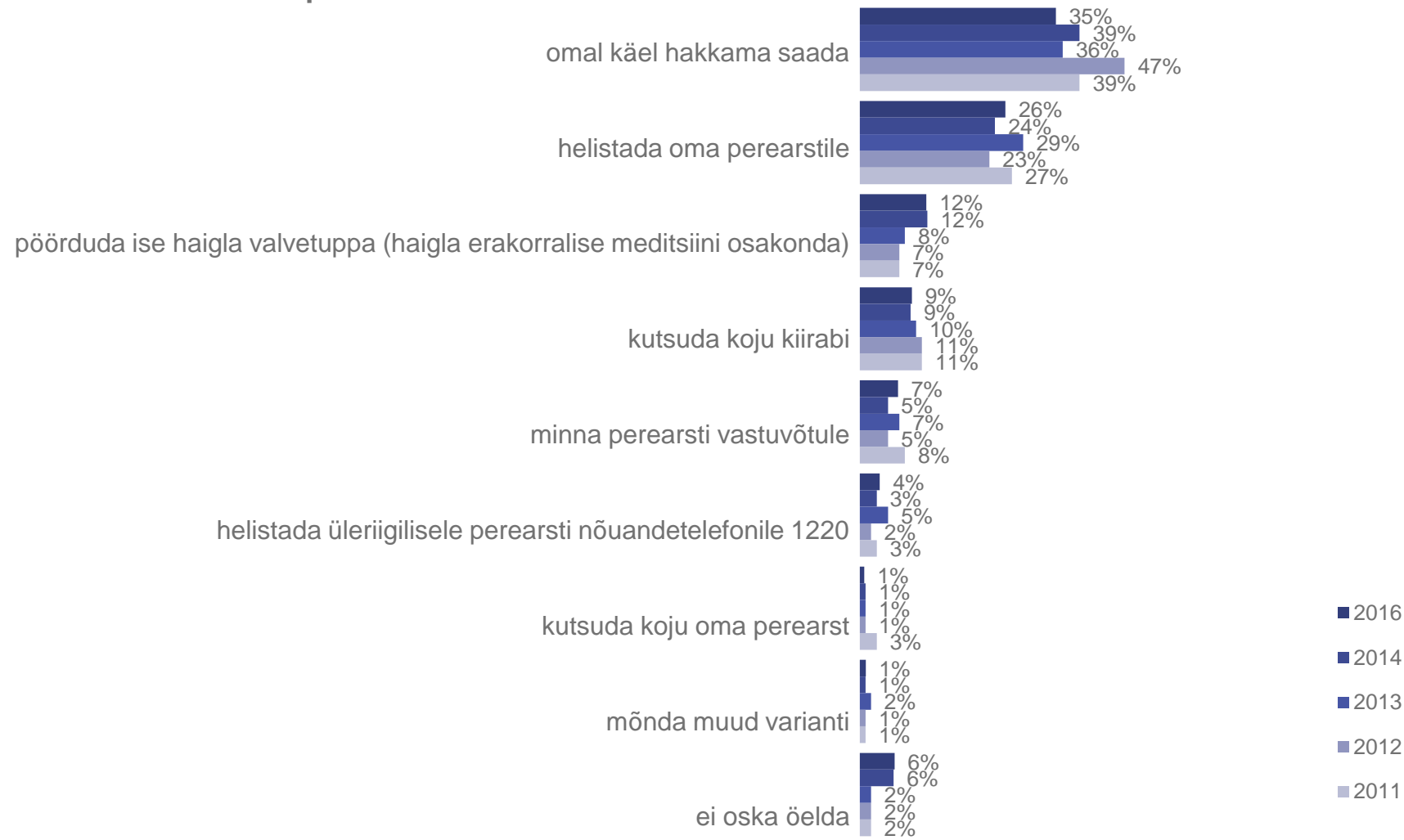
Kokkuvõte: toimimine ootamatute terviseprobleemide korral

- Tööpäevadel tekkiva ootamatu terviseprobleemi korral eelistaks enamik elanikest omal käel hakkama saada (35%). 26% helistaks perearstile ning 12% pöörduks haigla valvetuppa. Kiirabi kutsuks 9% ning perearsti vastuvõtule läheks 7%. Muid võimalusi kasutaks alla 5% elanikest (helistaks perearsti nõuandetelefonile, kutsuks perearsti koju, teeks midagi muud). Olulisi muutusi võrreldes 2014. aastaga, mil seda teemat viimati kaardistati, pole aset leidnud.
 - Omal käel eelistaksid hakkama saada enam mehed, 15–39-aastased, eestlased ja enese hinnangul hea tervisega inimesed.
 - Perearstile helistajaid on keskmisest enam naiste ja 40–59-aastaste seas.
 - Haigla valvetuppa pöördusid enam 50–59-aastased.
 - Kiirabi kutsuksid sagedamini 60–74-aastased, muust rahvusest inimesed ning Lõuna-Eesti elanikud.
- Õhtu- või öötundidel ilmneva terviseprobleemi korral eelistaks enamik elanikest samuti omal käel hakkama saada (35%). Umbes veerand kutsuks koju kiirabi (27%) ning 20% pöörduks haigla valvetuppa. Perearsti nõuandetelefoni kasutatakse sel juhul enam kui päeval ilmneva probleemi korral (11%). Alates 2011. aastast on kasvanud nende elanike osakaal, kes pöördusid erakorralise meditsiini osakonda.
 - Omal käel hakkama saada eelistaksid 15–39-aastased, eestlased; Lõuna-Eesti elanikud.
 - Kiirabi kutsuksid keskmisest sagedamini naised, 60–74-aastased, muu rahvuse esindajad, Kirde-Eesti elanikud.
 - Haigla valvetuppa pöördusid 30–49-aastased, muu rahvuse esindajad.
 - Perearsti nõuandetelefonile helistaksid naised, kolmanda taseme haridusega inimesed ning Põhja-Eesti elanikud.

Toimimine tööpäevadel tekkiva ootamatu terviseprobleemi korral 2011–2016

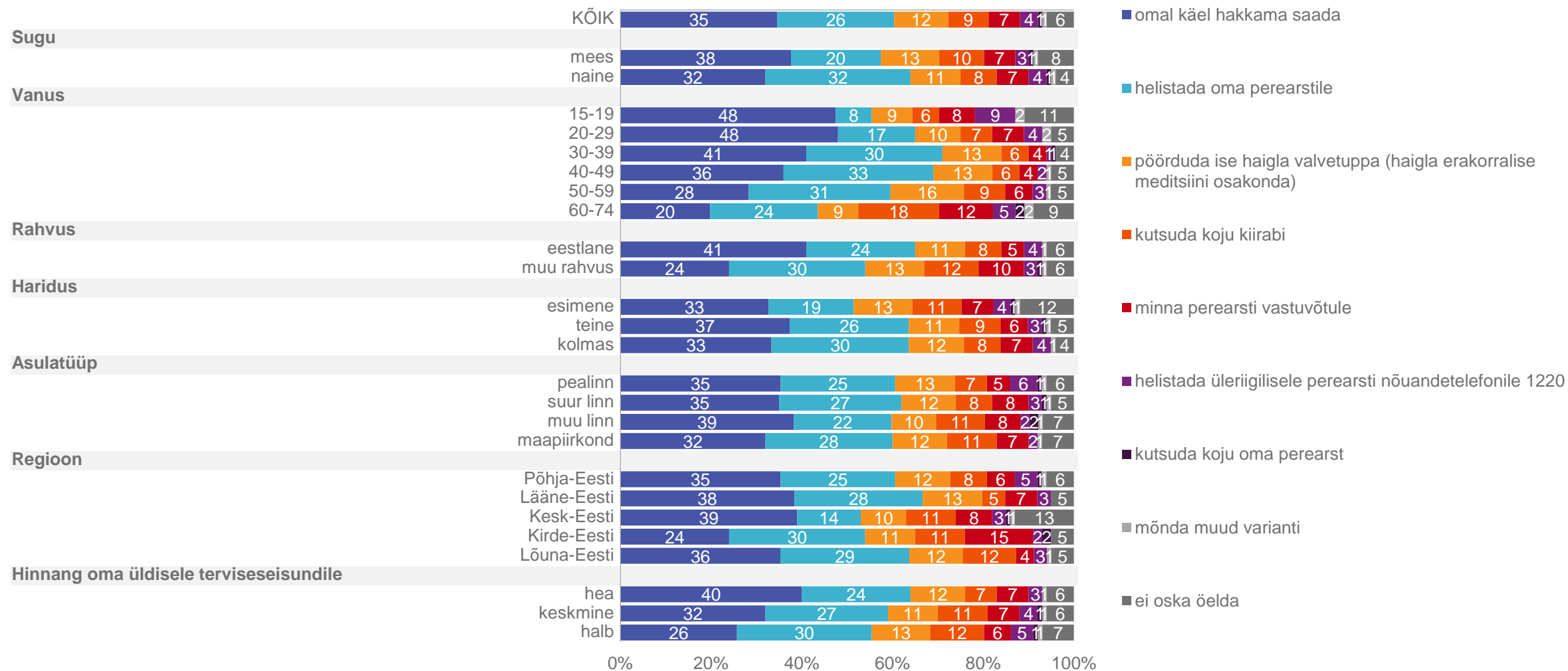
% kõikidest vastajatest, n=1829

Kas tööpäevadel kell 8–17 tekkiva ootamatu terviseprobleemi korral eelistate esmalt ...?

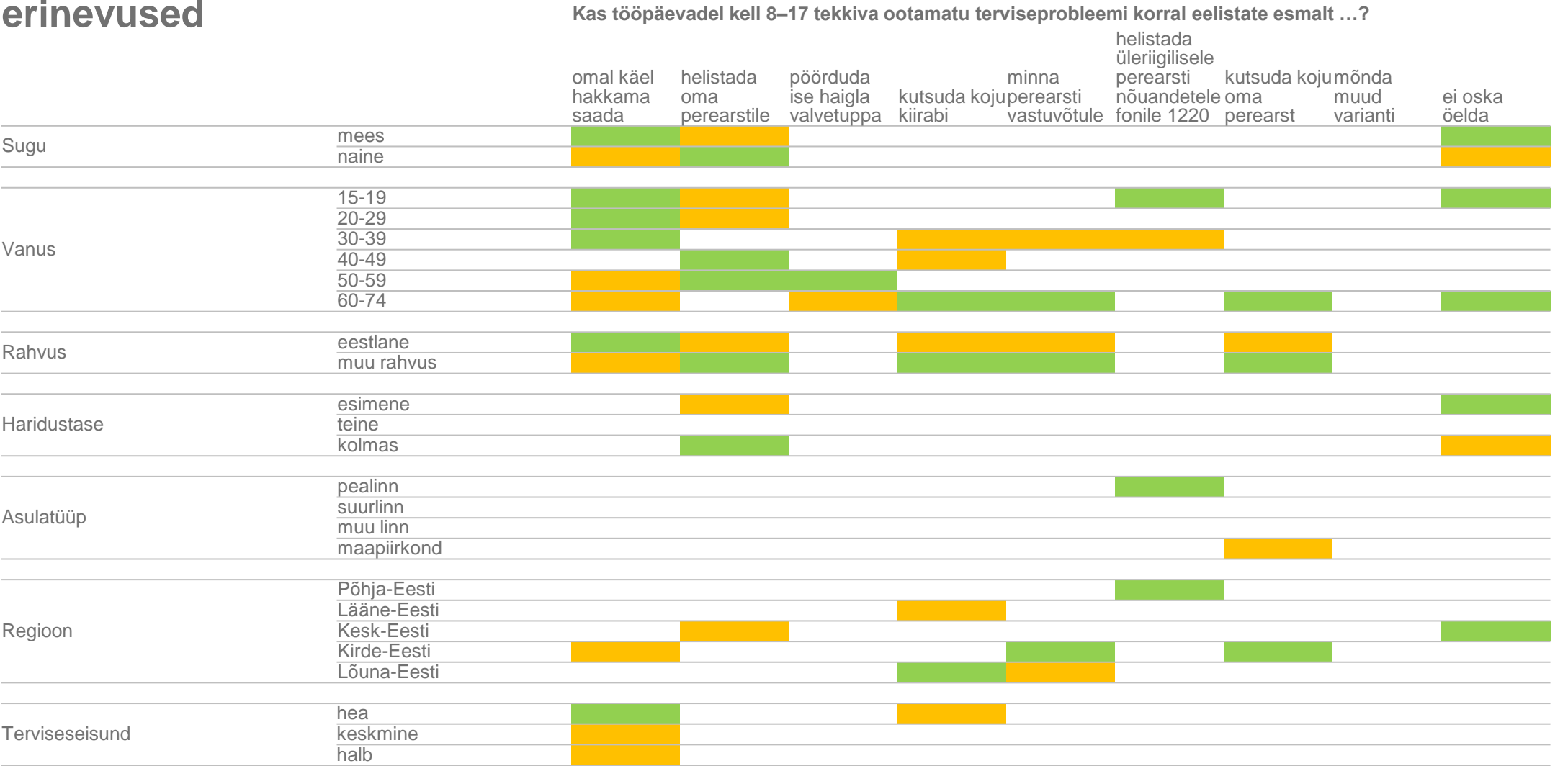

Toimimine tööpäevadel tekkiva ootamatu terviseprobleemi korral: profiil

% kõikidest vastajatest, n=1829

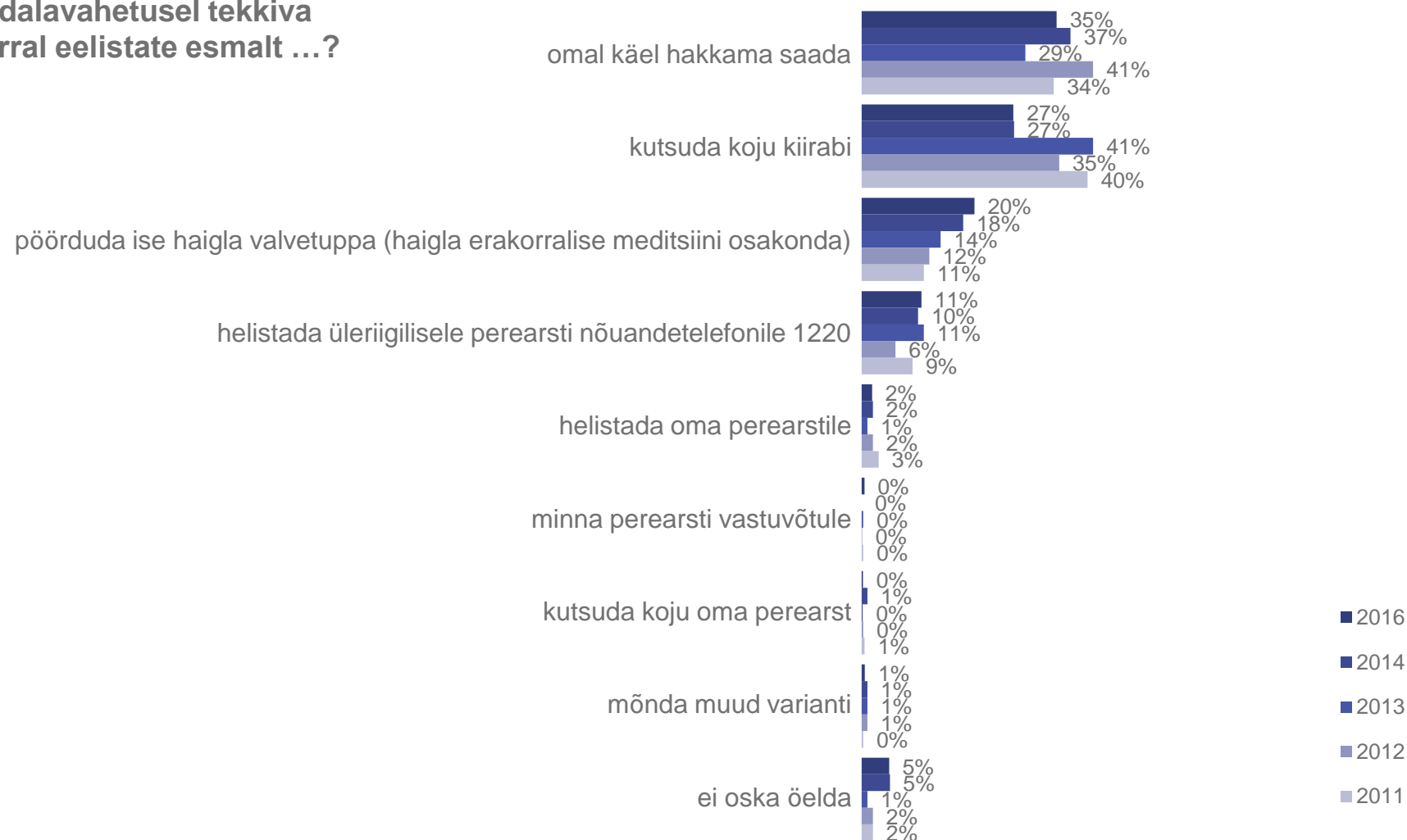
Toimimine tööpäevadel tekkiva ootamatu terviseprobleemi korral: statistiliselt olulised erinevused

Toimimine õhtu- ja öötundidel või nädalavahetusel tekkiva ootamatu terviseprobleemi korral

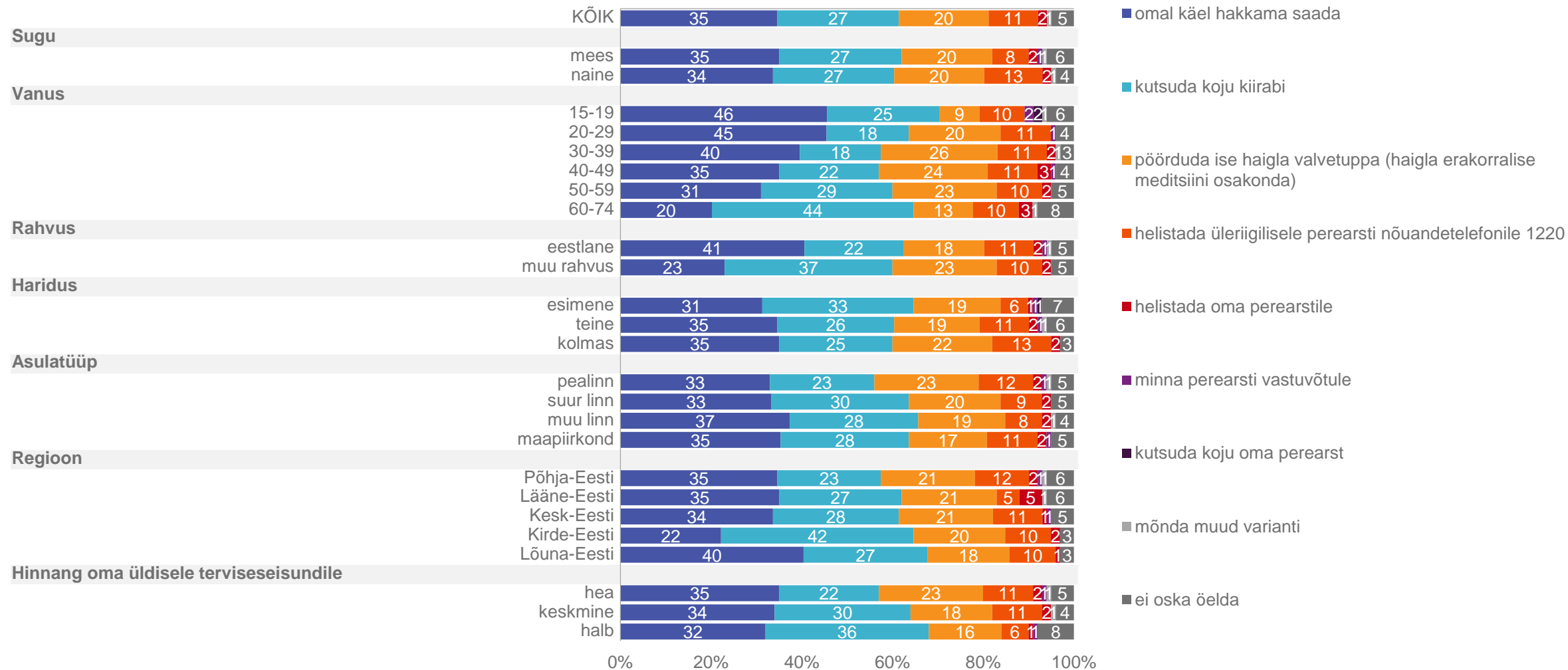
2011–2016 % kõikidest vastajatest, n=1829

Kas õhtu- ja öötundidel või nädalavahetusel tekkiva ootamatu terviseprobleemi korral eelistate esmalt ...?

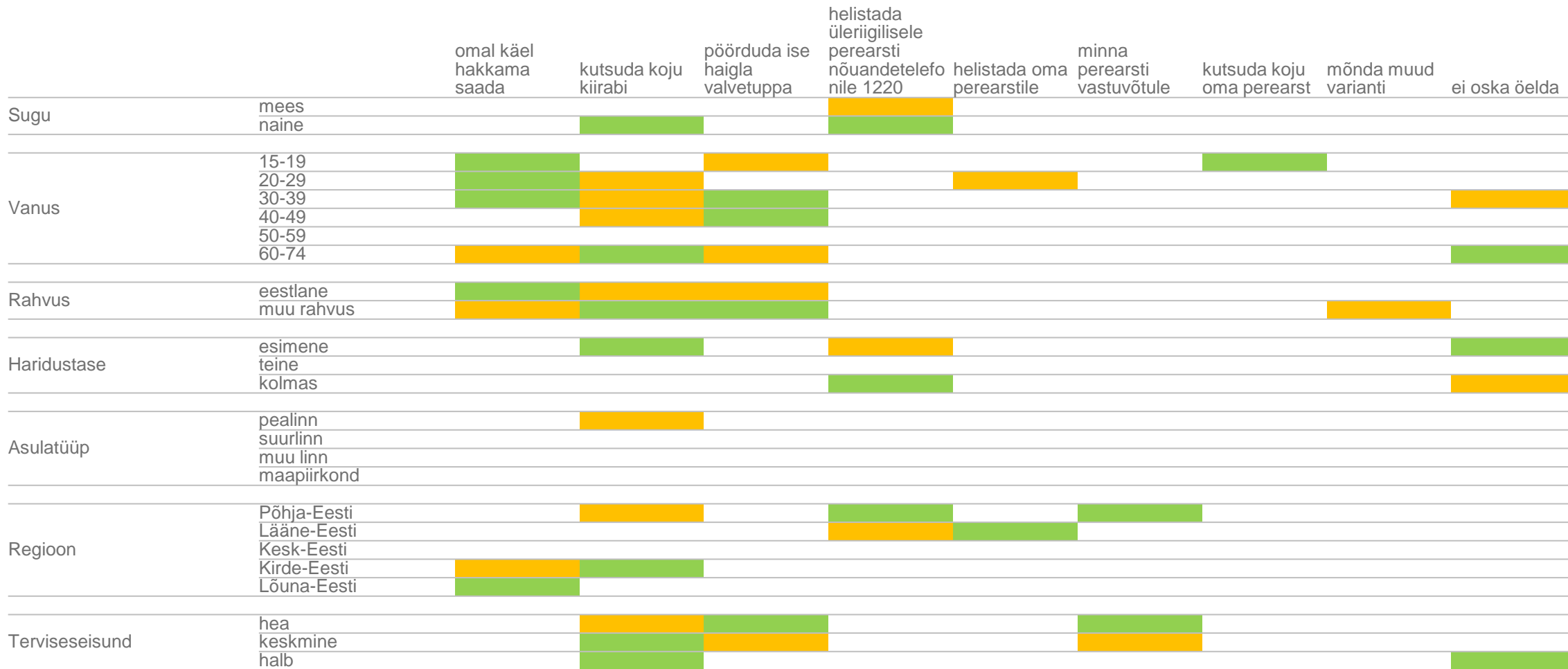
Toimimine õhtu- ja öötundidel või nädalavahetusel tekkiva ootamatu terviseprobleemi korral: profiil

% kõikidest vastajatest, n=1829

Toimimine õhtu- ja öötundidel või nädalavahetusel tekkiva ootamatu terviseprobleemi korral: statistiliselt olulised erinevused

Kas õhtu- ja öötundidel või nädalavahetusel tekkiva ootamatu terviseprobleemi korral eelistate esmalt ...?

Kokkuvõte: eriarstile suunamine

- Viimase aasta jooksul on perearsti initsiatiivil või patsiendi soovil eriarstile suunatud 56% viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanutest (arvestades uuringu vea piire 52–60%). Umbes pooltel juhtudel on suunamine toimunud perearsti initsiatiivil ja ülejäänud juhtudel patsiendi soovil. Need näitajad on viimastel aastatel püsinud samal tasemel.
 - Perearst on eriarstile sagedamini suunanud 60–74-aastaseid, enese hinnangul halva tervise ja kroonilise haigusega inimesi.
 - Omal nõudmisel on suunamise saanud sagedamini 30–39-aastased, 50–59-aastased, muust rahvusest inimesed, Põhja-Eesti (sh Tallinna) elanikud ja kroonilise haigusega inimesed.
- Neil juhtudel, mil arst on omal initsiatiivil või patsiendi nõudmisel inimese eriarstile suunanud, on patsient end kõige sagedamini ise telefoni teel eriarstile registreerinud (44%). 31%-l juhtudest leppis aja kokku perearst või -õde. Kohapeal registratuuris registreerinud on 13% ning digiregistratuuri on kasutanud 9%. Varasemalt on eri registreerimisviiside osakaalud olnud sarnased.

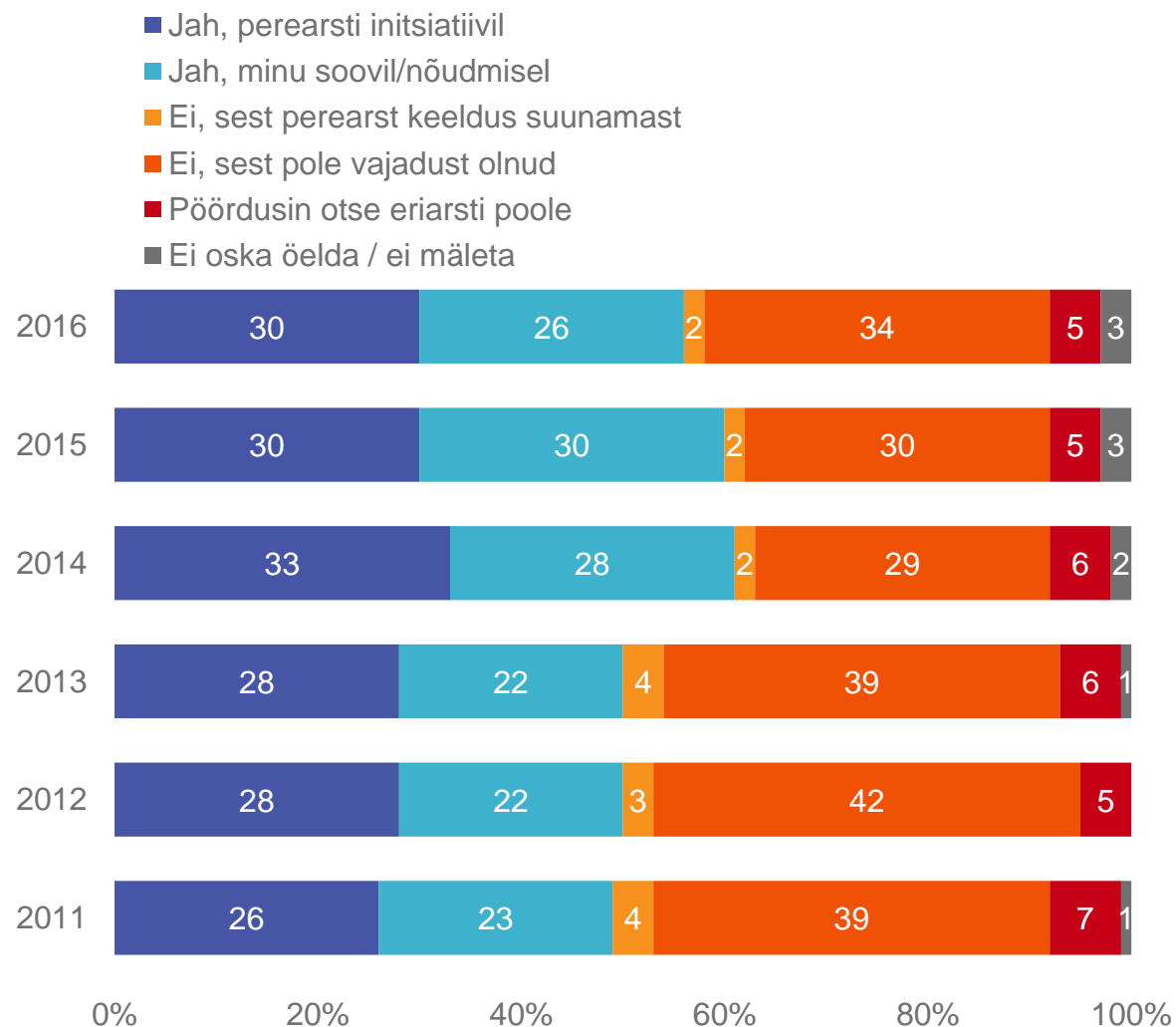
Perearsti poolt eriarstile suunamine 2011–2016

% viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanud vastajatest, n=1162

Kas viimase 12 kuu jooksul on perearst Teid suunanud eriarsti vastuvõtule? Kui on suunatud mitmel korral, palun mõelge kõige viimasele korrale.

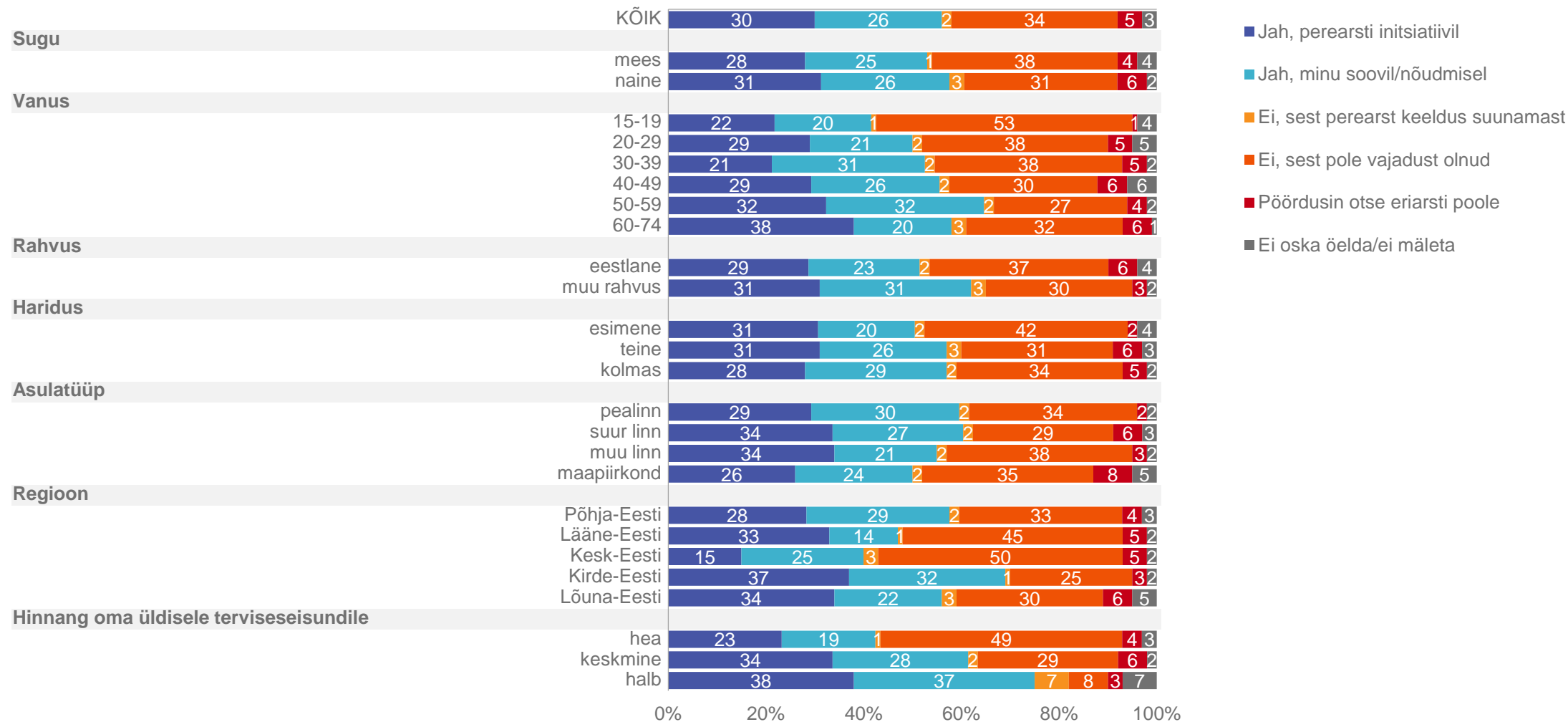
Viimase aasta jooksul on perearsti initsiatiivil või patsiendi soovil eriarstile suunatud 56% (arvestades uuringu vea piire 52–60%) perearsti külastanutest.

2015. aastal oli nende osakaal 60%.

Perearsti poolt eriarstile suunamine: profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast, kõik vastajad = viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanud vastajad, n=1162

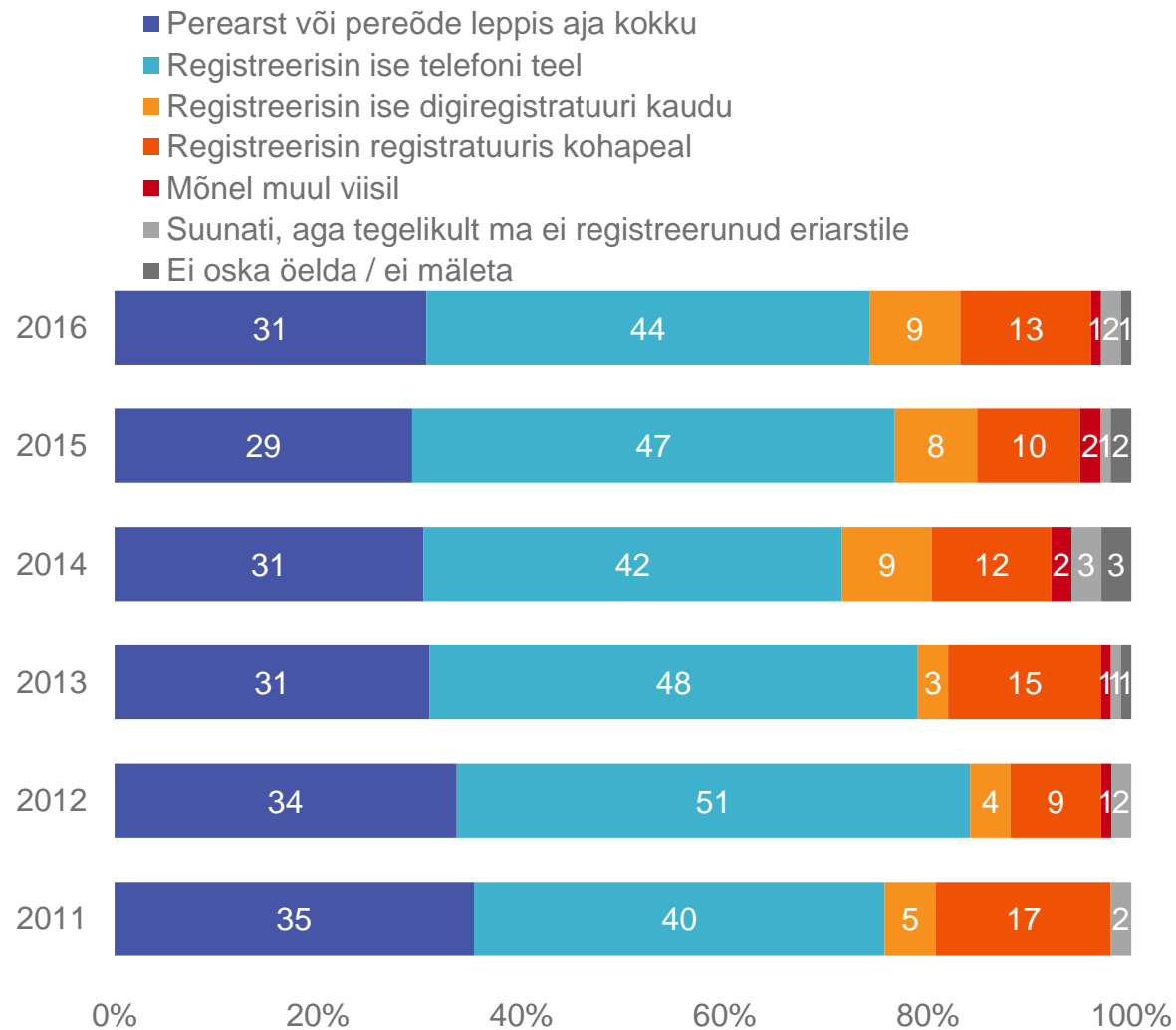
Perearsti poolt eriarstile suunamine: statistiliselt olulised erinevused

Eriarstile registreerimise viis viimase 12 kuu jooksul 2011–2016

% neist, keda perearst on oma initsiatiivil või patsiendi soovil viimase 12 kuu jooksul suunanud eriarstile, n=660

Kuidas toimus tol korral eriarstile registreerimine?

5

Eriarsti teenuste kasutamine

Kokkuvõte: eriarsti külastamine ja rahulolu

- Viimase 12 kuu jooksul on eriarsti külastanud 46% elanikest.
 - Keskmisest enam on eriarsti vastuvõtul käinuid naiste, muust rahvusest, suuremate linnade ning Kirde-Eesti elanike seas. Kroonilise haigusega inimestest on viimase aasta jooksu eriarsti juures käinud 63% (kroonilise haiguseeta inimestest 30%). Vähem on eriarsti juures käinuid meeste, eestlaste, maaelanike ning Lääne- ja Kesk-Eesti elanike seas.
- Eriarsti külastusega jäi rahule 90% viimase 12 kuu jooksul vastuvõtul käinutest. Näitaja on samal tasemel nagu viimastel aastatel.
 - Eestlased on eriarstiga veidi enam rahule jäänud kui muust rahvusest elanikud (92% vs. 87%).
- Kõige enam nõustuvad eriarsti külastanud elanikud sellega, et eriarst suhtles meeldivalt (97%). Samuti leiab enamik, et eriarst oli asjatundlik (90%). Eriarsti ja perearsti asjatundlikkust hinnatakse võrdselt kõrgelt (89% pidas perearsti asjatundlikuks). 89% nõustub, et eriarst selgitas terviseseisundiga seotut ja ravivõimalusi kergesti arusaadaval moel ning võimaldas küsida küsimusi või avaldada arvamust ravi kohta. 88% tunneb, et eriarst pühendas neile piisavalt aega. Kõige vähem ollakse nõus sellega, et eriarst kaasas patsienti tema ravi ja hoolduse otsustesse nii palju, kui ta soovis (74%). Samas ütleb 7%, et ta ei soovinudki kaasamist, ning 2%, et raviotsuseid ei tehtud. Kui vaadata, kui palju kaasati oma raviotsuste tegemisse neid, kes seda soovisid ning kelle puhul tehti raviotsuseid, siis tõuseb nende osakaal 82%-le.
 - 50–59-aastaste seas on enam neid, kelle hinnangul ei selgitanud eriarst terviseseisundiga seotut ja ravivõimalusi piisavalt selgelt ning ei kaasanud patsienti piisavalt ravi ja hoolduse otsustesse.
 - 60–74-aastaste seas on enam neid, kelle meelest pühendas eriarst neile piisavalt aega.
 - Maapiirkondade elanike seas on enam neid, kes nõustuvad, et eriarst kaasas neid piisavalt otsuste tegemisse ning selgitas asju selgelt ja arusaadavalt.
 - Lõuna-Eesti elanike seas on enam neid, kelle hinnangul selgitas arst asju arusaadavalt, võimaldas küsida ja arvamust avaldada ning kaasas patsienti otsustusprotsessi. Kirde-Eestis (suuremad linnad) on enam neid patsiente, kelle jaoks arst ei selgitanud asju arusaadavalt ning keda ei kaasatud piisavalt ravi ja hoolduse otsustesse.

Kokkuvõte: eriarstiga rahulolematuse põhjused

- Eriarstiga ei jäänud rahule 8% vastuvõtul käinutest. Nii nagu perearsti puhul, põhjustas ka eriarstiga rahulolematust ennekõike arsti tajutud ebakompetentsus ja suutmatus patsiendi probleemi lahendada. Teisena mainiti arsti ükskõikset ja ebameeldivat suhtumist ning kümnendik mainis seda, et arst ei andnud piisavalt infot/juhiseid, ei pühendanud patsiendile vastuvõtu vältel piisavalt aega või olid järjekorrad pikad.

„Arst ei kuulanud patsienti, et on analüüside vastused olemas ja hakkas kõike otsast peale.“

„Kiirustas, minu arust ei süvenenud minu probleemi ja pressis oma arvamust peale, mis paraku polnudki õige.“

„Ma ei saanud oma murele lahendust ja mingit abi. Visiiditasu oli selle eest küll täiesti mahavisatud raha.“

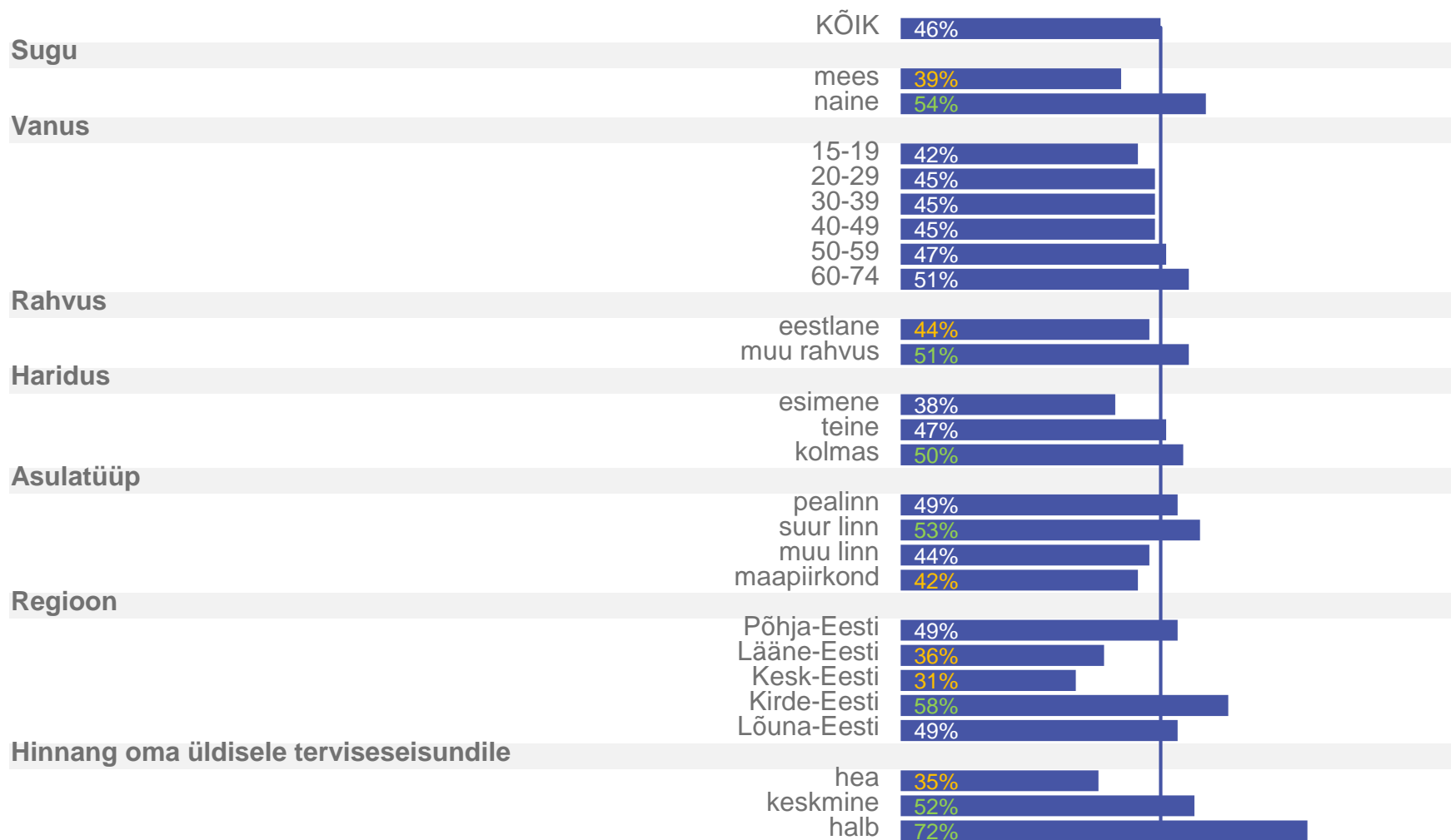
„Jäi puudu soovituslikust osast, mida edasi teha. Valuvaigisteid süüa pole ka kogu aeg mõtet. Ja see, kui soovitatakse oma liikumise harjumisi muuta – see ei ole lahendus.“

„Arst suhtus ükskõikset üle tunni aja ooteruumis istuvatesse patsientidesse ja võttis järjekorraväliselt suvalisi patsiente vahele, kuigi ta ei olnud valgearst. Ootajatele midagi ei selgitatud ...“

„Visiit oli mõttetu, ravi ei saanud. Arst määras korduvvisiidi mõne kuu jooksul, kuid pöördusin tasulise arsti poole, kus sain siiralt ja kvaliteetselt oma probleemile lahenduse, kuid raha eest.“

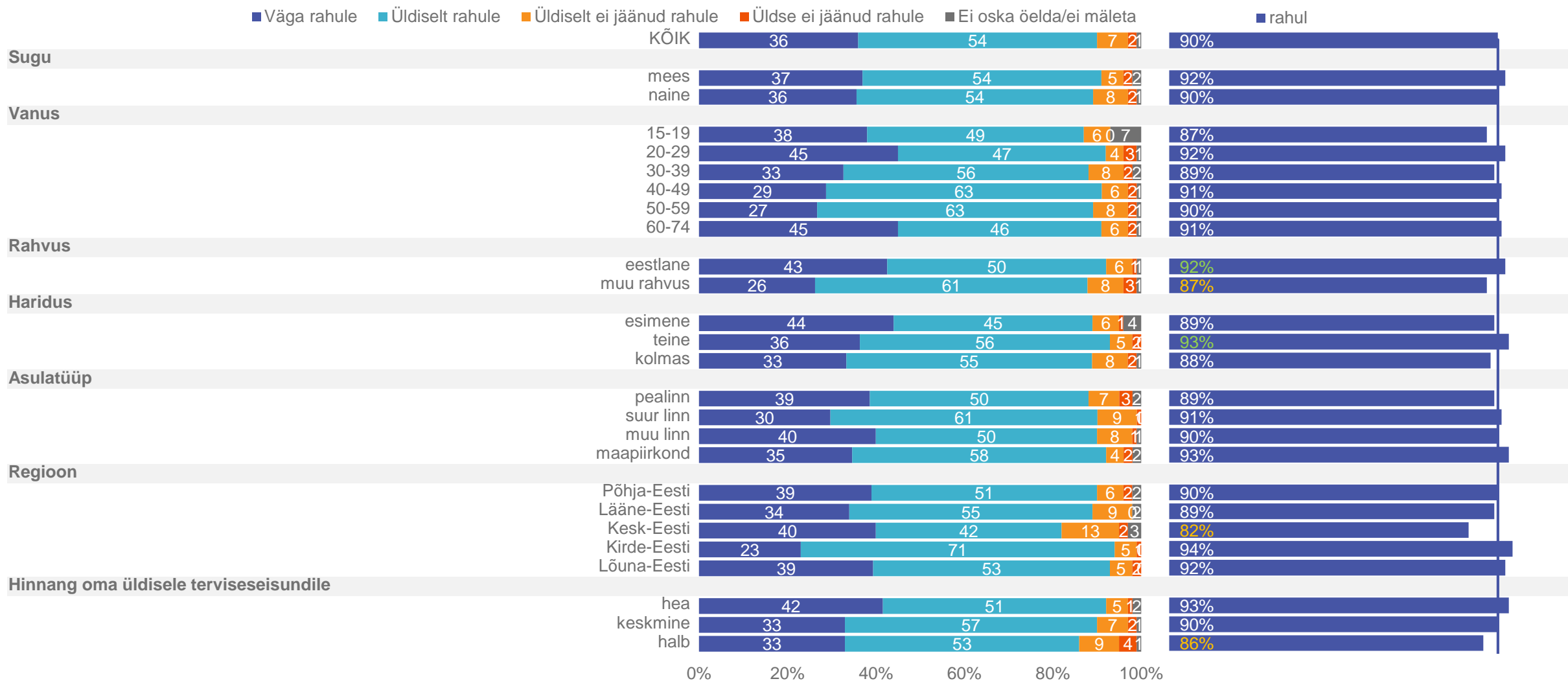
Viimase 12 kuu jooksul eriarsti vastuvõtul käinute profiil

% kõikidest vastajatest, n=1829

Rahulolu eriarstiga viimase külastuse põhjal: profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad = viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanud vastajad, n=879

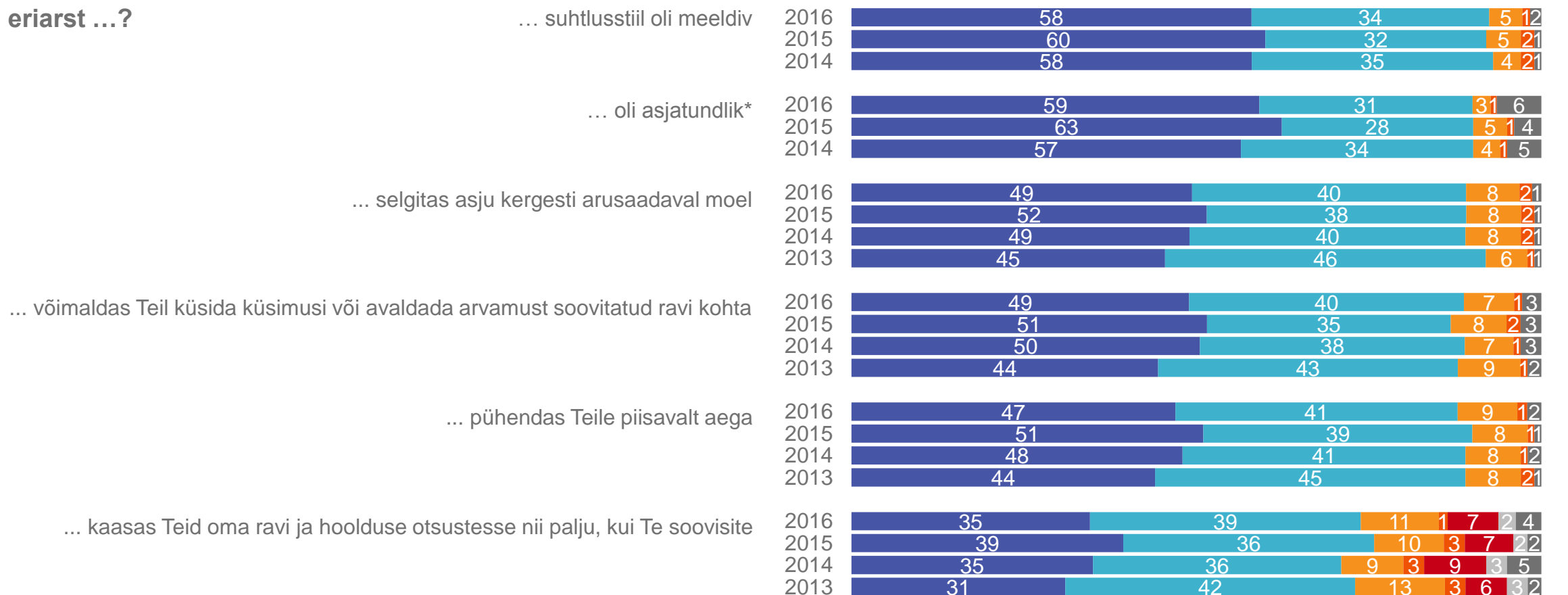

Eriarsti viimase külastusega rahulolu aspektid: 2013–2016

% viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanud vastajatest, n=879

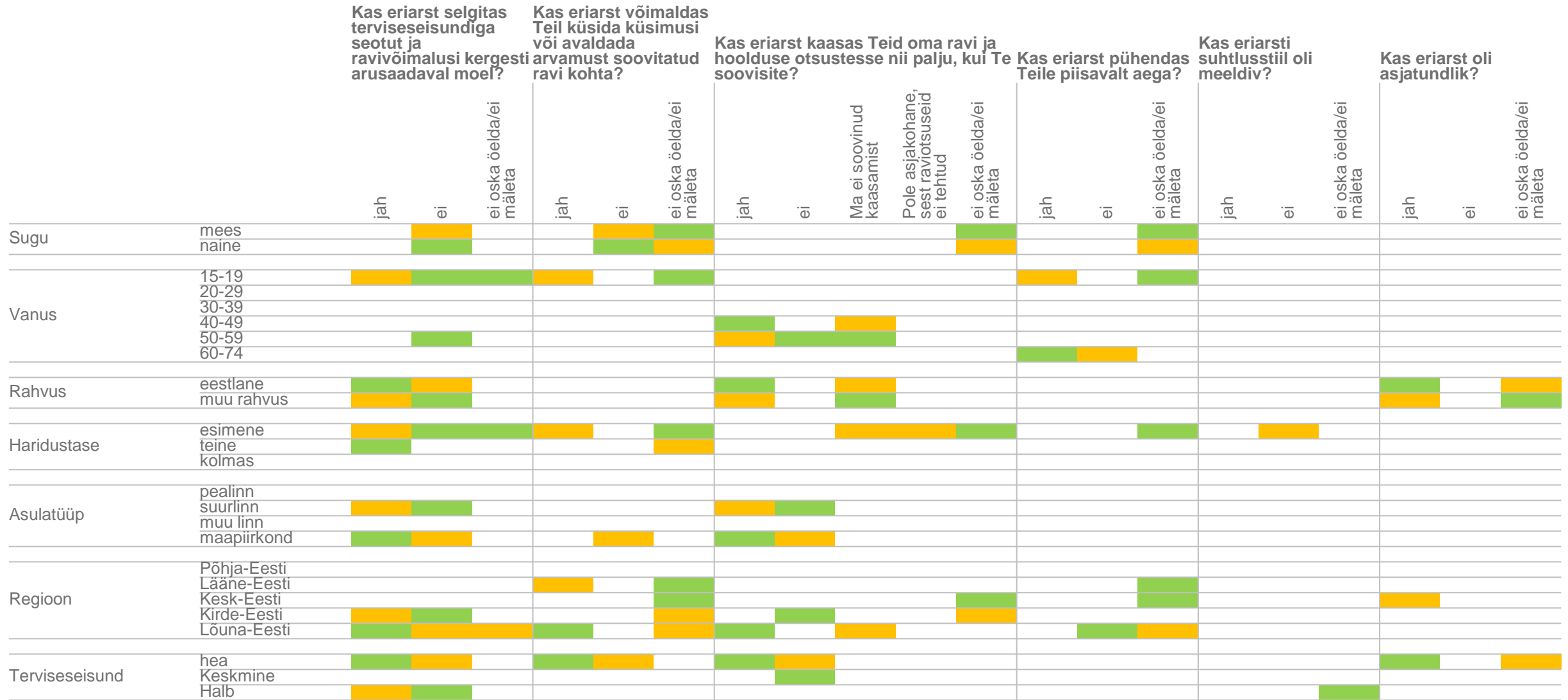
■ Kindlasti jah ■ Pigem jah ■ Pigem mitte ■ Kindlasti mitte ■ Ma ei soovinud kaasamist* ■ Pole asjakohane, sest raviotsuseid ei tehtud* ■ Ei oska öelda / ei mäleta

Kas eriarst ...?

* Vastusevariante „Ma ei soovinud kaasamist“ ja „Pole asjakohane, sest raviotsuseid ei tehtud“ oli võimalik kasutada vaid vastamisel küsimusele: „Kas eriarst kaasas Teid oma ravi ja hoolduse otsustesse nii palju, kui Te soovisite?“.

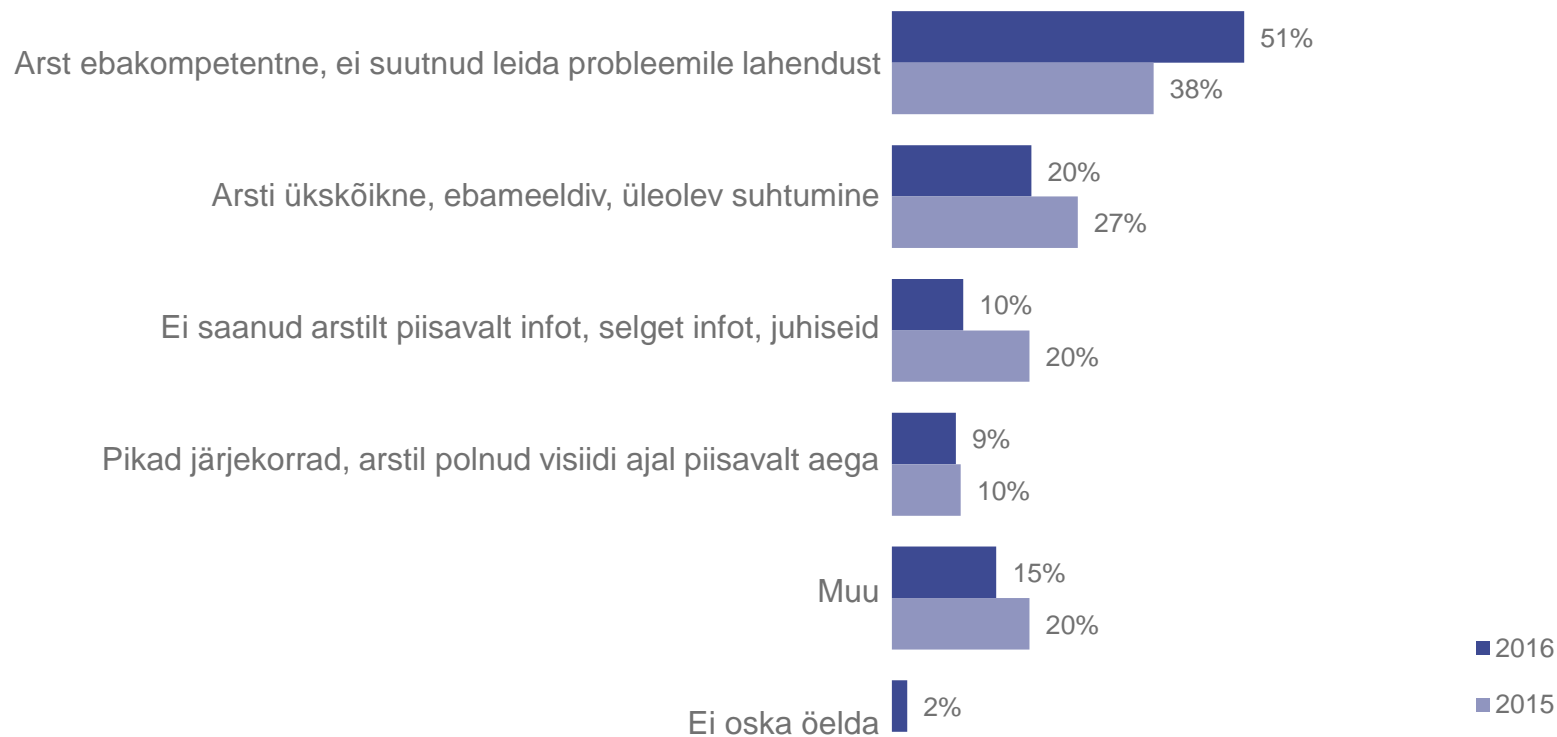
Eriarsti viimase külastusega rahulolu aspektid: statistiliselt olulised erinevused

Rahulolematuse põhjused viimase visiidiga eriarsti juurde

% neist, kes viimasel visiidil ei jäänud eriarstiga rahule, n=84

Millega ei jäänud rahule viimasel eriarsti külastusel? (spontaansed vastused, nimekirja ette ei antud)

Kokkuvõte: eriarstiteenuse kättesaadavus (1)

- 33% (arvestades uuringu vea piire 29–38%) viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanud elanikest on kokku puutunud olukorraga, kus neid ei registreeritud kohe eriarsti järjekorda. 2014. ja 2015. aastal oli see tase sama. Kõige levinumaks põhjuseks oli, et registreerima hakati alates kindlast kuupäevast (22%). Vähem toodi välja seda, et arst võtab harva vastu, arst pole (7%) või registratuur polnud kättesaadav (4%).
 - Keskmisest sagedamini on olukorraga, kus neid kohe eriarsti järjekorda ei registreerita, kokku puutunud naised (kui sagedasemad eriarstide külastajad) ja 50–59-aastased elanikud. Regionaalses lõikes on see probleemiks Põhja-Eestis (sh Tallinnas), kus ligi pooli eriarsti külastanud inimesi ei registreeritud kohe järjekorda.
- Alates registreerimisest pääses eriarsti vastuvõtule kuni nädala (7 päeva) jooksul 20% viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanutest (arvestades vea piire 16–24%). Kuni kuu jooksul pääses vastuvõtule 46% (vea piirid 42–51%), üle ühe kuu pidi ootama 49% (44–53%).
- 2015. aasta uuringu andmetel pääses kuni nädala jooksul vastuvõtule 24% ning kuni kuu jooksul 51%. Üle ühe kuu pidi ootama 46%. 2014. aastal olid näitajad samal tasemel. Eriarstiteenuse kättesaadavus ei ole viimaste aastate võrdluses muutunud.
- 62% eriarsti vastuvõtul käinutest sai eriarsti juurde soovitud aja ning 31% mitte. 2015. aasta andmetel sai soovitud aja sama suur osa eriarsti vastuvõtul käinutest. 2009.–2013. aastal on soovitud aja saanute osakaal jäänud vahemikku 58–70%.
 - Neid, kes soovitud aega ei saanud, on enam 30–39-aastaste, muust rahvusest inimeste ning suuremate linnade elanike hulgas. Vähem on soovitud aja saamisega probleeme Lõuna-Eestis ja maapiirkondades.
- Ülekaalukalt peamine põhjus soovitud aja mittesaamiseks oli liiga pikk järjekord ükskõik millise eriarsti juurde saamiseks (73%). Konkreetse eelistatud arsti juurde aja mittesaamine oli põhjuseks 30%-l juhtudest ning pakutud aja mittesobivust tõi välja 11%.
- 29%-l inimestest, kes soovitud aega ei saanud, halvenes selle tagajärjel tervis, ning 57% tervises seisund ei muutunud. Arvestades uuringu vea piire, teeb see 48–65%, mistõttu on nende osakaal võrreldav 2014. ja 2015. aasta osakaaluga.

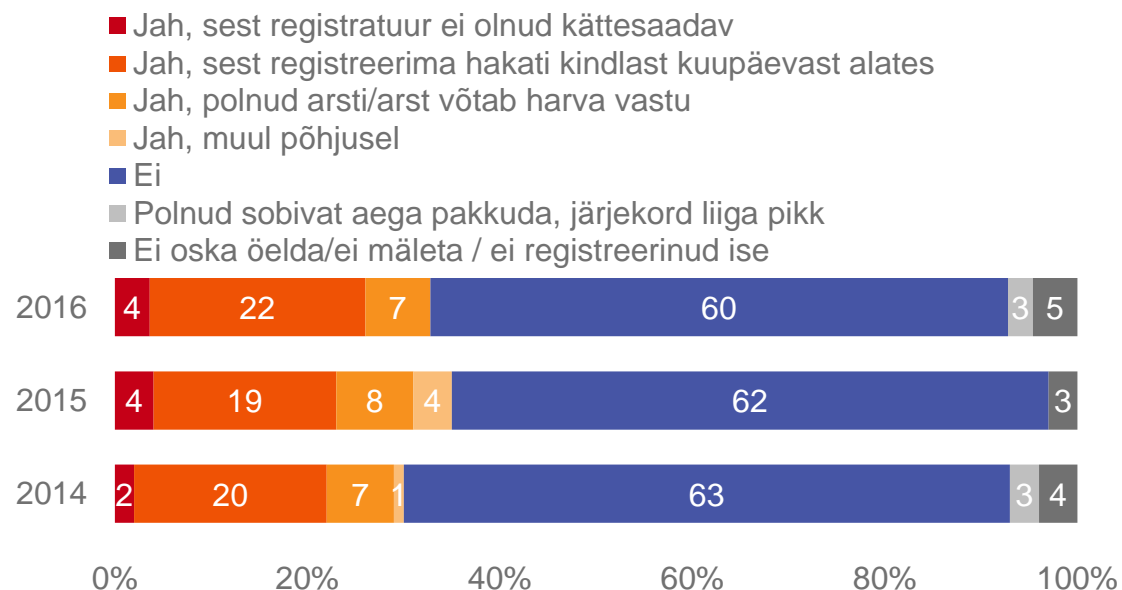
Kokkuvõte: eriarstiteenuse kättesaadavus (2)

- Eriarstiteenuse kättesaadavusega seotud muudest probleemidest on kõige enam kokku puutunud sellega, et eriarst asub liiga kaugel (12%). Vähem mainiti muid põhjuseid: tasulist vastuvõttu (10%), transpordi kulukust (7%) ning halba või puuduvat transpordiühendust (6%). Vähemalt ühte mainitud probleemidest on kogenud 26% eriarsti viimase 12 kuu jooksul külastanutest.
 - Sellega, et eriarst asub liiga kaugel, on enam probleeme maapiirkondade elanikel (19%).
 - Transpordi kulukust toovad keskmisest sagedamini välja väiksemate ja keskmise suurusega linnade (18%) ning Kesk-Eesti elanikud (18%).
 - Halva transpordiühenduse üle kurdavad keskmisest enam maaelanikud (10%) ja Lääne-Eesti elanikud (14%).
 - Eriarsti tasuline vastuvõtt on probleemiks 30–39-aastaste jaoks (14%) ning Põhja-Eesti (14%) ja pealinna (16%) elanike jaoks.
- Enne ettenähtud kellaaega või täpselt pääses eriarsti vastuvõtule 72% vastuvõtul käinutest, 21% pidi ootama kuni tunni ning 2% üle tunni. 2015. aasta uuringu andmetel pääses enne või täpselt vastuvõtule 74% eriarsti külastanutest – seega pole olukord aastaga muutunud.
- Kõigil elanikel, sõltumata eriarsti külastamisest viimase 12 kuu jooksul, paluti tuua välja, millest nad lähtuvad, kui hakkavad valima, millise eriarsti juurde end registreerida. Kõige sagedamini lähtutakse sellest, keda perearst soovitab (23%), kelle juures ollakse varem käidud (17%) või kes tundub kõige kompetentsem (16%). Ka lühike järjekord (13%) ning tuttavate soovitusel (9%) on valikul olulised. 2015. aasta andmetel olid eriarsti valiku kriteeriumid samad.
 - Perearsti soovitusel lähtuvad keskmisest enam mehed.
 - Arsti, keda varem on külastatud, valivad enam naised, eestlased ja Lõuna-Eesti elanikud.
 - Tajutud kompetentsuse alusel püüavad arsti valida keskmisest enam naised ning Põhja-Eesti (sh Tallinna) elanikud.
 - Lühematest järjekordadest lähtuvad sagedamini naised, 20–29- ja 50–59-aastased, muu rahvuse esindajad ning suuremate linnade elanikud.
 - Need, kes pole aasta jooksul eriarsti külastanud, lähtuvad peamiselt perearsti soovitusel. Eriarstiga kokku puutunud inimesed aga valivad arsti, kelle juures nad on varem käinud.

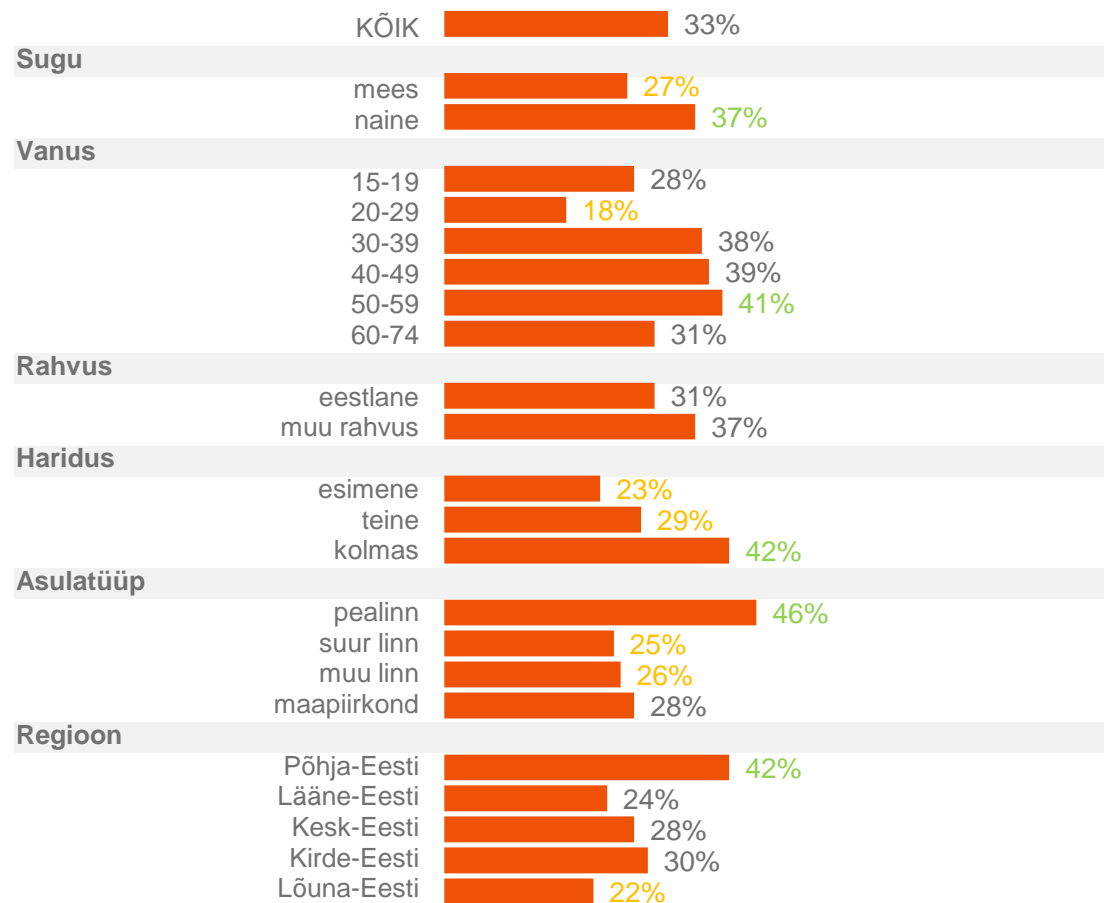
Eriarstiteenuse kättesaadavus: eriarsti järjekorda registreerimine viimase 12 kuu jooksul

% viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanud vastajatest, n=879

Kas viimase 12 kuu jooksul on juhtunud, et Teid ei registreeritud kohe eriarsti järjekorda?

Ei registreeritud eriarsti järjekorda n=320, reaprotsent

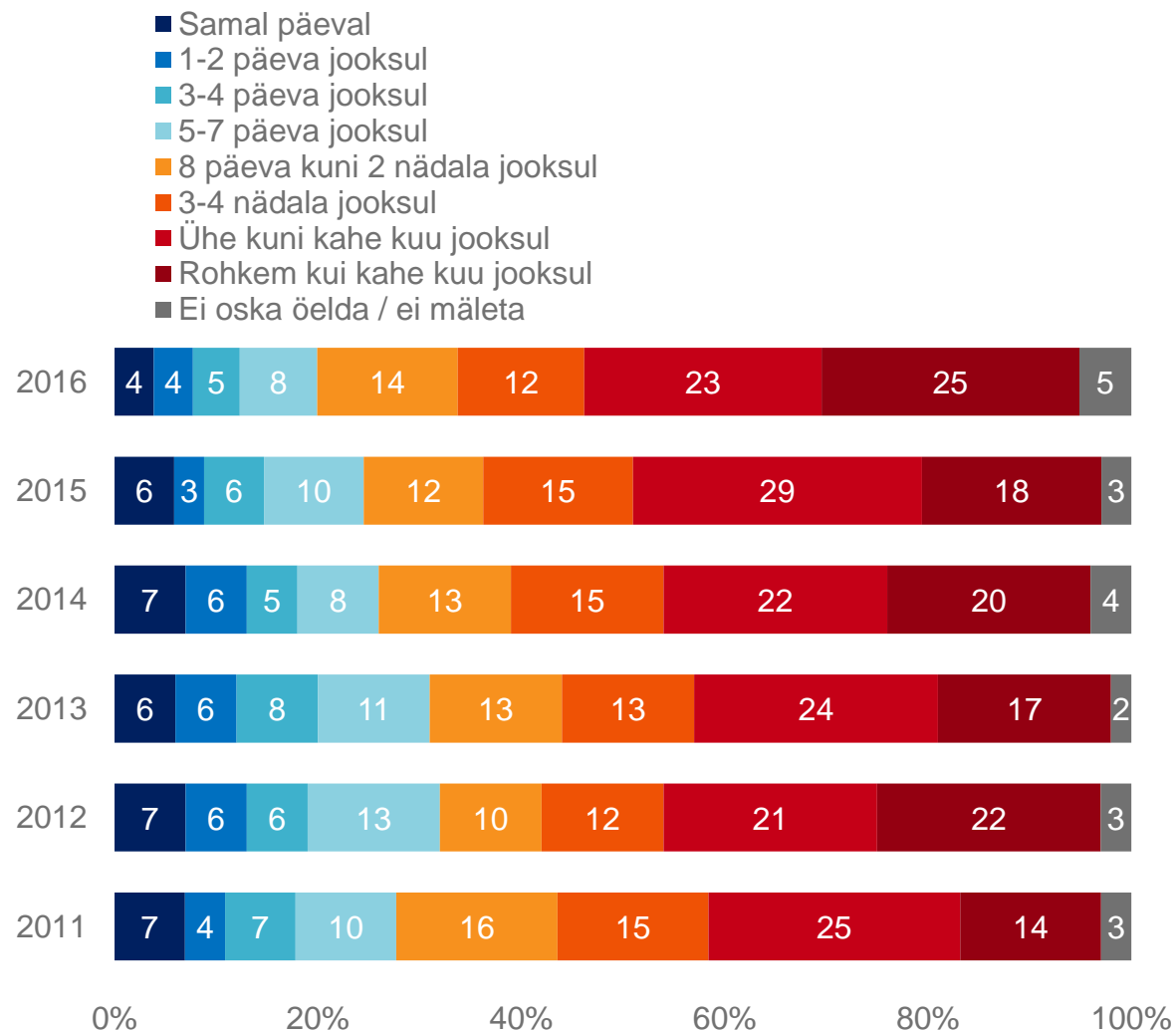
Eriarstiteenuse kättesaadavus: viimasele eriarsti vastuvõtule pääsemise kiirus alates registreerimisest 2011–2016

% viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanud vastajatest, n=879

Kui ruttu alates registreerimisest Te pääsesite viimasel külastusel eriarsti vastuvõtule?

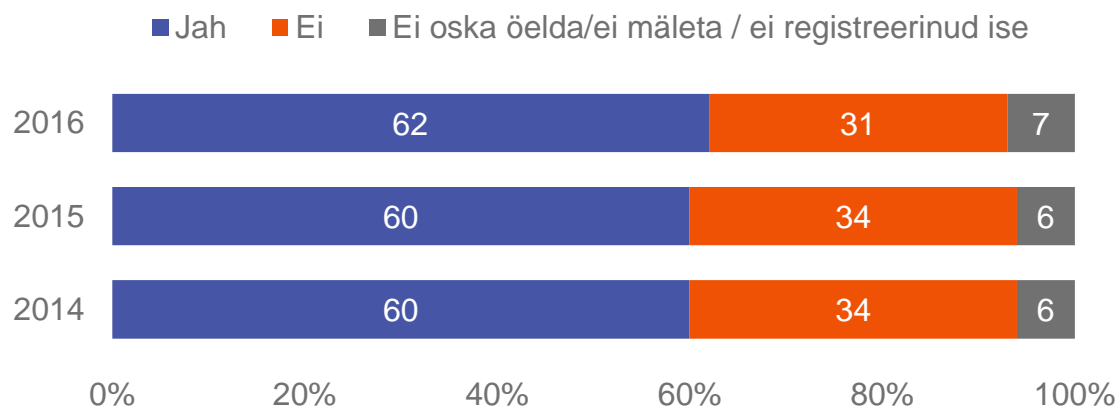
Kuni nädala jooksul pääses eriarsti vastuvõtule 20% (arvestades vea piire 16–24%) elanikest. Kuni kuu jooksul pääses vastuvõtule 46% (vea piirid 42–51%). Üle ühe kuu pidi ootama 49% (44–53%).

2015. aasta uuringu andmetel pääses kuni nädala jooksul vastuvõtule 24% ning kuni kuu jooksul 51%. Üle ühe kuu pidi ootama 46%. 2014. aastal olid näitajad samal tasemel. Eriarstiteenuse kättesaadavus ei ole viimaste aastate võrdluses muutunud.

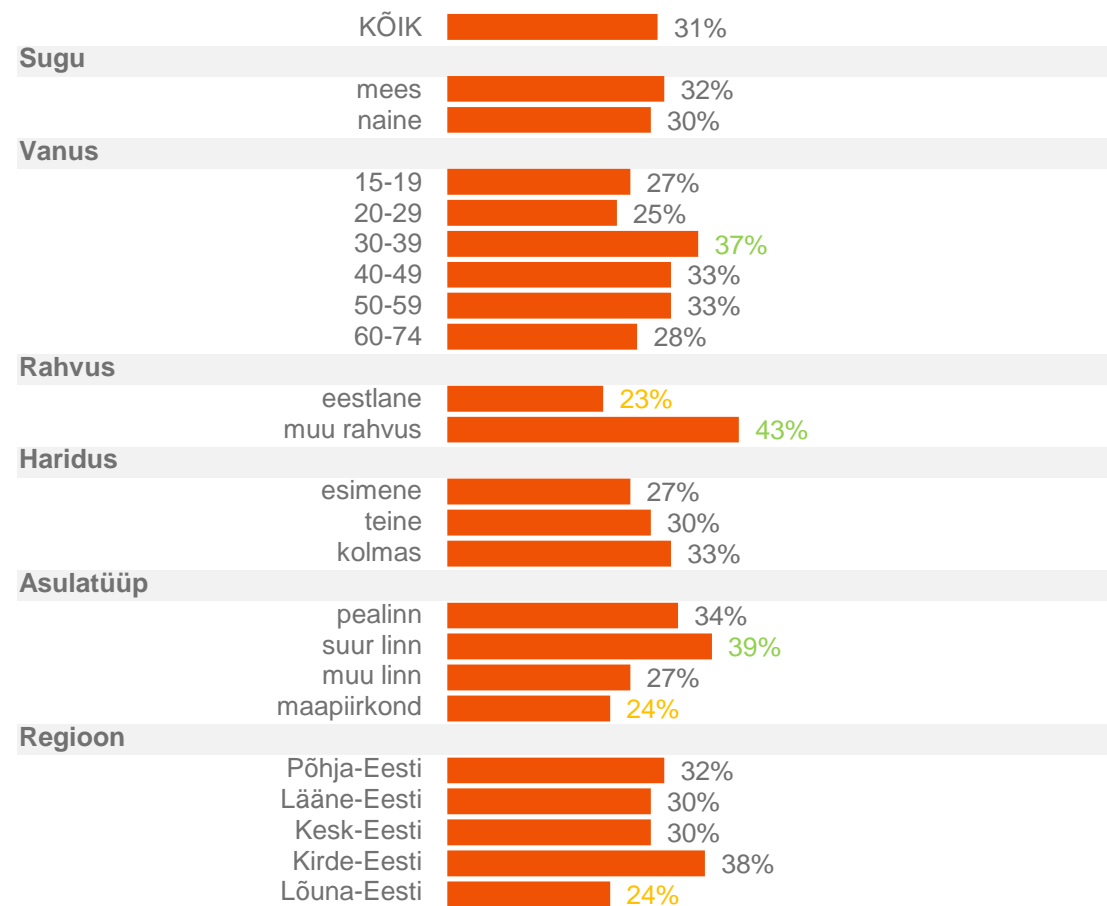

Eriarstiteenuse kättesaadavus: soovitud aja saamine eriarsti juurde

Kas Te saite viimasel registreerimisel eriarsti vastuvõtule soovitud aja? % viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanud vastajatest, n=879

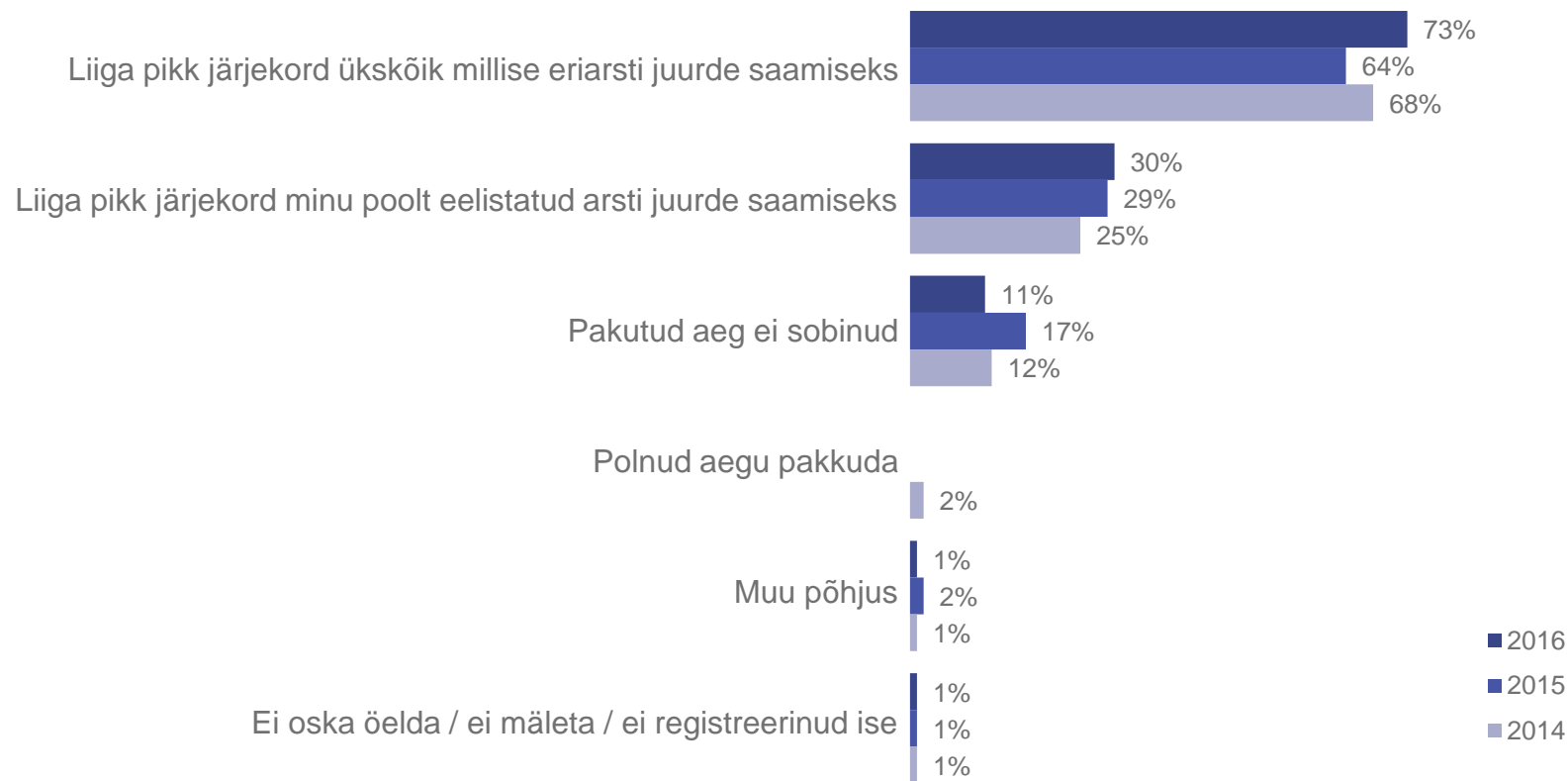
Ei saanud soovitud aega
n=280, reaprotsent

Eriarstiteenuse kättesaadavus: eriarstile soovitud aja mittesaamise põhjused

% vastajatest, kes ei saanud viimase 12 kuu jooksul eriarsti juurde soovitud aega, n=280

Miks Te ei saanud eriarsti vastuvõtule soovitud aega?

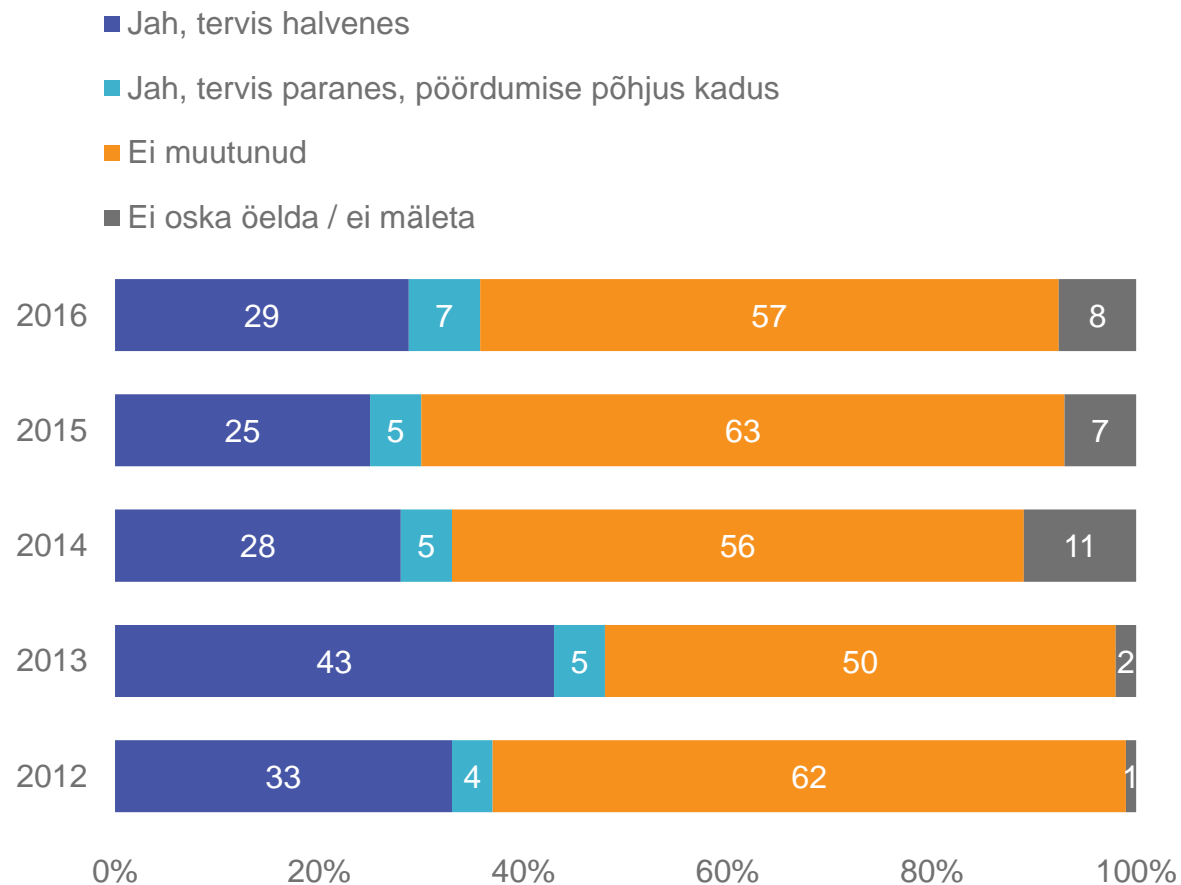

Terviseseisundi muutus eriarstile mittepääsemise tõttu 2012–2016

% vastajatest, kes ei saanud eriarsti vastuvõtule soovitud aega, n=280

Kas Teie tervislik seisund muutus, kui Te ei saanud eriarsti vastuvõtule soovitud ajal?

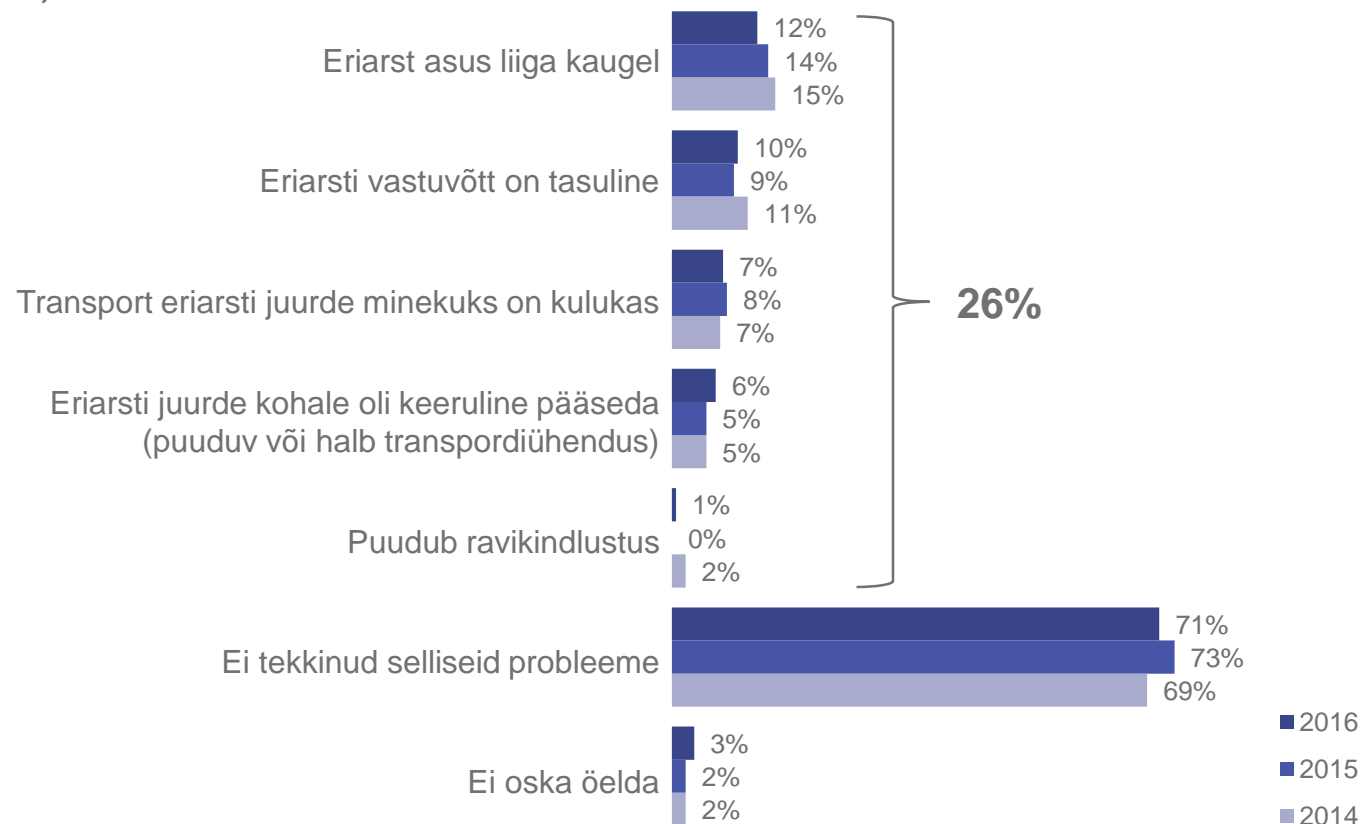
Terviseseisund ei muutunud 57%-l neist, kes ei saanud eriarsti vastuvõtule soovitud aega. Arvestades uuringu vea piire, teeb see 48–65%, mistõttu on nende osakaal võrreldav osakaaluga 2014. ja 2015. aastal.

Eriarstiteenuse kättesaadavus: muud probleemid

% viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanud vastajatest, n=879

Kas eriarsti viimasel külastusel tekitas probleeme see, et ...?

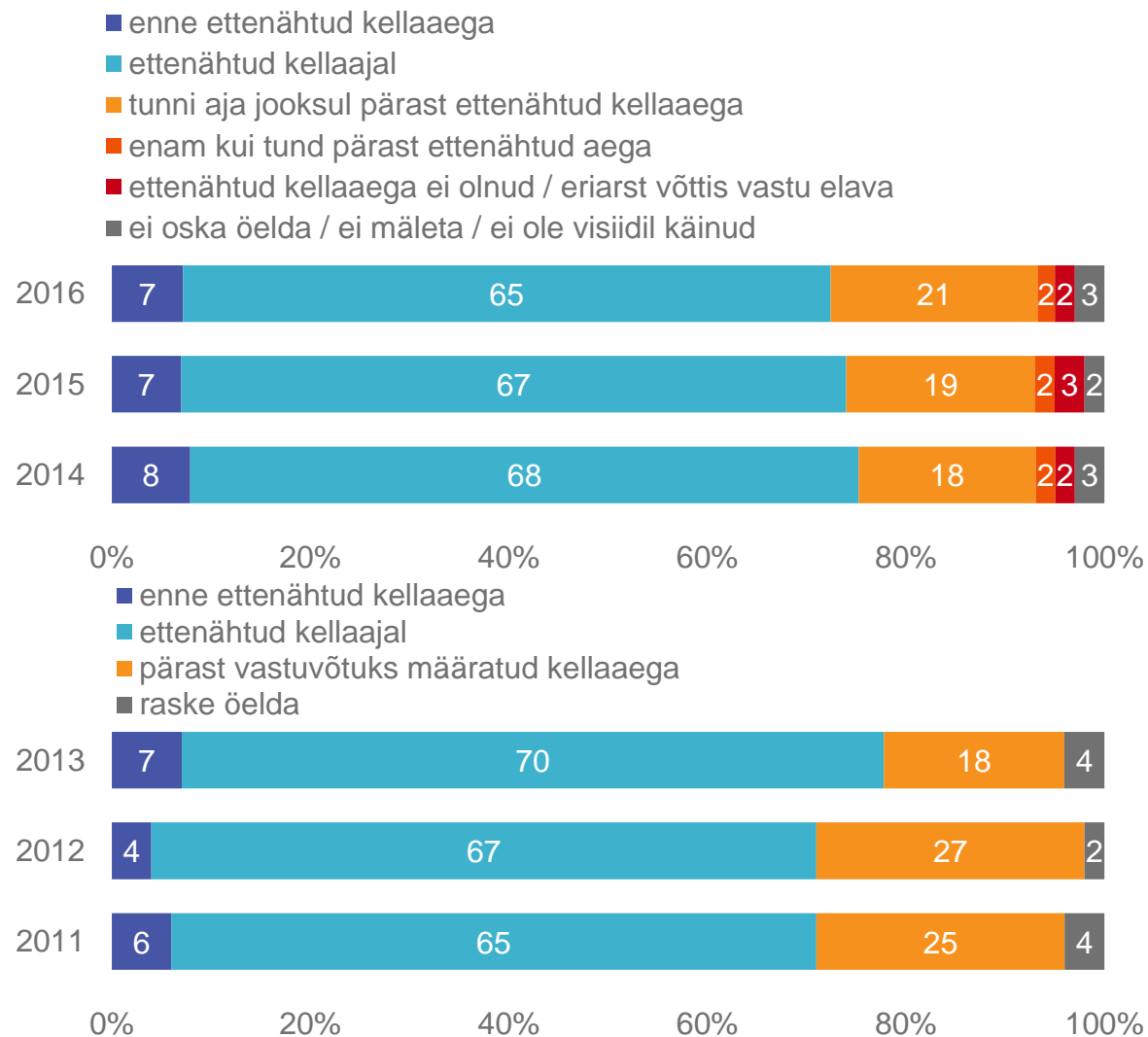

Eriarsti viimase külastuskorra algusaja täpsus 2011–2016

% viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanud vastajatest, n=879

Kas Te saite viimasel külastusel eriarsti vastuvõtule ...?

2014. aastal muudeti antud küsimuse vastuste skaalat, mistõttu otsene võrreldavus varasemaga ei ole võimalik.

Eriarsti valiku kriteeriumid

% kõikidest vastajatest, n=1829

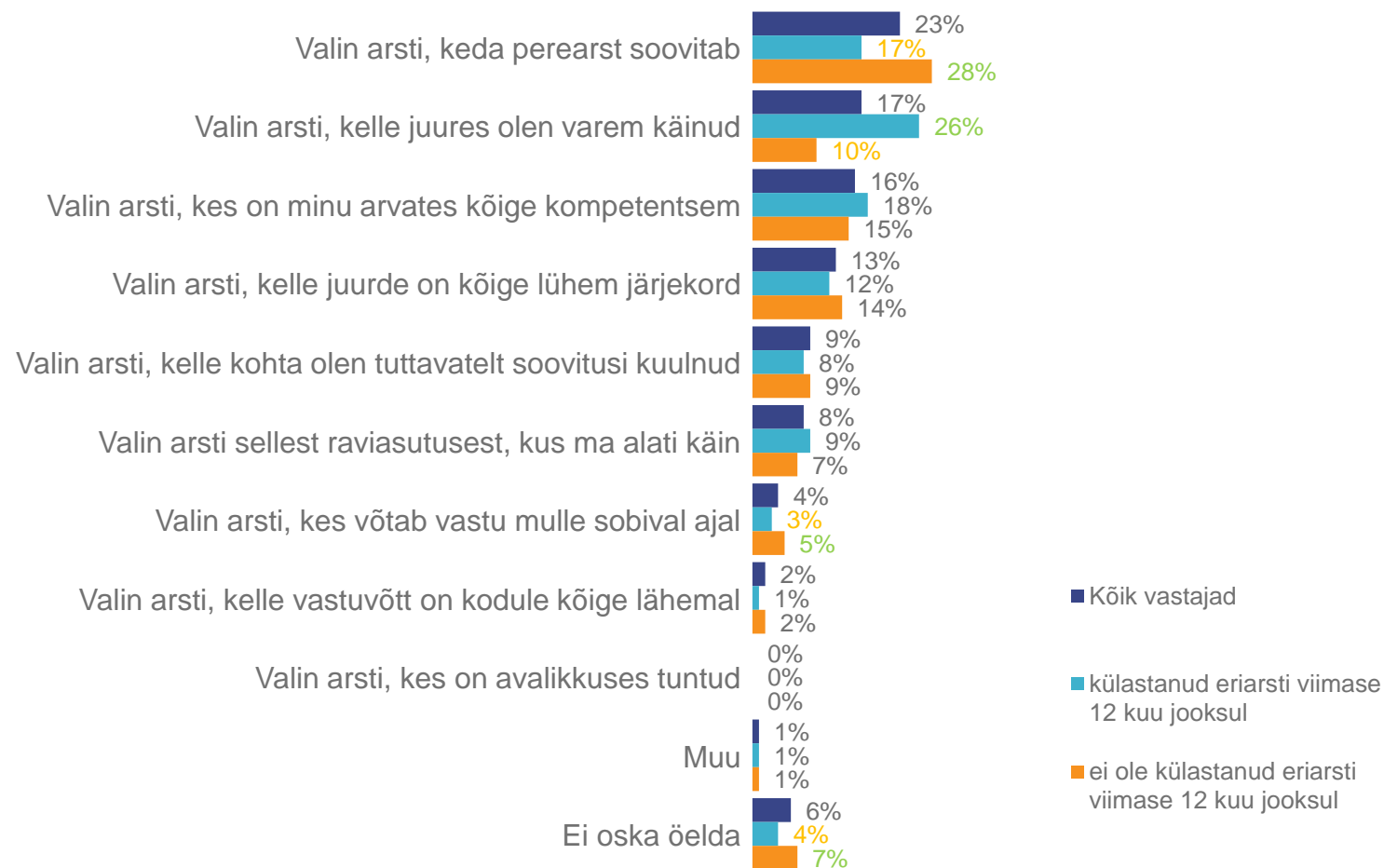
Mõelge nüüd eriarstide külastamisele üldiselt. Kui Te hakkate eriarsti vastuvõtule registreeruma, siis millest lähtuvalt Te tavaliselt valite sobiva arsti? (valida sai ühe vastuse)

Eriarsti valiku kriteeriumid

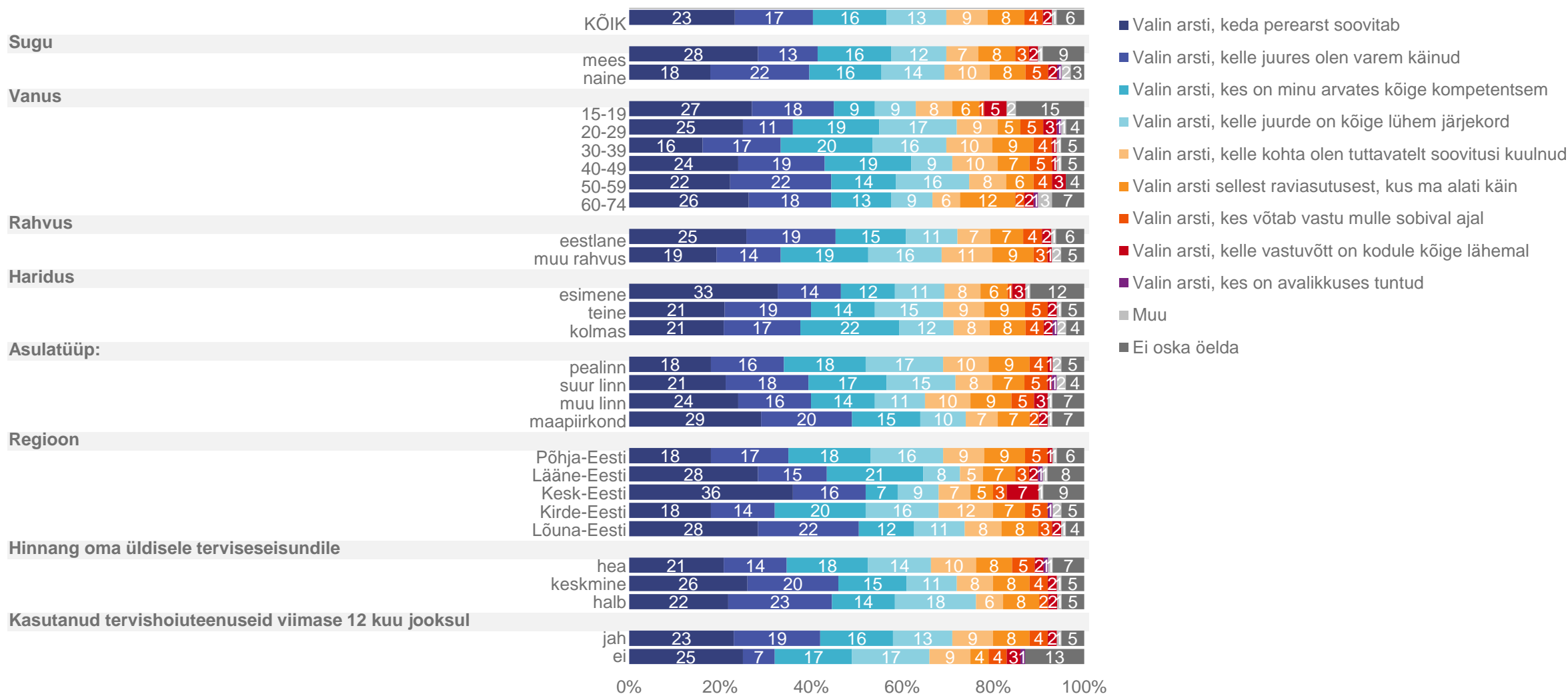
% kõikidest vastajatest, n=1829; eriarsti külastanutest, n=879; ja mittekülastanutest, n=950

Mõelge nüüd eriarstide külastamisele üldiselt. Kui Te hakkate eriarsti vastuvõtule registreeruma, siis millest lähtuvalt Te tavaliselt valite sobiva arsti? (valida sai ühe vastuse)*

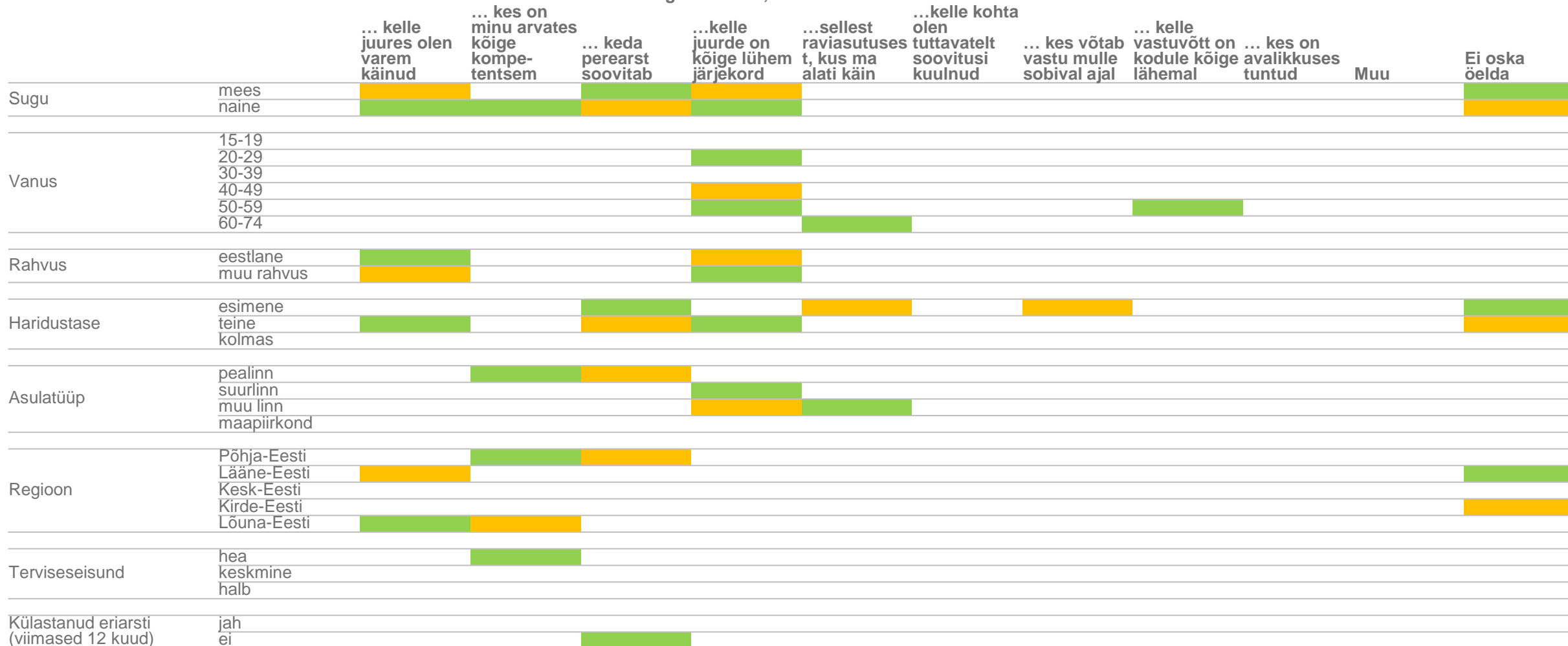
Eriarsti valiku kriteeriumid: profiil

reaprosent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1829

Eriarsti valiku kriteeriumid: statistiliselt olulised erinevused

Kui Te hakkate eriarsti vastuvõtule registreeruma, siis millest lähtuvalt Te tavaliselt valite sobiva arsti?

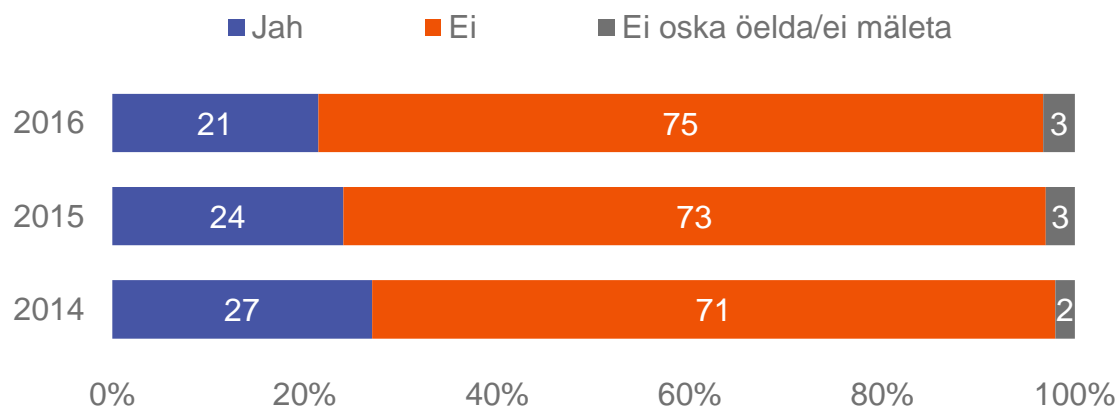
Kokkuvõte: eriarstile registreerumine

- 21% Eesti 15–74-aastastest elanikest on viimase 12 kuu jooksul registreerinud end eriarsti vastuvõtule enne perearsti juures käimist ja saatekirja saamist. Nende osakaal on viimase kolme aasta võrdluses kahanenud (2014. aastal oli 27%).
 - Nende seas on enam naisi ja Põhja-Eesti elanikke.
- 5% elanikest on end viimase 12 kuu jooksul registreerinud korraga mitme sama eriala eriarsti vastuvõtule. Nende osakaal on viimasel kolmel aastal olnud sama.
 - Nende seas on enam 20–29-aastaseid ning Tallinna elanikke.

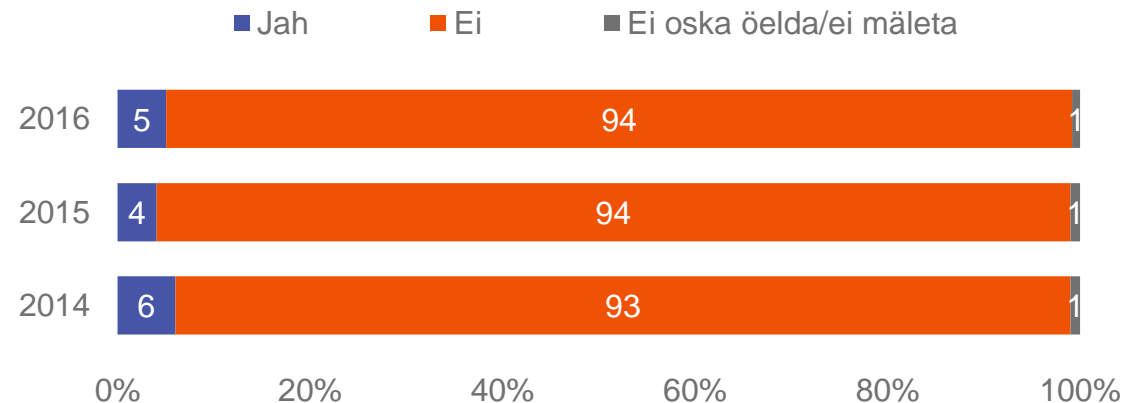
Eriarstile registreerumine

% kõikidest vastajatest, n=1829

Kas Te olete viimase 12 kuu jooksul registreerinud end eriarsti vastuvõtule enne perearsti juures käimist ja saatekirja saamist?

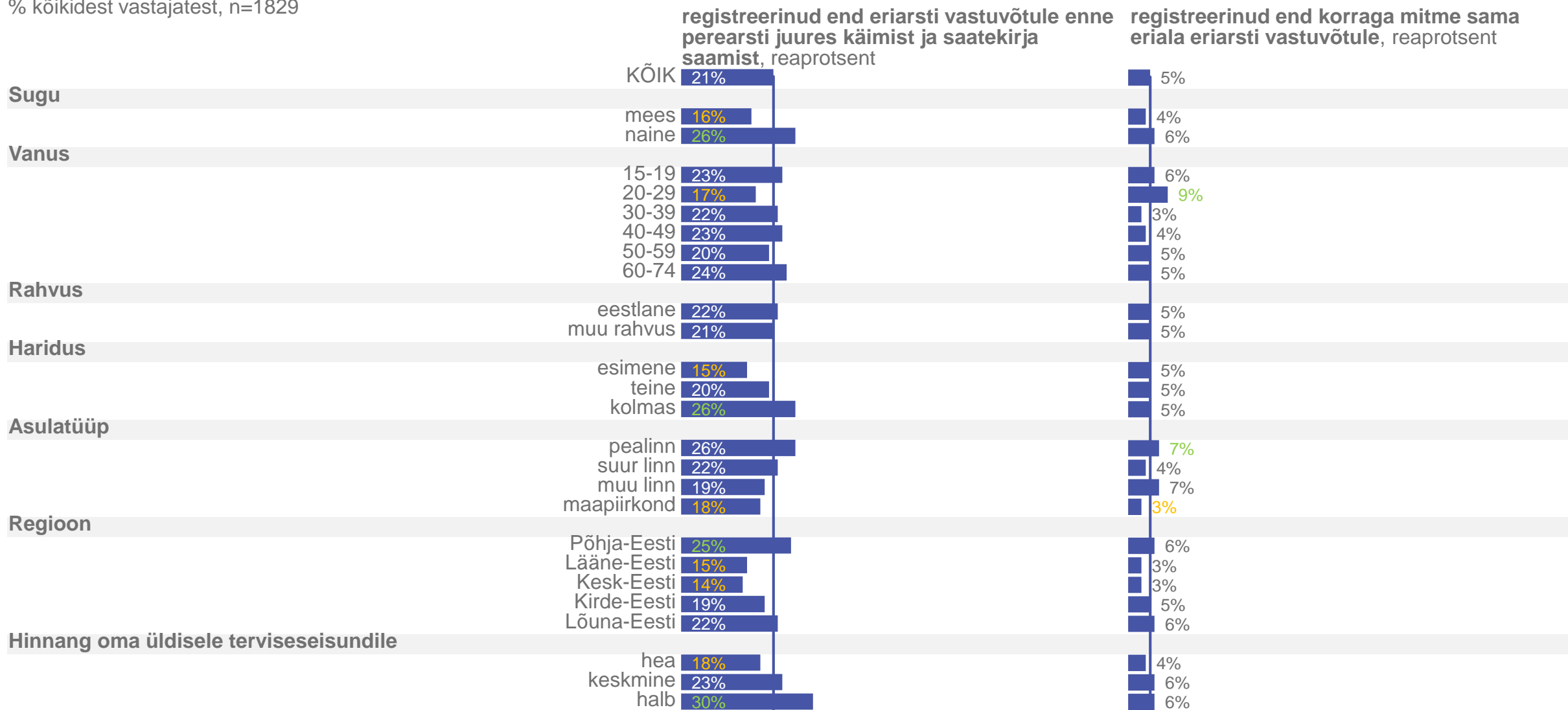

Kas Te olete viimase 12 kuu jooksul registreerinud end korraga mitme sama eriala eriarsti vastuvõtule?

Eriarstile registreerumine: profiilid

% kõikidest vastajatest, n=1829

6

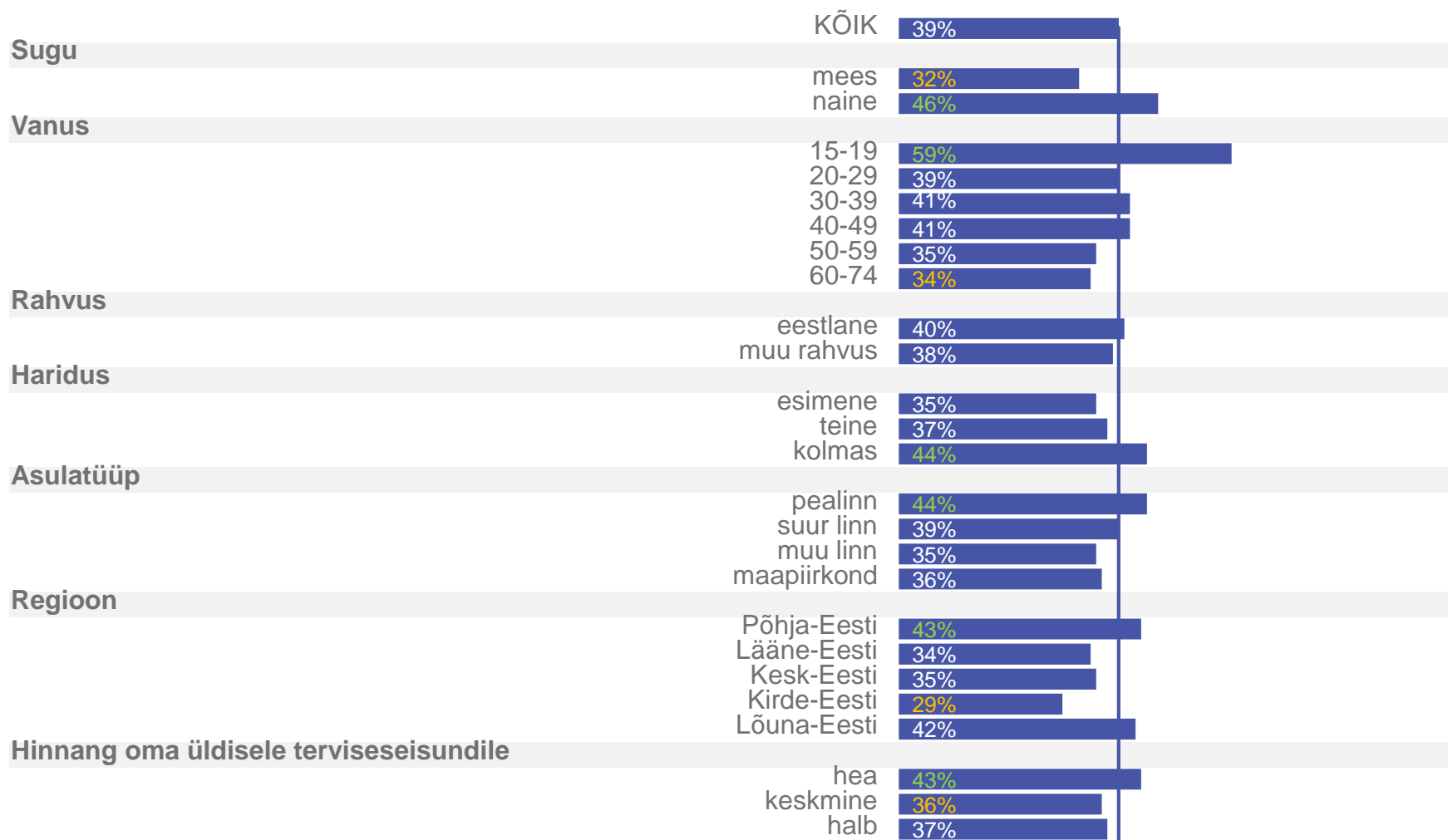
Hambaarsti teenuste kasutamine

Kokkuvõte: hambaarsti külastamine ja rahulolu

- Viimase 12 kuu jooksul on hambaarsti vastuvõtul käinud 39% Eesti 15–74-aastastest elanikest.
 - Keskmisest enam on hambaarsti külastajaid naiste ja 15–19-aastaste (59%, arvestades uuringu vea piire 47–71%) seas. Samuti on neid enam kolmanda taseme haridusega inimeste ning Põhja-Eesti (sh Tallinna) elanike seas. Vähem on aasta jooksul hambaarsti külastanud mehed, 60–74-aastased ja Kirde-Eesti elanikud.
- Viimase hambaarsti külastusega jäi rahule 93% vastuvõtul käinutest. See tulemus on sama nagu eelmisel aastal. Enam jäid rahule 60–74-aastased. Nende hulgas, kes jäid väga rahule, on enam 15–19-aastaseid ja 60–74-aastaseid ning eestlasi.
- See väike osa hambaarsti vastuvõtul käinutest, kes arstiga rahule ei jäänud, ei olnud rahul ravi kvaliteediga, hindadega ning arsti suhtlusstiiliga.
 - „Arst tegi vea hamba väljatõmbamisel. Oli tarvis teha õmblusi.“
 - „Algul öeldi, et ravi on võimalik, kuid mitte minu puhul. Hiljem selgus siiski, et see on võimalik ka minu puhul. Nüüd on mul protees suus ...“
 - „Arst oli ebasõbralik. Kuna mu hammastega esines probleeme, käitus ta tujutsevalt ning vinguvalt.“
 - „Mulle tundus, et arstil oli kiire, lisaks oli ta nii hõivatud tollel päeval, et mind nähes ajas ta mind segi teise patsiendiga (kuigi olin nädal tagasi käinud) ning pidin talle kahel korral meelde tuletama, miks ma seal olen.“
 - „Hambaarstil puudub avalik hinnakiri, mingi oma lehe järgi arvestab, kui suur arve tuleb. Hambaravi on ikka nii kallis, et tuleb korralikult kalkuleerida, mitu hammast saab ühes kuus lasta ravida.“
- Neist inimestest, kes pole viimase 12 kuu jooksul hambaarsti juures käinud, 51% käis seal kuni 2 aastat tagasi, 31% 3–9 aastat tagasi ning 9% kümme või enam aastat tagasi. 2015. aasta andmetel käis kuni 2 aastat tagasi hambaarsti juures 52% elanikest ehk osakaal on jäänud samaks.
 - 10 või enam aastat tagasi hambaarsti külastanud on enam meeste, esimese taseme haridusega inimeste ning maaelanike seas.

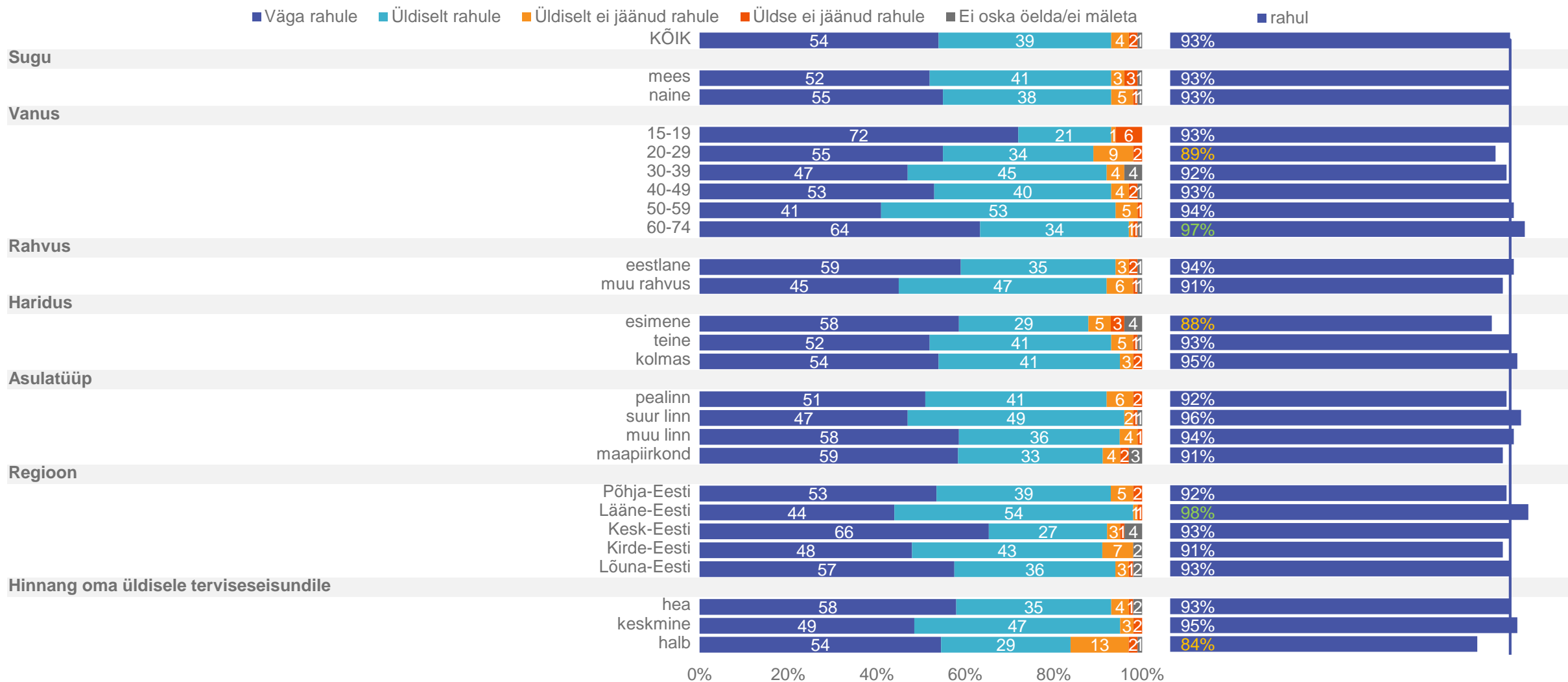
Viimase 12 kuu jooksul hambaarsti vastuvõtul käinute profiil

% kõikidest vastajatest, n=1829

Rahulolu hambaarstiga viimase külastuse põhjal: profiil

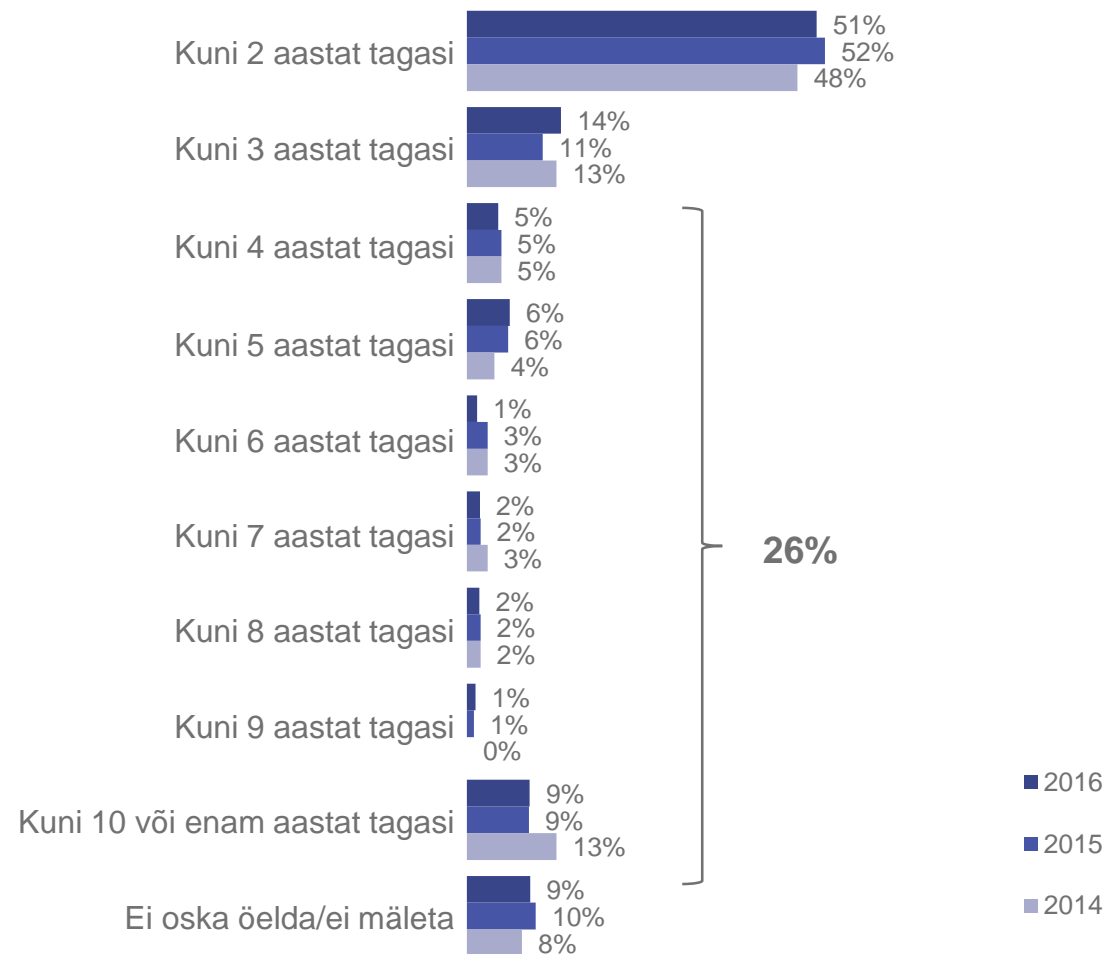
reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad = viimase 12 kuu jooksul hambaarsti külastanud vastajad, n=761

Hambaarsti külastamise aeg, kui see ei toimunud viimase 12 kuu jooksul

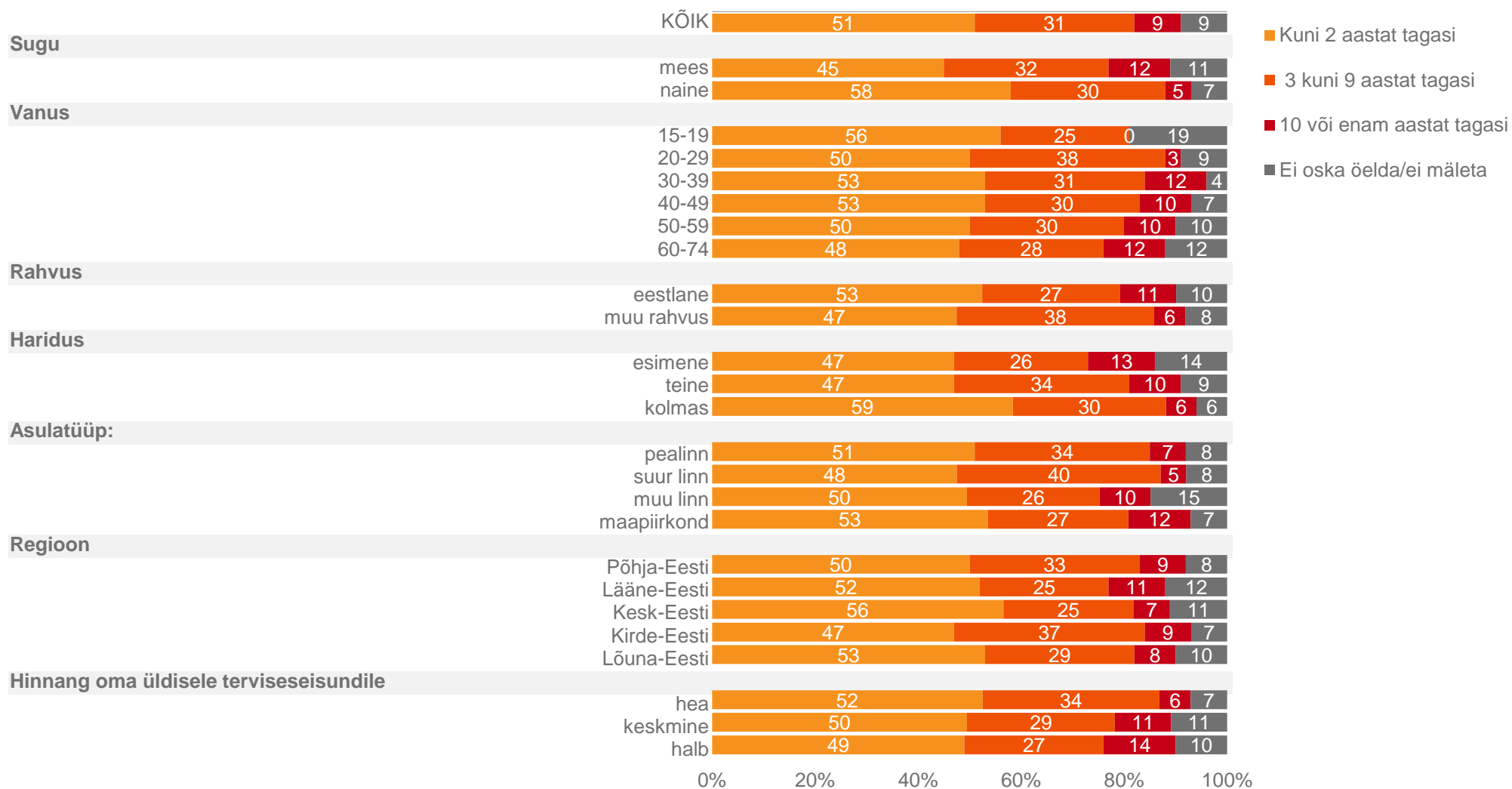
% vastajatest, kes ei ole viimase 12 kuu jooksul käinud hambaarsti juures, n=1068

Kui Te ei ole viimase 12 kuu jooksul käinud hambaarsti juures, siis millal Te viimati hambaarsti juures käisite?

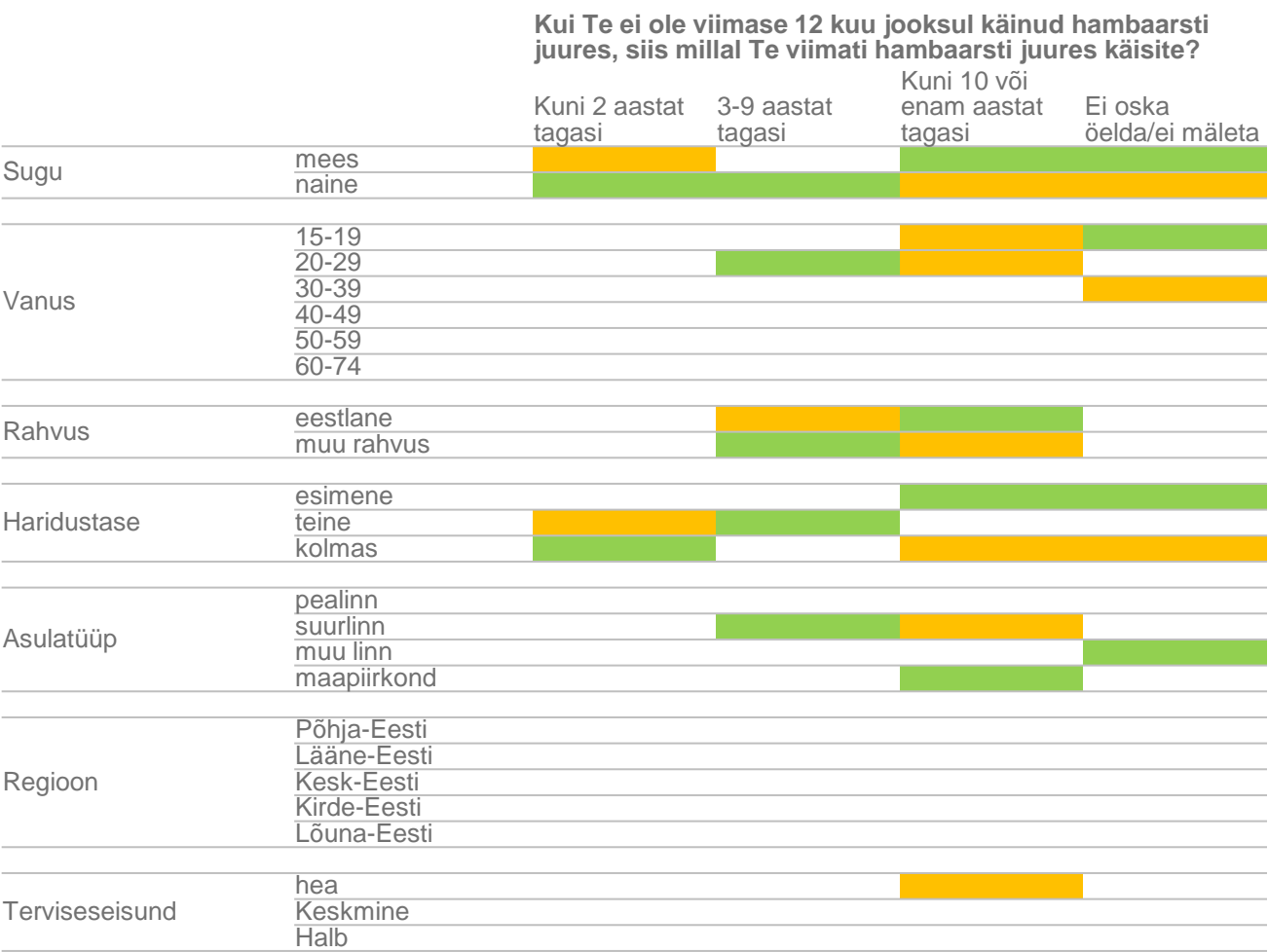

Hambaarsti külastamise aeg, kui see ei toimunud viimase 12 kuu jooksul

% vastavast sihtrühmast, kõik = vastajad, kes ei ole viimase 12 kuu jooksul käinud hambaarsti juures, n=1068

Hambaarsti külastamise aeg, kui see ei toimunud viimase 12 kuu jooksul

Kokkuvõte: hambaarsti külastamise regulaarsus ja teenuse kättesaadavus

- Kõigilt elanikelt küsiti, kui sageli nad tavaliselt hambaarsti juures käivad. Vähemalt kord aastas või sagedamini külastab hambaarsti 42% elanikest (arvestades uuringu vea piire 39–45%). See näitaja kattub ka antud uuringus küsimusele, kas viimase aasta jooksul on hambaarsti külastatud, antud vastustega (mille kohaselt on külastanud 39% elanikest). Harvem kui kord kolme aasta jooksul käib hambaarsti juures 20% elanikest. Hambaarsti külastamise sagedus ei ole võrreldes 2014. ja 2015. aastaga oluliselt muutunud.
 - Vähemalt kord aastas või sagedamini külastavad hambaarsti naised, 15–19-aastased ning kolmanda taseme haridusega inimesed. Vähem on nende hulgas mehi, 20–29-aastaseid ja Kirde-Eesti elanikke.
- 66% neist, kes külastavad hambaarsti kord aastas või sagedamini, käivad regulaarselt vastuvõtul ka siis, kui neil kaebusi ei ole. 2014. ja 2015. aastal oli nende osakaal sarnane.
- Neil, kes käivad hambaarsti juures harvem kui kord aastas, paluti põhjendada, miks see nii on. Enamikku takistavad sarnaselt varasemale hambaarsti sagedamini külastamast majanduslikud põhjused: hambaarstiteenus on kallis (45%). Teisena tuuakse välja, et kaebuste puudumise tõttu pole põhjust sagedamini käia (37%). 7% elanikest tunnistab hirmu hambaravi ebameeldivate protseduuride ees ning 6% elanikest ütleb, et proteeside tõttu ei ole neil vaja iga aasta käia. Põhjendused hambaarsti harvemaks külastamiseks ei ole võrreldes eelnevate aastatega muutunud.
 - Majanduslikel põhjustel hambaarsti regulaarsest külastusest hoidujaid on enim naiste, 40–59-aastaste ning muust rahvusest inimeste seas.
 - Mehed on majanduslike põhjuste kõrval sama sageli maininud ka kaebuste puudumist.
- Hambaarsti vastuvõtuga seoses tekkis viimasel korral probleeme 7%-l viimase 12 kuu jooksul hambaarsti külastanutest. Probleemidena nimetati enam teenuse kõrget hinda, pikka järjekorda konkreetse hambaarsti juurde ning pikka järjekorda ükskõik millise hambaarsti juurde. Hambaarsti kompetentsus, asukoha lähedus, suhtlemisstiil jmt valmistas probleeme vähestele patsientidele.

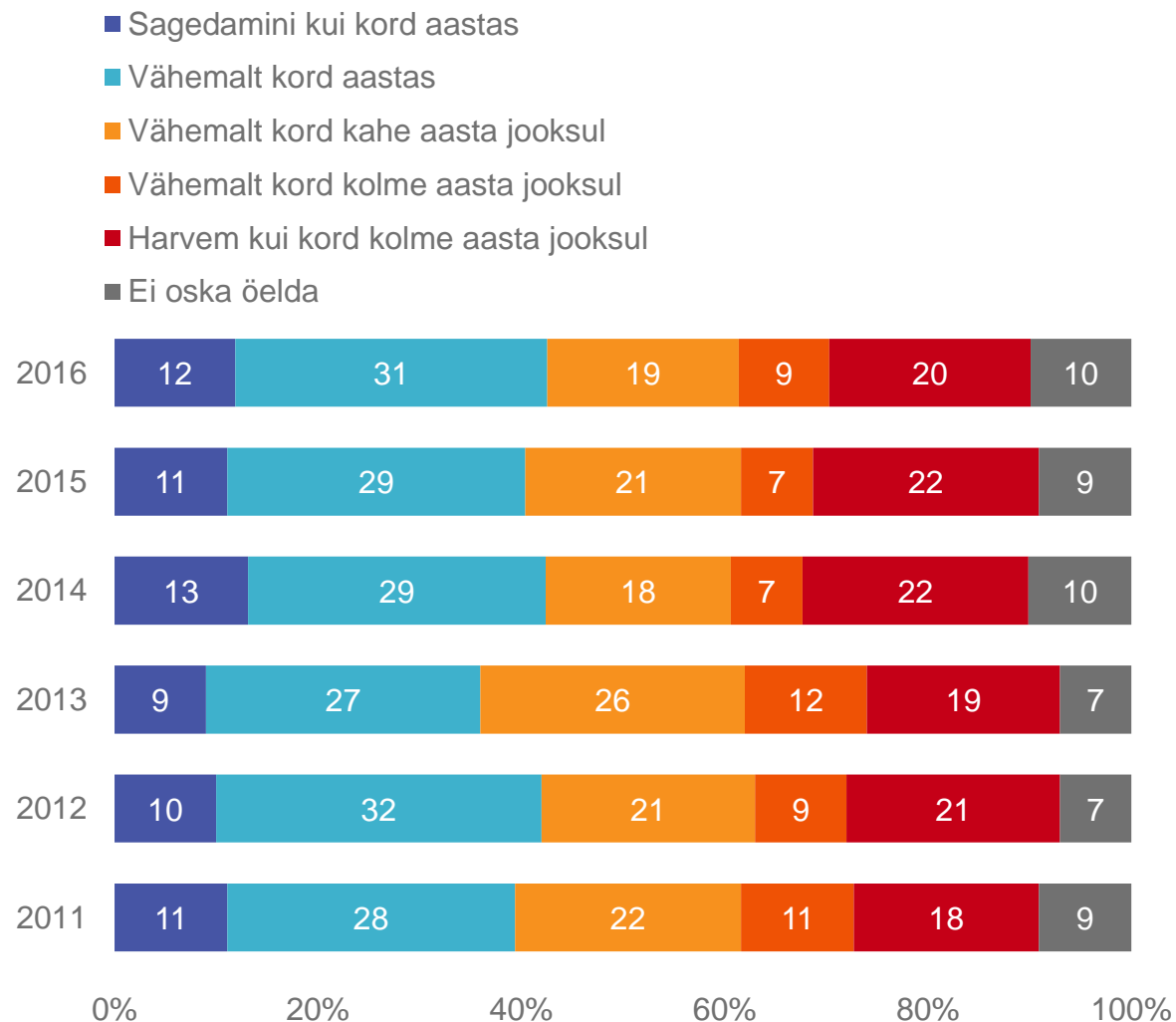
Hambaarsti külastamise sagedus 2011–2016

% kõikidest vastajatest, n=1829

Kui tihti Te tavaliselt hambaarsti juures käite?

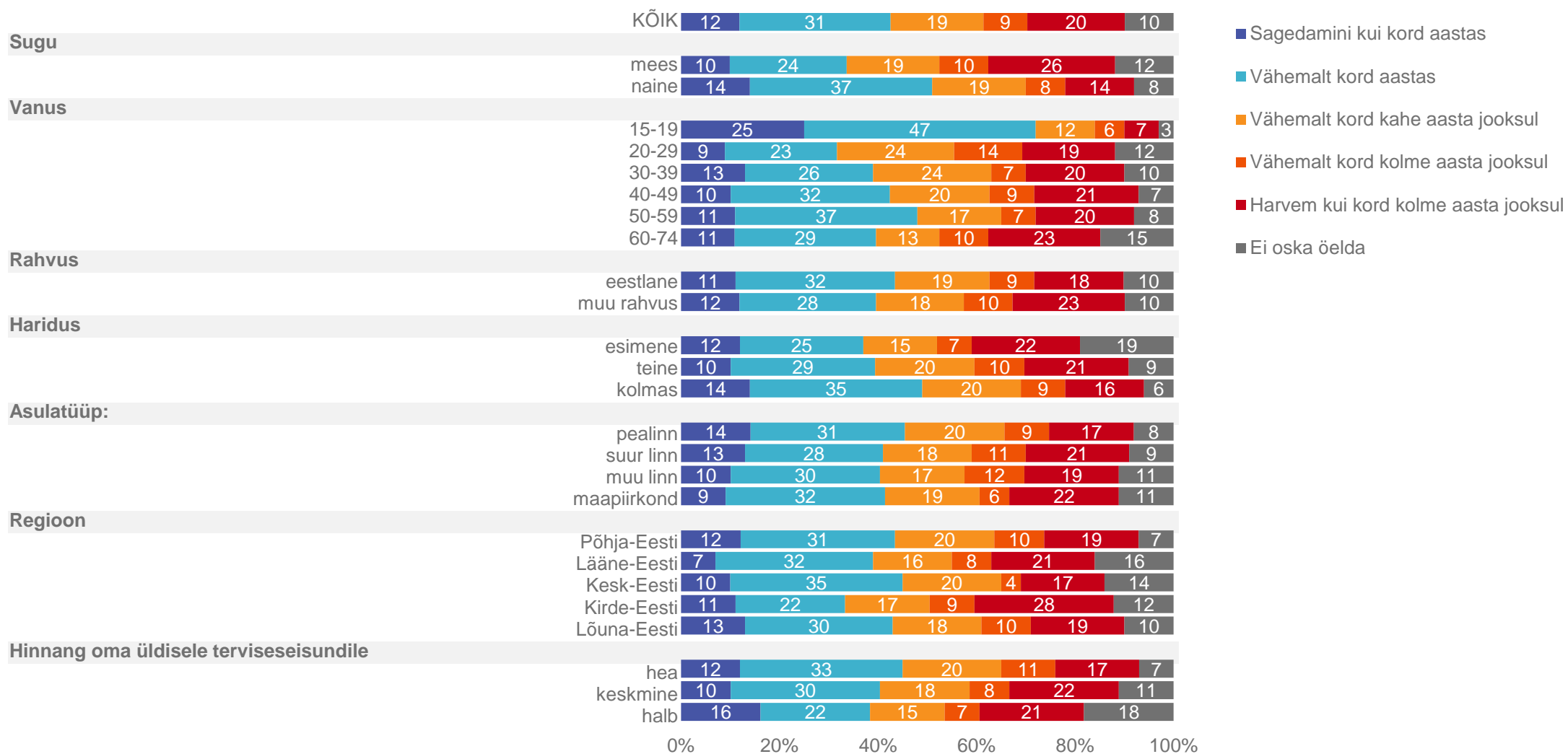
Kord aastas või sagedamini külastab hambaarsti 42% elanikest (arvestades uuringu vea piire 39–45%). See näitaja kattub ka antud uuringus küsimusele, kas viimase aasta jooksul on hambaarsti külastatud, antud vastustega (mille kohaselt on külastanud 39% elanikest).

Varasema 5 aasta uuringutes on näitaja jäänud 36–43% vahemikku.

Hambaarsti külastamise sagedus: profiil

% vastavast sihtrühmast, kõik vastajad, n=1829

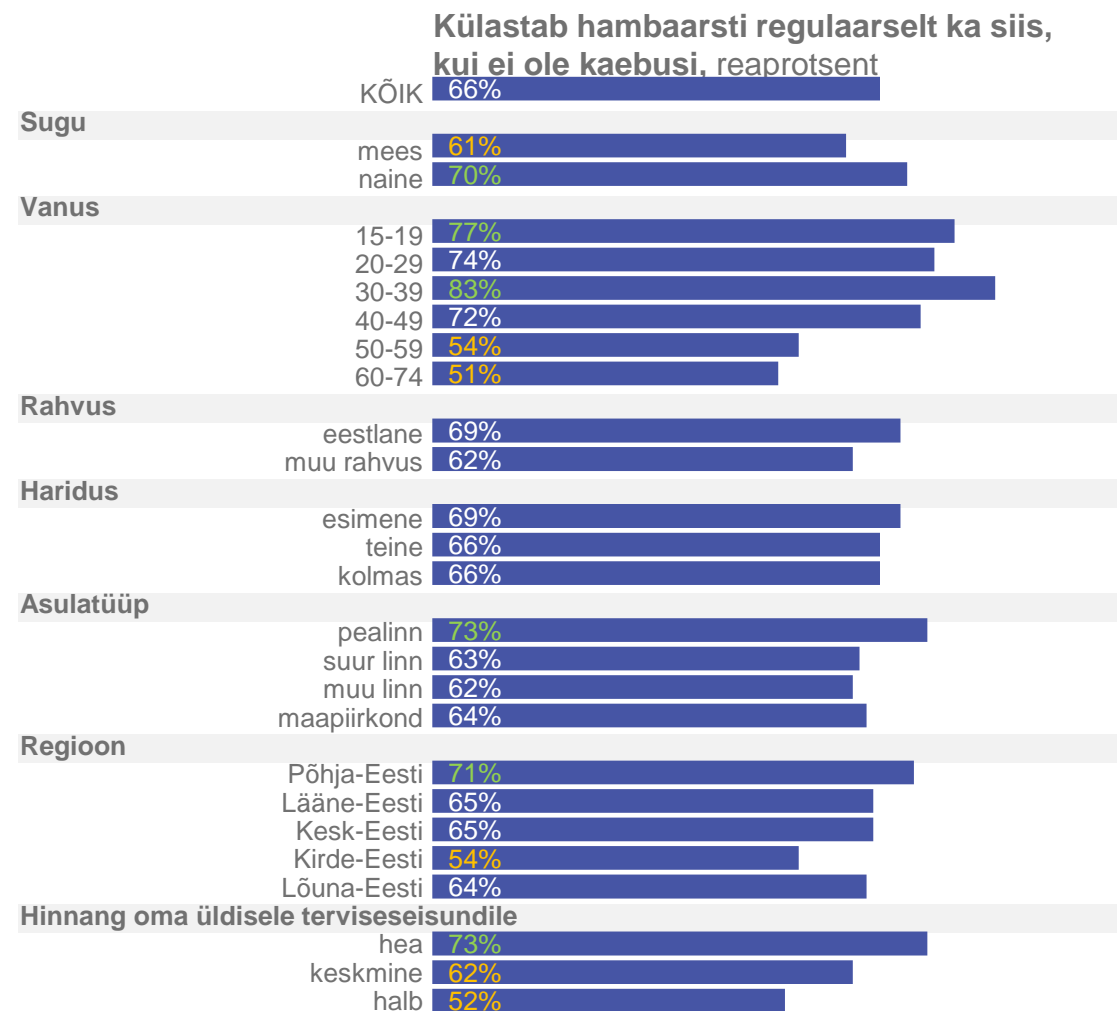
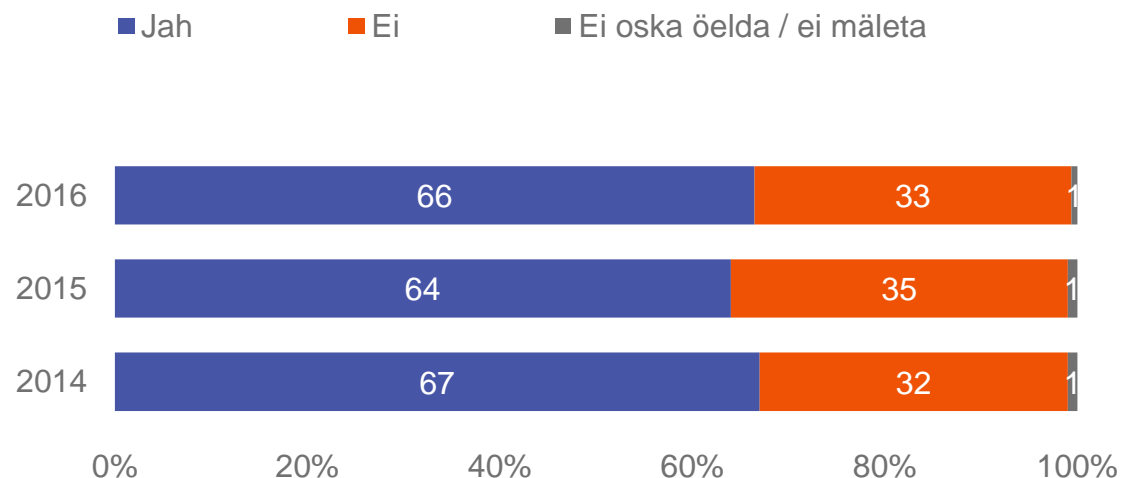
Hambaarsti külastamise sagedus: statistiliselt olulised erinevused

Hambaarsti regulaarne külastamine ka siis, kui ei ole kaebusi

Kas Te külastate hambaarsti regulaarselt ehk vähemalt kord aastas ka siis, kui Teil kaebusi ei ole?

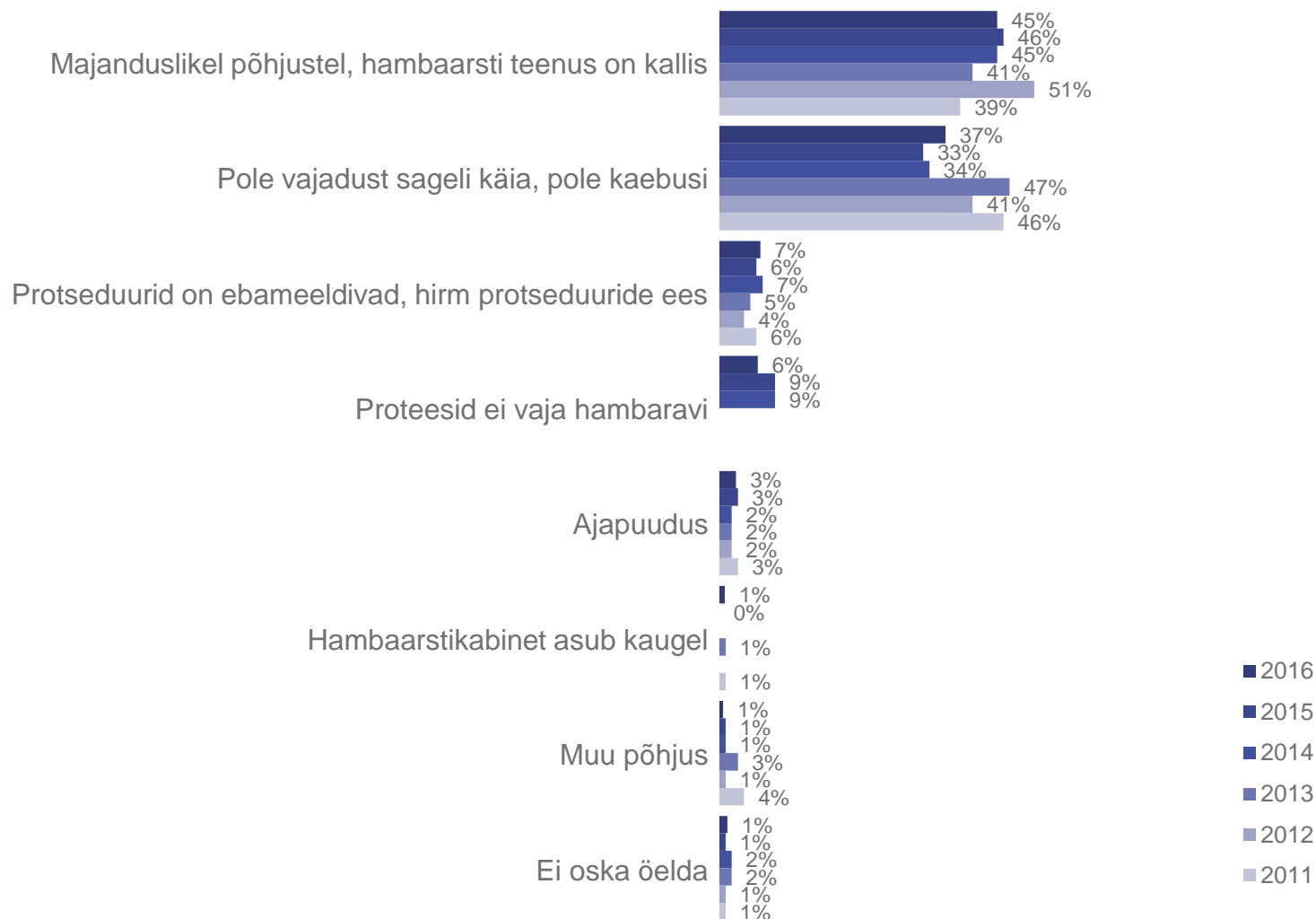
% neist, kes külastavad hambaarsti kord aastas või sagedamini, n=830

Takistused hambaarsti külastamiseks vähemalt kord

aastas 2011–2016 % neist, kes külastavad hambaarsti harvem kui kord aastas, n=844

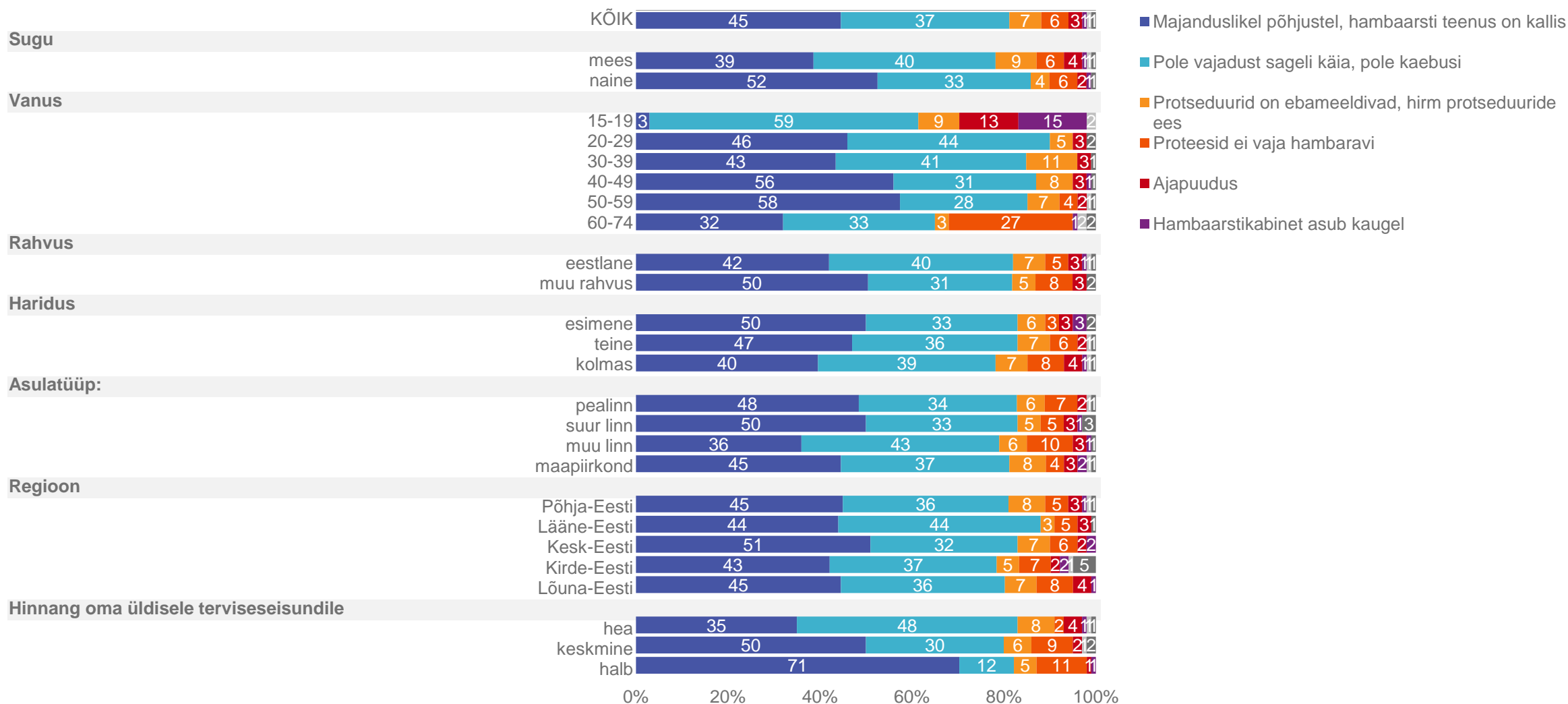
Hambaarsti juures soovitatakse käia vähemalt üks kord aastas. Mis on peamine põhjus, miks Te käite hambaarsti juures harvem kui kord aastas?

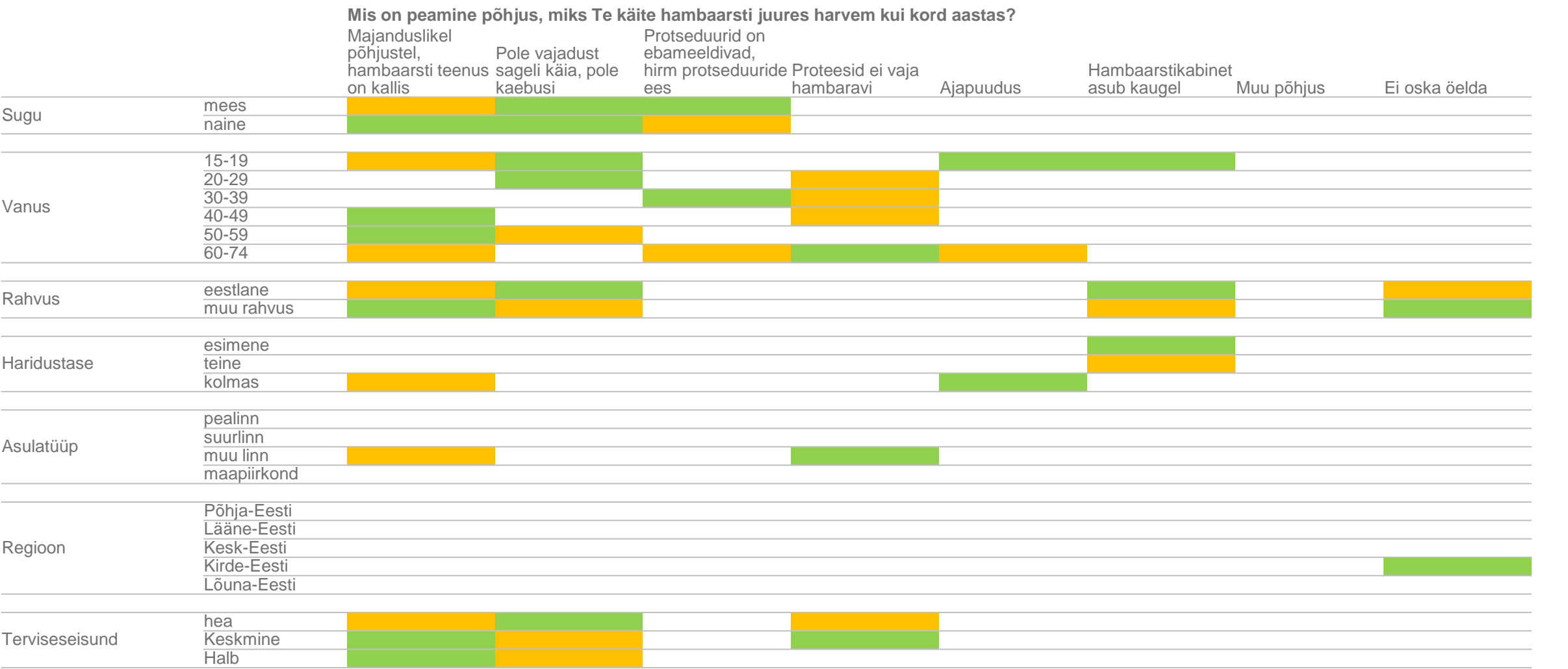
*Vastusevariant lisati esmakordselt 2014. aastal.

Takistused hambaarsti külastamiseks vähemalt kord aastas: profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast, kõik vastajad = kes külastavad hambaarsti harvem kui kord aastas, n=844

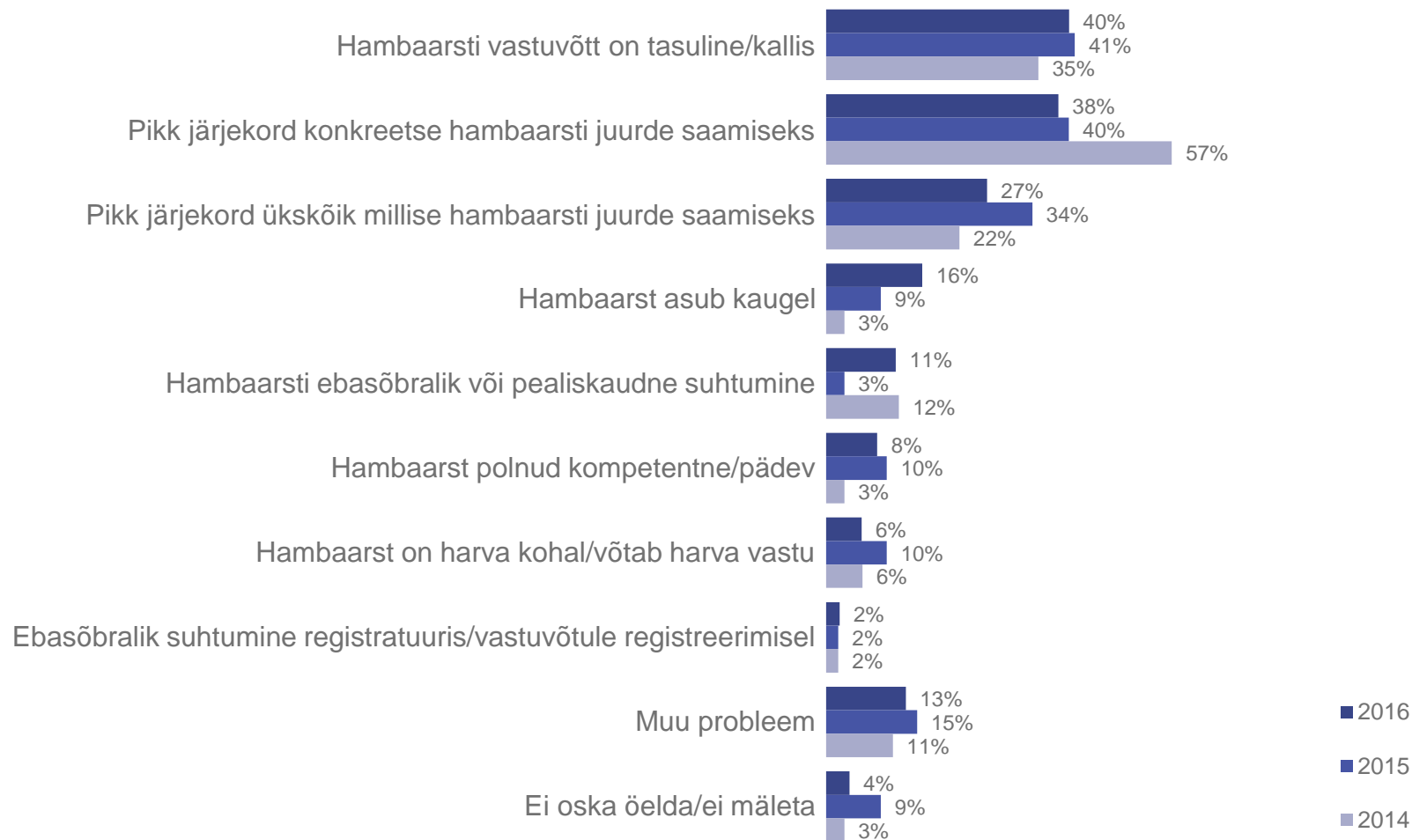
Takistused hambaarsti külastamiseks vähemalt kord aastas: statistiliselt olulised erinevused

Hambaarstiteenuse kättesaadavus: probleemid viimasel korral seoses hambaarsti vastuvõtiga

2014–2016 % neist, kel tekkis viimasel korral seoses hambaarsti vastuvõtiga probleeme, n=58*

Millised probleemid Teil tekkisid viimasel korral seoses hambaarsti vastuvõtiga?

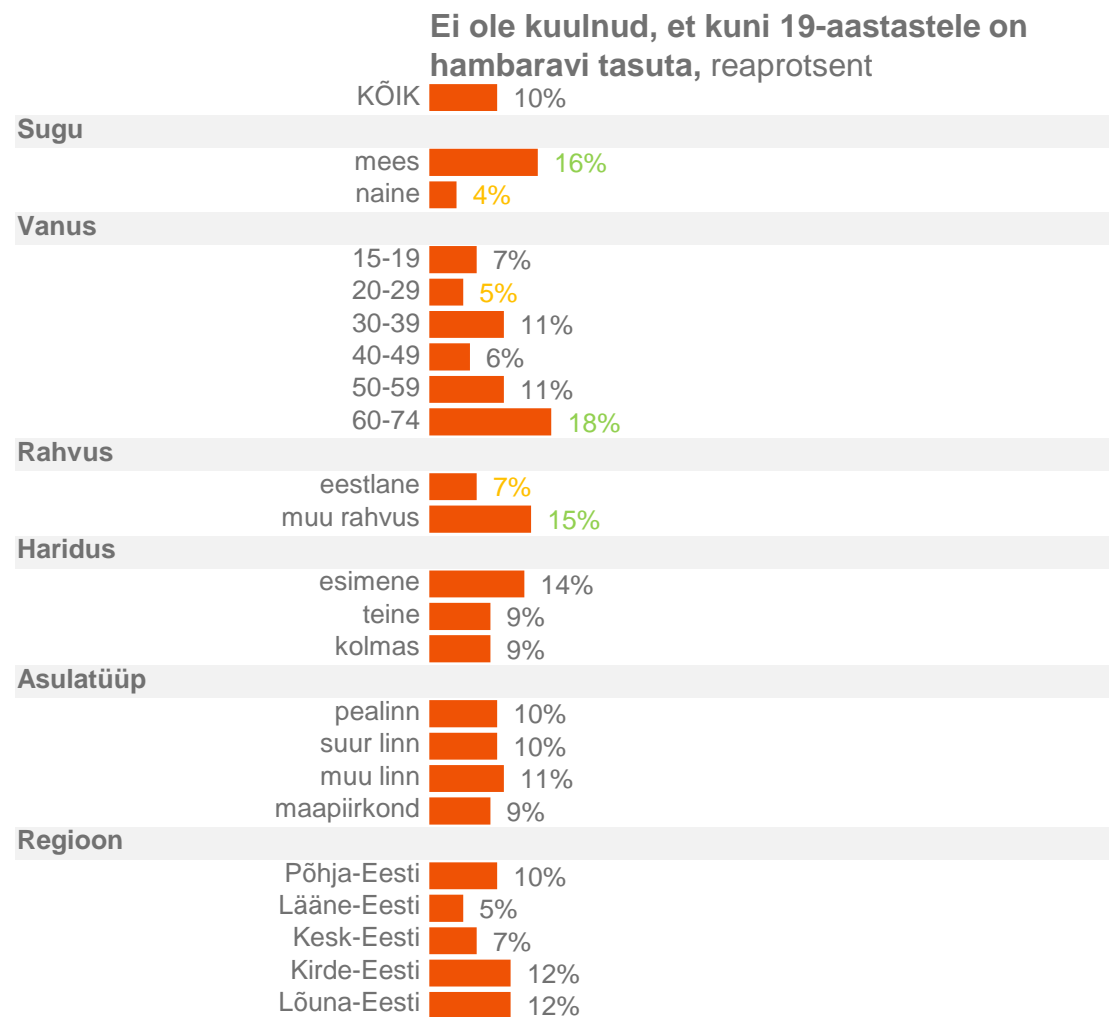
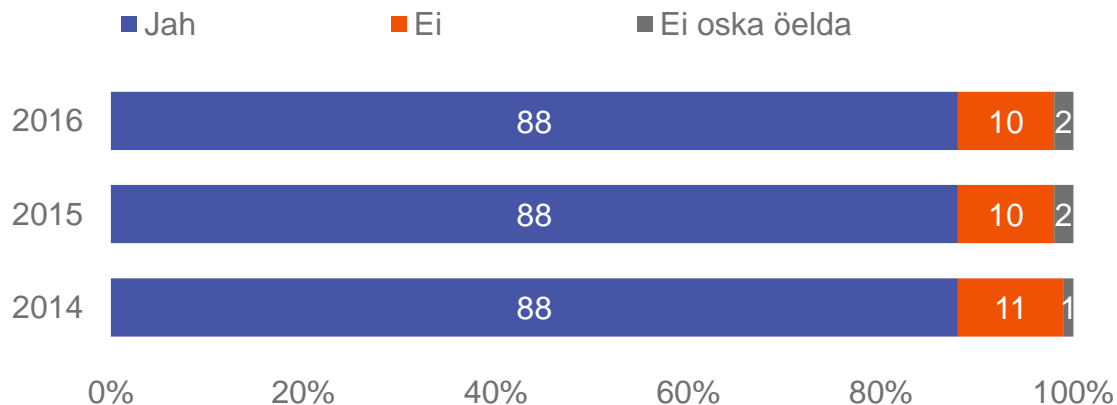
*Väga väike vastajate arv, mistõttu tulemuste veapiirid on väga laiad.

Kokkuvõte: hambaarsti külastamine kuni 19-aastase lapsega

- Hambaraviteenustega seoses uuriti lähemalt ka teadlikkust kuni 19-aastaste hambaravist ning nende hambaarsti külastamise sagedust.
- Sarnaselt kahele varasemale aastale on 88% elanikest teadlikud sellest, et kuni 19-aastastele lastele ja noortele on hambaravi Haigekassa lepingupartnerite juures tasuta. Sellest ei ole kuulnud 10% elanikest.
 - Neid, kes ei ole sellest kuulnud, on enam meeste, 60–74-aastaste ja mitte-eestlaste seas.
- Viimase aasta jooksul on 62% (arvestades vea piire 57–66%) neist, kel on kuni 19-aastaseid lapsi, käinud oma lapsega hambaarsti juures või on nende laps seal käinud iseseisvalt. 2015. aastal oli vastav näitaja 57% ehk see tase pole aastaga muutunud.
- Neilt, kes oskasid öelda, kas nende kuni 19-aastane laps on viimase aasta jooksul hambaarsti juures käinud või mitte, küsiti, kui tihti see laps tavaliselt hambaarsti külastab (kas iseseisvalt või koos vanemaga). 64% (59–69%) kuni 19-aastastest lastest/noortest käib vanema hinnangul hambaarsti juures kord aastas, 7% kord kahe aasta jooksul, 2% kord kolme aasta jooksul ning 4% harvem kui kord kolme aasta jooksul. Märkimisväärne osa neist, kelle laps ei ole viimase aasta jooksul hambaarsti juures käinud – 24% –, ei osanud öelda, kui sageli laps tavaliselt hambaarsti juures käib. Need näitajad ei ole võrreldes 2014. ja 2015. aastaga oluliselt muutunud.
- Need, kelle laps käib hambaarsti juures harvem kui kord aastas, tõid sarnaselt varasemale peamise põhjusena esile kaebuste puudumist (54%). Oluliselt vähem mainiti muid põhjuseid: hirmu protseduuride ees, raskust leida sobivat vastuvõtuaega jmt.
- Tasulist hambaarsti on lapsega külastanud 12% neist, kel on kuni 19-aastaseid lapsi. 11% ütleb, et see on olnud teadlik valik. Nende osakaal ei ole võrreldes viimase paari aastaga muutunud.
 - Enam on lapsega tasulist hambaarsti (teadlikult või teadmatusest) külastanud inimesi 30–39-aastaste (19%) ja Tallinna elanike seas (19%).

Teadlikkus sellest, et kuni 19-aastastele on hambaravi Haigekassa lepingupartnerite juures tasuta

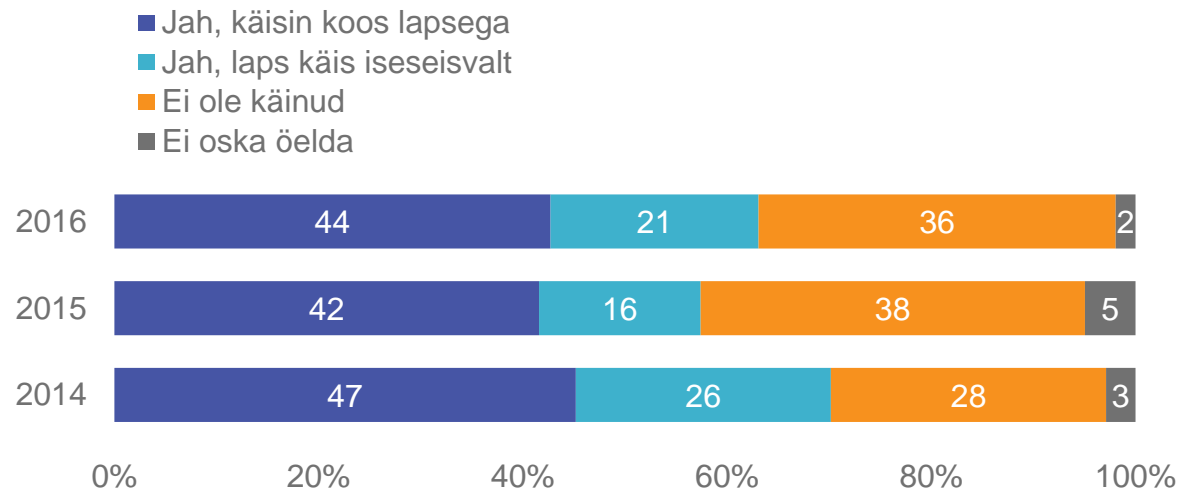
Kas Te olete kuulnud sellest, et kuni 19-aastastele lastele ja noortele on hambaravi Haigekassa lepingupartnerite juures tasuta? % kõikidest vastajatest, n=1829

Hambaarsti külastamine kuni 19-aastase lapsega viimase 12 kuu jooksul

% neist, kel on kuni 19-aastaseid lapsi, n=719

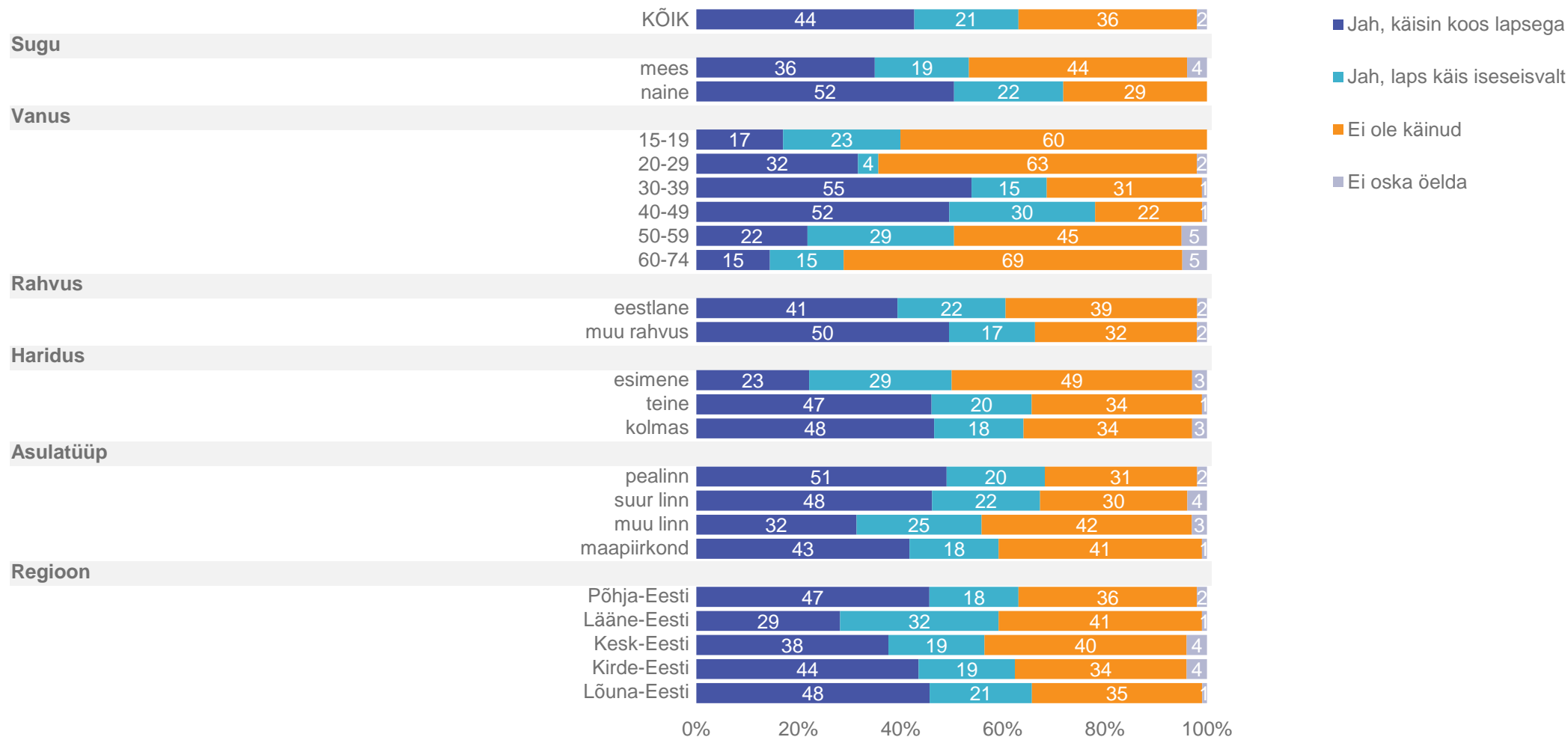
Kas olete viimase 12 kuu jooksul käinud koos oma kuni 19-aastase lapsega või on Teie kuni 19-aastane laps iseseisvalt käinud hambaarsti juures? Kui Teil on mitu kuni 19-aastast last, siis mõelge noorimale neist.

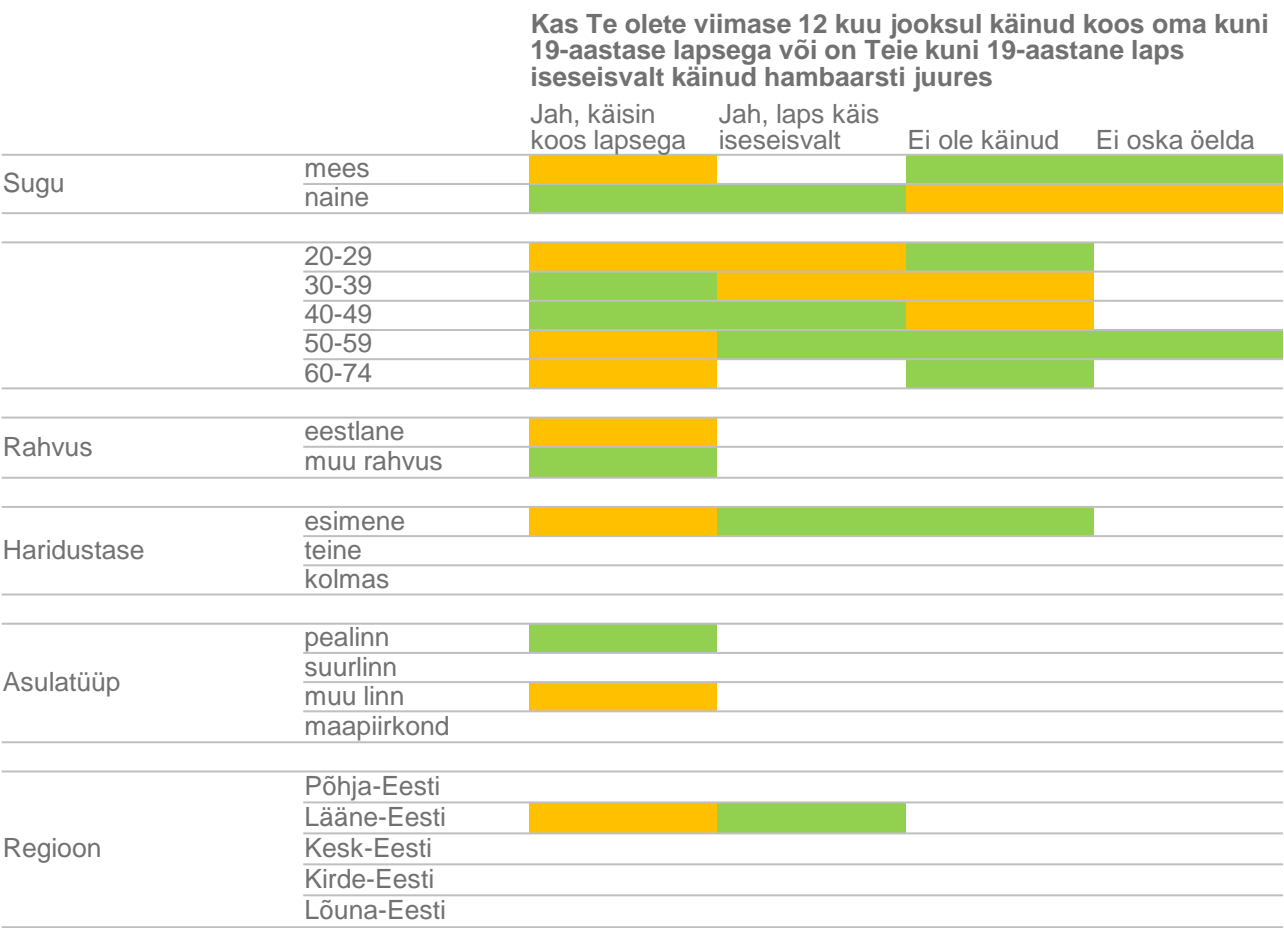
Hambaarsti külastamine kuni 19-aastase lapsega viimase 12 kuu jooksul

% neist, kel on kuni 19-aastaseid lapsi, n=719

Kas olete viimase 12 kuu jooksul käinud koos oma kuni 19-aastase lapsega või on Teie kuni 19-aastane laps iseseisvalt käinud hambaarsti juures? Kui Teil on mitu kuni 19-aastast last, siis mõelge noorimale neist.

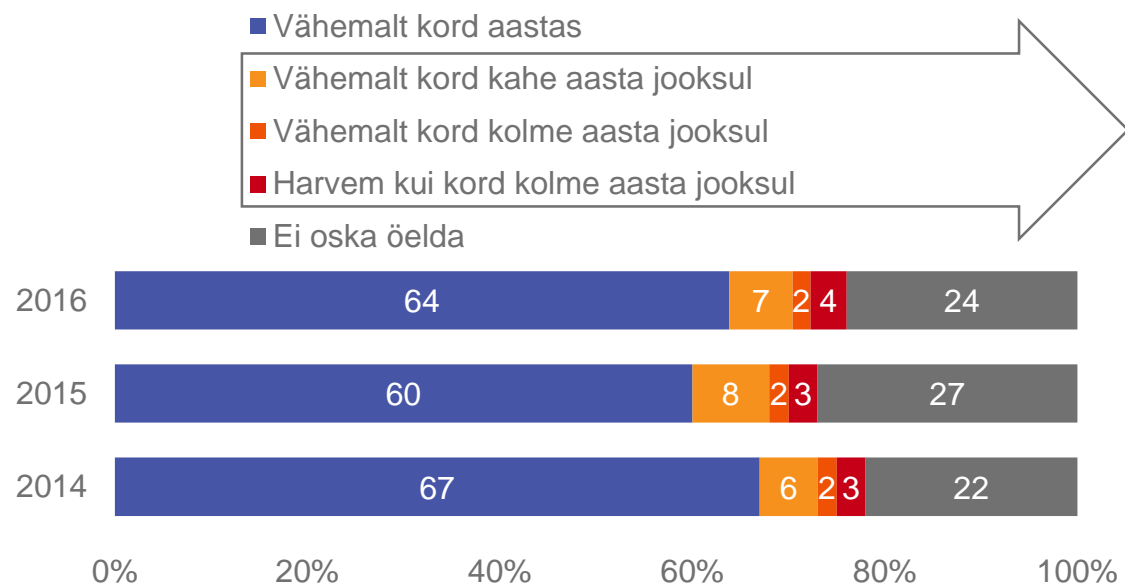
Hambaarsti külastamine kuni 19-aastase lapsega viimase 12 kuu jooksul: statistiliselt olulised erinevused

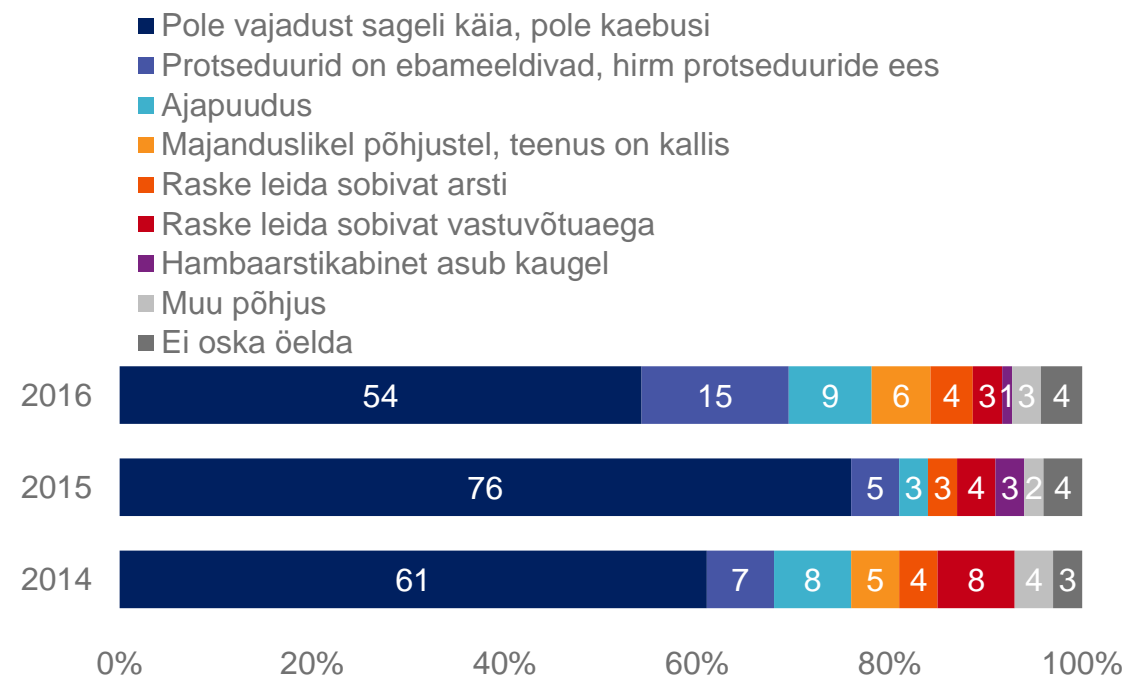
Hambaarsti külastamise tavapärane sagedus kuni 19-aastase lapsega ja põhjused, miks ei külastata vähemalt kord aastas

Kui tihti Te tavaliselt oma kuni 19-aastase lapsega hambaarsti juures käite või kui tihti ta käib tavaliselt iseseisvalt

hambaarsti juures? % vastajatest, kel on kuni 19-aastaseid lapsi ja kes oskasid öelda, kas ja millal laps viimati hambaarsti juures käis, n=702

Mis on peamine põhjus, miks Teie laps käib hambaarsti juures harvem kui kord aastas? Kui Teil on mitu kuni 19-aastast last, mõelge noorimale neist. % vastajatest, kelle laps käib hambaarsti juures harvem kui kord aastas, n=100

*Väike vastajate arv, mistõttu tulemuste veapiirid on väga laiad.

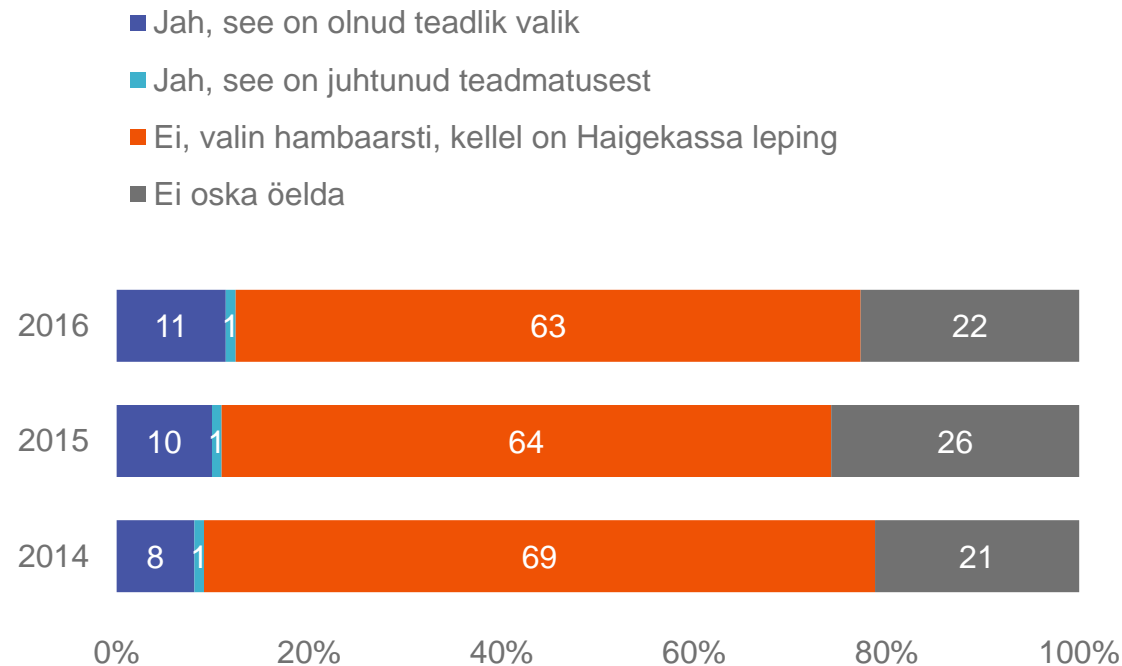
Tasulise hambaarsti külastamine kuni 19-aastase lapsega

% neist, kel on kuni 19-aastaseid lapsi, n=719

Kas Teie kuni 19-aastane laps/lapsed on külastanud hambakontrolli või -ravi eesmärgil hambaarsti, kellel ei ole Haigekassa lepingut ning kelle teenus on seetõttu tasuline (v.a 5-eurone visiiditasu)?

Enam on lapsega tasulist hambaarsti (teadlikult või teadmatuses) külastanud inimesi järgmistes sotsiaal-demograafilistes rühmades:

- 30–39-aastased (19%)
- Tallinna elanikud (19%)

7

Kiirabi ja erakorralise meditsiini osakonna teenuste kasutamine

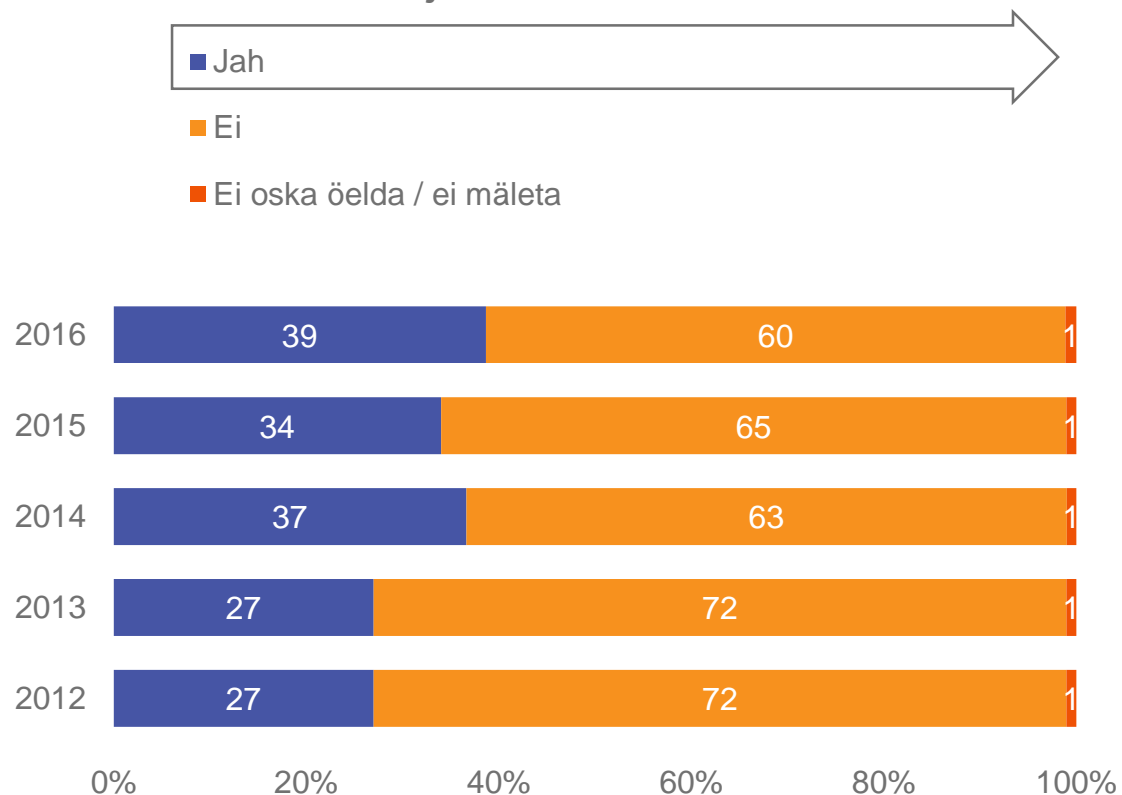
Kokkuvõte: kiirabiteenuse kasutamine

- 39% (arvestades uuringu vea piire 36–42%) elanikest on viimase 2 aasta jooksul kutsunud endale või oma pereliikmele terviseprobleemide tõttu või on talle kutsutud kiirabi. See on võrreldaval tasemel paari viimase aasta näitajatega.
 - Naised on kiirabi kutsunud enam kui mehed: vastavalt 42% ja 35%. Rahvuse lõikes on mitte-eestlased kiirabi kutsunud veidi enam kui eestlased (43% vs. 36%). Enam kutsuvad kiirabi ka maapiirkondade elanikud (42%) ning Lõuna-Eesti elanikud (46%).
- Sarnaselt varasematele aastatele on peamiseks kiirabi kutsumise põhjuseks tõsise haigestumise korral õhtul või öösel abi saamine (45%). Sellele järgneb tõsise haigestumise korral päeval abi saamine (32%) ning 15% on kutsunud kiirabi trauma korral. Muid põhjuseid (sünnitus, kergema haigestumise korral abi saamine jne) nimetatakse vähem.
- Kiirabibrigaad jõudis kiiresti või pigem kiiresti kohale 88% elanike hinnangul (arvestades uuringu vea piire, jääb see vahemikku 85–91%). Kolmel viimasel aastal on see näitaja olnud samal tasemel.
 - Keskmisest enam on neid, kelle hinnangul tuli kiirabi kiiresti, 50–74-aastaste seas. Aeglaselt tuleb kiirabi keskmisest sagedamini 15–19-aastaste hinnangul.
- Kiirabibrigaadi tegevusega jäi rahule 88% elanikest (arvestades uuringu vea piire 82–90%). Rahulolu tase on viimasel viiel aastal püsinud samal tasemel.
 - Keskmisest enam on kiirabiga rahul olevaid inimesi Lõuna-Eesti elanike seas (93%) ning vähem 40–49-aastaste hulgas (80%).
- Rahulolematuse peamine põhjus on kiirabibrigaadi ülbe, ebaviisakas, hoolimatu suhtlusstiil (50%), aga ka tajutud ebaprofessionaalsus ja suutmatus haige olukorda õigesti hinnata (25%) ning pealiskaudne suhtumine haige probleemidesse (24%).

Kiirabiteenuse kasutamine viimase 2 aasta jooksul

% kõikidest vastajatest, n=1829

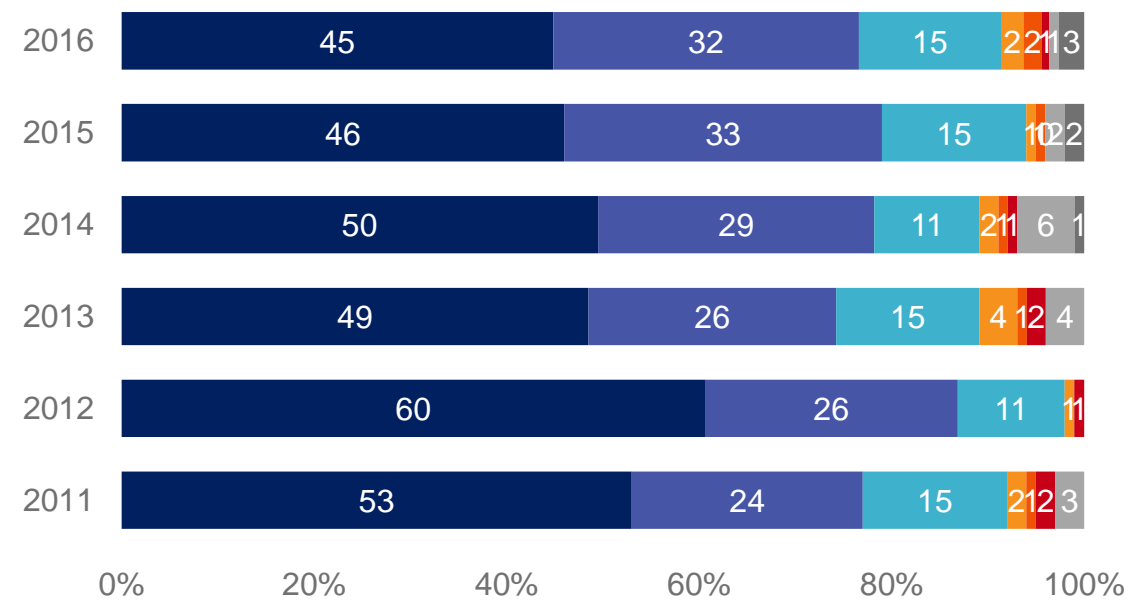
Kas Te olete enda või oma pereliikme terviseprobleemide tõttu kutsunud või on Teile Teie terviseprobleemide tõttu kutsutud viimase 2 aasta jooksul kiirabi?

Mis oli kiirabi kutsumise põhjuseks?

% kiirabi kutsunutest, n=680

- Tõsise haigestumise korral öhtul või öösel abi saamine
- Tõsise haigestumise korral päeval abi saamine
- Trauma korral abi saamine
- Sünnitus
- Kergema haigestumise korral abi saamine, kuna perearst ei tule koduvisiidile
- Perearsti saatekirjaga haiglasse transportimine
- Muu põhjus
- Ei oska öelda/ei mäleta

Kiirabi kutsumise põhjused: statistiliselt olulised erinevused

Mis oli kiirabi kutsumise põhjuseks?

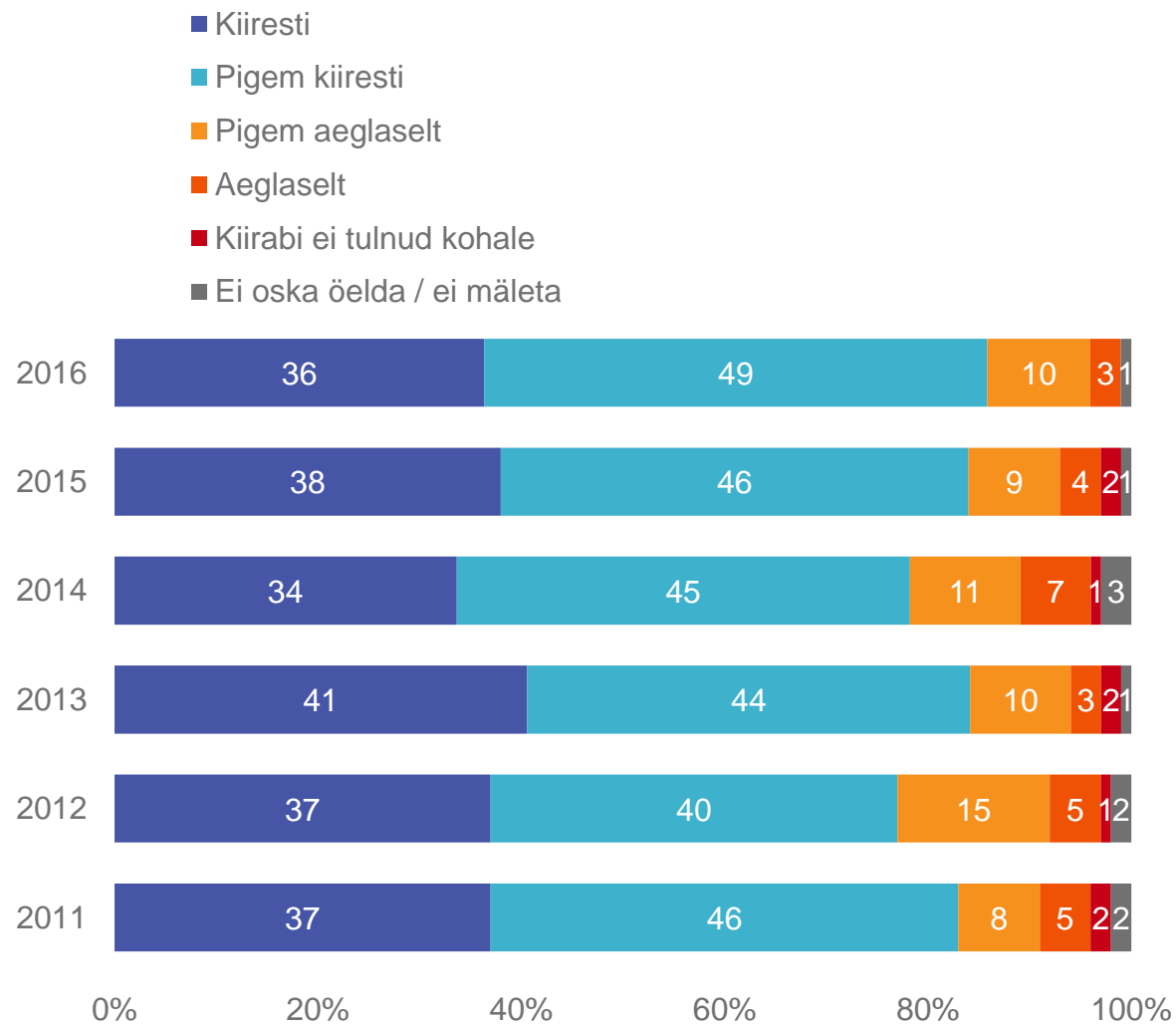

Hinnang kiirabibrigaadi saabumise kiirusele: 2011–2016

% neist, kes on endale või oma pereliikmetele viimase 2 aasta jooksul kiirabi kutsunud või kellele on kiirabi kutsutud, n=680

Kui kiiresti Teie arvates kiirabibrigaad kohale jõudis?

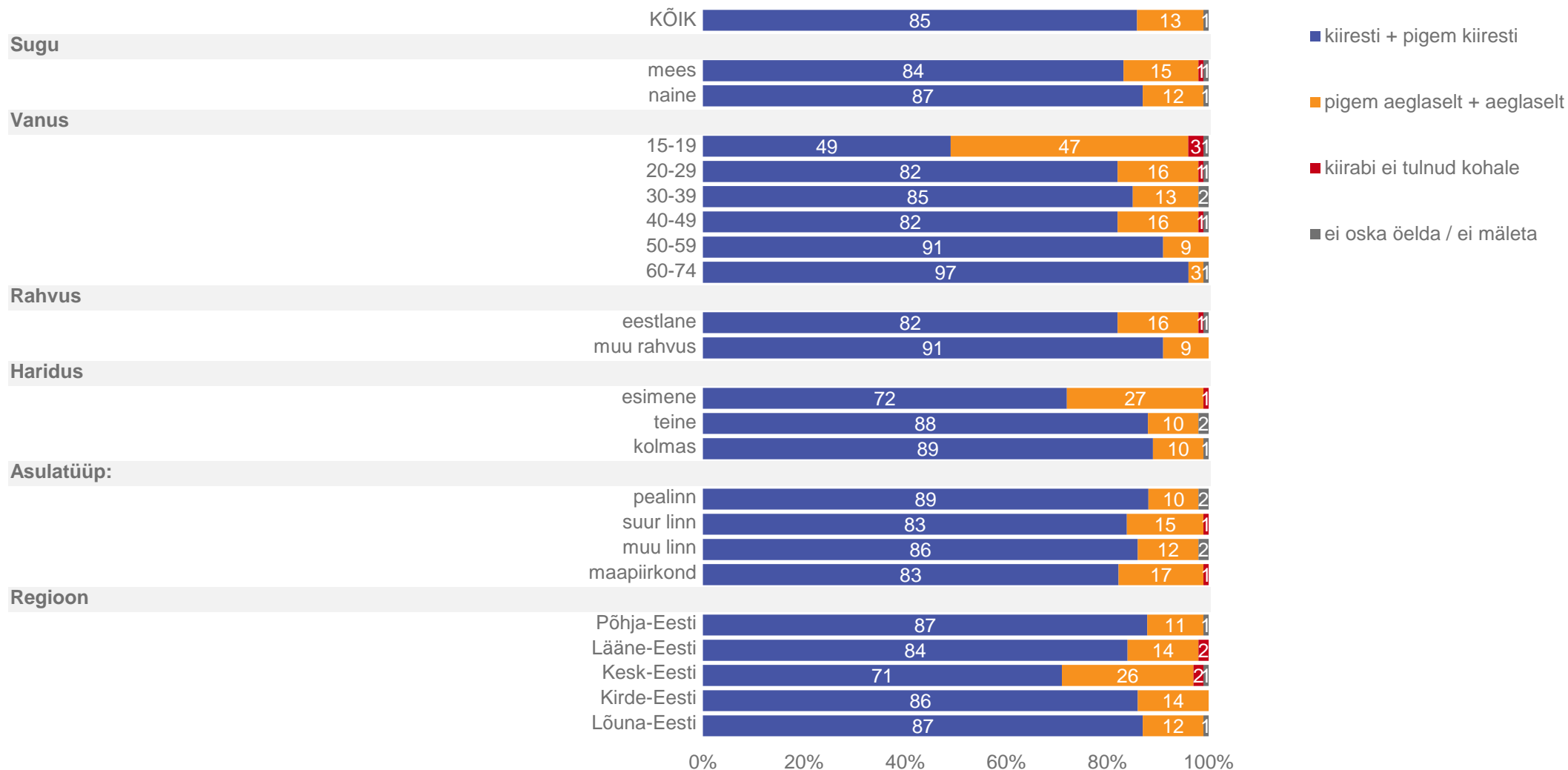
Kiirabibrigaad jõudis kiiresti või pigem kiiresti kohale 85% elanike hinnangul (arvestades uuringu vea piire, jääb see vahemikku 82–89%). Kahel viimasel aastal on see näitaja olnud samal tasemel.

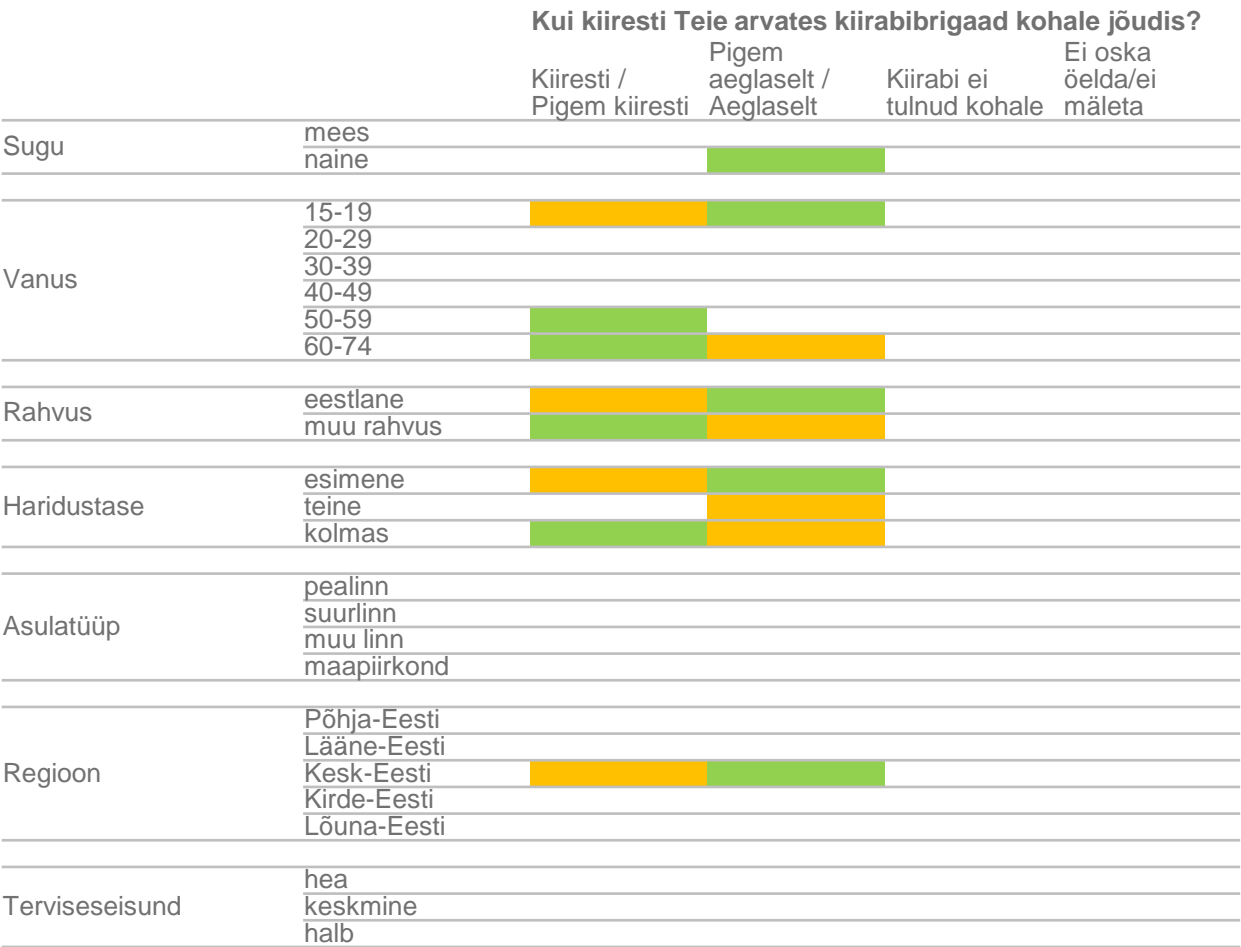
Hinnang kiirabibrigaadi saabumise kiirusele: profiil

% neist, kes on endale või oma pereliikmetele viimase 2 aasta jooksul kiirabi kutsunud või kellele on kiirabi kutsutud, n=680

Kui kiiresti Teie arvates kiirabibrigaad kohale jõudis?

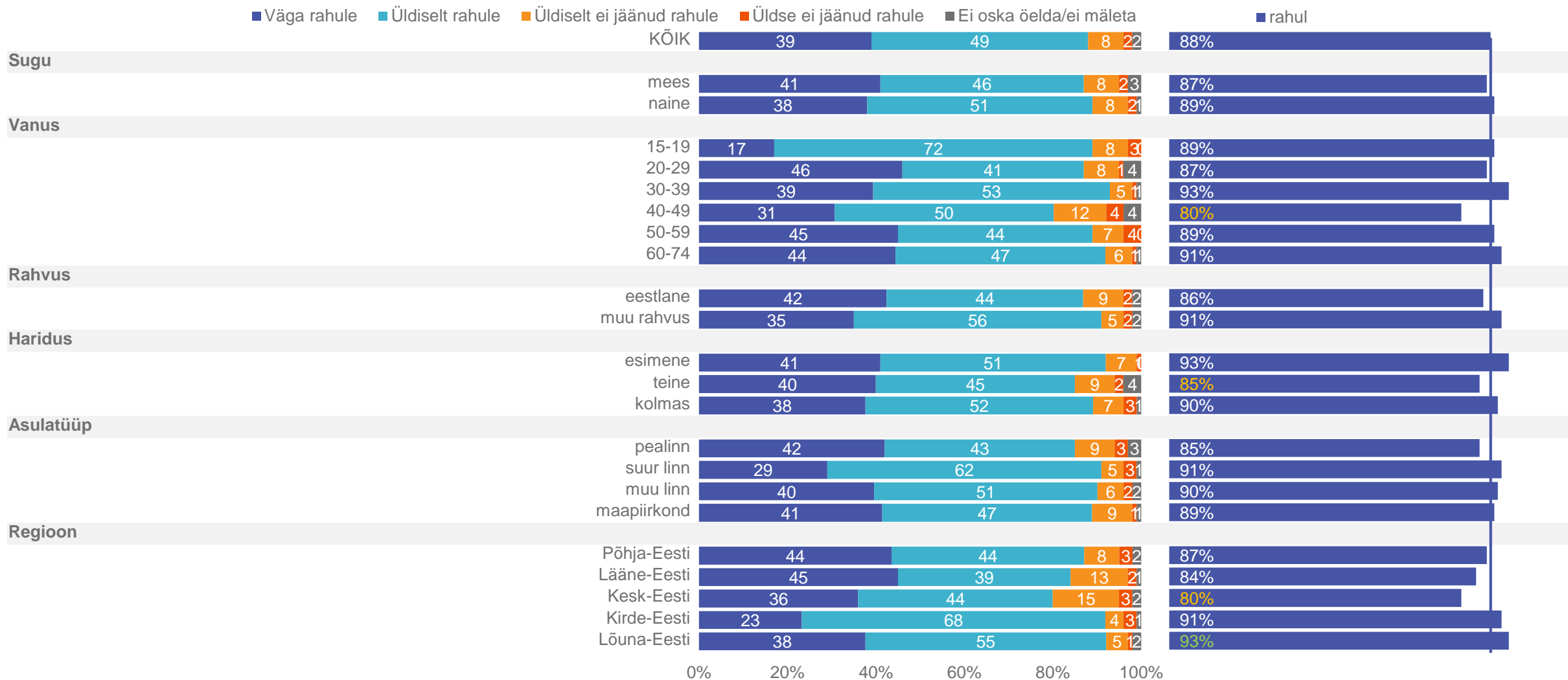

Hinnang kiirabibrigaadi saabumise kiirusele: statistiliselt olulised erinevused

Rahulolu kiirabibrigaadi tegevusega: profiil

% neist, kes on endale või oma pereliikmetele viimase 2 aasta jooksul kiirabi kutsunud või kellele on kiirabi kutsutud, n=680

Kiirabibrigaadi tegevusega rahulolematuse põhjused

% neist, kes ei jäänud kiirabi tegevusega rahule, n=70

Mis meenub kiirabibrigaadi tegevusest häirivana, mis oleks võinud olla teisiti?

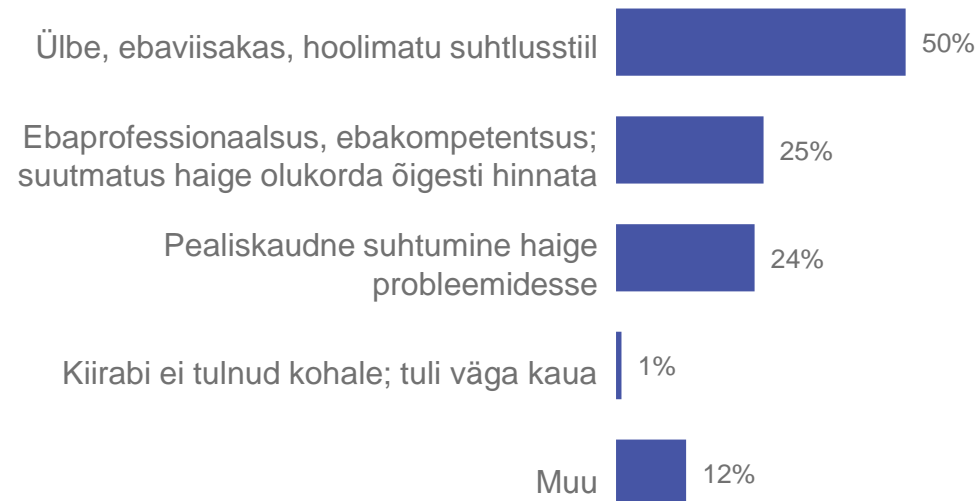
„Kutsusin emale, kiirabibrigaad oli tõre ja kuri, kuigi emal oli süda rütmist väljas ja vererõhk 80/60 ehk ta ei olnud ise suuteline haiglasse minema. Kiirabi riidles 84-aastase emaga, et nad ei ole mingi tasuta transport! Väga ebameeldiv kogemus. Enamasti on nad südamlikud ja sõbralikud, kahjuks mitte alati.“

„Kiirabibrigaad ei tundnud vanal inimesel ühel korral ära epilepsiahoogu, teisel korral kiirabibrigaad ei reageerinud üldse vanuri raskele neeruhaigusele. Kolmandal korral juhtus olema kaastundlik brigaad ja toimetas vanuri haiglasse (põhjendatult). Kahel esimesel korral käituti inetult ka minuga (et ma julgesin nende arvates kiirabi kutsuda, kuigi seda soovitas perearst telefonis). Ebameeldivad kogemused.“

„Täiesti ebakompetentne arst, kes ei osanud isegi pabereid täita. Õde ei suutnud kanüüli paigaldada.“

„Ei tegeletud probleemiga piisavalt, pärast imestas selle üle ka perearst.“

„Ei kuulata, ei süveneta, soovitusel ei ole professionaalsed.“

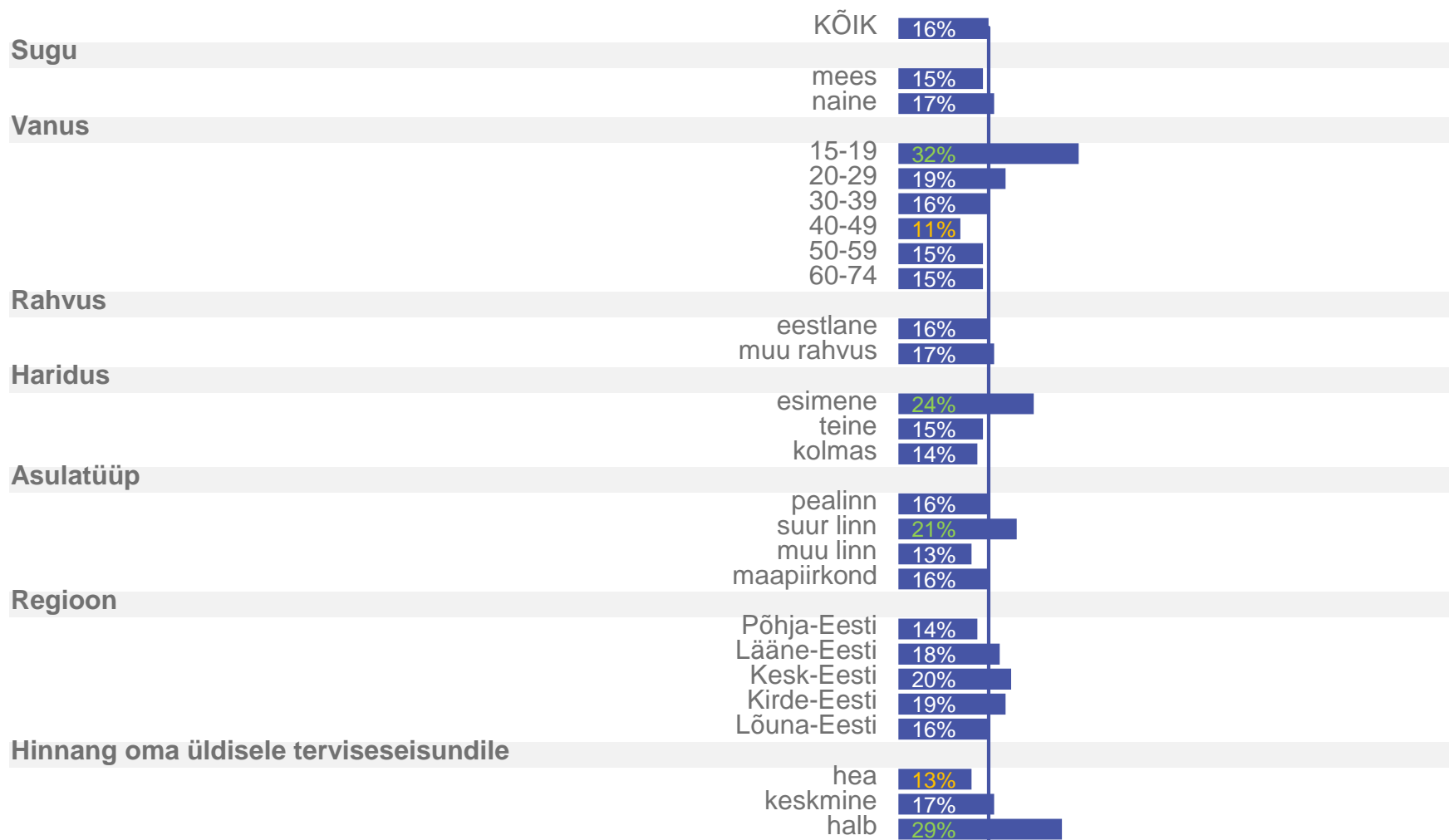

Kokkuvõte: erakorralise meditsiini osakonna teenuste kasutamine

- Erakorralise meditsiini osakonda on viimase 12 kuu jooksul sattunud 16% (uuringu vea piire arvestades 14–19%) Eesti elanikest, mida on veidi enam kui eelmise uuringu andmetel.
 - Enam on nende hulgas 15–19-aastaseid, esimese taseme haridusega ja suuremate linnade elanikke.
- Kõige sagedamini satutakse erakorralise meditsiini osakonda ootamatu haigestumise või vigastuse tagajärjel (85%). Oluliselt vähem minnakse sinna, kuna see on kiireim viis uuringutele (12%) või eriarstile (6%) pääseda või perearsti soovitusel (4%).
- 18% erakorralise meditsiini osakonda pöördunudtest oleksid kindlasti oma terviseprobleemiga pöördunud perearstikeskusesse, kui see oleks olnud samal ajal avatud. Enam on nende hulgas naisi, 20–29-aastaseid ning väiksemate ja keskmise suurusega linnade elanikke. Kui arvestada siia juurde veel need pöördunud, kes tõenäoliselt oleksid läinud perearstikeskusesse (16%), siis kokku 34% viimase aasta jooksul erakorralise meditsiini osakonda külastanutest oleksid ilmselt oma probleemiga pöördunud pigem perearsti poole. See näitaja oli sama ka 2015. aastal.
- 59% (vea piirides 51–66%) erakorralise meditsiini osakonda sattunutest on teadlikud ja peavad seda mõistlikuks, et sinna pöördujad pannakse ootejärjekorda vastavalt probleemi tõsidusele, mida hindab meditsiinitöötaja. Lisades siia need, kes on sellest põhimõttest teadlikud, kuid ei pea seda mõistlikuks, kasvab teadlike osakaal 78%-le. Elanike teadlikkus antud küsimuses ei ole võrreldes 2014. aastaga, mil seda küsimust viimati küsiti, muutunud. Neid, kes ei pea sellist põhimõtet mõistlikuks (sõltumata, kas nad on sellest teadlikud või mitte), on 26%. Ka nende osakaal ei ole alates 2014. aastast muutunud.
 - Keskmisest enam on neid, kes sellist ootejärjekorra moodustamist mõistlikuks ei pea, esimese taseme haridusega inimeste seas.

Viimase 12 kuu jooksul erakorralise meditsiini osakonnas käinute profiil

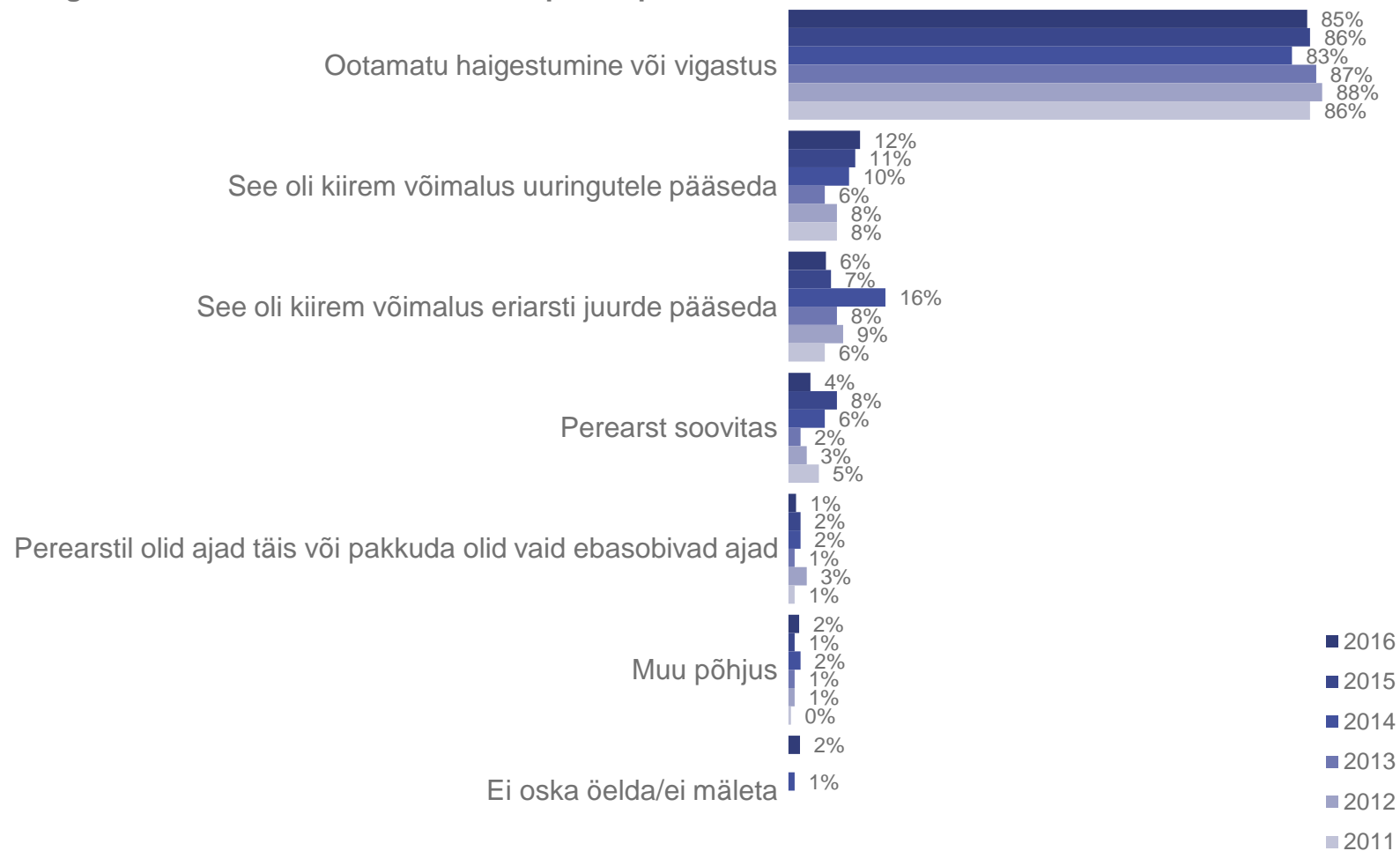
% kõikidest vastajatest, n=1829

Erakorralise meditsiini osakonnas viibimise põhjused: 2011–2016

% vastajatest, kes on viimase 12 kuu jooksul sattunud erakorralise meditsiini osakonda, n=286

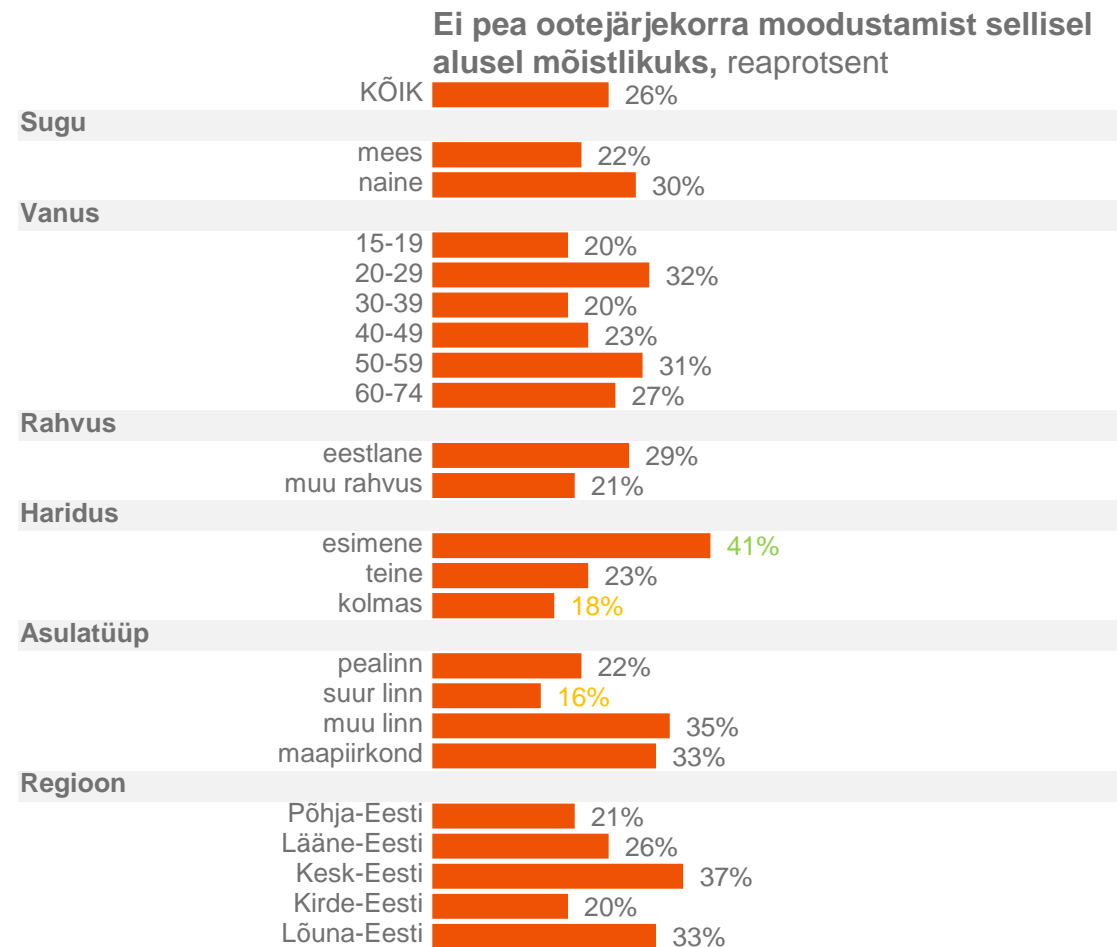
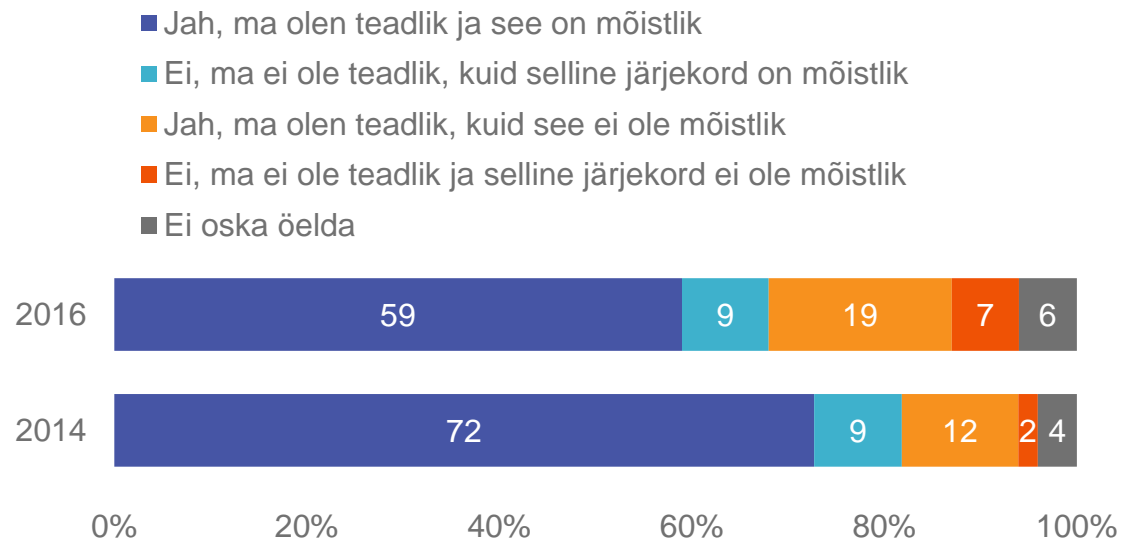
Mõelge palun oma viimasele viibimisele erakorralise meditsiini osakonnas, erakorraliste haigete vastuvõtuosakonnas või traumapunktis. Mis oli põhjuseks erakorralise meditsiini osakonda, erakorraliste haigete vastuvõtuosakonda või traumapunkti pöördumisel?

Teadlikkus ootejärjekorra moodustamise aluste kohta erakorralise meditsiini osakonnas ja hinnang sellele

% neist, kes on viimase 12 kuu jooksul sattunud erakorralise meditsiini osakonda, n=286

Kas Te olete teadlik ja kas see on Teie arvates mõistlik, et erakorralise meditsiini osakonnas või traumapunktis pannakse Teid ootejärjekorda vastavalt Teie probleemi tõsidusele, mida hindab meditsiinitöötaja?

8

Haiglaraviteenuste kasutamine

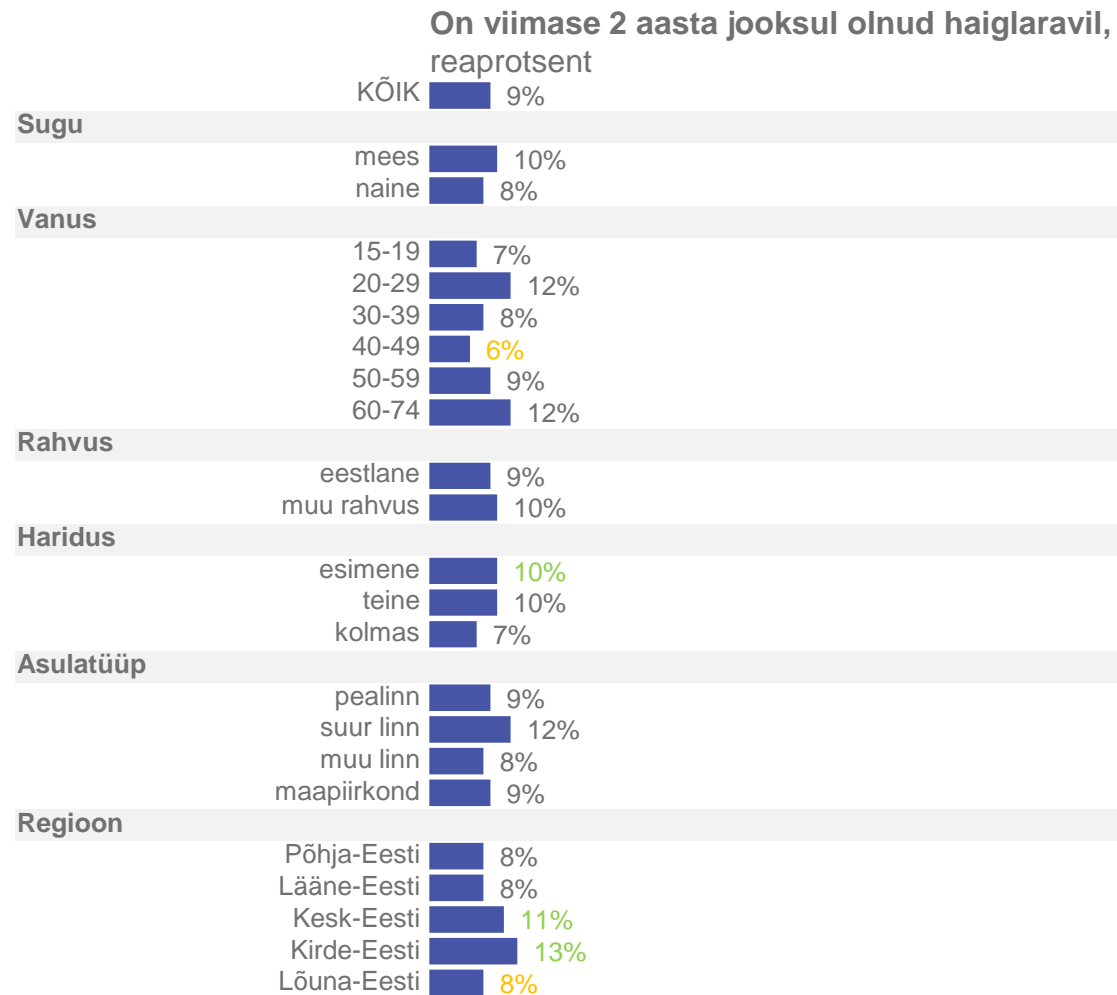
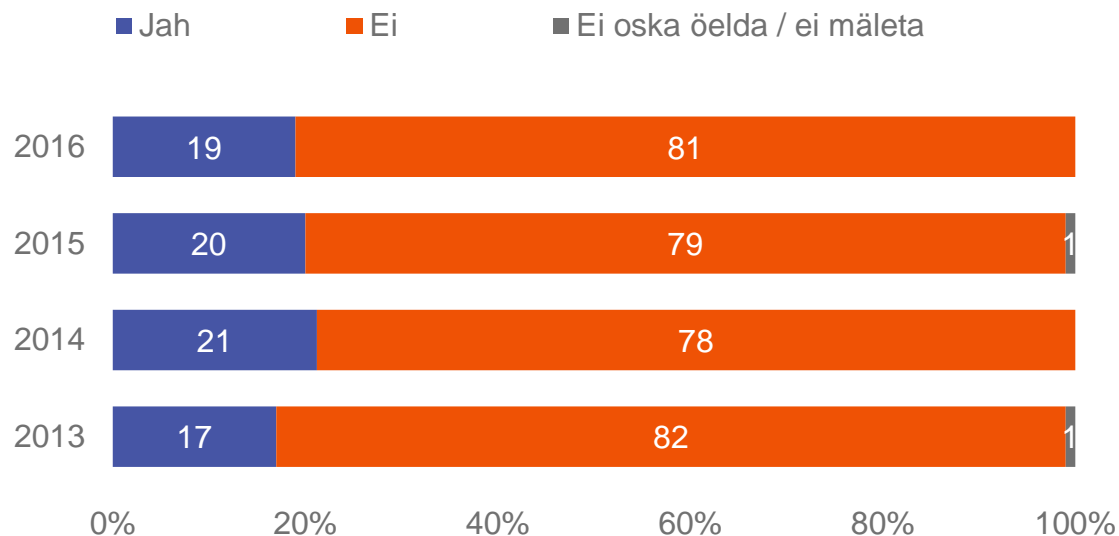
Kokkuvõte: haiglaraviteenuste kasutamine ja rahulolu

- Viimase kahe aasta jooksul on haiglas vähemalt ühe ööpäeva veetnud 19% elanikest (arvestades uuringu vea piire 16–21%). Viimasel neljal aastal on nende osakaal püsinud samal tasemel. Veidi üle poole haiglas viibinutest – 55% – olid seal plaaniliselt.
- Haiglaraviteenustega jäi rahule 90% haiglas viibinutest. 2015. aastal oli nende osakaal võrreldav (89%). Plaaniliselt haiglas viibinud patsiendid jäid teenusega veidi enam rahule kui erakorralised patsiendid (vastavalt 93% ja 87%).
- Haiglateenusega ei jäänud rahule 8% seal viimase kahe aasta jooksul viibinutest. Nad tõid häirivana välja arstide või teenindava personali suhtumist, pealiskaudsust ja rahulolematust ravi kvaliteediga.
 - „Neuroloog sõimas, et miks te meid kiusate (Menieri tõbi).“
 - „Sain vale ravi, mulle tehti ekslikult üldnarkoos.“
 - „Minuga tegeleti liiga vähe. Ei saanud õieti mingit ravi. Mis sain, tuli omal osta. Kallis!“
 - „Pikk järjekord. Jääb tunne, et arst tahab kiiresti sust lahti saada. Ei tehtud kõiki vajalikke uuringuid.“
 - „Lõhkes peale operatsiooni jalal väike veen, aga saadeti tervena välja: mu jalg oli paistes ja lilla ligi kolm kuud. Hiljem selgus ka, et lisaks opereerimisele oli murdunud opi käigus luu (ortopeedi vastuvõtul hiljem).“
- Kõigilt vastajatelt küsiti, kas nad eelistaksid haiglaravi vajava seisundi korral statsionaarset või päevaravi. Sarnaselt varasemale on elanike eelistus pisut päevaravi kasuks: 44% eelistab päevaravi ja 35% statsionaarset ravi. Varasemal viiel aastal on päevaravi eelistanud 40–47%. Viiendik elanikest ei oska oma eelistust öelda.
 - Päevaravi eelistavad keskmisest enam 20–39-aastased, statsionaarset ravi 60–74-aastased.
- Neilt inimestelt, kes ei ela Tallinnas, Harjumaal, Tartus ega Tartumaal, küsiti haiglaravi saamise koha eelistuse kohta. Nagu varasemalt, eelistas ka seekord kõige suurem osa (50%) saada ravi Tallinnas või Tartus asuvas piirkondlikus haiglas, juhul kui seal on uuringu- ja ravivõimalused paremad kui elukohajärgse maakonna haiglas. 34% eelistaks saada ravi võimalikult kodulähedases haiglas. Vaid 4% sooviks ravi saada mõnes teises maakonnas (v.a Harju- ja Tartumaal) asuvas piirkondlikus haiglas, kui seal on paremad võimalused kui kodukoha haiglas.

Haiglaraviteenuste kasutamine viimase kahe aasta jooksul 2013–2016

% kõikidest vastajatest, n=1829

Kas Te olete oma terviseprobleemidega viibinud viimase kahe aasta jooksul haiglas vähemalt ühe ööpäeva?

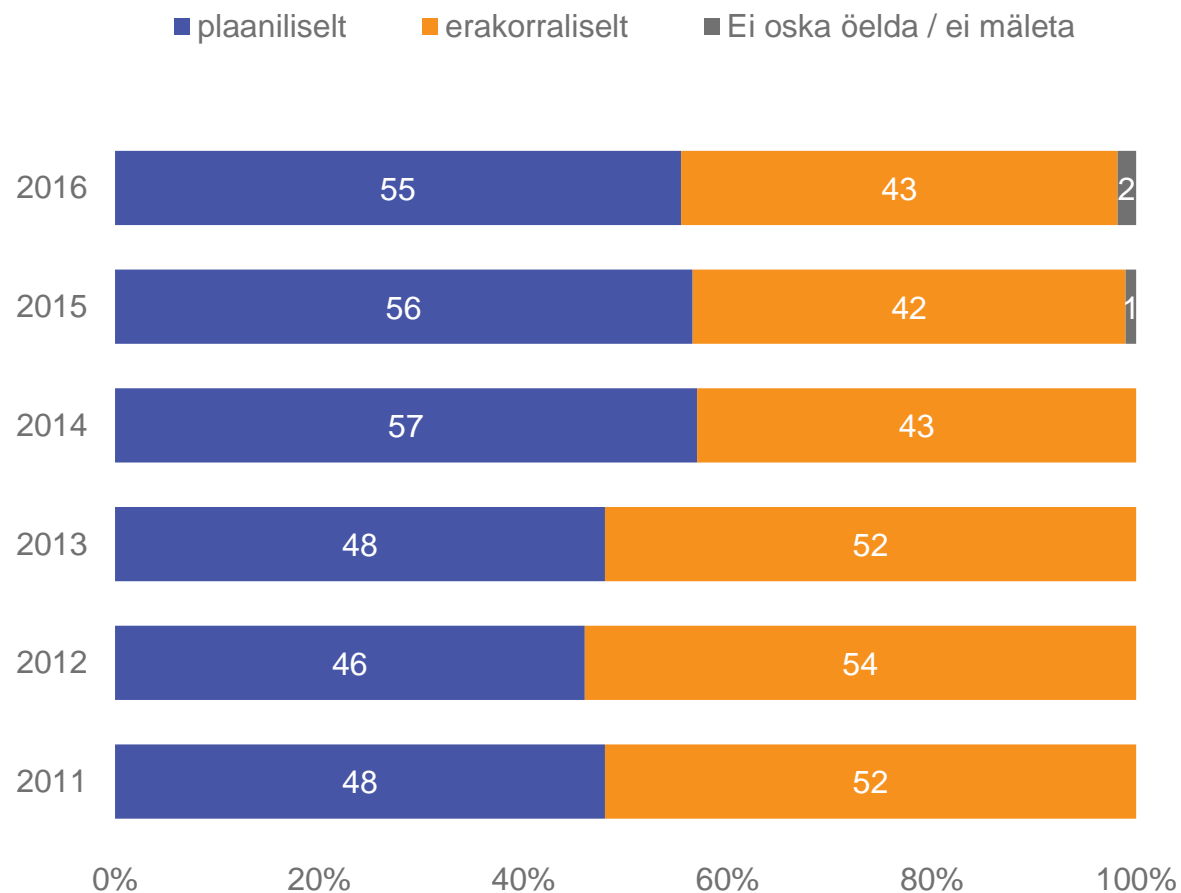

Plaaniline või erakorraline haiglaravi 2011–2016

% viimase kahe aasta jooksul haiglaravil olnud vastajatest, n=345

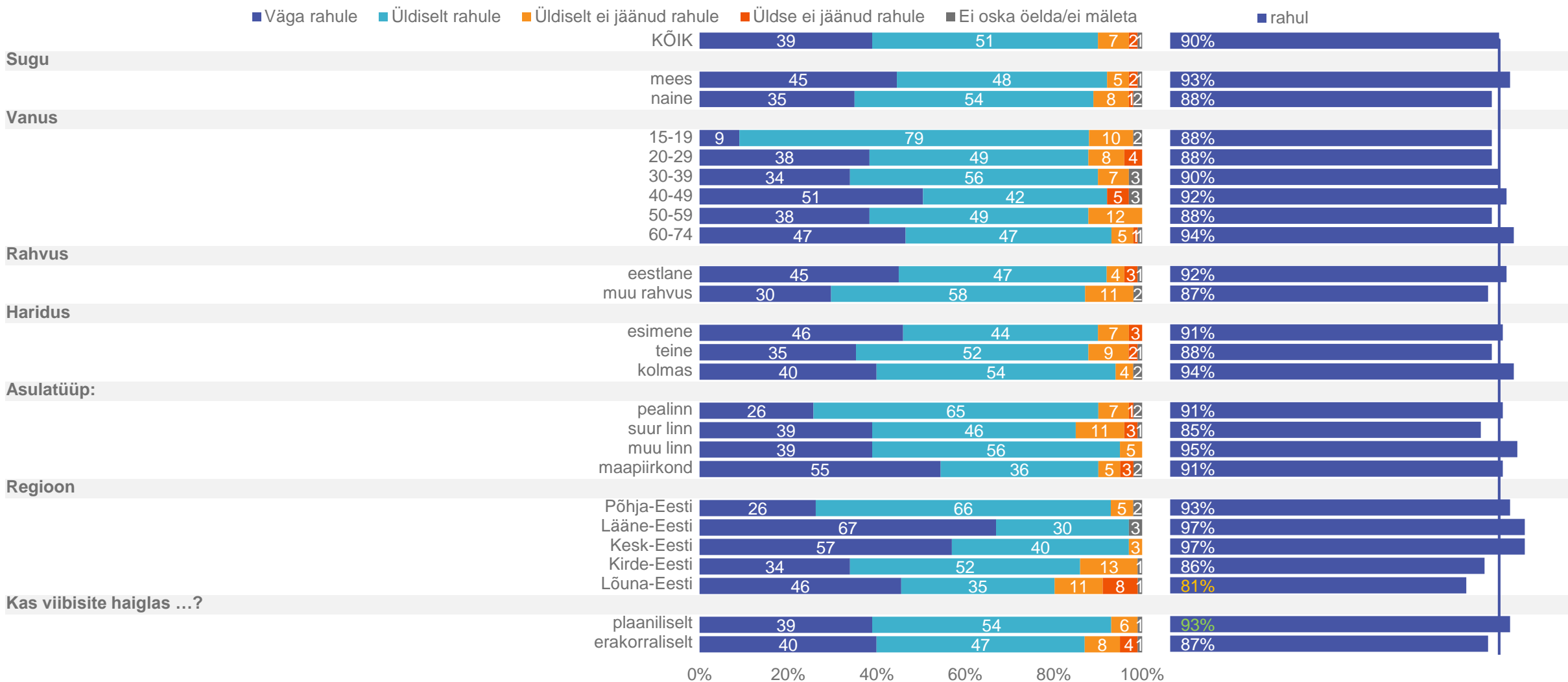
Palun mõelge viimasele korrale, kui viibisite haiglas vähemalt ühe ööpäeva. Kas viibisite haiglas ...?

Plaaniliselt viibis haiglas 55% haiglas olnutest (arvestades uuringu vea piire 48–53%).

Rahulolu haiglaraviteenustega: profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad = viimase kahe aasta jooksul haiglaravil olnud vastajad, n=345

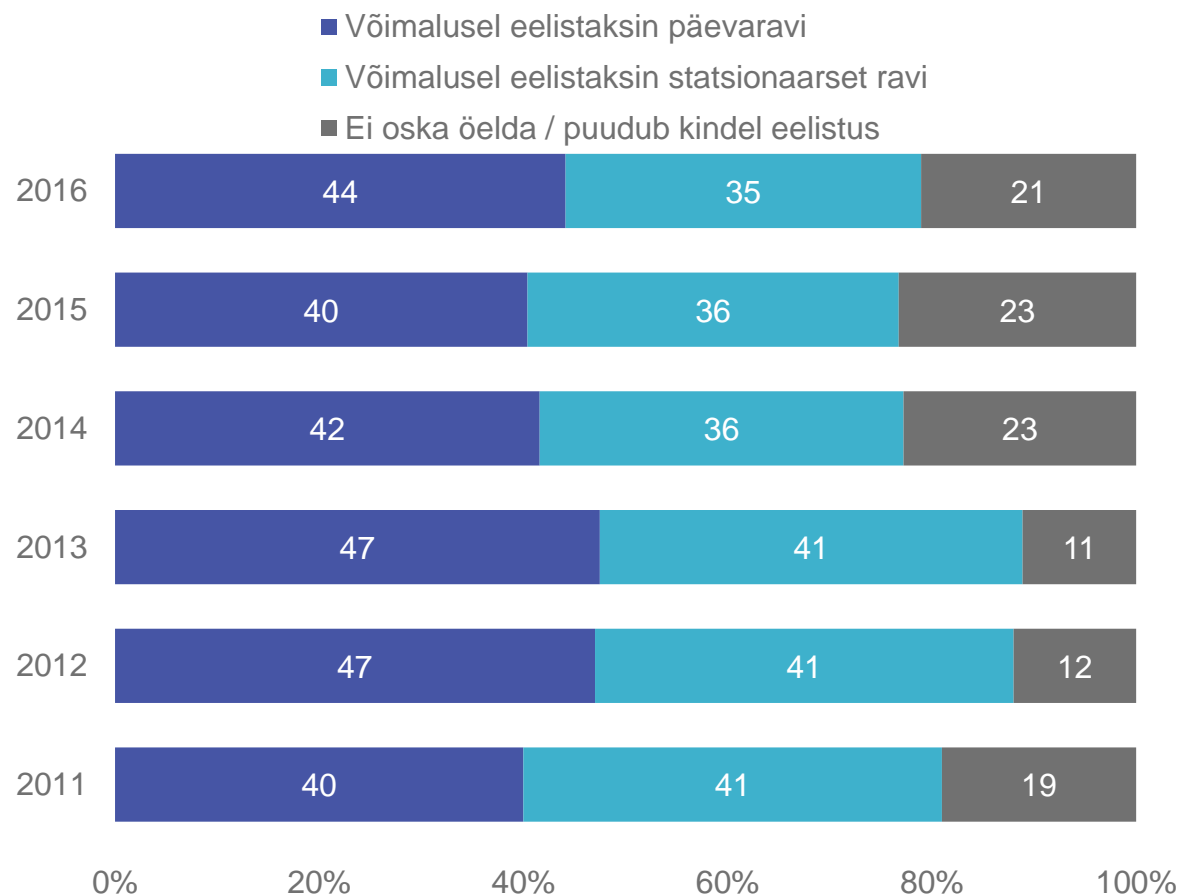

Statsionaarse või päevaravi eelistamine 2011–2016

% kõikidest vastajatest, n=1829

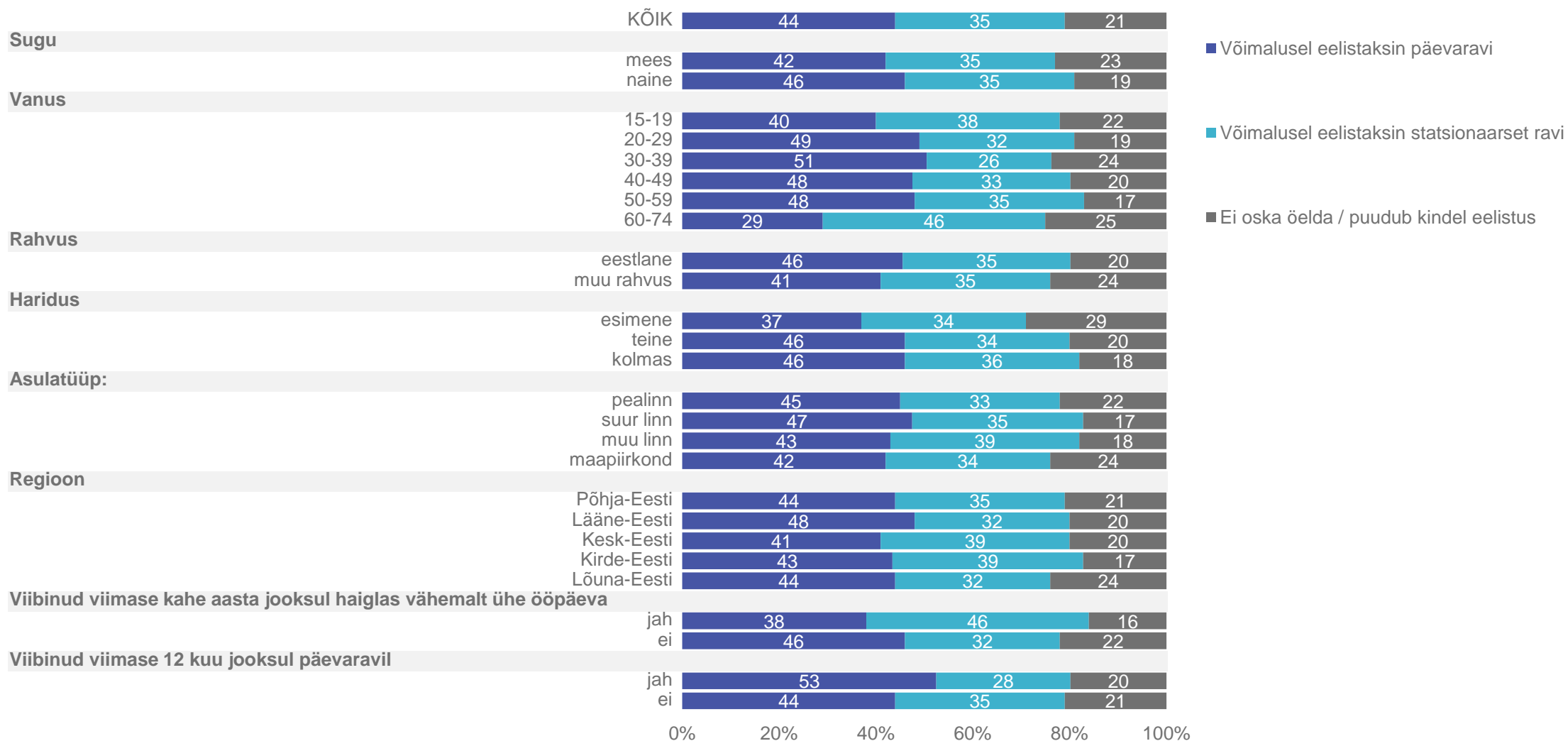
Kas Te eelistaksite haiglaravi vajava seisundi puhul võimaluse korral statsionaarset ravi või päevaravi? Statsionaarse ravi puhul jääb patsient ööseks haiglasse. Päevaravi all aga peame silmas olukorda, kus patsient lahkub raviasutusest samal päeval pärast toimingute lõppemist.

Endiselt eelistavad elanikud veidi enam päevaravi – 44% (arvestades uuringu vea piire 41–47%). Üsna suur osa – umbes viiendik – ei oska oma eelistust öelda.

Statsionaarse või päevaravi eelistamine: profiil

% kõikidest vastajatest, n=1829

Statsionaarse või päevaravi eelistamine: statistiliselt olulised erinevused

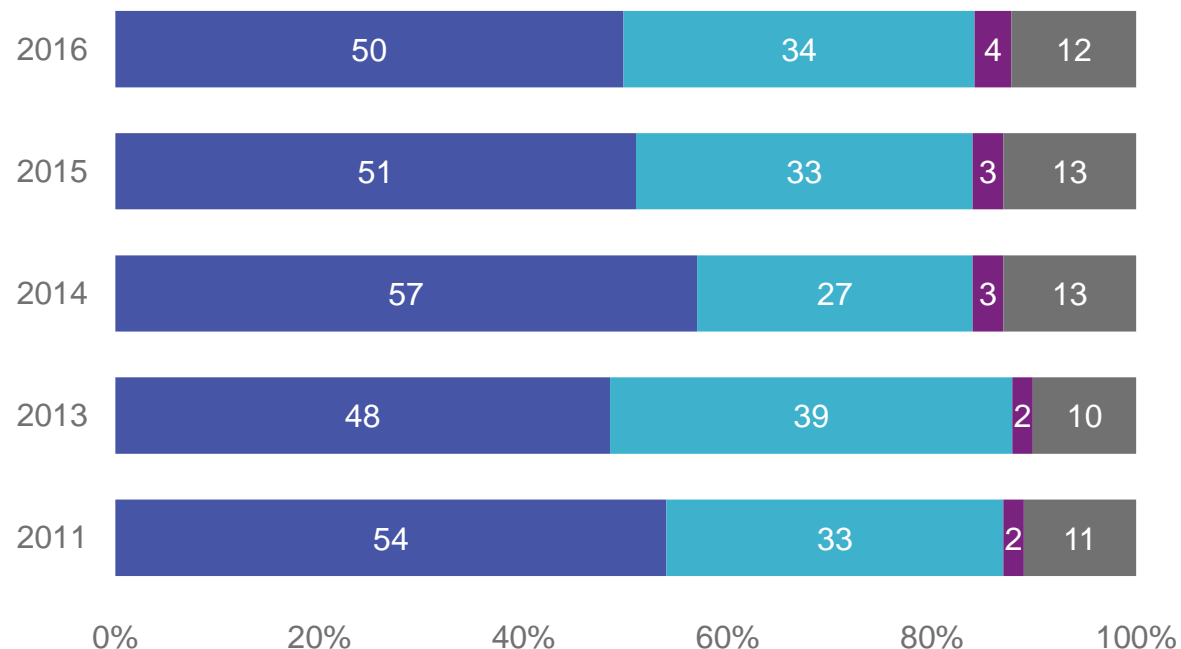

Haiglaravi saamise koha eelistus väljaspool Harju- ja Tartumaad elavatel inimestel 2011–2016

% vastajatest, kes ei ela Tallinnas, Harjumaal, Tartus ega Tartumaal, n=749

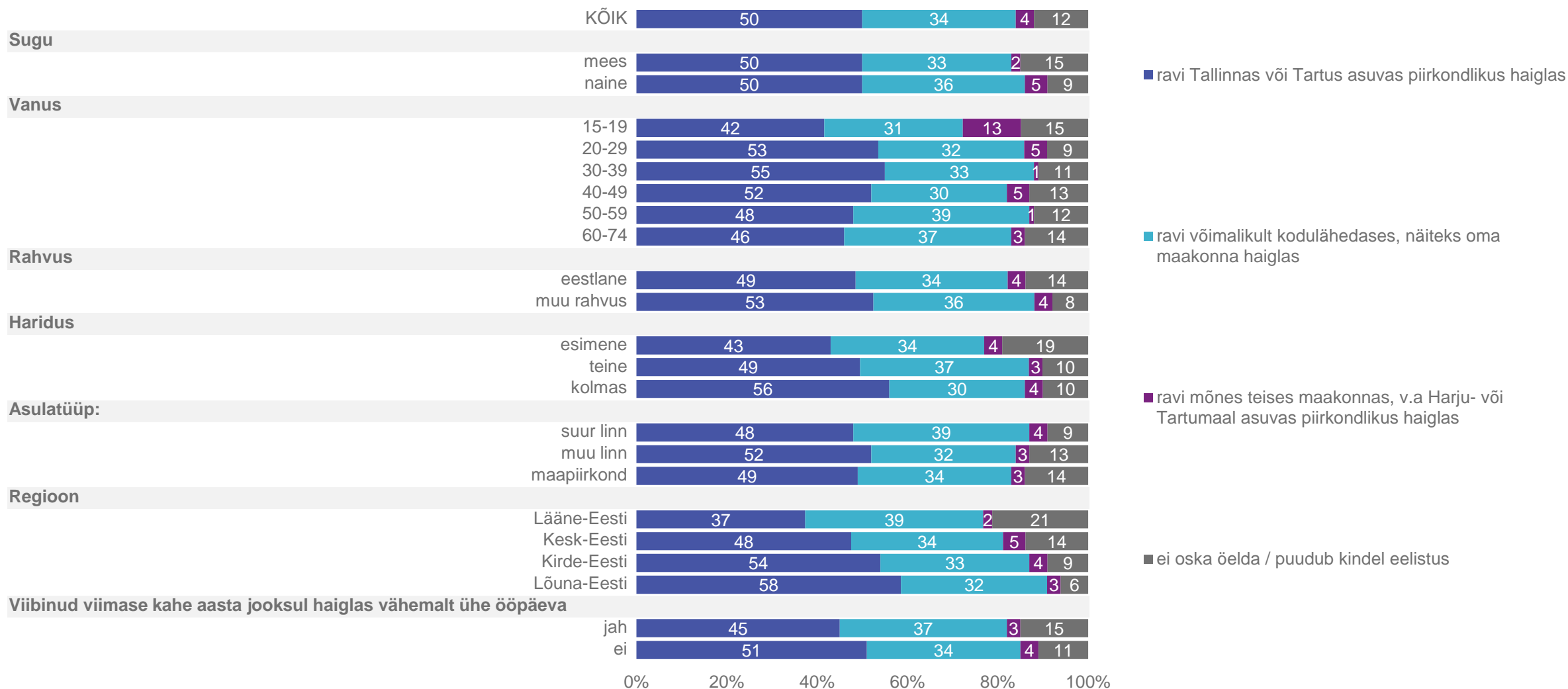
Kas Te eelistaksite haiglaravi vajava seisundi korral ...?

- ravi Tallinnas või Tartus asuvas piirkondlikus haiglas, juhul kui seal on uuringu- ja ravivõimalused paremad kui Teie maakonna haiglas
- ravi võimalikult kodulähedases, näiteks oma maakonna haiglas
- ravi mõnes teises maakonnas, v.a Harju- või Tartumaal asuvas piirkondlikus haiglas, juhul kui seal on uuringu- ja ravivõimalused paremad kui Teie maakonna haiglas
- ei oska öelda / puudub kindel eelistus

Haiglaravi saamise koha eelistus väljaspool Harju- ja Tartumaad elavatel inimestel: profiil

% neist, kes ei ela Tallinnas, Harjumaal, Tartus ega Tartumaal, n=749

Haiglaravi saamise koha eelistus väljaspool Harju- ja Tartumaad elavatel inimestel: statistiliselt olulised erinevused

9

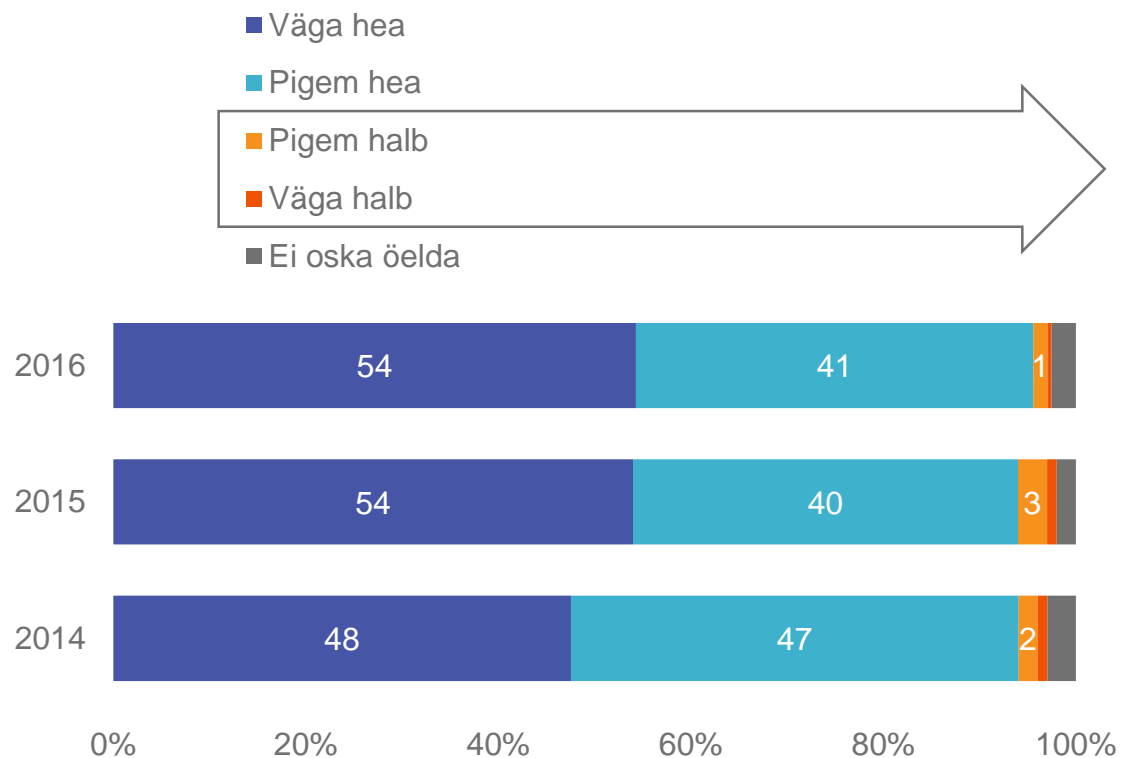
Apteegiteenus ja retseptiravimid

Kokkuvõte: apteegiteenus ja ravimiinfo

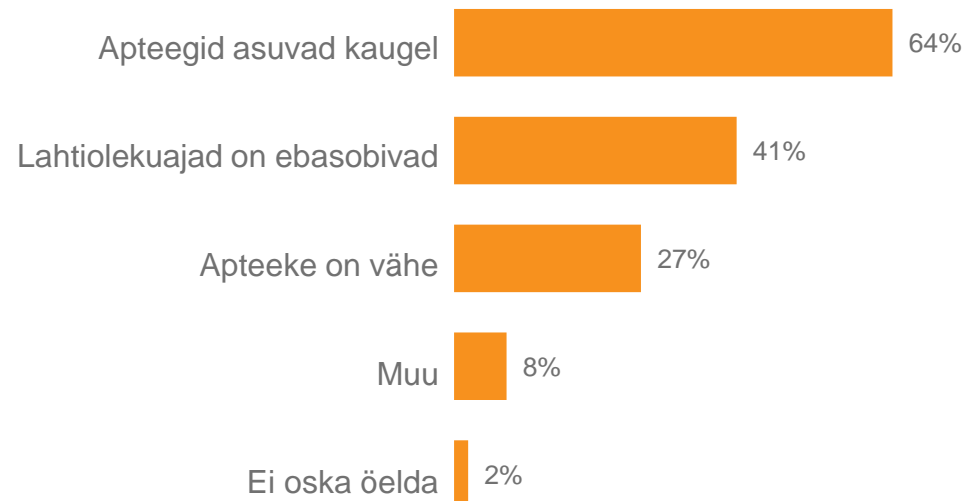
- Apteegiteenust peab Eestis hästi kättesaadavaks 96% elanikest. Kahel varasemal aastal oli see samal tasemel.
- See 2% (30 vastajat), kes teenuse kättesaadavusega rahul ei ole, toob kõige sagedamini välja seda, et apteegid asuvad kaugel (64%), aga mainitakse ka ebasobivaid lahtiolekuaegu ning apteekide vähesust.
- Ravimite kohta saadakse infot peamiselt apteekrilt (67%), tervishoiutöötajatelt (arst, meditsiiniõde, ämmaemand) (65%) ning ravimi pakendi infolehtelt (43%). Muude allikate osatähtsus on tunduvalt väiksem. Näitajad ei ole viimase nelja aasta jooksul muutunud.
 - 15–19-aastased saavad teiste sihtrühmadega võrreldes vähem infot tervishoiutöötajatelt, kuna puutuvad nendega ka vähem kokku.
 - 20–29-aastased saavad infot keskmisest enam apteekrilt, tervishoiutöötajatelt, ravimi pakendis olevast infolehest ja tuttavatelt.
 - 30–39-aastased saavad infot keskmisest enam ravimi pakendis olevast infolehest, internetist, tuttavatelt ning ajakirjandusest.
 - 40–49-aastaste puhul olulisi erinevusi infoallikates võrreldes elanikkonnaga tervikuna ei ole.
 - 50–59-aastased saavad infot keskmisest enam ajakirjandusest.
 - 60–74-aastaste jaoks on ülekaalukalt kõige olulisem infoallikas tervishoiutöötaja (67%).
- 84% elanikest (87% ravimeid ostnutest) said viimasel korral apteegist ravimeid ostes ravimi kasutamise kohta nõu: sealhulgas 66%-l juhtudest apteekri initsiatiivil.

Hinnang apteegiteenuse kättesaadavusele Eestis 2014–2016

Milline on Teie hinnangul apteegiteenuse kättesaadavus Eestis? % kõikidest vastajatest, n=1829

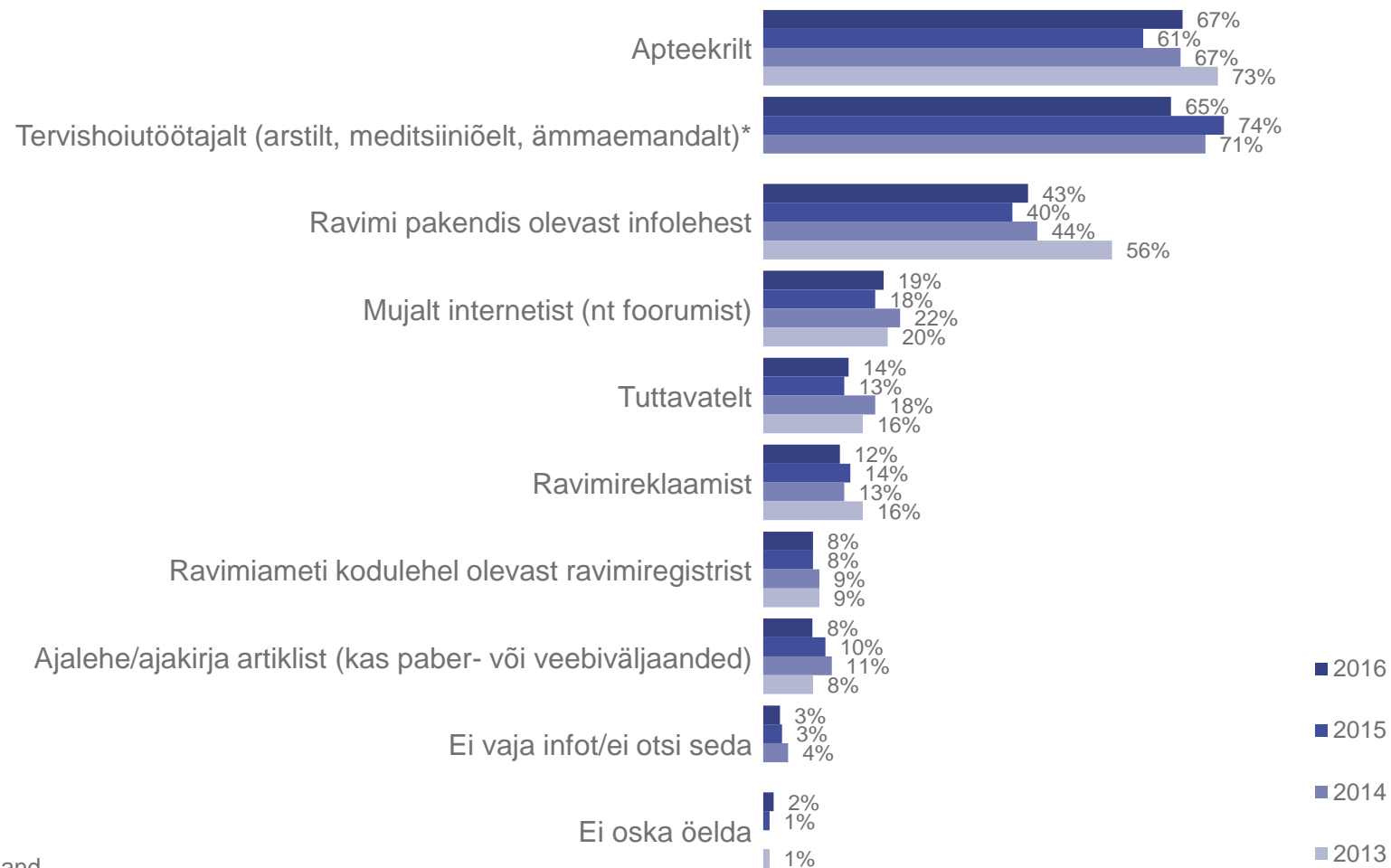
Millega Te ei ole rahul apteegiteenuse kättesaadavuse osas
% neist, kes pole kättesaadavusega rahul, n=30

Infoallikad ravimite kohta 2013–2016

% kõikidest vastajatest, n=1829

Kust Te saate ravimite kohta infot?

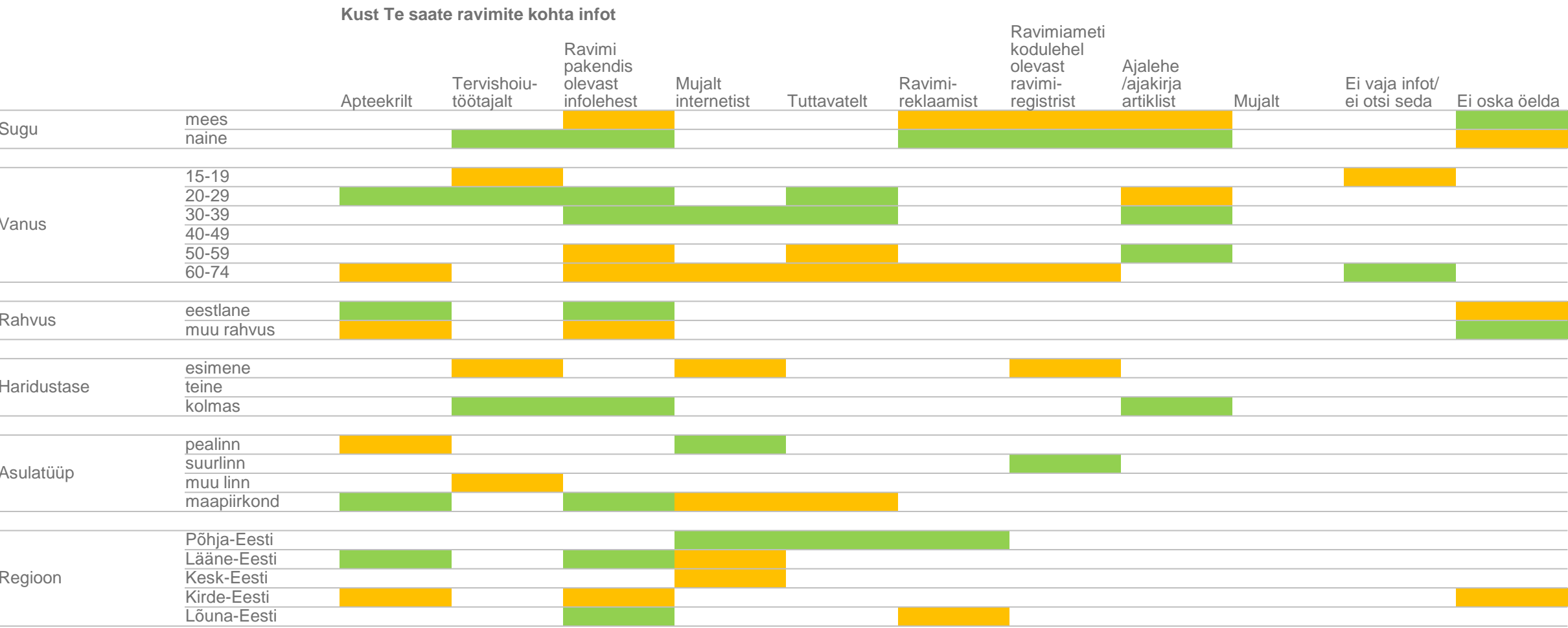

Tervishoiutöötaja tähendus: 2014 = arst; 2015 = arst, ämmaemand.

Võimalus valida variant „ei vaja infot / ei otsi seda“ lisati 2014. aastat puudutavasse uuringusse.

Infoallikad ravimite kohta: profiil

% kõikidest vastajatest, n=1829

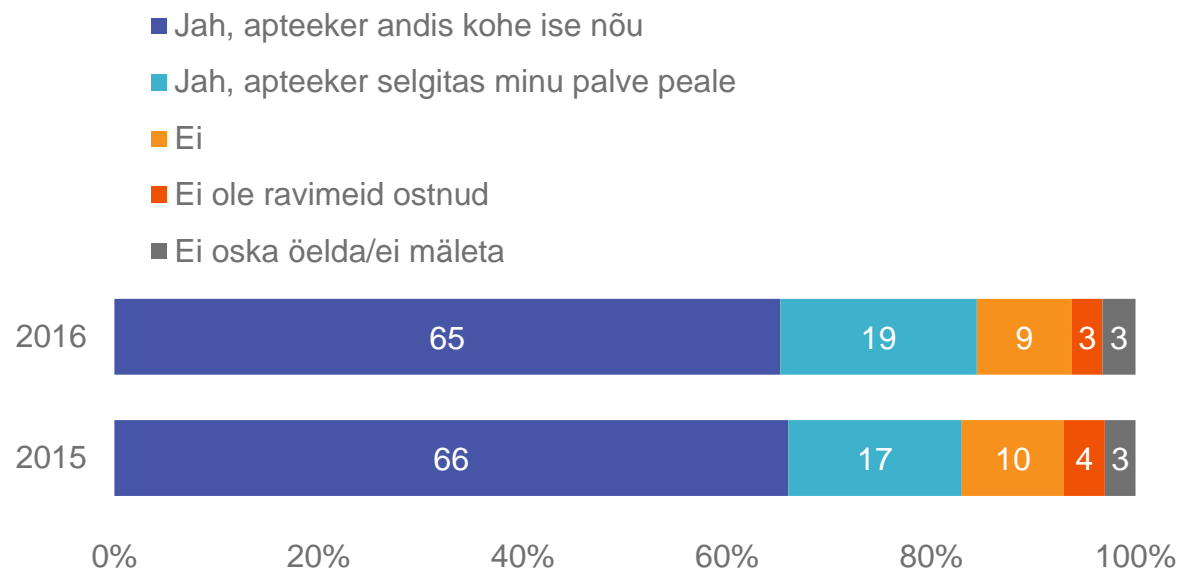

Apteegis ravimi ostmisel nõu saamine

% kõikidest vastajatest, n=1829

Kas saite viimasel korral apteegis ravimi ostmisel nõu ravimi kasutamise kohta?

84% elanikest (87% ravimeid ostnutest) sai viimasel korral apteegist ravimeid ostes ravimi kasutamise kohta nõu kas apteekri initsiatiivil või enda palve peale.

Kokkuvõte: retseptiravimid (1)

- Retseptiravimeid on viimase 12 kuu jooksul ostnud 73% (arvestades vea piire 70–76%) elanikest. Nende osakaal on viimase kolme aasta lõikes olnud sama.
 - Enam on retseptiravimeid ostnud naiste ning 60–74-aastaste seas.
- 98% retseptiravimeid ostnutest on praeguse ravimite väljakirjutamise ja apteekidest kättesaamise korraga tervikuna rahul. Kahel varasemal aastal oli see näitaja samal tasemel.
- Retseptiravimite väljakirjutamisel arsti juures on esinenud probleeme 12%-l neist, kes on viimase 12 kuu jooksul retseptiravimeid ostnud. Nende osakaal on sama nagu 2015. aastal (13%). Võrdselt mainiti seda, et arst pole uurinud, kas ravim on patsiendile rahaliselt jõukohane, ei ole piisavalt selgitanud ravimi kõrvaltoimeid ega andnud infot, kas väljakirjutatud ravimit võib asendada mõne teisega (kõiki probleeme mainis 5% retseptiravimeid ostnutest). 3% tõi probleemina välja seda, et neile pole piisavalt selgitatud, miks kirjutati välja just see ravim.
- Retseptiravimite väljaostmisel apteegist on probleeme kogenud 15% neist, kes on viimase 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid. See näitaja on samal tasemel eelmise aastaga. Kõige levinum probleem on väljakirjutatud ravimi puudumine apteegis (10%). Muid põhjuseid mainitakse oluliselt vähem.
- Viimasel korral apteegist retseptiravimit ostes said soodsaima hinnaga ravimit valida 50% neist, kes on viimase 12 kuu jooksul retseptiravimeid ostnud. 11% ei saanud seda valida, 22% ei soovinud seda ja 14% ise ei soovinud seda. Tervikuna 25% elanikest ei saanud valida soodsamat ravimit, kuigi oleksid soovinud. Võrreldes kahe viimase aastaga ei ole elanike võimalused soodsama hinnaga ravimit valida paranenud.
 - Nende hulgas, kes ei saanud soodsama hinnaga ravimit valida, kuigi oleksid soovinud, on keskmisest enam 20–39-aastaseid ja vähem 50–74-aastaseid.
- 28% viimase 12 kuu jooksul retseptiravimite ostjatest on jätnud ravimi välja ostmata. Põhjustena mainiti üsna võrdselt haiguse möödumist (9%), unustamist (7%) ning et väljaostmine ei olnud rahaliselt võimalik (7%). Võrreldes kahe viimase aastaga on need osakaalud jäänud samaks.

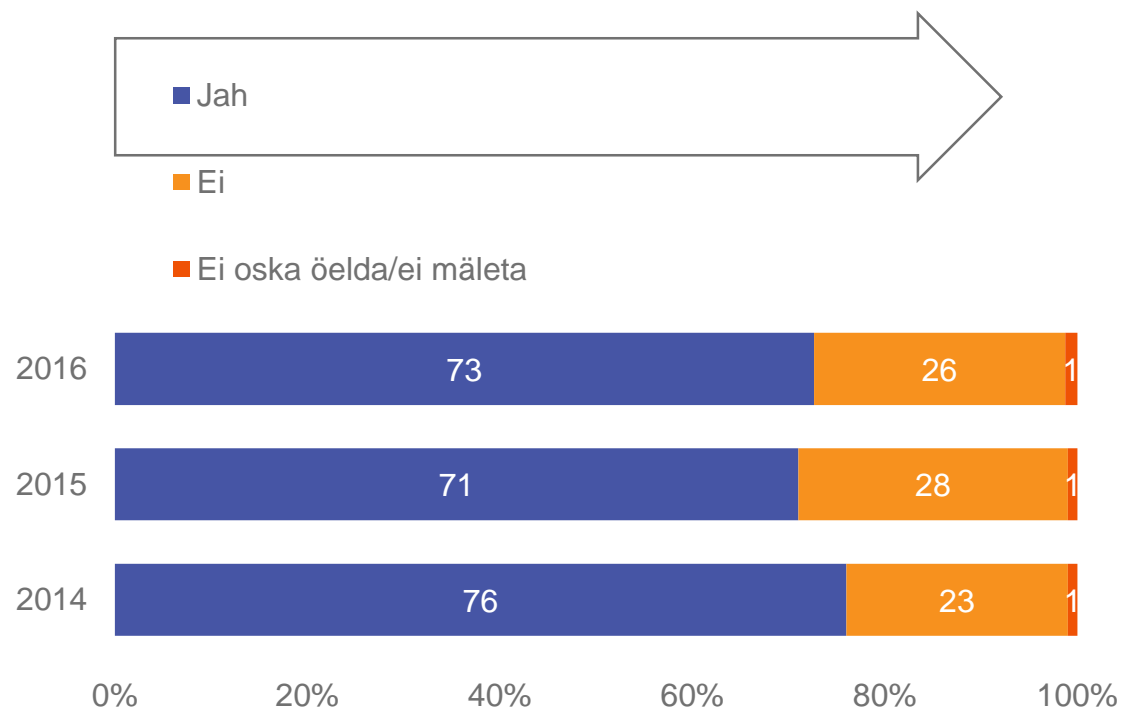
Kokkuvõte: retseptiravimid (2)

- Küsimusi ravimiretseptidega seotud teadmiste kohta esitati kõigile vastajatele sõltumata retseptiravimite ostmisest viimase aasta jooksul. 62% elanikest on õigesti kursis, et apteegist soodsaima ravimi valimiseks peab ravimiresept olema ravimi toimeaine nimega. 18% arvab, et retseptil peab selleks olema ravimi nimi, ning 29% elanikest ei tea, mille alusel saab soodsaimat ravimit valida. Olulist nihet sellekohastes teadmistes ei ole võrreldes viimase paari aastaga toimunud.
 - Retseptiravimeid ostnud inimesed olid veidi enam kursis sellega, et retsept peab olema toimeainepõhine, kui neid mitteostnud inimesed (63% vs. 59%).
- 38% elanikest teab, et toimeainepõhise retsepti korral peab apteeker esmalt pakkuma soodsaima hinnaga preparaati. 32% märgib, et pakkuma peab esmalt seda ravimit, mida patsient on kogu aeg tarvitanud, ning 9%, et apteegis olemas olevat ravimit. 21% elanikest ei tea, millist ravimit ennekõike peab pakkuma.
- Kõigilt vastajatelt küsiti, kas nad on teadlikud, et riigiportaalis (www.eesti.ee) on võimalik vaadata kõiki endale välja kirjutatud ravimiretsepte. Tervikuna on sellest teadlikud 64%, neist 27% on riigiportaalis ka oma ravimiretsepte vaadanud. Teadlikkus on viimase kolme aasta jooksul pidevalt kasvanud, olles 2014. aastal 44%, 2015. aastal 56%. Kasvanud on nii nende osakaal, kes on võimalusest teadlikud, ent pole seda kasutanud, kui ka nende osakaal, kes on riigiportaalis oma ravimiretsepte vaadanud.
 - Portaali külastanute seas on keskmisest enam naisi, 30–39-aastaseid ja eestlasi.
 - Portaalist mittekuulnuid on enam meeste, 15–19-aastaste ja 60–74-aastaste, mitte-eestlaste ning Kirde-Eesti elanike seas.
- Need, kes on teadlikud, et riigiportaalist saab oma ravimiretsepte vaadata, olid kõige paremini kursis sellega, et portaalist saab vaadata retseptide ajalugu (64%). Seda, et seal saab vaadata ka retseptide maksumust, ravimi soodsaimaid alternatiive ja säästu kõige soodsama ravimi ostmise korral, teati juba palju vähem.
- Enamik portaali külastanutest – 69% – on saanud sealt kogu vajaliku info oma soodusretseptide kohta. Nende osakaal on võrreldes 2014. aastaga veidi kasvanud (oli siis 63%).

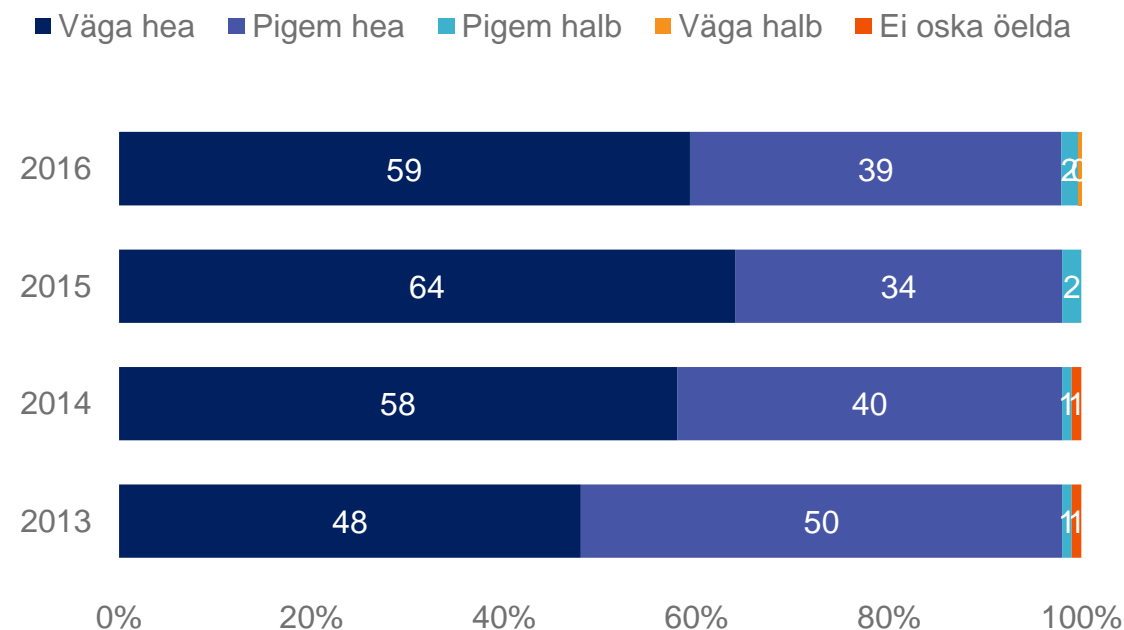
Retseptiravimite ostmine ja hinnang retseptiravimite väljakirjutamise ja apteekidest kättesaamise korraldusele tervikuna

Kas Te olete viimase 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid?

% kõikidest vastajatest, n=1829

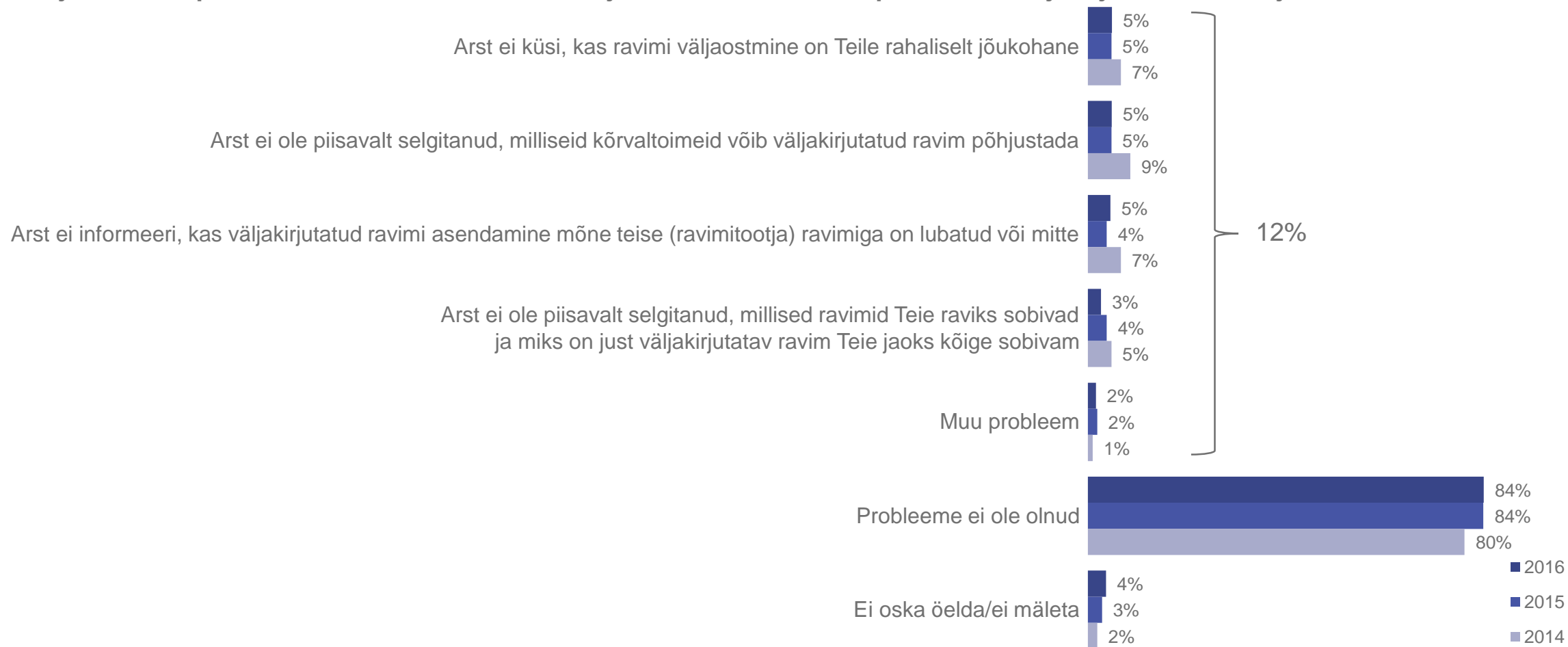
Kas praegune retseptiravimite väljakirjutamise ja apteekidest kättesaamise korraldus tervikuna on ...? % neist vastajatest, kes on viimase 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid, n=1341

Retseptiravimite väljakirjutamisel arsti juures esinenud probleemid viimase 12 kuu jooksul

% vastajatest, kes on viimase 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid, n=1341

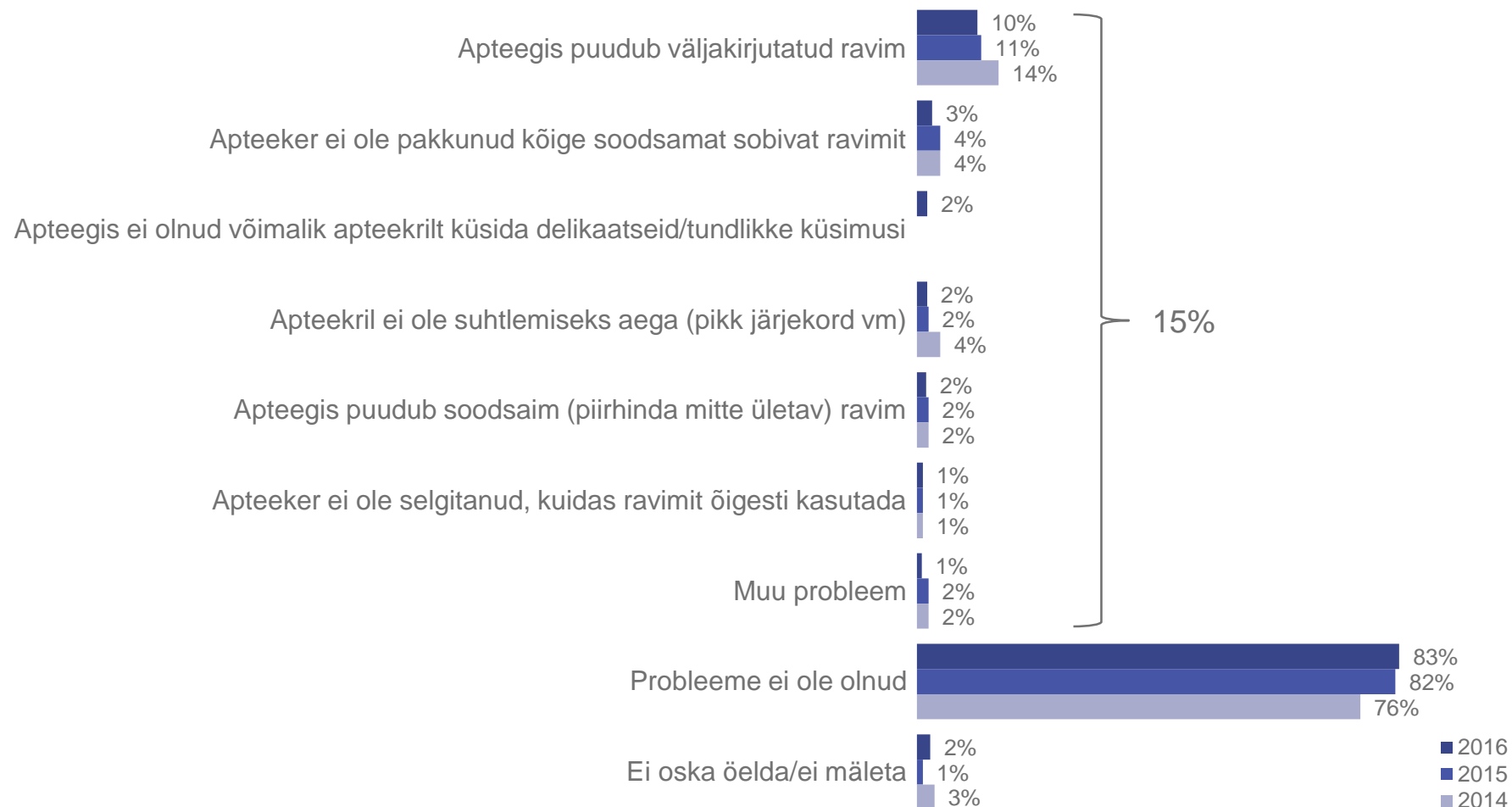
Kas ja milliseid probleeme on Teil viimase 12 kuu jooksul tekkinud retseptiravimite väljakirjutamisel arsti juures?

Retseptiravimite väljaostmisel apteegist esinenud probleemid viimase 12 kuu jooksul

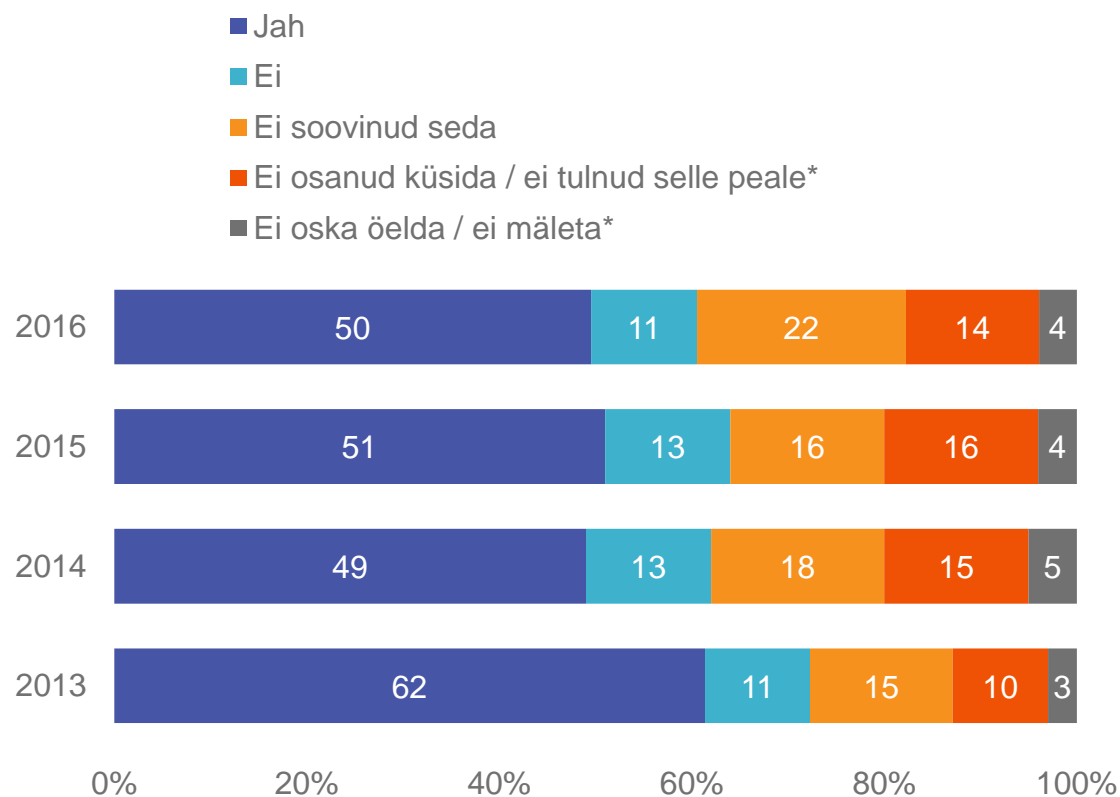
% vastajatest, kes on viimase 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid, n=1341

Kas ja milliseid probleeme on Teil viimase 12 kuu jooksul tekkinud retseptiravimite väljaostmisel apteegist?

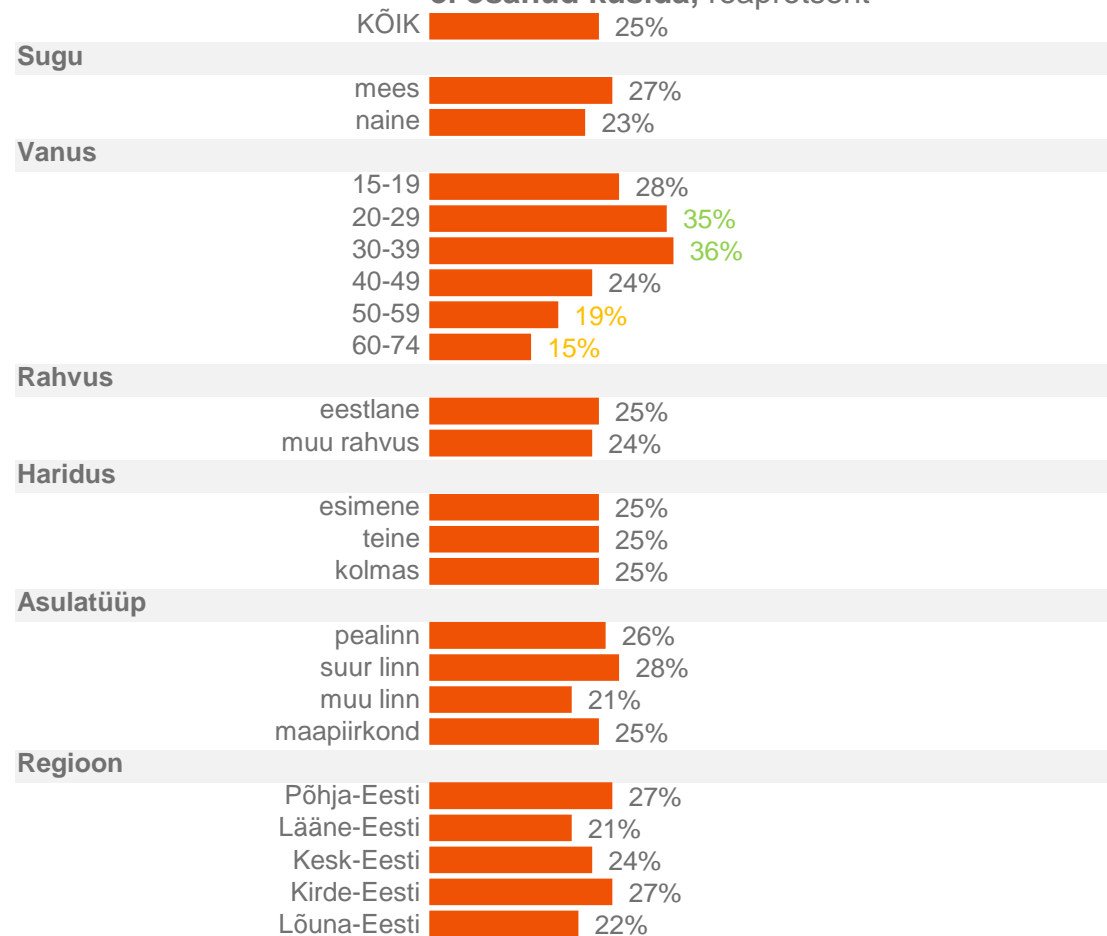
Soodsaima hinnaga retseptiravimi valimise võimalus viimase ostu ajal

Kas Te viimasel korral apteegist retseptiravimit ostes saite valida soodsaima hinnaga ravimi? % vastajatest, kes on viimase 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid, n=1341

*2013. aastal vastajatele neid variante ette ei loetud.

Ei saanud osta soodsaima hinnaga ravimit, ei osanud küsida, reaprotsent

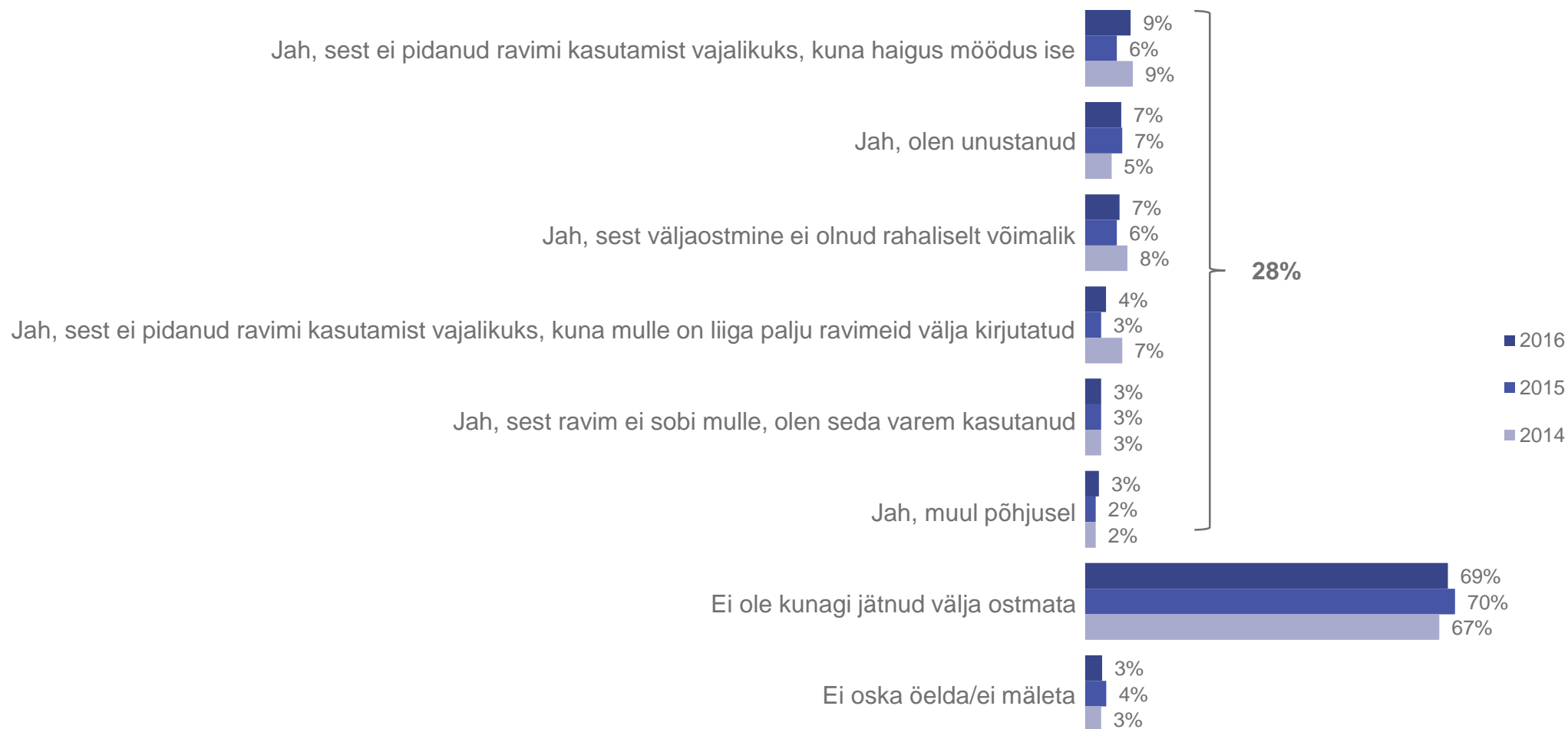
X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus

X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus

Väljakirjutatud retseptiravimi ostmata jätmine apteegist viimase 12 kuu jooksul

% vastajatest, kes on viimase 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid, n=1341

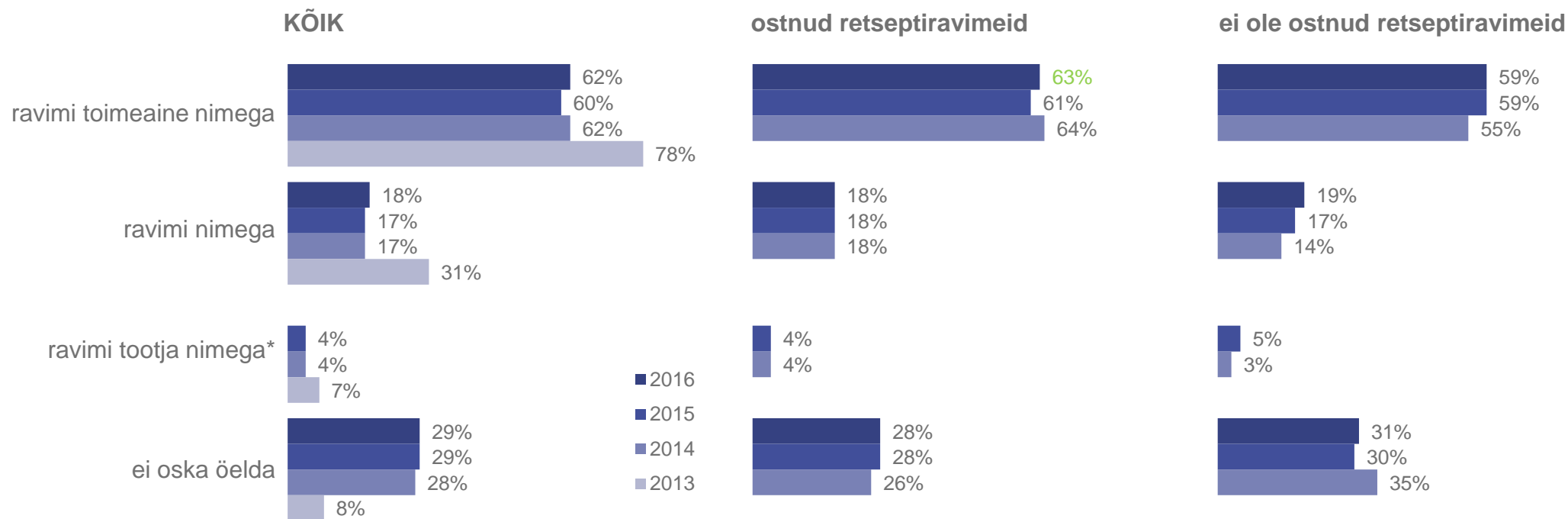
Kas ja mis põhjusel olete jätnud viimasel 12 kuul väljakirjutatud retseptiravimi apteegist välja ostmata?

Soodsaima ravimi ostmise apteegist

kõik vastajad, n=1829; on 12 kuu jooksul ostanud retseptiravimeid, n=1341; ei ole viimase 12 kuu jooksul ostanud retseptiravimeid, n=467

Kas selleks, et valida apteegist soodsaim ravim, peab ravimiretsept olema:

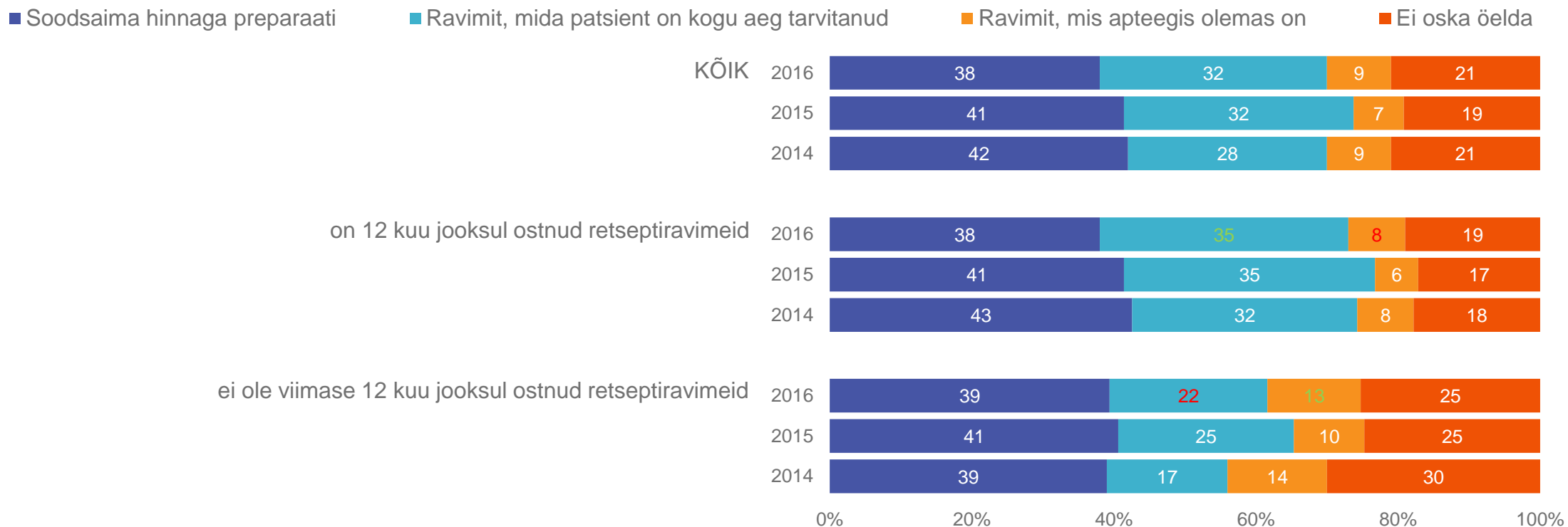

*2016 seda vastusevarianti ei olnud

Toimeainepõhise retseptiga ravimi ostmise apteegist

kõik vastajad, n=1829; on 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid, n=1341; ei ole viimase 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid, n=467

Millist preparaati peab apteeker toimeainepõhise retsepti puhul patsiendile apteegis ESMALT pakkuma?

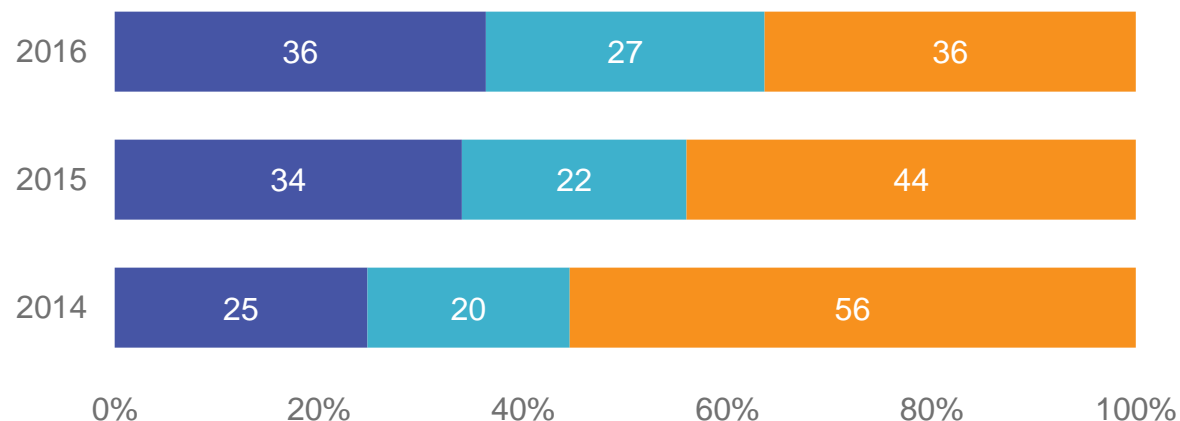

Riigiportaalis ravimiretseptide ja nende ajaloo vaatamine

% kõikidest vastajatest, n=1829

Kas olete teadlik, et riigiportaal (www.eesti.ee) on võimalik vaadata kõiki Teile välja kirjutatud ravimiretsepte?

- Jah, olen teadlik, aga ei ole võimalust kasutanud
- Jah, olen teadlik ja olen riigiportaal (www.eesti.ee) oma ravimiretsepte vaadanud
- Ei ole sellest kuulnud

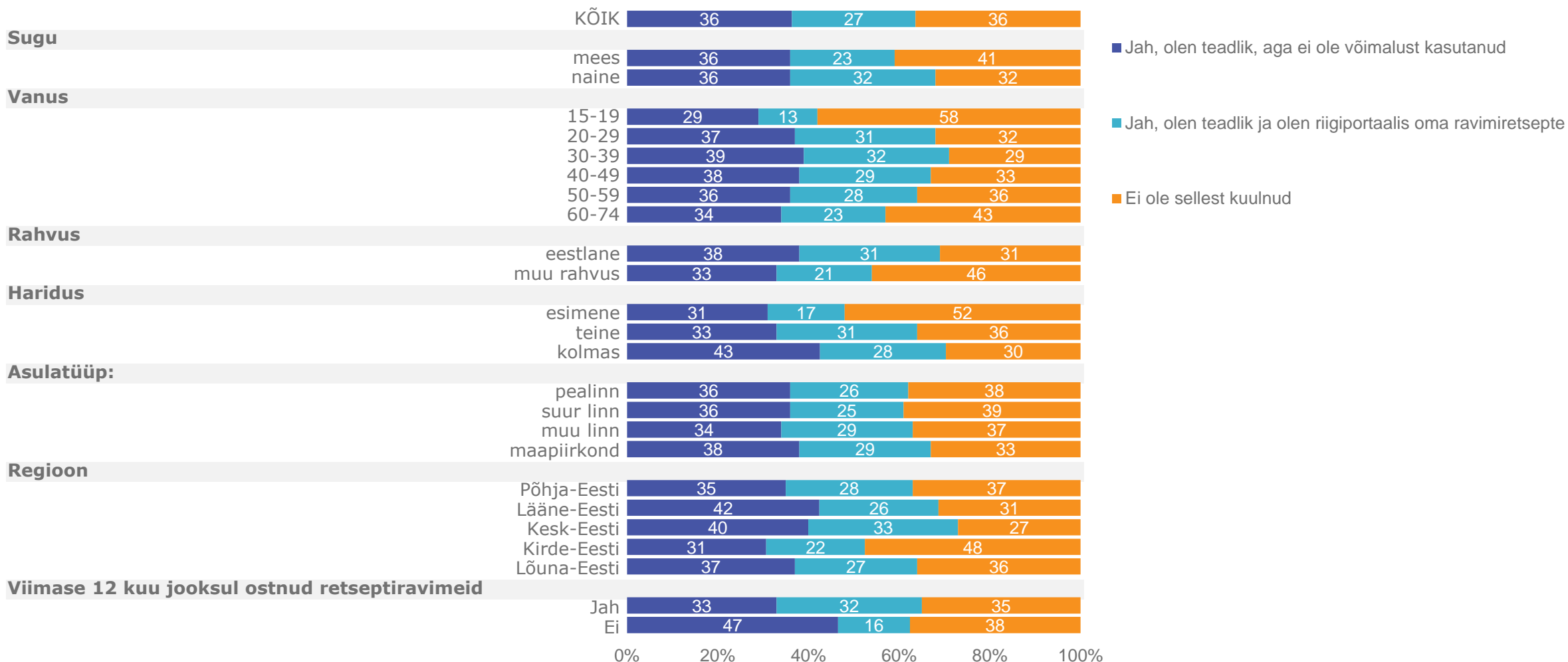

2014-2015 oli küsimuse sõnastus: Kas olete teadlik, et riigiportaal (www.eesti.ee) on võimalik vaadata kõiki Teile välja kirjutatud ravimiretsepte ning retseptide ajalugu?

Riigiportaalis ravimiretseptide ja nende ajaloo vaatamine

% vastavast sihtrühmast, kõik vastajad, n=1829

Kas olete teadlik, et riigiportaalis (www.eesti.ee) on võimalik vaadata kõiki Teile välja kirjutatud ravimiretsepte ning retseptide ajalugu?

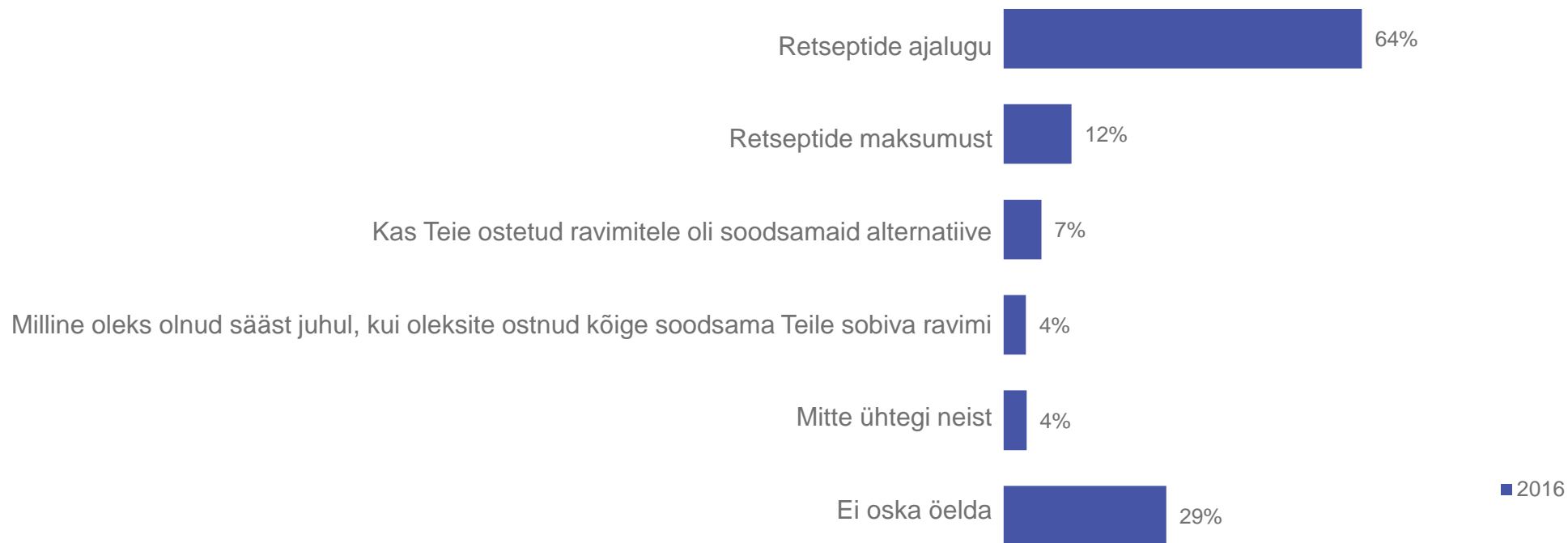
Riigiportaalis ravimiretseptide vaatamine: statistiliselt olulised erinevused

Teadlikkus ravimiretsepte puudutava info ulatusest riigiportaalis

% vastajatest, kes on teadlikud, et riigiportaalis on võimalik vaadata oma ravimiretsepte, n=1206

Mida alljärgnevast on Teie teada võimalik vaadata riigiportaalist (www.eesti.ee)?

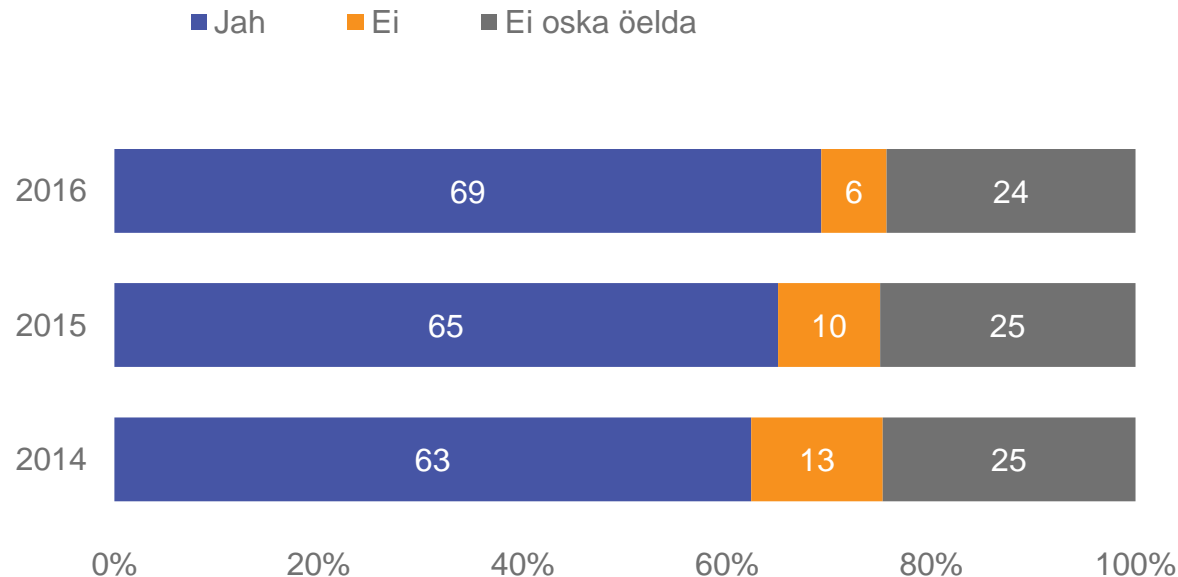
Riigiportaalist oma soodusretseptide kohta kogu vajaliku info saamine

% vastajatest, kes on riigiportaalist oma ravimiretsepte vaadanud, n=512

Kas Te olete riigiportaalist saanud kogu vajaliku info oma ravimiretseptide kohta?

6% riigiportaalist oma ravimiretsepte vaadanud inimestest ei ole sealt saanud kogu vajalikku infot. Välja toodi järgnevat:

- Kasutajasõbralikum keskkond, kus oleks lihtsam orienteeruda: ei leita varasemaid retsepte, lastele välja kirjutatud retsepte. Paremini võiks olla jaotatud väljaostetud, ootel ja aegunud retseptid.
- Puudu on ravimite hinnainfo.
- Ära võiks olla toodud ravimite infoleht.

10

Digitaalne terviselugu

Kokkuvõte: Digilugu (1)

- Eestis käivitus 2008. aastal üleriigiline terviseinfosüsteem ehk Digilugu, kuhu edastatakse patsiendi olulisemad terviseandmed iga ravijuhu kohta väljavõtetena arsti koostatud haigusloost või tervisekaardist. Süsteem sisaldab ka pildipanka ja digiretseptikeskust.
- Digiloo olemasolust on kuulnud 63% Eesti 15–74-aastastest elanikest ning teadlikkus on võrreldes 2015. aastaga kasvanud 8 protsendipunkti võrra.
 - Neid, kes ei ole Digiloost kuulnud, on enam meeste, 15–29- ja 60–74-aastaste, muust rahvusest inimeste ning Kirde-Eesti elanike seas.
- Sellest, et enda kohta tervise infosüsteemi kogutud andmeid saab näha riikliku patsiendiportaali kaudu, on kuulnud 57% elanikest (arvestades uuringu vea piire 54–60%). Sealhulgas 24% on ise portaali ühel või mitmel korral ka külastanud. Alates 2014. aastast on patsiendiportaali tuntus ja külastamine pidevalt kasvanud: tollal teadis patsiendiportaali 40% ja oli külastanud 11% elanikest.
 - Külastanute seas on enam naisi, 20–39-aastaseid, eestlasi, kolmanda taseme haridusega inimesi ning Põhja-Eesti elanikke.
- Ennekõike on portaali külastatud enda andmete vaatamiseks (74%), vähem lihtsalt uudishimust (38%), tervisedeklaratsiooni täitmiseks (31%) või oma pereliikmete andmete vaatamiseks (17%). Aasta-aastalt on pidevalt kasvanud tervisedeklaratsiooni täitmise eesmärgil portaali külastanud inimeste hulk: võrreldes 2014. aastaga +22 protsendipunkti.
- 79% patsiendiportaali külastanutest leidis sealt soovitud info ja 12% mitte. Ennekõike ei leitud andmeid enda kohta (haiguslood, analüüside vastused, väljakirjutatud retseptid, ravijuhised jmt).
- Patsiendiportaalist kuulnud inimestelt uuriti, kas nad on teadlikud võimalusest keelata arstidel portaalis ligipääs oma terviseandmetele. Selle võimalusega on kursis 27% patsiendiportaalist teadlikest ning see näitaja on samal tasemel nagu kahel eelneval aastal.

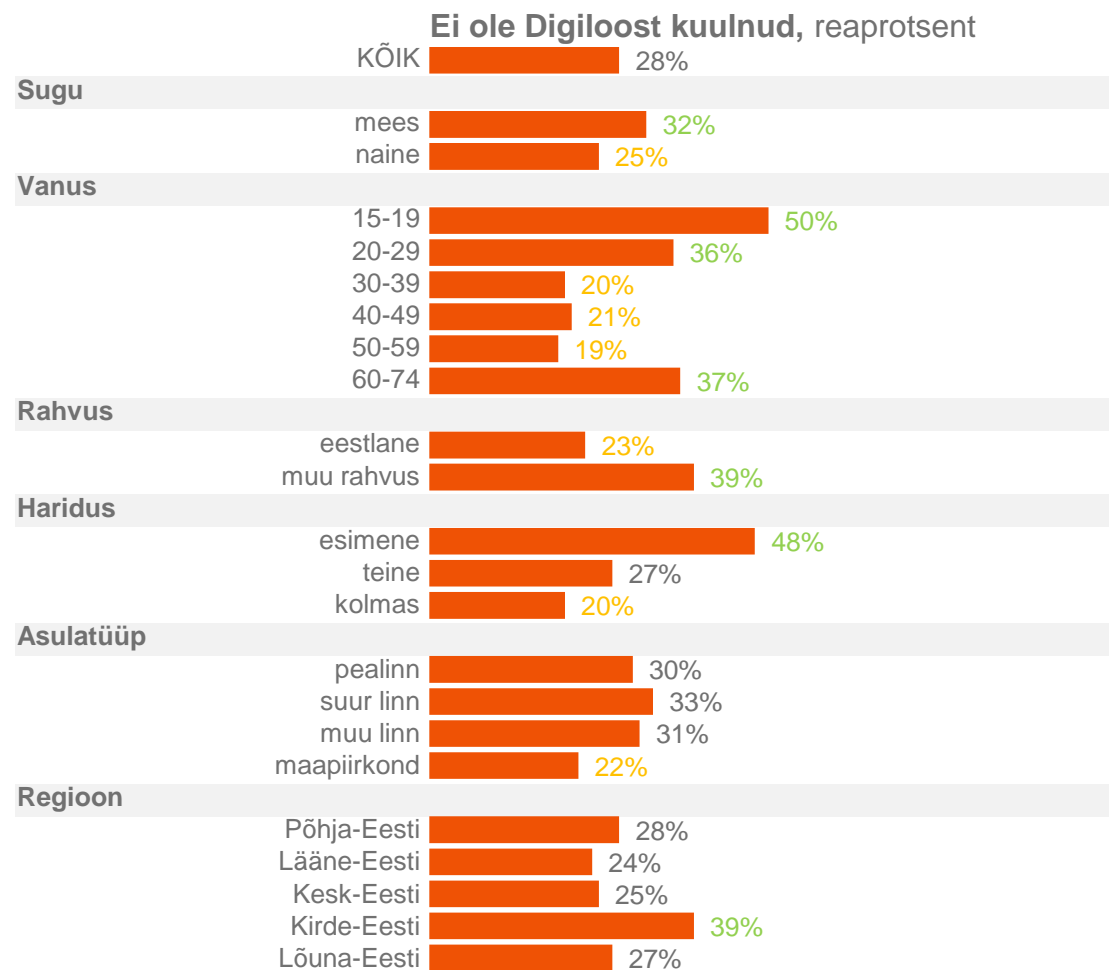
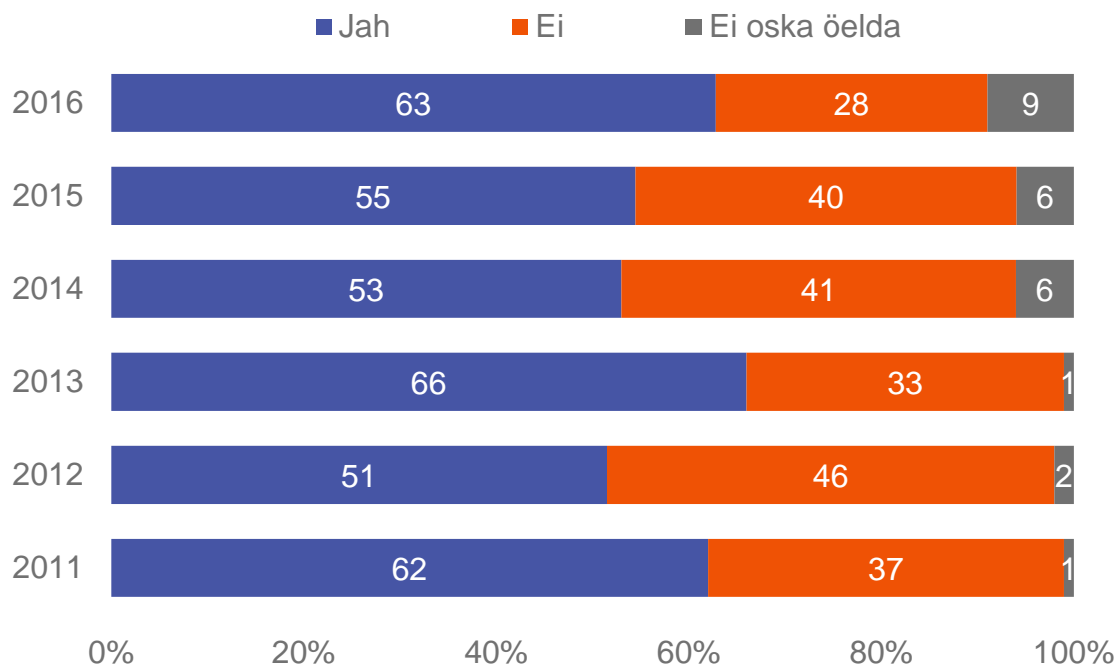
Kokkuvõte: Digilugu (2)

- Pärast seda, kui kõiki vastajaid (ka neid, kes portaalist polnud varem kuulnud) informeeriti võimalusest patsiendiportaalis keelata arstidel ligipääs oma terviseandmetele, paluti neil öelda, kas nad kasutaksid sellist võimalust. 9% elanikest kasutaks patsiendiportaalis andmete sulgemise võimalust. Nende osakaal on viimastel aastatel püsinud üsna samal tasemel. Siiski ei oska 21% elanikest hinnata, kas andmeid tasuks sulgeda või mitte.
 - Enam kasutaksid võimalust andmeid arstide eest sulgeda muust rahvusest inimesed (11% võrreldes 7%-ga eestlastest). Need, kes on portaalist kuulnud, sagedamini ei kasutaks sellist võimalust, võrreldes nendega, kes portaali ei tea (vastavalt 76% ja 67%).
- 91% elanikest peab oluliseks, et arsti poole pöördudes oleks arstil võimalik parimate raviotsuste tegemiseks terviseinfosüsteemis näha kõiki patsiendi terviseandmeid (kroonilised haigused, tarvitatud ravimid jmt). See näitaja on samal tasemel kui kahel eelneval aastal.
 - Keskmisest enam peavad seda oluliseks naised (95%), kolmanda taseme haridusega inimesed (94%) ja Tallinna elanikud (93%).
- Vastajatele näidati ka tervet rida patsiendiportaali võimalustest ning paluti välja valida viis enda jaoks kõige olulisemat. Sarnaselt eelmisele aastale peavad elanikud patsiendiportaalis kõige olulisemaks võimalust vaadata enda terviseandmeid (55%) ja laborianalüüsides vastuseid (46%), vaadata digiretsepti (35%), registreerida end arsti vastuvõtule (32%), vormistada ja edastada digitaalselt erinevaid meditsiinilisi tõendeid (30%) ja vaadata oma pereliikmete (eelkõige laste) terviseandmeid (26%).
- Ravijärjekordi erinevates raviasutustes ja erinevate arstide juurde sooviks patsiendiportaalis näha 79% elanikest, mis ei ole võrreldes paari viimase aastaga muutunud. Keskmisest enam sooviks ravijärjekordi patsiendiportaalis näha Põhja-Eesti elanikud (81%). Vähem oluline on see 60–74-aastaste jaoks (74%), kelle hulgas on internetikasutajaid vähem.
- Selliste rakenduste loomist, mis võimaldaksid koguda oma terviseandmeid (vererõhk, veresuhkur, kehakaal jms) ning edastada neid oma arstile, peab sarnaselt eelmisele aastale vajalikuks 48% elanikest. Sealhulgas 30% kasutaks neid ka ise. 23% elanikest ei pea selliseid rakendusi vajalikuks ja 29% elanikest ei oska nende vajalikkust hinnata.
 - Keskmisest enam oleks loodavate rakenduste kasutajaid 15–39-aastaste ja Põhja-Eesti (sh pealinna) elanike seas.

Teadlikkus Digiloost 2011–2016

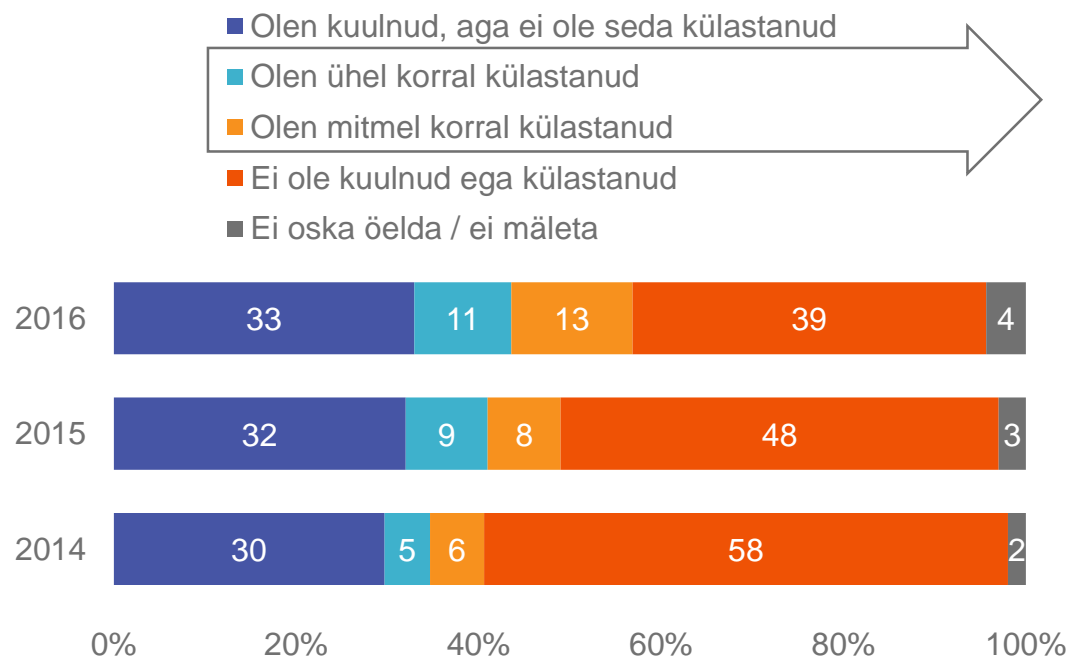
Kas Te olete kuulnud üleriigilise terviseinfosüsteemi ehk Digiloo olemasolust? Siin ei ole mõeldud ühe konkreetse raviasutuse sisest süsteemi, vaid riiklikku terviseinfosüsteemi, mille kaudu saavad erinevad raviasutused vahetada, kasutada ning edastada andmeid. Infosüsteem sisaldab patsientide olulisemaid terviseandmeid, pildipanka ja digiretseptikeskust.

% kõikidest vastajatest, n=1829

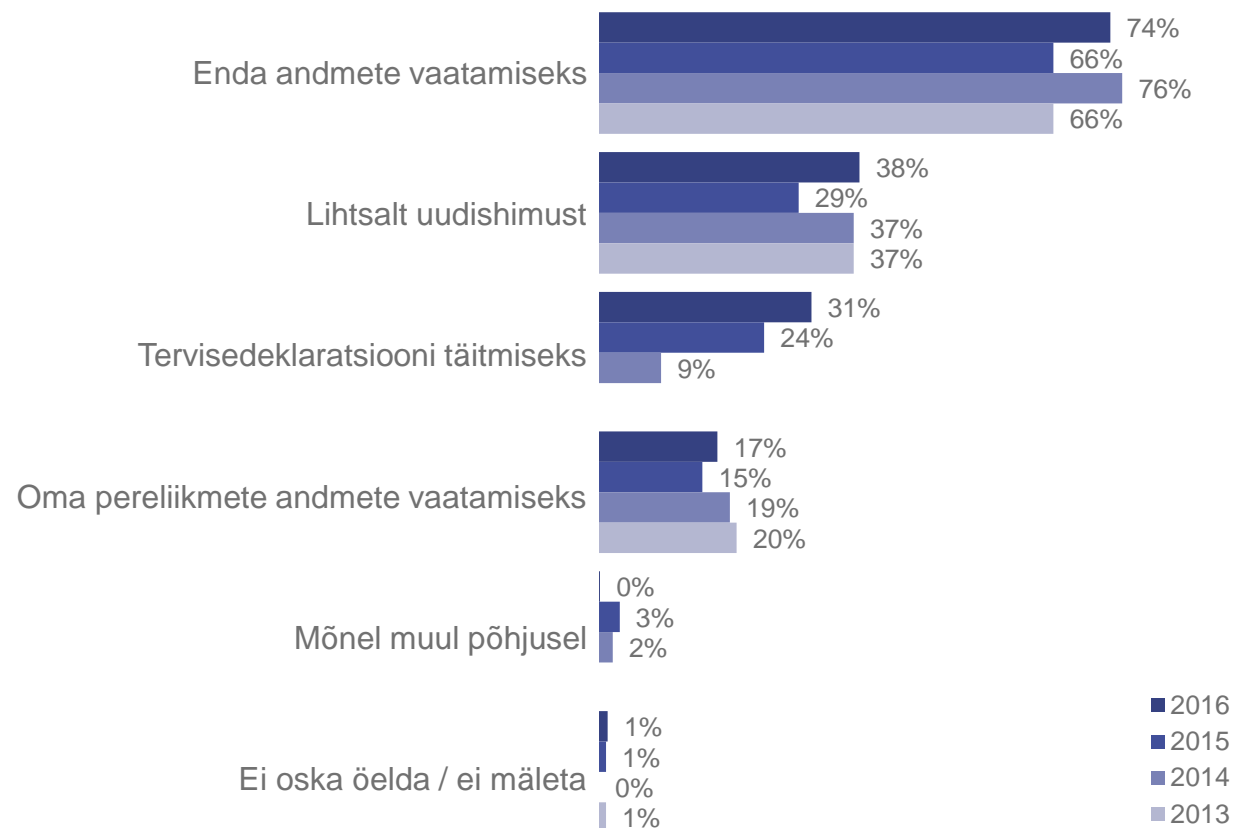
Patsiendiportaali tuntus ja külastamine 2014–2016

Kas Te olete kuulnud, et saate enda kohta terviseinfosüsteemi kogutud andmeid näha riikliku patsiendiportaali (www.digilugu.ee, www.e-tervis.ee) kaudu, logides sisse ID-kaardi või mobiil-ID abil, või olete seda portaali ise külastanud? % kõikidest vastajatest, n=1829

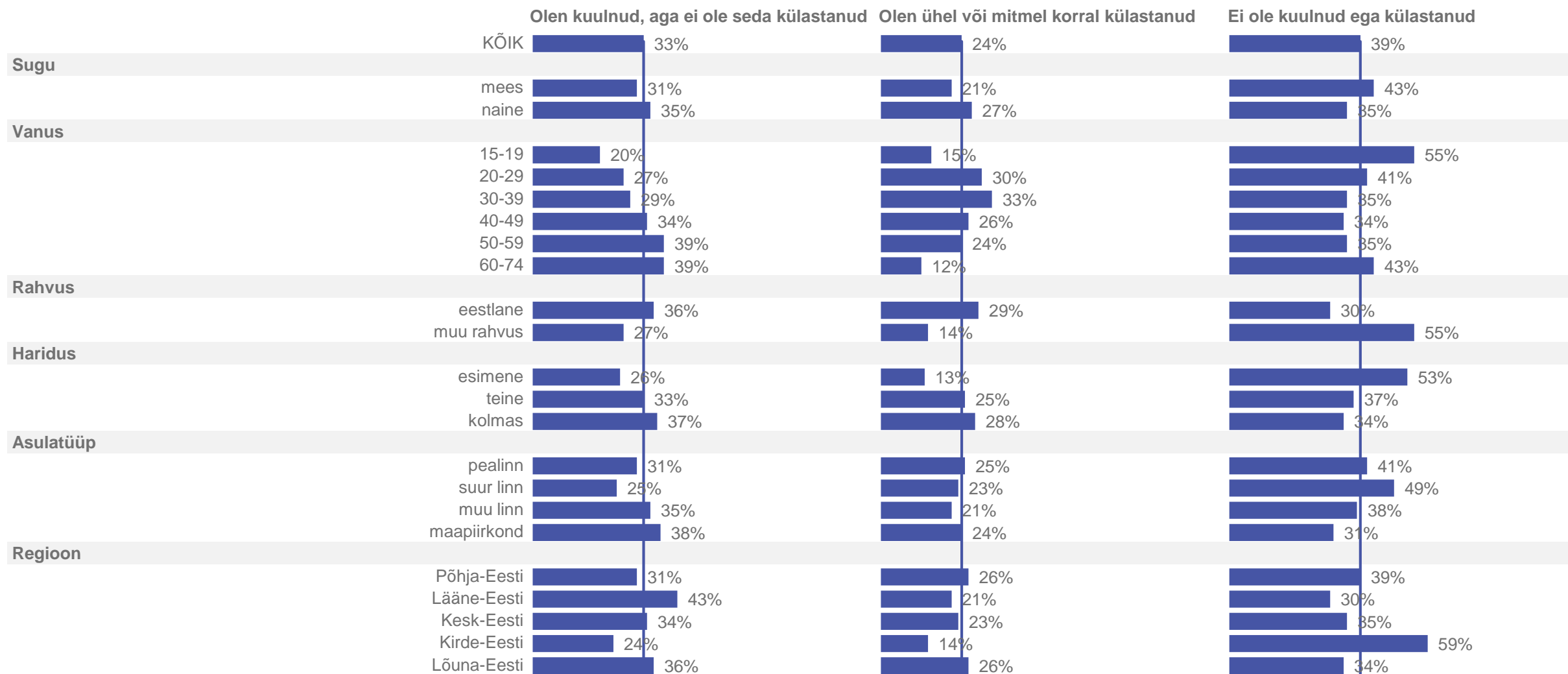
Millisel eesmärgil Te riiklikku patsiendiportaali külastasite?

% neist, kes on portaali külastanud, n=457

Patsiendiportaali tuntus ja külastamine

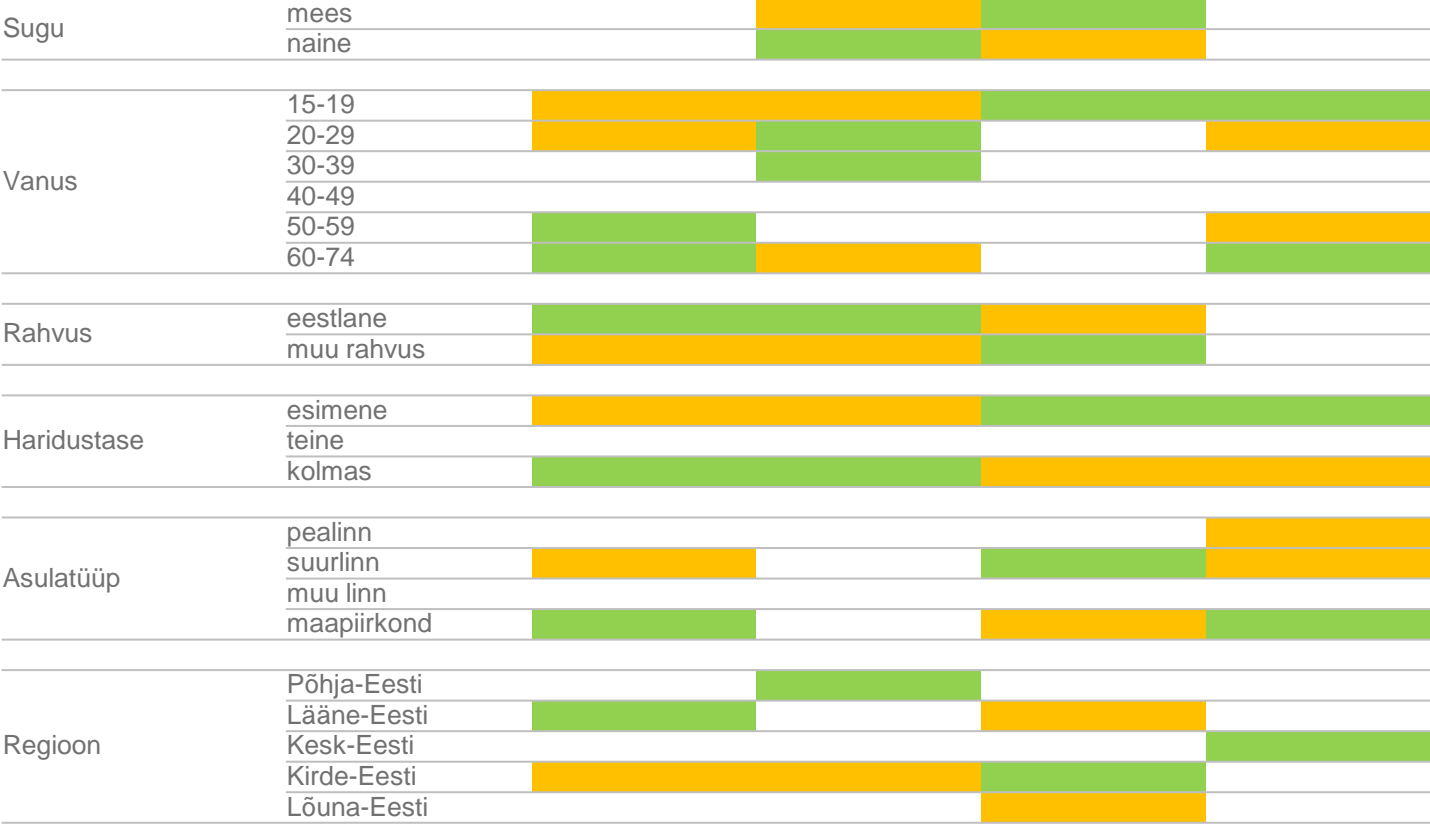
% kõikidest vastajatest, n=1829

Patsiendiportaali tuntus ja külastamine: statistiliselt olulised erinevused

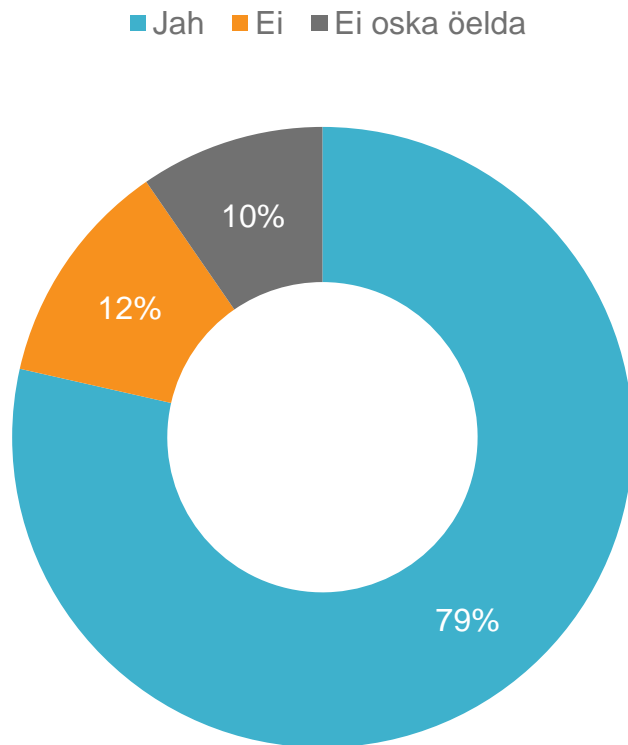
Kas Te olete kuulnud, et saate enda kohta terviseinfosüsteemi kogutud andmeid näha riikliku patsiendiportaali kaudu, logides sisse ID-kaardi või mobiil-ID abil, või olete seda portaali ise külastanud?

Olen kuulnud, aga ei ole seda külastanud Olen külastanud Ei ole kuulnud ega külastanud Ei oska öelda/ei mäleta

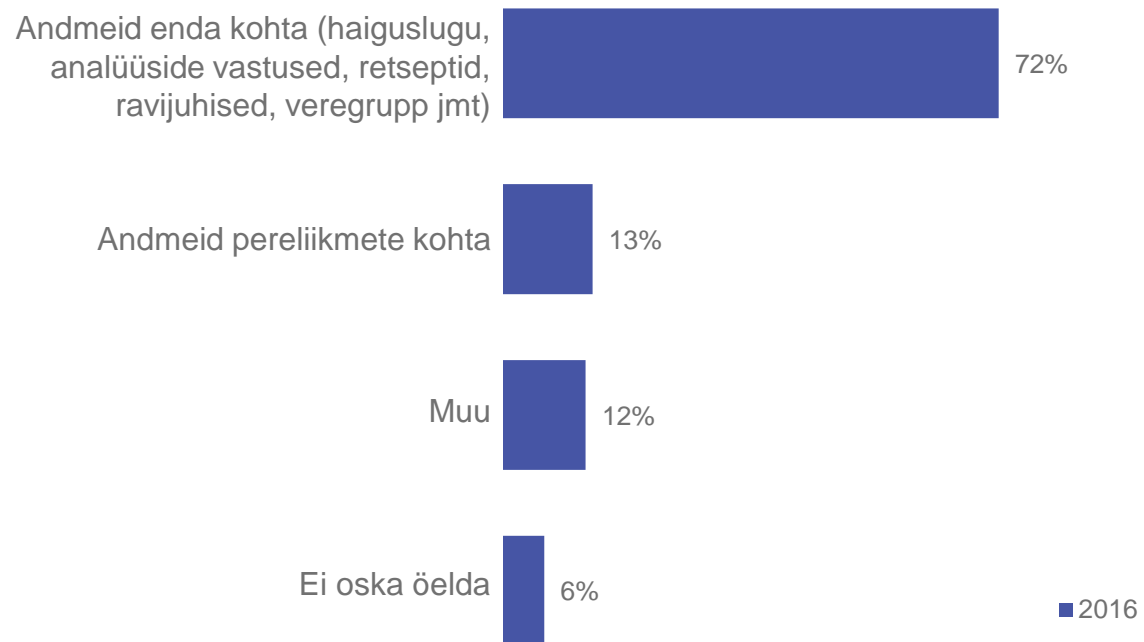

Patsiendiportaalist soovitud teenuse või andmete leidmine

Kas Te leidsite patsiendiportaalist soovitud teenuse või saite näha soovitud andmeid? % neist, kes on portaali külastanud; n= 457

Millist teenust või andmeid Te otsisite? % neist, kes ei leidnud soovitud andmeid või teenust, n=60

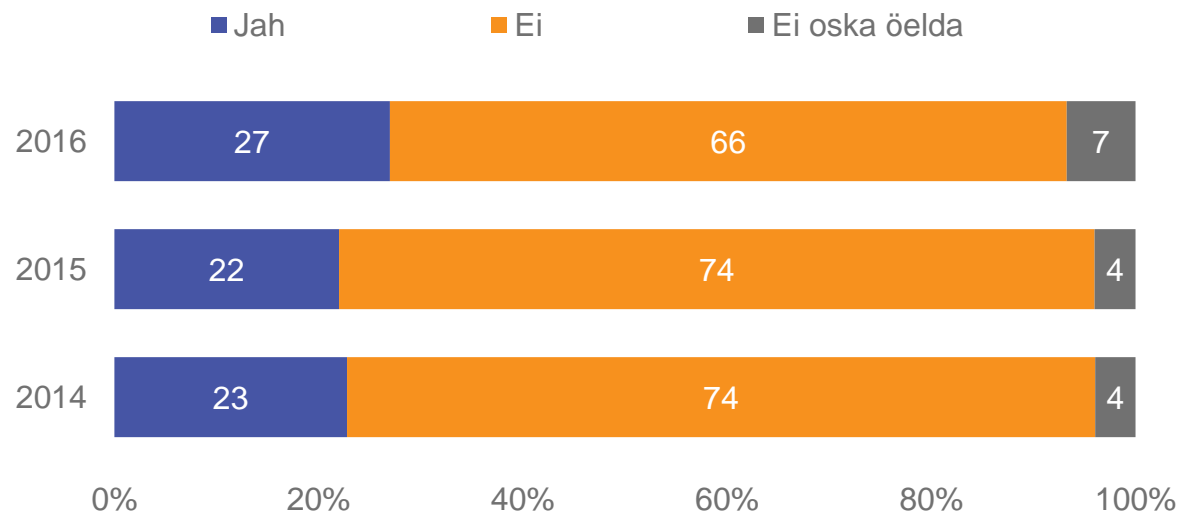

Teadlikkus võimalusest sulgeda patsiendiportaalis arstide eest oma terviseandmeid

% neist, kes on patsiendiportaalist kuulnud või on seda külastanud, n=1087

Kas Te olete teadlik, et Teil on võimalik patsiendiportaalis keelata arstidel ligipääs oma terviseandmetele?

Ligi kaks kolmest patsiendiportaali külastajast ei ole kursis sellega, et nad saavad portaalis arstide jaoks keelata ligipääsu oma terviseandmetele. Nende seas on esindatud erinevad sotsiaal-demograafilised sihtrühmad.

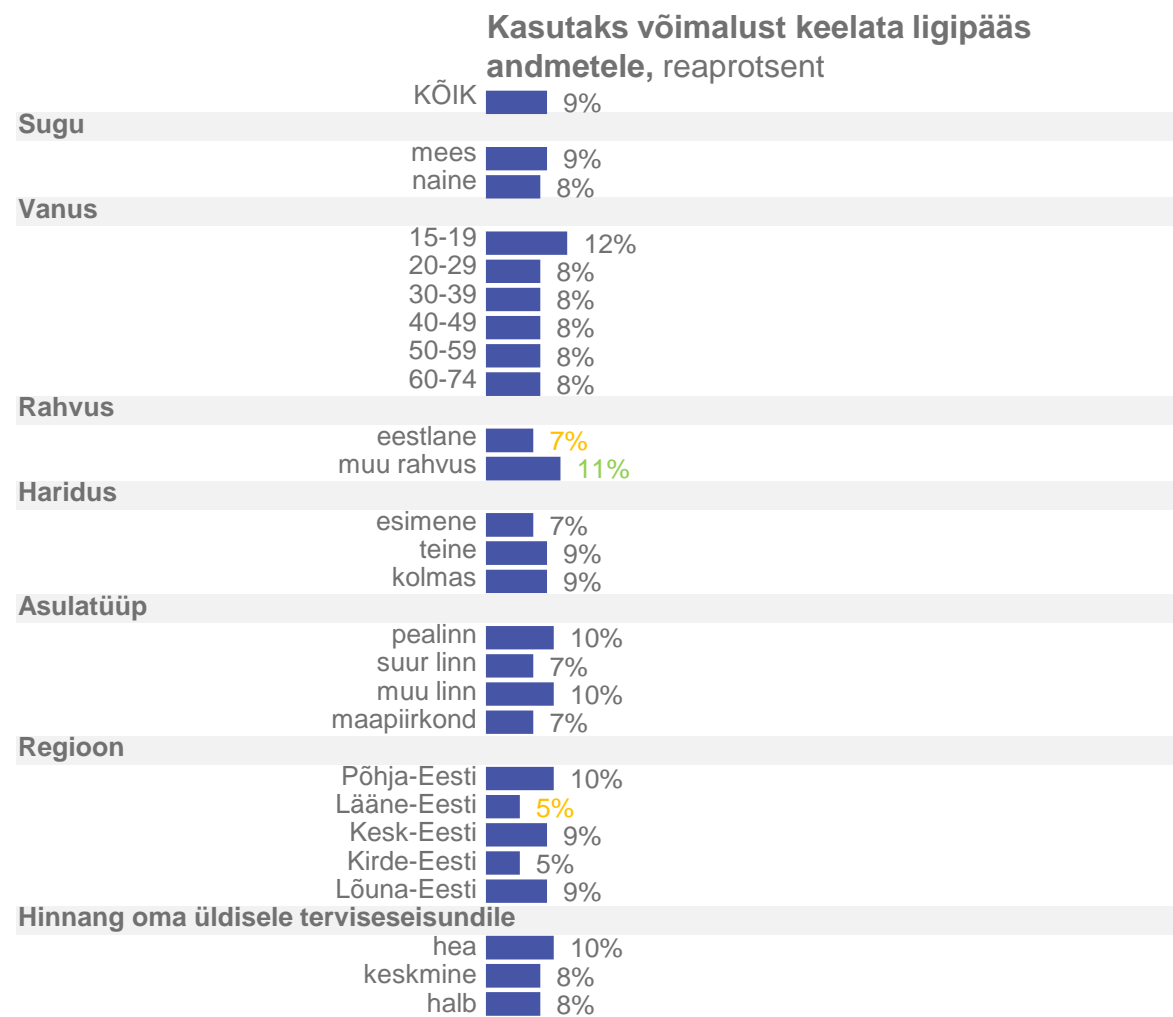
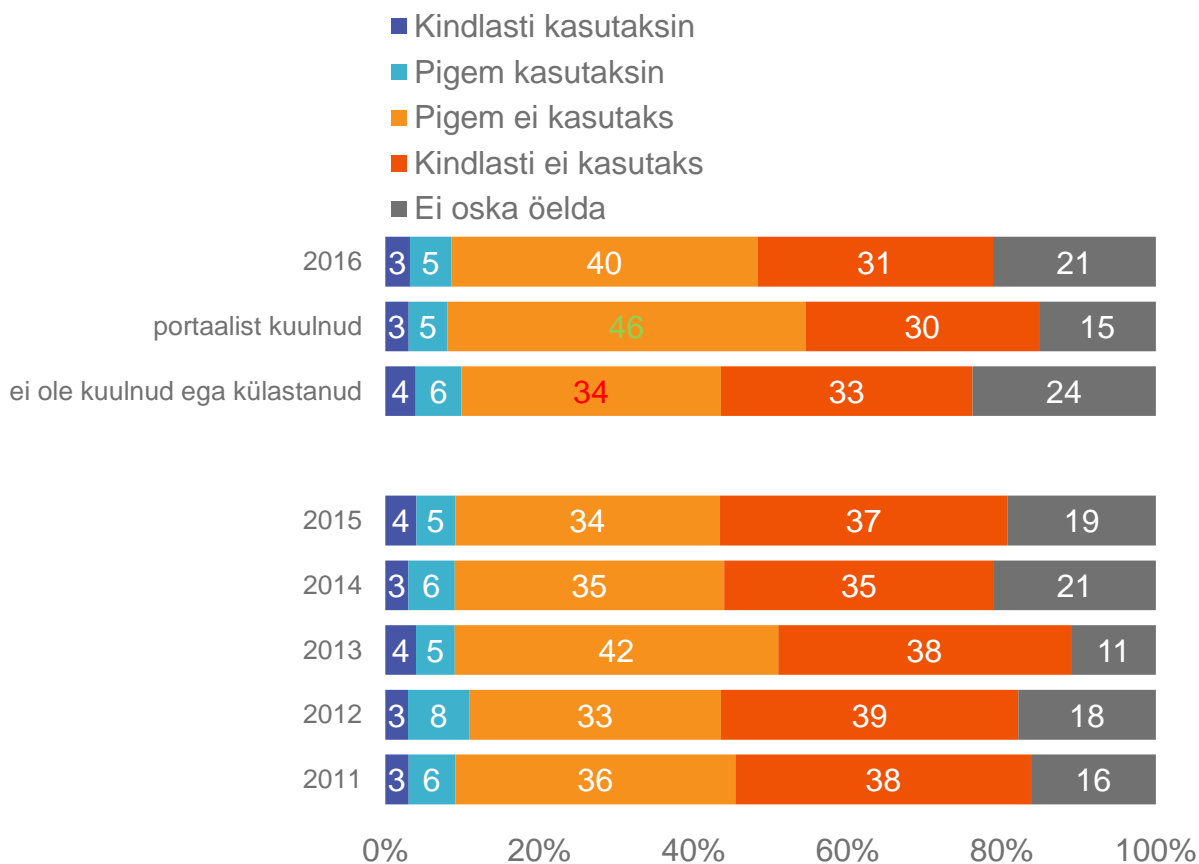

2014-2015 oli küsimuse sõnastus järgmine: Kas Te olete teadlik, et Teil on võimalik patsiendiportaalis sulgeda arstide eest oma terviseandmeid?

Võimaluse kasutamine sulgeda patsiendiportaalis arstide eest oma terviseandmeid 2011–2016

Patsiendiportaalis on patsiendil võimalik keelata arstidel ligipääs oma terviseandmetele. Kas Te kasutaksite sellist võimalust?

% kõikidest vastajatest, n=1829

Hinnang olulisusele, et arstil oleks infosüsteemis näha kõik patsiendi terviseandmed

% kõikidest vastajatest, n=1829

Kui oluliseks Te peate seda, et arsti poole pöördudes oleks arstil võimalik parimate raviotsuste tegemiseks infosüsteemis näha kõiki Teie terviseandmeid (kroonilised haigused, tarvitatud ravimeid jmt)?

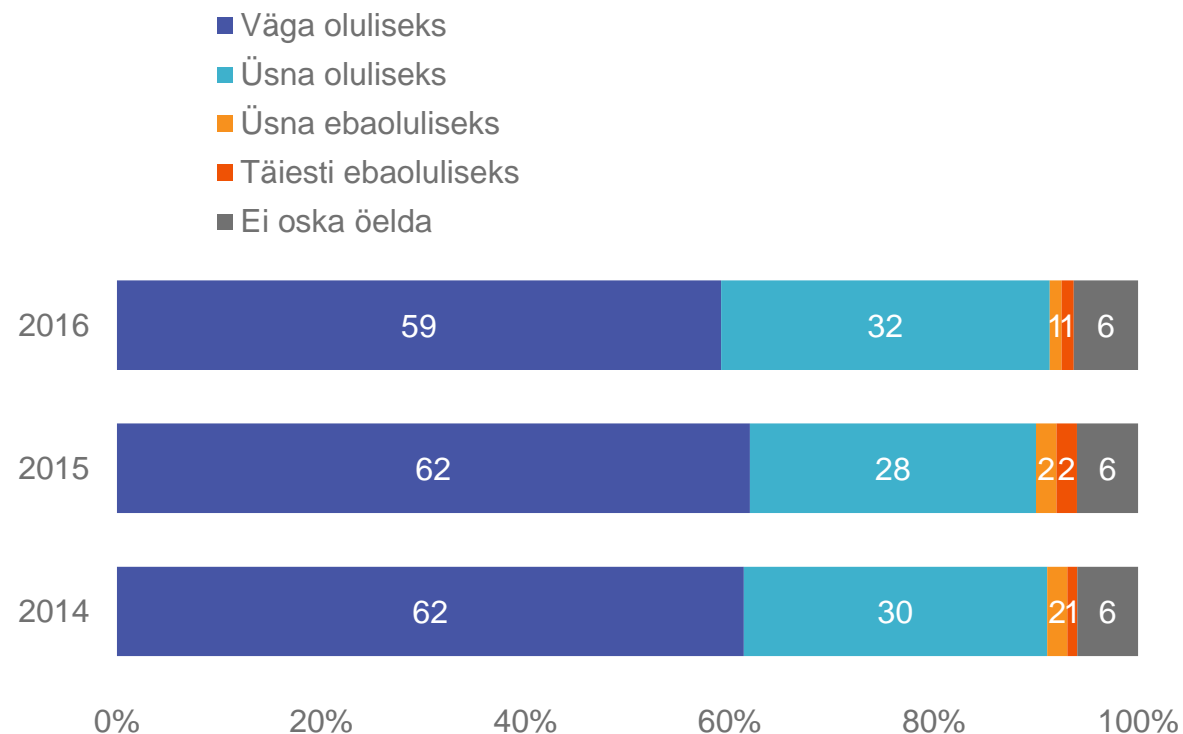
91% elanikest peab patsiendi terviseandmete nähtavust arstile oluliseks.

Keskmisest enam peavad seda oluliseks:

- naised (95%, meestest 88%);
- kolmanda taseme haridusega inimesed (94%);
- Tallinna elanikud (93%).

Keskmisest vähem peavad seda oluliseks:

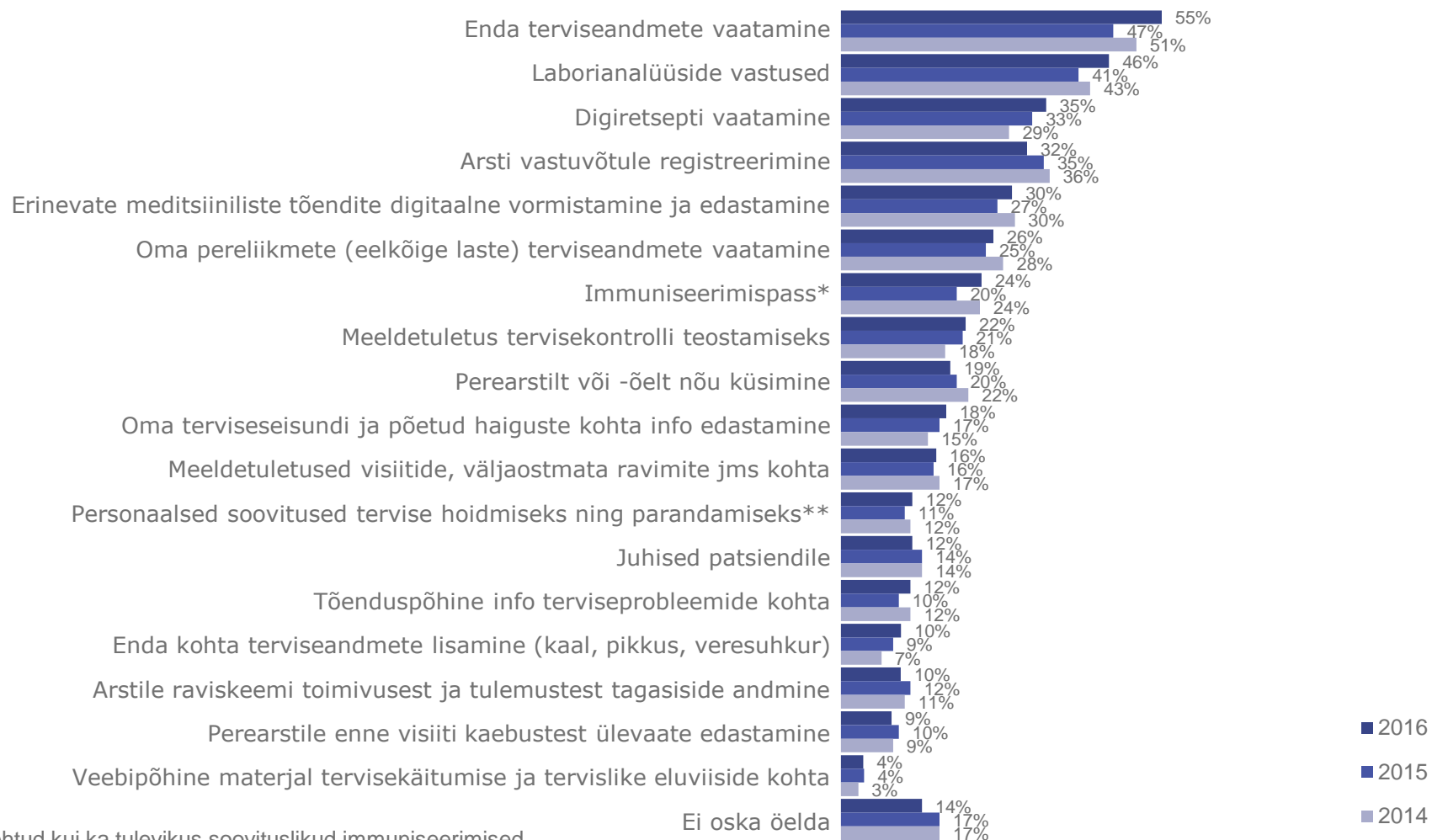
- mehed (88%);
- 15–19-aastasd (83%) ja 60–74-aastased (88%);
- maaelanikud (89%).

Patsiendiportaali võimalused 2014–2016

% kõikidest vastajatest, n=1829

Milliseid võimalusi või funktsioone peab riiklik patsiendiportaal Teie arvates sisaldama? (nimetada sai kuni 5 varianti)

*Immuniseerimispass, kuhu on kantud sisse nii tehtud kui ka tulevikus soovituslikud immuniseerimised.

**Personaalsed soovitused tervise hoidmiseks ning parandamiseks, mis lähtuvad olemasolevatest terviseandmetest.

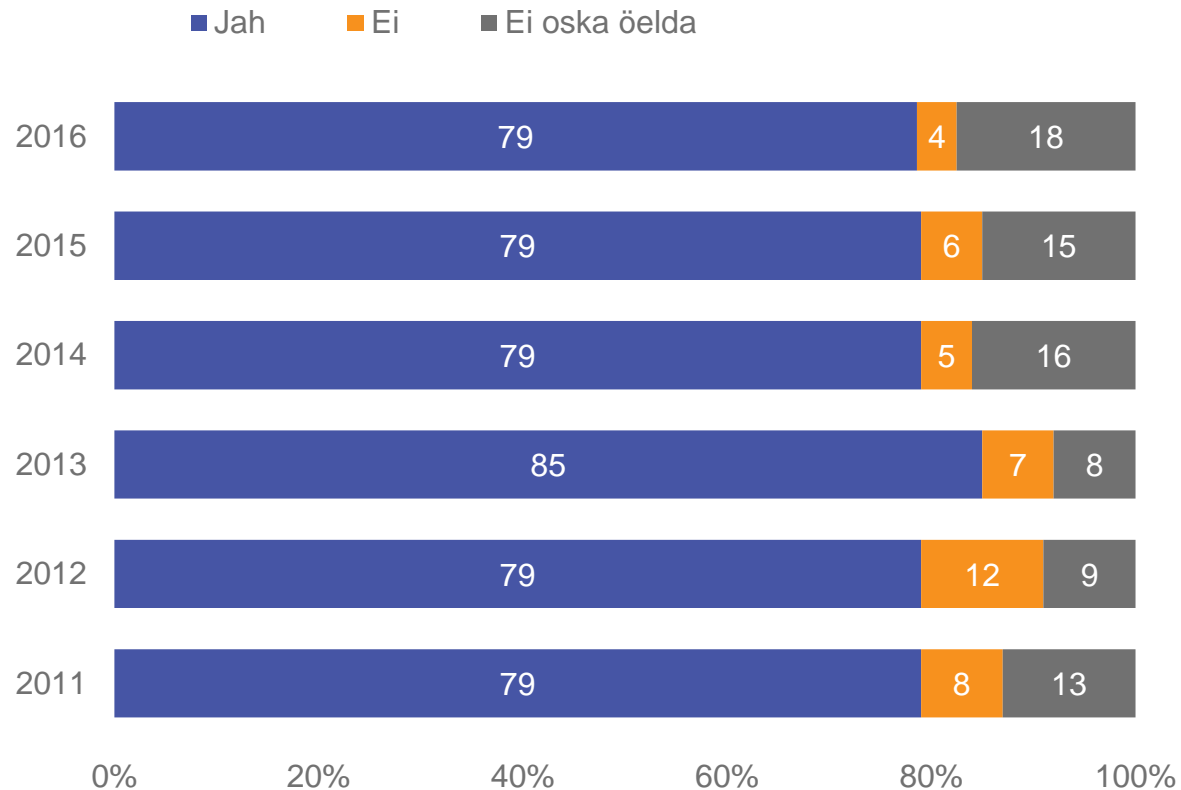
Ravijärjekordade näitamise vajadus patsiendiportaalis 2011–2016

% kõikidest vastajatest, n=1829

Kas riiklikus patsiendiportaalis peaksid olema näha ka ravijärjekorrad erinevates raviasutustes ja erinevate arstide juurde?

Keskmisest enam on neid, kes sooviksid riiklikus patsiendiportaalis näha ka ravijärjekordi, Põhja-Eesti elanike seas (81%).

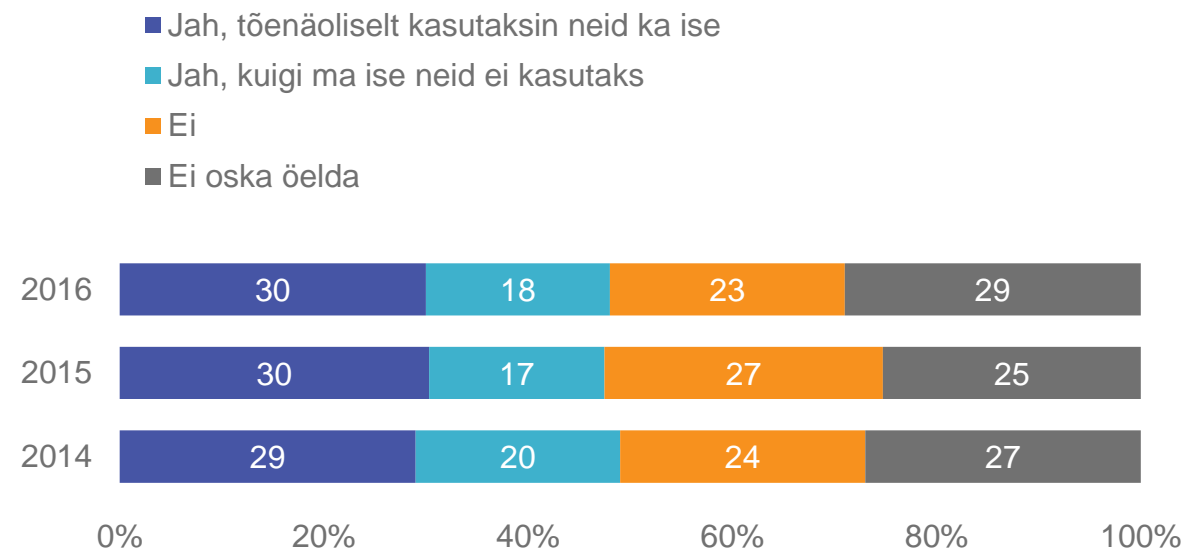
Vähem oluline on see 60–74-aastaste jaoks, kelle hulgas on internetikasutajaid vähem (74%).

Vajadus rakenduste loomise järele, mis võimaldaksid oma terviseandmeid arstile edastada

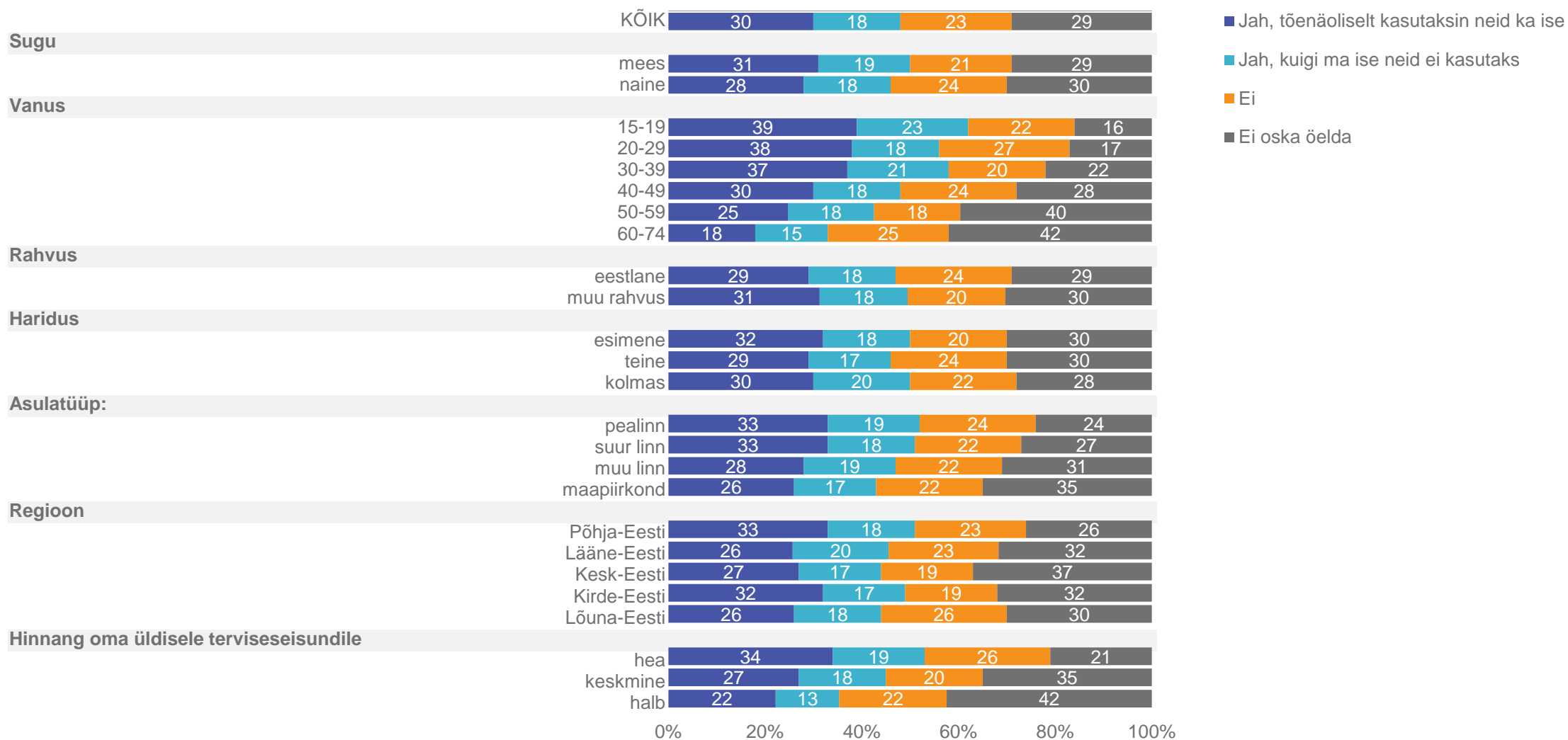
% kõikidest vastajatest, n=1829

Kas Te peate vajalikuks äppide loomist, mis võimaldaksid koguda oma terviseandmeid (vererõhk, veresuhkur, kehakaal jms) ning edastada neid oma arstile ja patsiendiportaali?

Vajadus rakenduste loomise järele, mis võimaldaksid oma terviseandmeid arstile edastada

% kõikidest vastajatest, n=1829

Vajadus rakenduste loomise järele, mis võimaldaksid oma terviseandmeid arstile edastada: statistiliselt olulised erinevused

Kas Te peate vajalikuks äppide loomist, mis võimaldaksid koguda oma terviseandmeid ning edastada neid oma arstile ja patsiendiportaali?

Jah, tõenäoliselt kasutaksin neid ka ise Jah, kuigi ma ise neid ei kasutaks Ei Ei oska öelda

11

Tervishoiu rahastamine

Kokkuvõte

- Kõigil vastajatel paluti väljendada oma eelistust tervishoiu rahastamise osas: kas nad eelistavad kõigi tervishoiuteenuste rahastamist ravikindlustusest, kuigi ravijärjekorrad võivad olla kohati väga pikad, või eelistavad piiratud hulga raviteenuste rahastamist ravikindlustusest ja ravijärjekordi praktiliselt pole või on need väga lühikesed. Sarnaselt eelmisele aastale eelistab umbes pool – 53% (arvestades uuringu vea piire 50–56%) – elanikest kõigi raviteenuste rahastamist ravikindlustusest, kuigi ravijärjekorrad võivad kohati olla väga pikad. 33% eelistab piiratud hulga raviteenuste rahastamist ravikindlustusest ning lühikesi või puuduvaid ravijärjekordi. 14% elanikest ei oska kumbagi olukorda eelistada.
- Kõigi raviteenuste rahastamist ja võimalikke pikki ravijärjekordi toetavad keskmisest enam 40–49-aastased.
- Piiratud hulga raviteenuste rahastamist ja lühikesi järjekordi toetavad ennekõike 20–29-aastased (40%), eestlased (36%), kolmanda taseme haridusega inimesed (36%), Põhja-Eesti elanikud (36%) ja kõrgemasse sissetulekurühma kuulujad (üle 700 euro pereliikme kohta kuus) (40%).
- Lisaks mõõdeti valmisolekut ravi eest maksta, et inimene ise või tema pereliikmed saaksid arstiabi. Tervikuna on viimaste aastate jooksul umbes kaks ja pool korda vähenenud nende inimeste osakaal, kes ei oleks nõus midagi maksma: 34%-lt 2011. aastal 13%-le käesoleval aastal. 35% oleks nõus maksma kuni 20 eurot: sealhulgas kõige sagedamini oldi nõus maksma 6–10 eurot või 11–20 eurot (vastavalt 13% ja 14% elanikest). Need näitajad on eelmise uuringuga samal tasemel. Üle 50 euro on nõus maksma 15% elanikest (sh 10% on nõus maksma 51–100 eurot) ning nende osakaal ei ole võrreldes eelmise aastaga kasvanud.
- Keskmisest enam on neid, kes ei oleks nõus ise midagi maksma, 60–74-aastaste (17%) ning enese hinnangul halva tervisega inimeste seas (18%). Maksmisvalmidus on keskmisest kõrgem kolmanda taseme haridusega inimestel (78%), keskmise ja kõrgema sissetulekuga inimestel (78% neist, kelle sissetulek pereliikme kohta on 400–700 eurot kuus, ning 80% neist, kel see on üle 700 euro) ning Põhja-Eesti elanike (77%) ja Tallinna elanike (79%) seas.
- Kõige suurem hulk elanikke on valmis maksma hooldusravi/koduõendusteenuse (52%) ning taastusravi eest (50%). Hambaravi eest on nõus maksma 47%, ambulatoorse eriarstiabi/eriarsti vastuvõtu eest 45%, haiglaravi eest 34%, päevaravi eest 30%, uuringute ja analüüsides eest 23%, protseduuride ja operatsioonide eest 21% ning perearstiabi eest 13% elanikest. Võrreldes 2014. ja 2015. aastaga ei ole selles osas muutusi toimunud.

Eelistused raviteenuste rahastamise osas 2011–2016

% kõikidest vastajatest, n=1829

Kumba järgnevatest võimalustest Te eelistate?

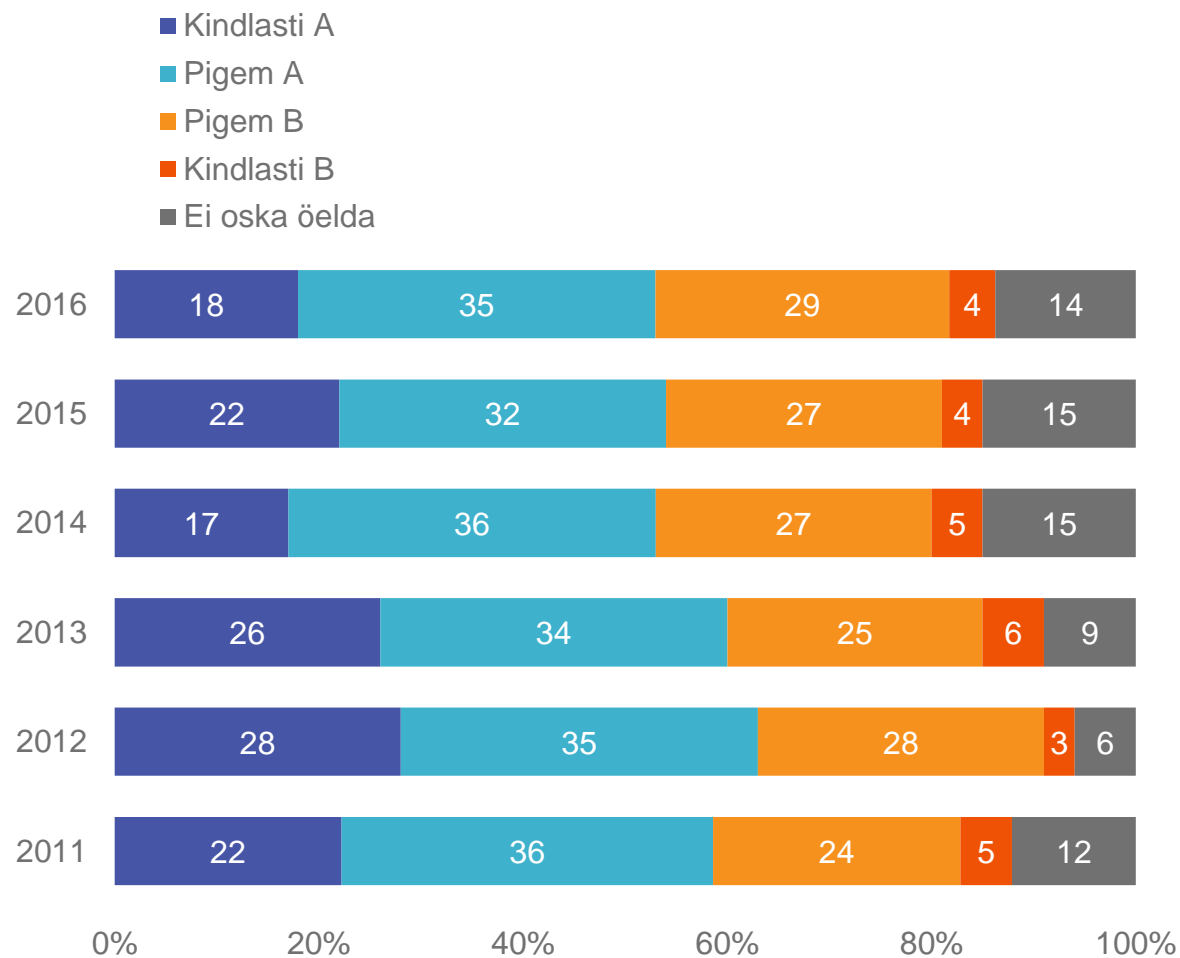
A - Ravikindlustusest rahastatakse kõiki raviteenuseid, kuid ravijärjekorrad võivad olla kohati väga pikad.

B - Ravikindlustusest rahastatakse ainult piiratud hulka raviteenuseid ja ravijärjekordi praktiliselt pole või need on väga lühikesed.

53% elanikest (arvestades uuringu vea piire 50–56%) eelistab kõikide raviteenuste rahastamist ravikindlustusest, kuigi ravijärjekorrad võivad kohati olla väga pikad.

33% eelistab piiratud hulga raviteenuste rahastamist ravikindlustusest ning lühikesi või puuduvaid ravijärjekordi.

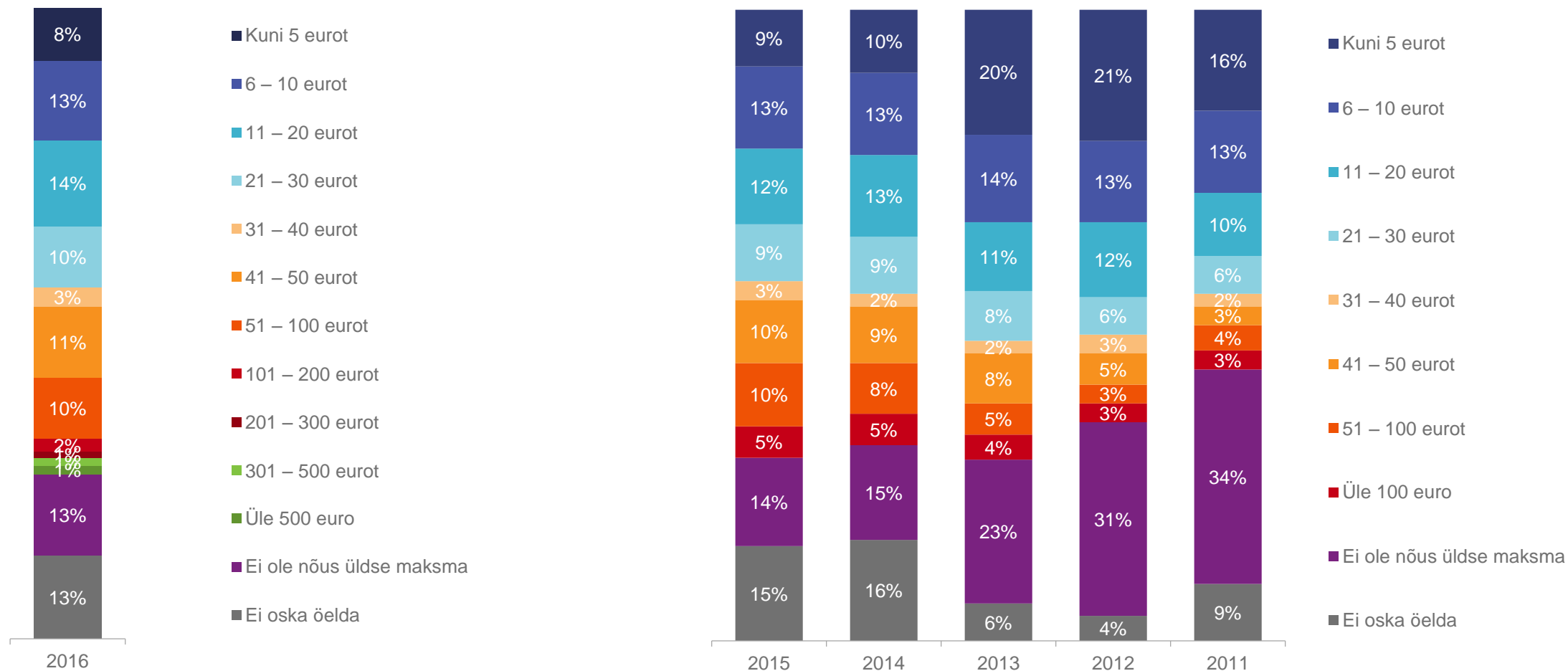
2014. ja 2015. aastal olid elanikkonna eelistused samad.

Valmisolek kiirema arstiabi saamise nimel ise maksta 2011–2016

% kõikidest vastajatest, n=1829

Kui palju Te oleksite nõus kogu ravi eest ise maksma, et Teie pereliige või Teie ise saaksite arstiabi?

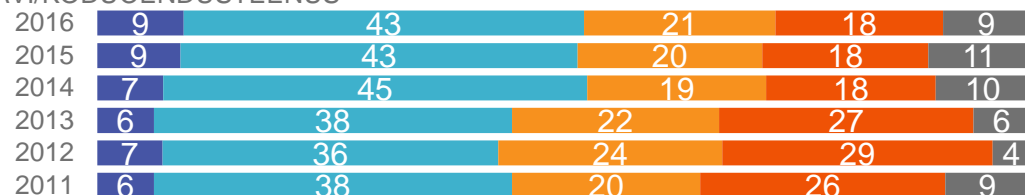
Valmisolek maksta erinevate tervishoiuteenuste eest 2011–2016

% kõikidest vastajatest, n=1829

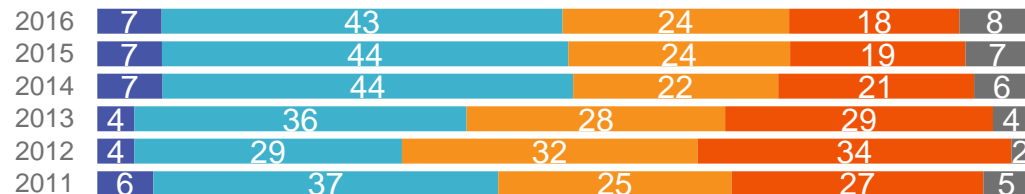
Palun öelge, milliste tervishoiuteenuste eest Te olete nõus ise maksma? (teenused on reastatud nõustujate osakaalu suuruse järgi)

■ Kindlasti nõus ■ Pigem nõus ■ Pigem ei ole nõus ■ Üldse ei ole nõus ■ Ei oska öelda

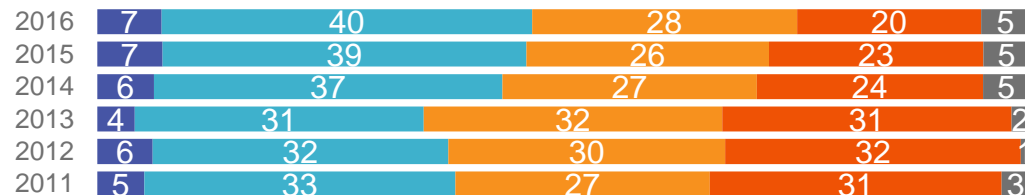
HOOLDUSRAVI/KODUÕENDUSTEENUS

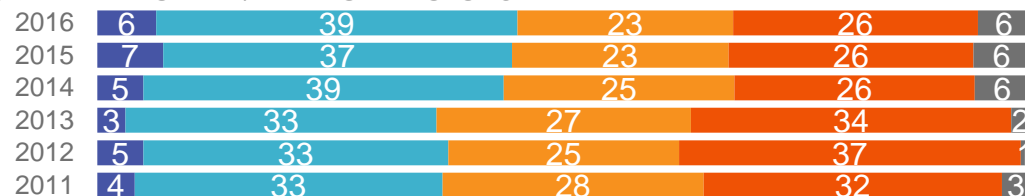
TAASTUSRAVI

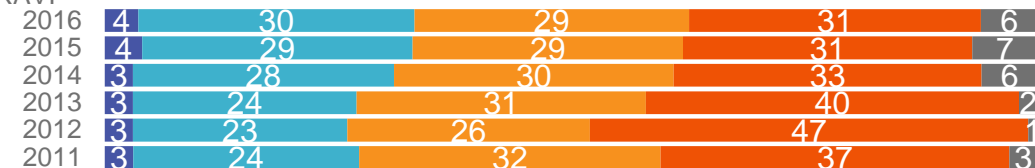
HAMBARAVI

AMBULATOORNE ERIARSTIABI / ERIARSTI VASTUVÕTT

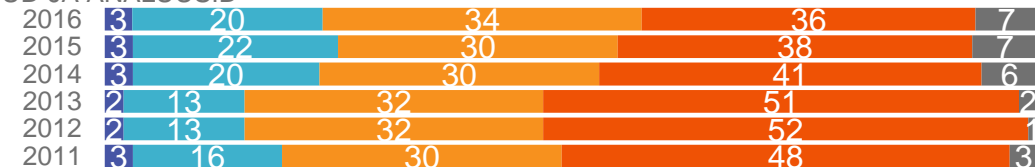
HAIGLARAVI

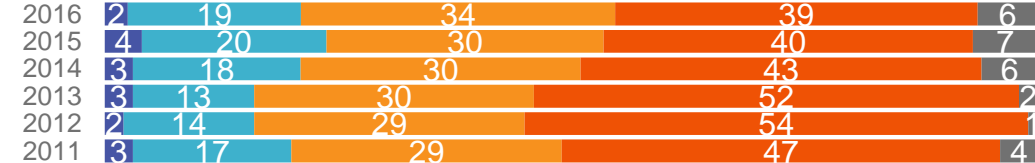
PÄEVARAVI

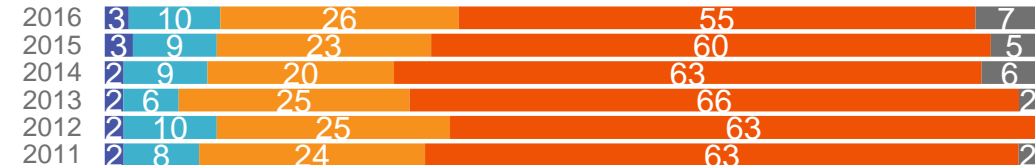
UURINGUD JA ANALÜÜSID

PROTSEDUURID JA OPERATSIOONID

PEREARSTIABI

12

Patsiendi teadlikkus teenustest ja enda õigustest

Kokkuvõte: teadmised õigustest ja teenustest (1)

- Elanikel paluti öelda, millise asutuse poole nad pöörduksid, kui nad pole rahul neile osutatud arstiabiga. Sarnaselt varasemale ei pöörduks enamik elanikest – 61% – sel juhul mitte kuhugi. Ülejäänutest pöörduks enamik kas raviautuse juhtkonna (15%), Terviseameti (13%) või Haigekassa (10%) poole. Muid asutusi nimetati oluliselt vähem. Näitajad on samad nagu kahel eelmisel aastal.
- Lisaks uuriti ka sel aastal elanike teadmisi ravikindlustuse ja -teenuste osas. Sarnaselt kahele varasemale uuringule on inimesed mitmetes küsimustes väljendanud julgemalt kindla teadmise puudumist antud valdkonnas: küsitlust internetis täites on oma teadmiste puudulikkust lihtsam tunnistada kui silmast silma intervjuu käigus.
- Esimese küsimusena uuriti, kust saab kontrollida oma ravikindlustuse kehtivust. Sarnaselt kahele varasemale uuringule mainitakse kõige rohkem riigiportaali eesti.ee (49%). Sel aastal esmakordselt lisatud varianti patsiendiportaal nimetas 26%. Vähem kontrollitaks ravikindlustuse kehtivust Haigekassa infotelefonilt (19%) või kodulehelt (15%). Ligi kolmandik elanikest ei tea kindlalt, kust seda kontrollida.
 - Riigiportaali mainijaid on keskmisest enam 20–49-aastaste, eestlaste, kolmanda taseme haridusega inimeste ja Põhja-Eesti elanike seas. Patsiendiportaali mainivad enam 30–39-aastased, eestlased, kolmanda taseme haridusega inimesed ning Lõuna-Eesti elanikud. Haigekassa infotelefoni mainivad enam muu rahvuse esindajad (23%). Haigekassa veebilehte töid enam välja 50–59-aastased (20%) ja linnaelanikud väljaspool pealinna (20%). Neid, kes ei tea, kust oma ravikindlustust kontrollida, on keskmisest enam meeste, 60–74-aastaste, muu rahvuse esindajate ja Kirde-Eesti elanike seas.
- Samuti ei tea suur osa elanikest (39%), kust saada infot oma töövõimetuse ja -hüvitiste kohta. 48% otsiks seda infot samuti riigiportaalist eesti.ee ning 21% küsiks Haigekassa infotelefonilt. Töötukassa kodulehele pöörduks vaid 7%. Alates 2012. aastast on nende osakaal, kes kontrolliksid seda riigiportaalist, pidevalt kasvanud (31%-lt 48%-le).

Kokkuvõte: teadmised õigustest ja teenustest (2)

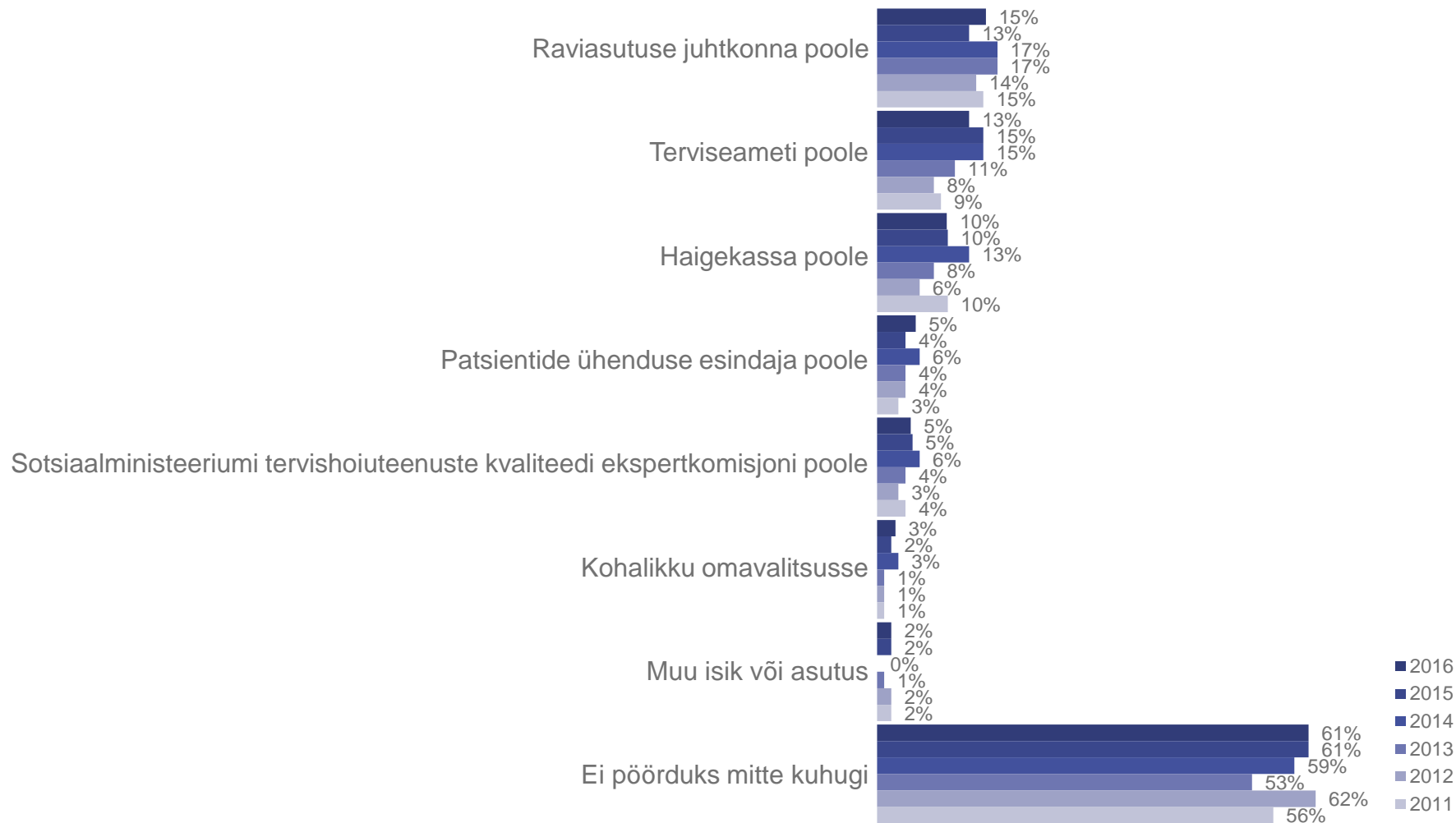
- Uuringus küsiti ka paar küsimust Euroopa ravikindlustuskaardi kohta. Kõigepealt esitati küsimus sellest, mille eest, kui üldse, tuleb patsiendil tasuda, kui tal on kehtiv ravikindlustuskaart ja ta vajab Euroopas arstiabi. 30% elanikest teab, et sel juhul tuleb tasuda visiiditasud ja muud omavastutustasud; 9% leiab, et siis tuleb tasuda ka transpordikulud. 9% elanikest usub, et Euroopa ravikindlustuskaardiga on kogu vajaminev arstiabi tasuta. 59% ei tea, mille eest patsient Euroopa ravikindlustuskaarti kasutades tasuma peab; neist 24% pole kursis, kuna nad ei reisi Euroopas. Võrreldes 2012. aastaga on elanikud järjest vähem toonud välja vajadust tasuda transpordikulusid, samuti on vähenenud nende hulk, kes usuvad, et kogu vajaminev arstiabi on Euroopa ravikindlustuskaardi omanikule tasuta.
- Keskmisest paremini on Euroopa ravikindlustuskaardi kasutustingimustega kursis 20–39-aastased ja Põhja-Eesti elanikud. Üldse ei osanud vastata sagedamini 60–74-aastased, muu rahvuse esindajad, esimese taseme haridusega inimesed ning maapiirkondade elanikud.
- 32% elanikest teab, et Euroopa ravikindlustuskaarti ei tohi kasutada, kui puudub Eesti ravikindlustus. 6% usub, et seda saab kasutada alati, vaatamata kehtiva ravikindlustuse olemasolule, ja vaid 2% arvab, et kaart tuleb enne kasutama hakkamist Haigekassalt välja osta. 60% elanikest ei tea, millised on kaardi kasutamise tingimused; neist 24% ei reisi Euroopas. Alates 2012. aastast on vähenenud nende osakaal, kes usuvad, et kaart tuleb enne kasutama hakkamist Haigekassalt välja osta. Ülejäänud näitajad on võrreldavad kahe eelneva aasta omadega.
- Neid, kes kaardi kasutamise tingimustega kursis ei ole, on enam 60–74-aastaste (74%), muu rahvuse esindajate (68%) ja maapiirkonna elanike (64%) seas.
- Paremini on elanikud kursis perearsti ja pereõde teenustega seotud küsimustes. Esmalt küsiti tasude kohta, mida perearst või pereõde võib kindlustatud patsiendilt küsida. 65% teab, et tasu võib küsida tervisetõendite eest, ning 46% teab, et tasu võib küsida, kui perearst külastab patsienti tema kodus. 8% arvab, et tasu võib küsida ka kliiniku paremaks toimimiseks, ning 6% arvates siis, kui patsient külastab perearsti tema tegevuskohas. 22% ei oska tasudega seotud küsimusi kommenteerida. Need näitajad ei ole alates 2013. aastast muutunud.
- 51% elanikest teab, et perearst või pereõde ei ole kohustatud tegema koduvisiiti, kui see ei ole tervises seisundi tõttu vajalik. 22% leidis siiski, et koduvisiiti tuleb teha alati, kui kindlustatu soovib. Viimaste hulgas on enam 40–74-aastaseid (27%), muu rahvuse esindajaid (29%) ning Kirde-Eesti elanikke (31%). Tervikuna on nende osakaal alates 2012. aastast langenud 50%-lt 22%-le, kuid see on tulnud ka nende arvelt, kes ei oska antud küsimust kommenteerida: kasv 9%-lt 27%-le.

Kokkuvõte: teadmised õigustest ja teenustest (3)

- 66% vastajatest teab, et perearst/pereõde peab ägeda haigusega patsiendi võtma vastu samal päeval, ning 41% on kursis, et mitteägeda tervisehäirega peab vastuvõtule saama kuni 5 tööpäeva jooksul. Need näitajad on viimasel neljal aastal püsinud samal tasemel. Siiski ei tea 17% elanikest, kui kiiresti perearst/pereõde peab patsiendi vastu võtma.
- 49% elanikest on kursis, et kui patsient soovib Haigekassa kulul ravile minna, siis on tal õigus Eesti piires valida ükskõik milline haigla või kliinik, mis on Haigekassaga lepingu teinud. Sarnaselt kolmele eelnevale aastale arvab 15%, et minna saab sinna, kuhu perearst suunab, ning 4%, et valida tohib ainult oma kodukohale lähimat raviasutust. Neid, kes usuvad, et valik on piiratud, on enam 15–19-aastaste (38%) ja 60–74-aastaste (28%) seas. Tervelt 32% elanikest ei tea, kas patsiendil on õigus valida raviasutust või mitte.
- Seoses tasudega, mida raviasutus võib küsida kindlustatud patsiendilt, teab 59% elanikest, et tasu võib küsida eriarsti visiidi eest, ja 54%, et voodipäeva eest patsiendi haiglas viibimise korral. 55% leiab ka, et lisatasu võib küsida mugavama majutuse eest haiglas viibimise korral. 14% ei oska öelda, mille eest lisatasu võib küsida, ja 7%, et üldse ei tohi millegi eest lisatasu küsida. Viimaseid on enam muust rahvusest inimeste seas (11%).

% kõikidest vastajatest, n=1829

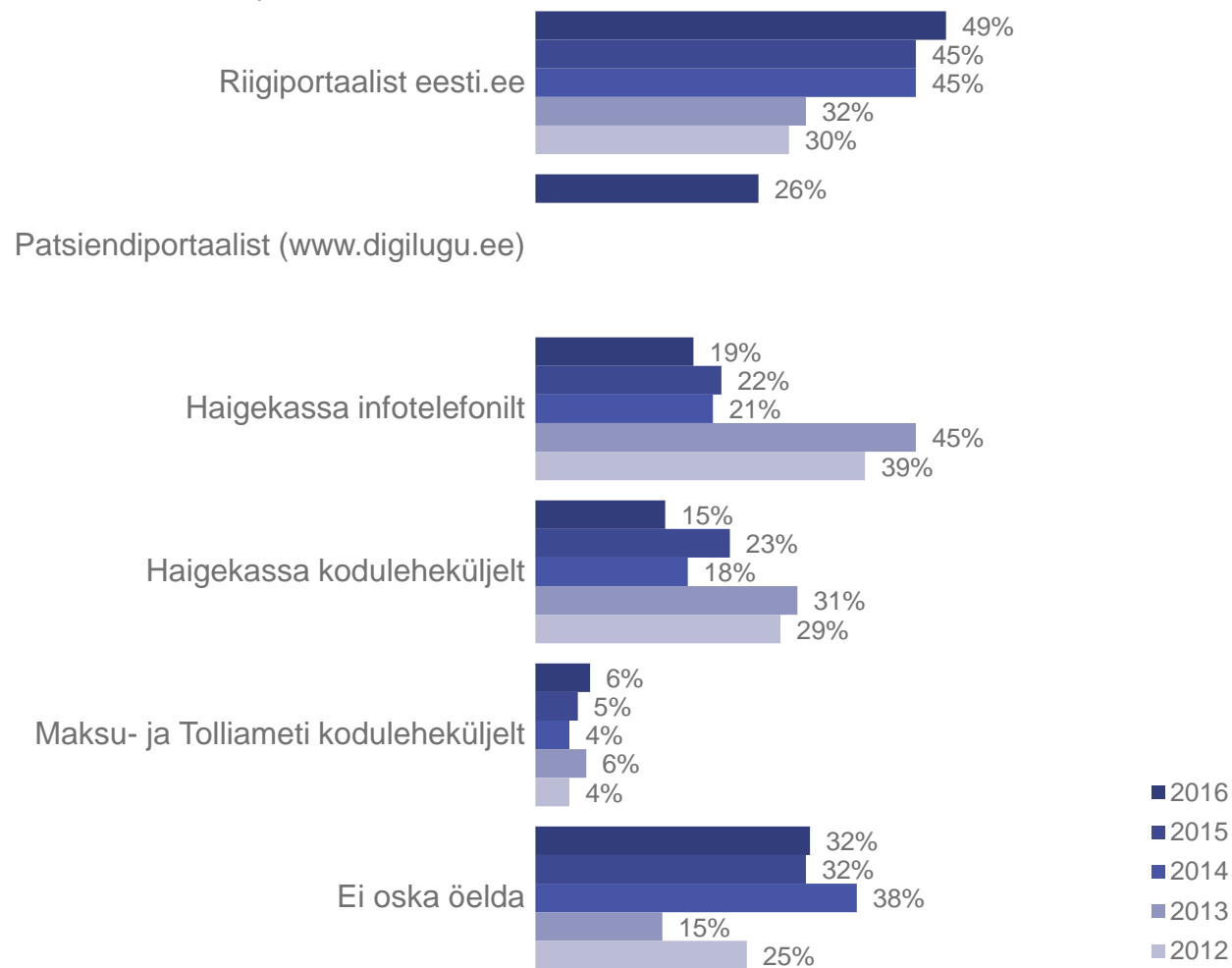
Kui Te pole rahul Teile osutatud arstiabiga, siis kelle või millise asutuse poole Te esmajoones pöörduksite? Siinkohal ei ole mõeldud teise arsti arvamuse küsimist.

Ravikindlustuse kehtivuse kontrollimine 2012–2016

% kõikidest vastajatest, n=1829

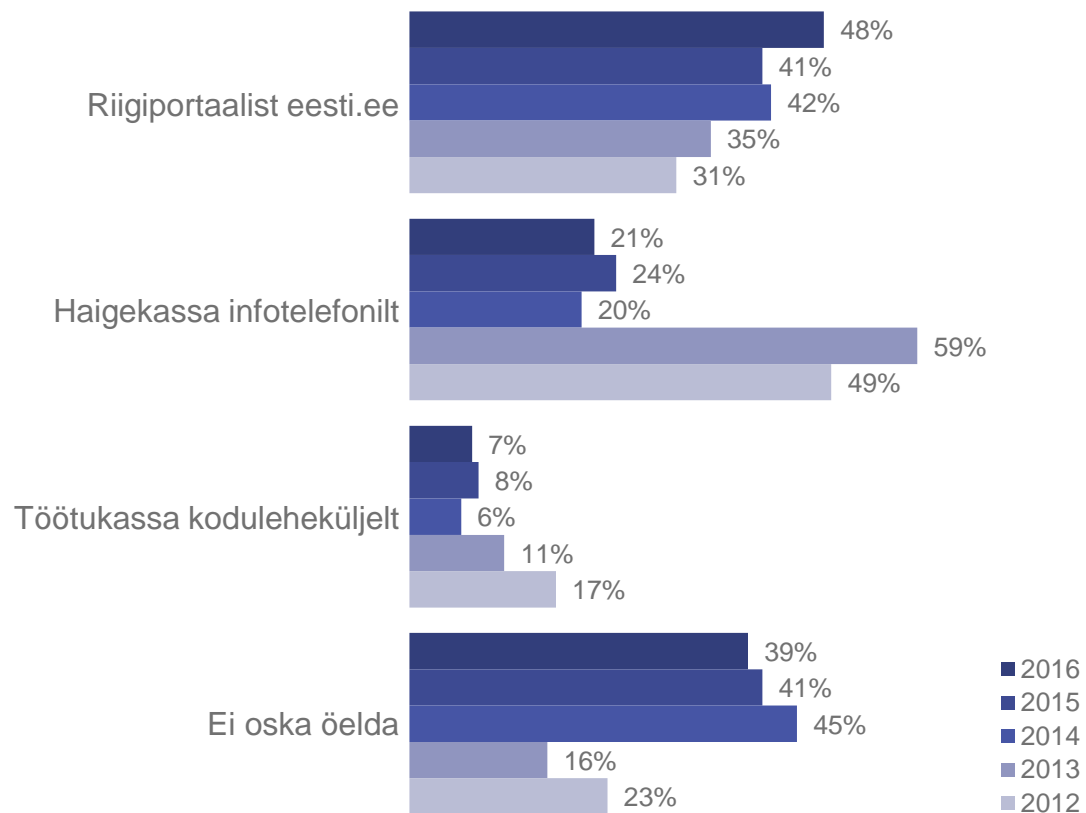
Kust saab kontrollida oma ravikindlustuse kehtivust? (valida võis mitu vastust)

Info töövõimetuslehtede ja -hüvitiste kohta 2012–2016

% kõikidest vastajatest, n=1829

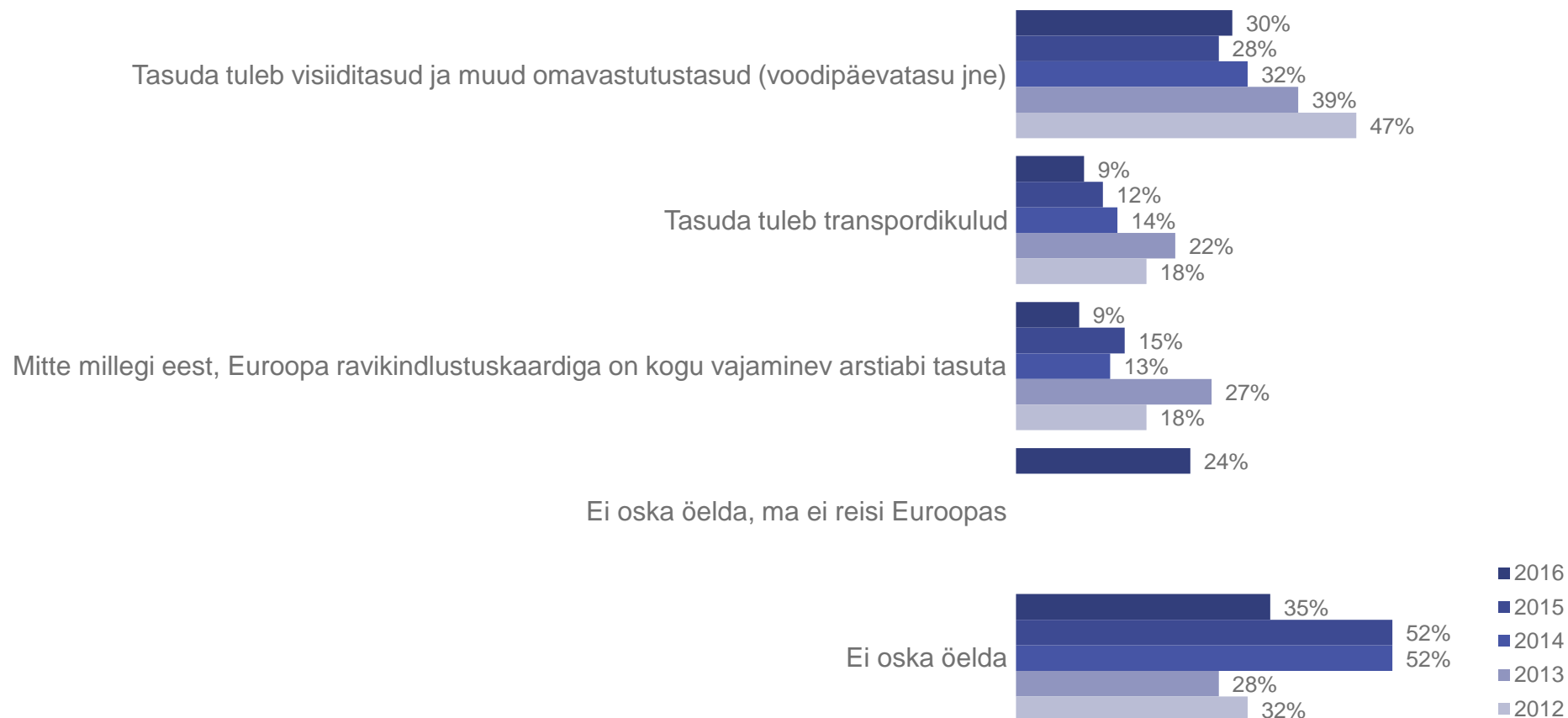
Kust saab oma töövõimetuslehtede ja -hüvitiste kohta infot? (valida võis mitu vastust)

Teadlikkus Euroopa ravikindlustuskaardi omavastutusest 2012–2016

% kõikidest vastajatest, n=1829

Kui Te lähete Euroopas arsti juurde ja Teil on kehtiv Euroopa ravikindlustuskaart, siis mille eest Te peate arsti juures tasuma, kui üldse?
(valida võis mitu vastust)

2012-2015 oli küsimuse sõnastus: „Mille eest tuleb patsiendil endal tasuda, kui tal on kehtiv Euroopa ravikindlustuskaart ja ta vajab abi välismaal?“

Teadlikkus Euroopa ravikindlustuskaardi kasutamise tingimustest 2012–2016

% kõikidest vastajatest, n=1829

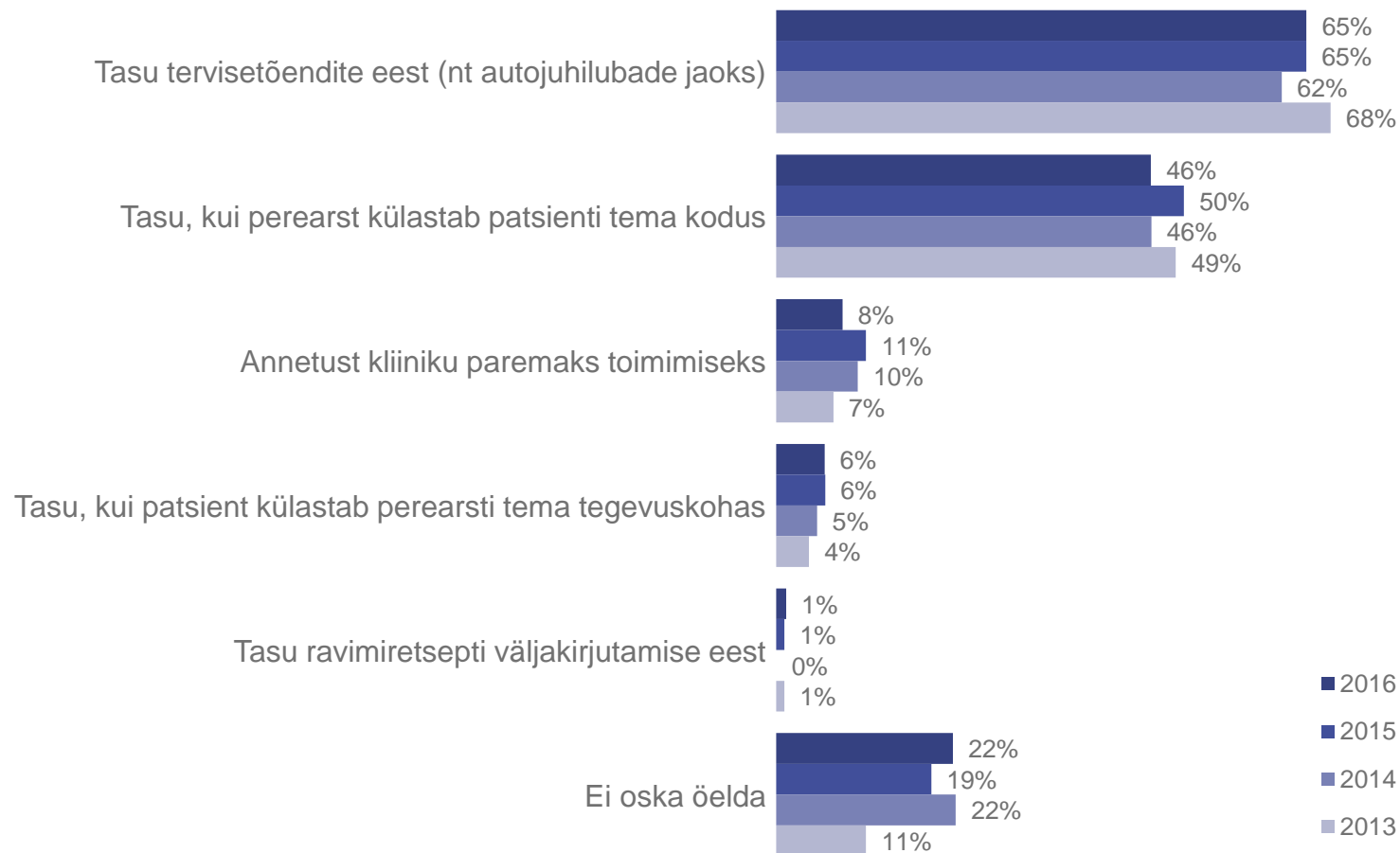
Mis on Euroopa ravikindlustuskaardi kasutamise tingimuseks? (valida võis ühe vastuse)

Teadlikkus tasudest, mida võib kindlustatud patsiendilt nõuda perearst/pereõde 2013–2016

% kõikidest vastajatest, n=1829

Mille eest võib perearst/pereõde küsida kindlustatud patsiendilt tasu? (valida võis mitu vastust)

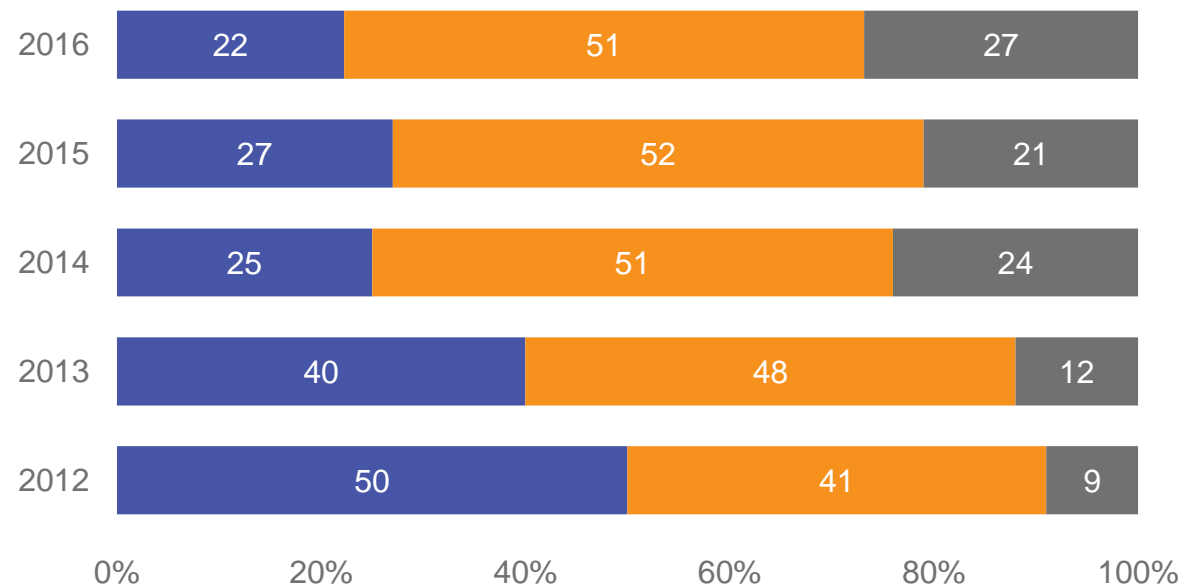

Teadlikkus sellest, kas perearst/pereõde on kohustatud tegema koduvisiite 2012–2016

% kõikidest vastajatest, n=1829

Kas perearst/pereõde on kohustatud tegema koduvisiite?

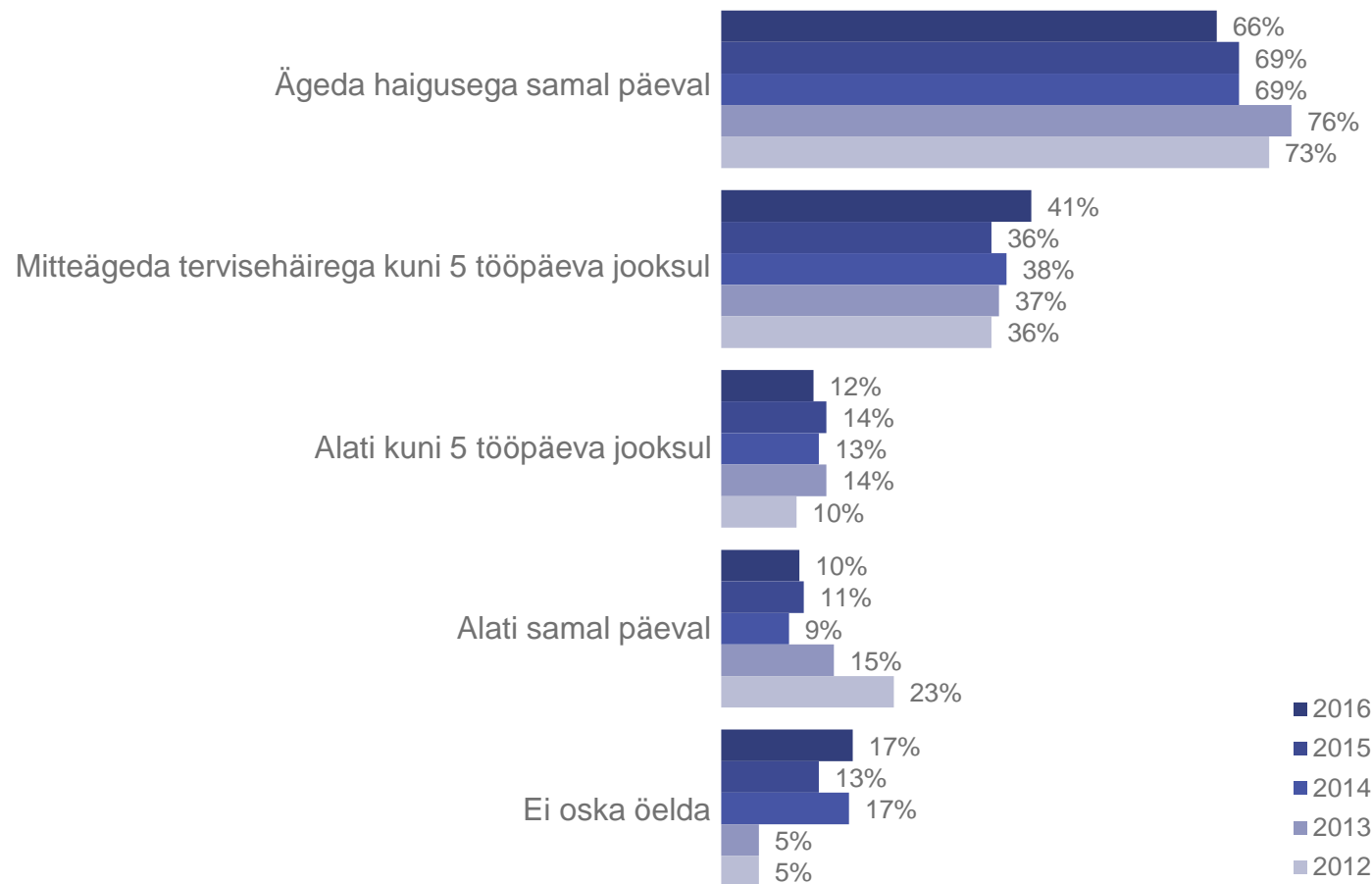
- Jah, alati kui kindlustatu soovib
- Ei, kui perearst või -õde otsustavad, et koduvisiit ei ole tervises seisundi tõttu vajalik
- Ei oska öelda

Teadlikkus sellest, kui kiiresti perearst/pereõde peab patsiendi vastu võtma 2012–2015

% kõikidest vastajatest, n=1829

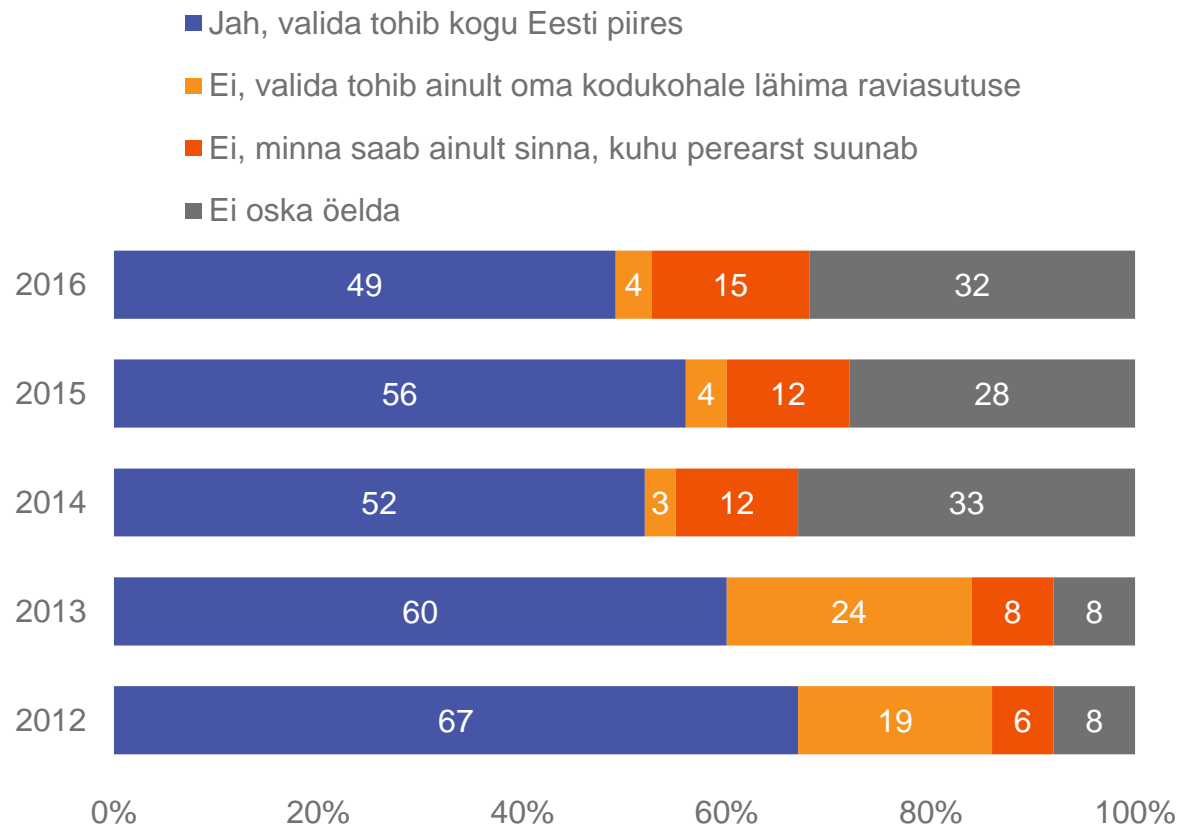
Kui kiiresti peab perearst/pereõde patsiendi vastu võtma? (valida võis mitu vastust)

Raviasutuse valik, kui ravi toimub Haigekassa kulul

% kõikidest vastajatest, n=1829

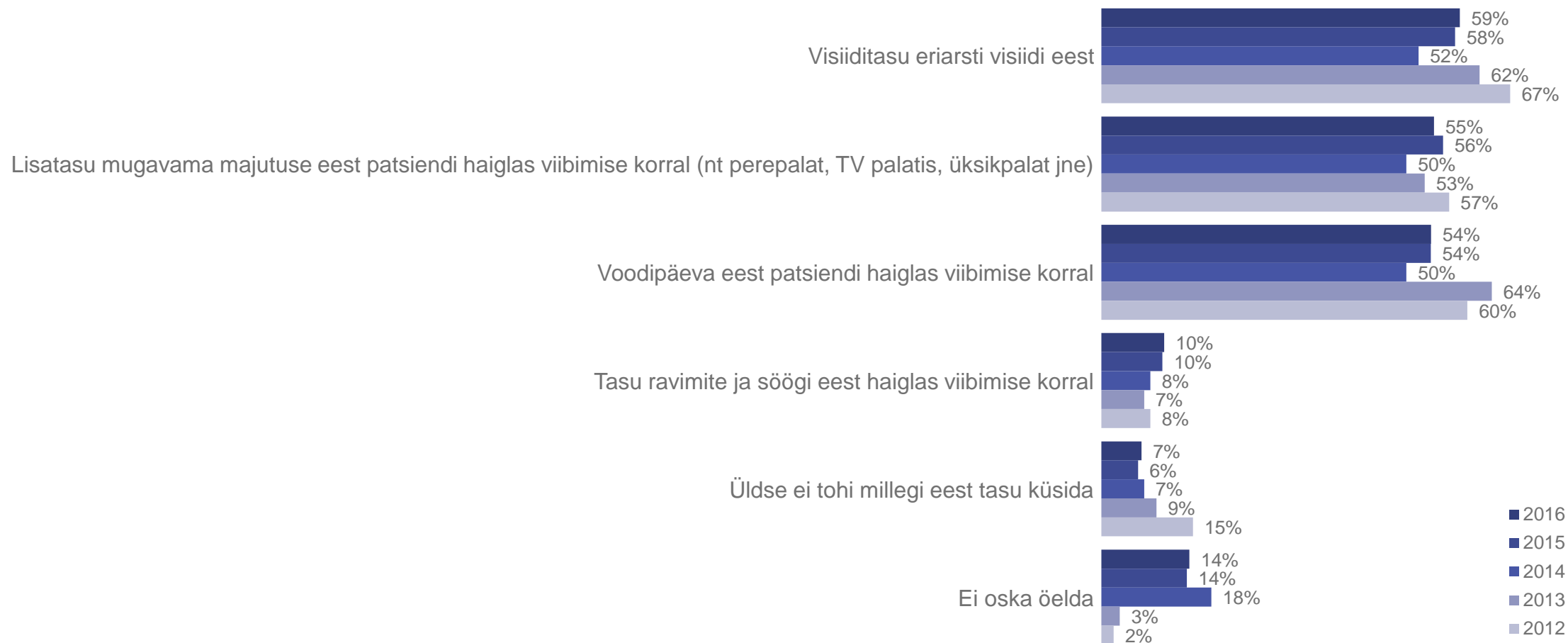
Kui patsient soovib Haigekassa kulul ravile minna, siis kas tal on õigus selleks valida ükskõik milline haigla või kliinik, mis on Haigekassaga lepingu teinud? (valida võis ühe vastuse)

Teadlikkus sellest, mille eest võib raviasutus küsida kindlustatud patsiendilt tasu 2012–2016

% kõikidest vastajatest, n=1829

Mille eest võib raviasutus küsida kindlustatud patsiendilt tasu? (valida võis mitu vastust)

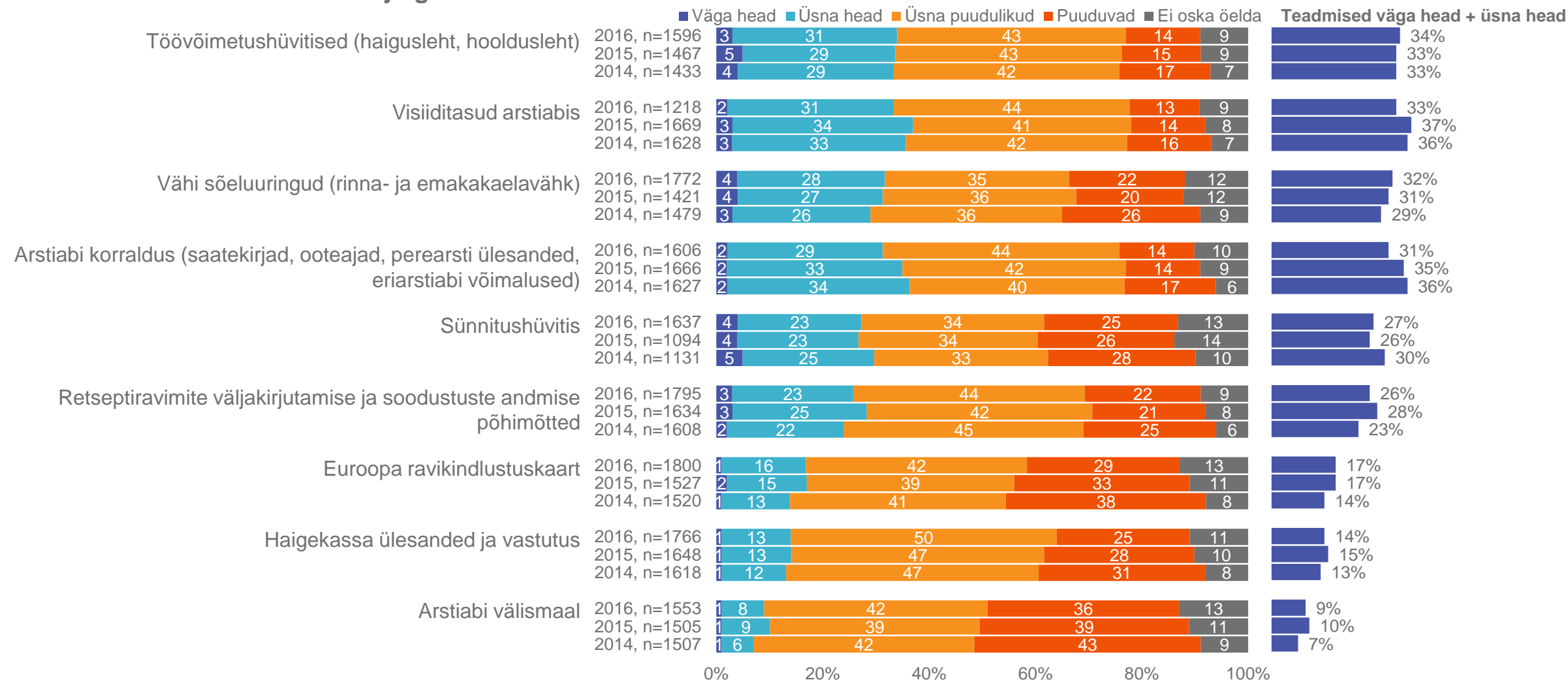
Kokkuvõte: hinnang oma teadmistele ning infokanalid

- Vastajatel paluti anda hinnang oma teadmistele erinevates ravikindlustust puudutavates valdkondades. Kõige paremini ollakse enda hinnangul kursis töövõimetushüvitiste, visiiditasudega arstiabis, vähi sõeluuringutega ja arstiabi korraldusega (saatekirjad, ooteajad, perearsti ülesanded, eriarstiabi võimalused). Siiski jääb nende elanike osakaal, kelle teadmised on antud valdkonnas head või väga head, ainult kolmandiku lähedale. Ka eespool antud ülevaade inimeste reaalsest teadmistest vastab üsna hästi nende enda hinnangule. Samamoodi näitas faktiteadmiste kontroll, et inimesed teavad vähe Euroopa ravikindlustuskaardist ja arstiabist välismaal, ning sellele vastab ka nende enda hinnang: need on teemad, mille kohta ka enese hinnangul teatakse kõige vähem. Euroopa ravikindlustuskaardist teab enda sõnul vaid 17% ning arstiabist välismaal 9%. Samuti teatakse vähe Haigekassa ülesannetest ja vastutusest (14%).
- Võrreldes 2014. ja 2015. aasta uuringutega ei ole elanike hinnangud oma teadmistele ravikindlustust puudutavates küsimustes muutunud.
- Ravikindlustuse kohta soovitakse infot kõige sagedamini saada perearstikeskusest/raviasutusest (49%) või internetist (44%). Patsiendiportaalist sooviks infot saada 37% ja e-posti teel 35%. 4% elanikest ei soovi lisainfot saada (see kas ei huvita või ollakse juba kursis). Järgnevalt on vanuserühmade kaupa toodud välja peamised infoallikad ning need, mida antud vanuserühm nimetas teistest enam. Arvesse on võetud vaid neid vastajaid, kes avaldasid soovi ravikindlustuse teemal infot saada.
 - 15–19-aastased noored sooviks infot saada ennekõike internetist (52%), kuid keskmisest enam ka apteegist (43%) ja välimeediast (9%).
 - 20–29-aastased soovivad samuti ennekõike välja internetti (59%), aga keskmisest enam ka apteeki (30%) ja välimeediat (9%).
 - 30–39-aastaste jaoks on peamiseks soovitatavateks kanaliteks perearstikeskus ja internet, kuid keskmisest enam nimetavad nad ka patsiendiportaali (45%).
 - 40–49-aastaste jaoks on perearstikeskus, internet, patsiendiportaal ja e-post kõik üsna võrdse olulisusega infokanalid.
 - 50–59-aastaste jaoks ühtegi infokanalit keskmisest enam ei eristu, peamised on nende jaoks samuti internet ja perearstikeskus.
 - 60–74-aastaste jaoks on eelistatuim infoallikas perearstikeskus/raviasutus. Keskmisest enam nimetavad nad ka televisiooni, ajalehti/ajakirju ning raadiot.

Hinnang oma teadmistele ravikindlustust puudutavates valdkondades

Iga teema puhul % vastajatest, kes hindasid oma teadmisi, kuna see teema puudutab neid

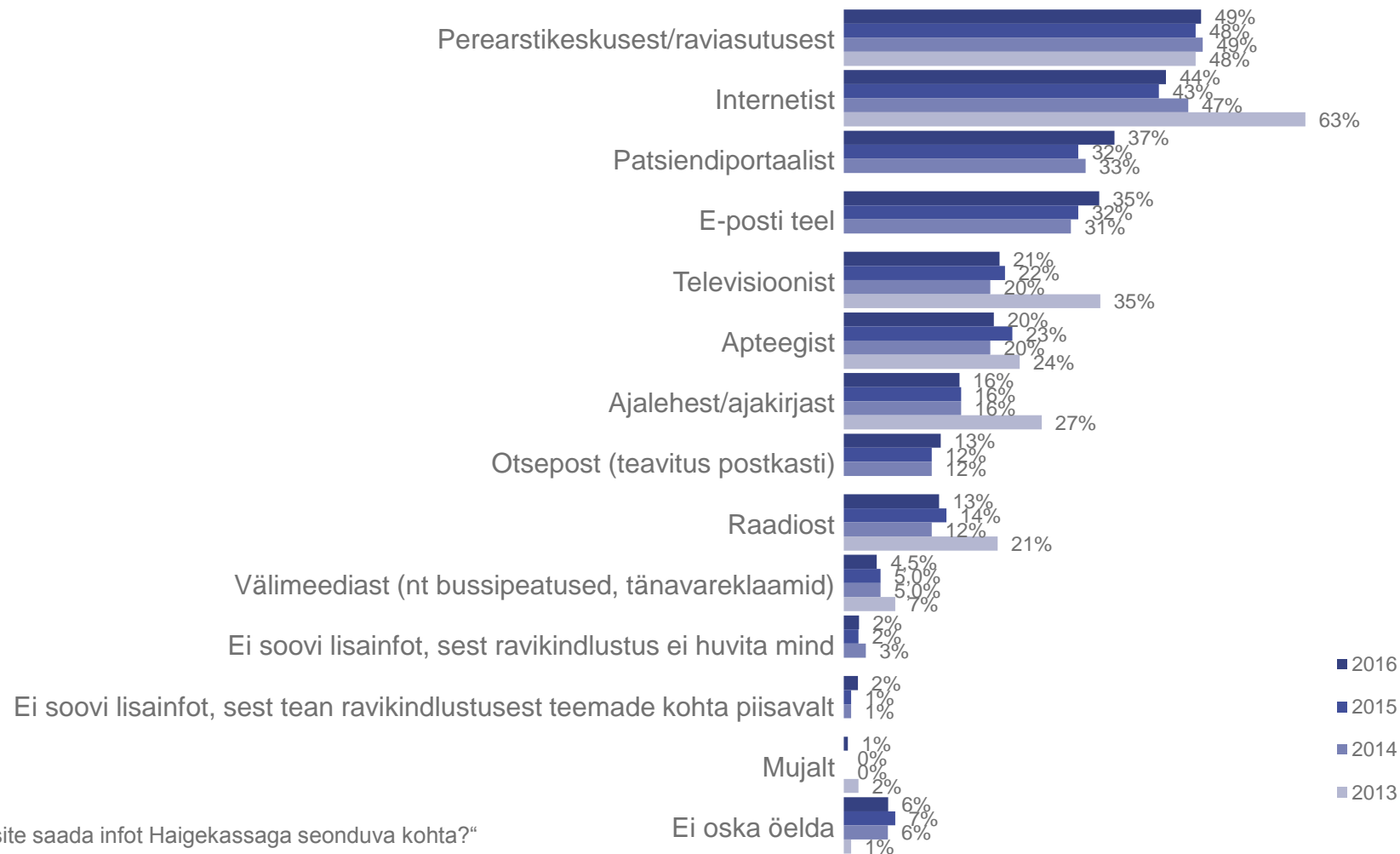
Kuidas Te hindate oma teadmisi järgmistes valdkondades?

Kanalid, mille kaudu soovitakse ravikindlustuse kohta infot saada 2013–2016

% kõikidest vastajatest, n=1829

Milliste kanalite kaudu Te sooviksite saada infot ravikindlustusega seonduva kohta?*

* 2013. aastal küsiti: „Milliste kanalite kaudu Te sooviksite saada infot Haigekassaga seonduva kohta?“

Kanalid, mille kaudu soovitakse ravikindlustusteemalist infot saada: profiil

% neist, kes sooviksid infot saada, n=1759

13

Põhijäreldused ja -tulemused

Põhijäreldused ja -tulemused (1)

- Tervishoiukorraldust Eestis hindab heaks umbes pool – 51% – Eesti 15–74-aastastest elanikest. Nende osakaal on võrreldes eelneva viie aastaga madalaimal tasemel (varasemalt on näitaja jäänud 58–67% vahele). Samas ei ole muutunud elanike hinnangud arstiabi kvaliteedile ja kättesaadavusele Eestis. Arstiabi kvaliteeti Eestis hindab heaks 68% elanikest ning see näitaja on püsinud viimase kuue aasta jooksul stabiilsena samal tasemel. Arstiabi kättesaadavust hindab jätkuvalt heaks oluliselt väiksem hulk elanikest – 38%. Endiselt põhjustab kõige enam probleeme eriarstiabi: 22% sellega viimase aasta jooksul kokku puutunud inimestest koges mingis etapis probleeme. Võrdluseks: perearsti vastuvõtuga koges probleeme vaid 8% ning hambaarsti puhul 7%. Kuigi rahulolu eriarstiga visiidi ajal on püsinud stabiilselt kõrgena (90%), kogetakse endiselt probleeme arsti juurde jõudmisega. Probleeme on aja saamisega eriarsti juurde (33% ei registreeritud kohe eriarsti järjekorda, 31% ei saanud soovitud aega) ning järjekordade pikkusega (üle ühe kuu pidid ootama ligi pooled eriarsti külastanutest). Sarnaselt varasemale kogevad neid probleeme enim Põhja-Eesti (sh Tallinna) elanikud. Siiski ei ole hinnangud eriarstiabi kättesaadavusele ka langenud.
- Rahulolu arstiabi kvaliteediga nii üldhinnanguna kui ka hinnangutena erinevatele arstidele ja tervishoiutöötajatele püsib viimastel aastatel stabiilselt kõrgena. Kõige kõrgem on rahulolu pereõe teenustega (95% viimase aasta jooksul külastanutest on rahul). Järgnevad hambaarst (93%), perearst (92%), eriarst (90%), haiglaraviteenus (rahul 90% viibinutest) ning kiirabiteenus (rahul 88%).
- Hinnangud tervishoiuteenustele ja nende eri aspektidele on viimastel aastatel püsinud üsna stabiilsel tasemel. Põhilise muudatusena võib välja tuua viimastel aastatel toimunud jõudsat kasvu tervishoiuvaldkonna e-teenuste teadvustamisel ja kasutamisel. Võrreldes eelmise aastaga on olulisel määral kasvanud elanike teadlikkus Digiloo olemasolust (55%-lt 63%-le). Samuti on kasvanud patsiendiportaali tuntus 40%-lt 2014. aastal 57%-le käesoleval aastal. Sealhulgas on patsiendiportaali külastamine kasvanud 11%-lt 2014. aastal 24%-le käesoleval aastal. Kuigi endiselt käiakse patsiendiportaalis eelkõige lihtsalt oma andmeid vaatamas või uudishimust, kasutatakse seda üha enam ka tervisedeklaratsiooni täitmiseks (31% külastanutest). Teiseks ollakse üha teadlikumad võimalusest vaadata riigiportaalis eesti.ee oma ravimiretsepte: teadlike hulk on kasvanud võrreldes 2014. aastaga 44%-lt 64%-le. Teadlikkuse kasvuga on nüüd kaasa tulnud ka teenuse kasutajate hulga kasv: 20%-lt 2014. aastal 27%-le 2016. aastal.

Põhijäreldused ja -tulemused (2)

Järgnevalt on ära toodud 2016. aasta uuringu põhitulemused teemade kaupa. Kuna enamik näitajatest on võrreldes kahe eelneva aastaga jäänud samale tasemele, siis on varasemaid tulemusi mainitud ainult juhul, kui tulemustes on toimunud olulisi muudatusi.

Terviseseisund ja eluviiside tervislikkus

- Oma terviseseisundit hindab heaks 46% Eesti elanikest vanuses 15–74 aastat, keskmiseks 43% ning halvaks 9%.
- Pikaajaline haigus või terviseprobleem, mis on kestnud või tõenäoliselt kestab üle 6 kuu, on 49%-l elanikest. Kroonilise haigusega elanike osakaal suureneb vanuse kasvades: 60–74-aastastest elanikest on kroonilise haigusega 71%. 74% kõigist kroonilise haigusega inimestest on tundnud haigusest tingitud piiranguid oma igapäevaelus (sealhulgas 26% on tundnud olulisi piiranguid).
- Oma eluviise on viimase aasta jooksul tervislikumaks muutnud 59% elanikest (sh 20% olulisel määral). Võrreldes 2013. aastaga on nende osakaal tervikuna kasvanud (mõjutajaks ilmselt ka küsitlusmetoodika), kuid eluviisides olulisi korrekture teinute hulk on jäänud samaks.

Elanike kokkupuude tervishoiusüsteemiga

- Viimase aasta jooksul on mõne arsti poole pöördunud 80% elanikest, üldse on tervishoiuteenuseid kasutanud 88%. Sarnaselt varasemale on elanikud viimase aasta jooksul kõige sagedamini käinud perearsti juures – 64% (arvestades uuringu vea piire 61–67%). Eriarsti on külastanud 46% (43–50%) ning hambaarsti 39% (36–42%). Erakorralise meditsiini osakonda on pöördunud 16% (14–19%) ning pereõe iseseisval vastuvõtul käinud 14% (12–17%). Haiglaravil on viibinud 9% (7–11%), päevaravil 6% (4–7%) elanikest, kiirabi kutsunud 6% (4–7%). 3% on külastanud ämmaemandat. Koduõe teenust hooldusraviks on saanud 0,8%.
- Seda, et inimesel tekib terviseprobleem, millega ta arsti juurde ei pöördu, on viimase 12 kuu jooksul ette tulnud 57%-l elanikest. Enamasti (68% juhtudest) ei olnud haigus nii tõsine, et sellega ei oleks ise hakkama saanud.

Põhijäreldused ja -tulemused (3)

Perearsti ja pereõe teenused

- Perearstisüsteemiga, mis võimaldab mistahes terviseprobleemiga pöörduda perearsti poole, on rahul 78% elanikest ning 82% viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanutest. Rahulolematuid on keskmisest enam muust rahvusest inimeste ja Kirde-Eesti elanike seas.
- 1,1% elanikest ei ole kunagi kokku puutunud oma perearstiga või tema asendusarstiga ning 17% pereõega.
- Viimase 12 kuu jooksul vastuvõtul käinutest jäi perearstiga rahule 92% ja pereõega 95%. Rahulolematust perearstiga on enam muust rahvusest inimeste, suuremate linnade elanike ning Kirde-Eesti elanike seas. Perearsti vastuvõtul käinutest 93% nõustub, et arstil oli meeldiv suhtlusstiil; 89% tunneb, et arst pühendas neile piisavalt aega ning et nende perearst on asjatundlik, ning 87% meelest selgitas ta asju kergesti arusaadaval moel. 78% usub, et tema perearst suudab teda aidata enamikus terviseküsimustes. Kõige vähem tunti perearsti puhul kaasatust ravi- ja hooldusotsuste tegemisse: seda koges 81% neist, kes kaasamist soovisid ja kelle puhul tehti raviotsuseid. Rahulolematust perearstiga põhjustab kõige enam arsti tajutud ebakompetentsus ning suutmatus patsienti aidata, aga ka ebameeldiv (ülbe, ükskõikne) suhtlusstiil.
- 88% elanikest pääses perearstikeskusesse (kas perearsti või -õe) vastuvõtule 4–5 tööpäeva jooksul või kiiremini (sh 29% samal päeval). Probleeme perearstikeskusesse kohalejõudmisega (see asub liiga kaugel, puudub transport jmt) on kogenud 13% elanikest.
- Viimasel registreerimisel perearstile sai soovitud aja 80% 12 kuu jooksul vastuvõtul käinutest. Enne ettenähtud kellaaega või täpselt pääses vastuvõtule 66% vastuvõtul käinutest.
- Oma perearstiga saab telefoni, e-posti või *online*-suhtluskanali teel ühendust võtta 82% elanikest.
- Omal initsiatiivil on perearst või -õde võtnud ühendust 14%-ga elanikest (seoses kroonilise haigusega, enda või lapse tervisekontrolliga vmt). Kroonilistest haigetest on ühendust võetud 20%-ga.
- Perearsti valikul lähtutakse ennekõike tema kompetentsusest (27%), tuttavate soovitudest (24%) ja perearsti vastuvõtu lähedusest oma elukohale (23%).
- 48% elanikest peab oluliseks, et perearst ja/või -õde võtaks vastu ka pärast kella 18 õhtul.

Põhijäreldused ja -tulemused (4)

- Üleriigilisest perearsti nõuandetelefonist 1220 on kuulnud 73% elanikest, sinna on viimase aasta jooksul helistanud 11% elanikest ja helistanutest jäi teenusega rahule 84%.
- Tööpäevadel tekkiva ootamatu terviseprobleemi korral eelistaks suurem osa elanikest omal käel hakkama saada (35%), 26% helistaks perearstile ja 12% pöörduks erakorralise meditsiini osakonda. Öhtu- või öötundidel eelistaks samuti 35% elanikest ise hakkama saada, 27% kutsuks kiirabi ja 20% pöörduks erakorralise meditsiini osakonda.

Eriarst

- Viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanutest on 56% (vea piirides 52–60%) saanud suunamise eriarstile.
- Eriarsti külastusega jäi rahule 90% viimase 12 kuu jooksul külastanutest. Rahulolu on ühtlaselt kõrge erinevates sotsiaal-demograafilistes rühmades (veidi enam jäid rahule muust rahvusest inimesed 92%).
- Eriarstiga ei jäänud rahule vaid 8%. Rahulolematust põhjustab sarnaselt perearstile ennekõike eriarsti tajutud ebakompetentsus ja suutmatus patsiendi probleeme lahendada ning ebameeldiv või pealiskaudne suhtlusstiil.
- 33% viimase aasta jooksul eriarsti külastanutest ei registreeritud kohe eriarsti järjekorda ning 31% viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanutest ei saanud soovitud aega. Kuni kuu jooksul pääses eriarsti vastuvõtule 46% külastanutest, 49% pidi ootama üle kuu. Eriarstile ei saadud soovitud aega peamiselt seetõttu, et ükskõik millise arsti juurde oli liiga pikk järjekord (73% juhtudest).
- Eriarsti vastuvõtuga seoses on muid probleeme (vastuvõtt on tasuline, asub kaugel, transpordiprobleemid) kogenud 26% viimase 12 kuu jooksul vastuvõtul käinutest. Kõige sagedasem probleem (12%) oli see, et eriarsti vastuvõtt asub liiga kaugel.
- Enne ettenähtud kellaaega või täpselt pääses eriarsti vastuvõtule 72% vastuvõtul käinutest.
- Eriarsti valiku puhul lähtutakse enim perearsti soovitusel (23%), varasemast kogemusest (17%) ning arsti kompetentsusest (16%).
- 21% elanikest on end viimase 12 kuu jooksul registreerinud eriarsti vastuvõtule enne perearsti juures käimist ja saatekirja saamist. 5% elanikest on end registreerinud korraga mitme eriarsti vastuvõtule.

Põhijäreldused ja -tulemused (5)

Hambaarst

- Hambaarstiga jäi rahule 93% viimase 12 kuu jooksul vastuvõtul käinutest. Vähesed rahulolematud ei olnud ennekõike rahul ravi kvaliteediga, hindadega ning arsti suhtlusstiiliga.
- Soovitusliku sagedusega ehk vähemalt kord aastas käib hambaarsti juures 42% elanikest ning see näitaja ei ole viimaste aastate jooksul muutunud. 68% neist, kes käivad hambaarsti juures vähemalt korra aastas, käivad seal ka siis, kui kaebusi ei ole. Kõige kõrgem on hambaarsti külastanute osakaal 15–19-aastaste seas (59% on käinud viimase aasta jooksul) ning kõige madalam 50–74-aastaste hulgas (34%).
- Vähemalt kord aastas hambaarsti külastamist takistavad kõige sagedamini majanduslikud põhjused – teenus on kallis (45%). 37% ei külasta hambaarsti kaebuste puudumise tõttu.
- 88% elanikest teab, et kuni 19-aastastele on hambaravi Haigekassa lepingupartnerite juures tasuta. Viimase aasta jooksul on 62% neist, kel on kuni 19-aastaseid lapsi, käinud oma lapsega hambaarsti juures või on laps seal käinud iseseisvalt. Seda on sama palju kui 2015. aastal.
- 64% lapsevanemate hinnangul käib nende kuni 19-aastane laps tavaliselt hambaarsti juures korra aastas. Samas ei oska 24% vanematest hinnata, kui sageli nende laps hambaarsti juures käib – ilmselt käib ka mingi osa nende lastest seal soovitusliku regulaarsusega.
- Harvem kui kord aastas hambaarsti juures käivate laste vanemad põhjendasid seda ennekõike kaebuste puudumisega (54%).

Põhijäreldused ja -tulemused (6)

Kiirabi

- Viimase 2 aasta jooksul on 39% elanikest endale või oma pereliikmele terviseprobleemide tõttu kutsunud või on talle kutsutud kiirabi. Ennekõike on kiirabi kutsutud öhtul või öösel tõsise haigestumise korral abi saamiseks (45% kiirabiga kokkupuutunudest).
- Kiirabi jõudis kiiresti või pigem kiiresti kohale 88% kokkupuutunud hinnangul.
- Kiirabi tegevusega jäi rahule 88% elanikest, nende osakaal ei ole viimastel aastatel muutunud. Rahulolematust põhjustab ennekõike kiirabibrigaadi ülbe, ebaviisakas või hoolimatu suhtlusstiil, aga ka tajutud ebaprofessionaalsus ja suutmatus haige olukorda õigesti hinnata ning pealiskaudne suhtumine haige probleemidesse.

Erakorralise meditsiini osakond

- Erakorralise meditsiini osakonda on viimase aasta jooksul sattunud 16% elanikest. Ennekõike satutakse sinna ootamatu haigestumise või vigastuse tagajärjel (85%).
- 34% erakorralise meditsiini osakonda sattunudest leidis, et nad oleks selle terviseprobleemiga pöördunud perearstikeskusesse, kui see oleks olnud samal ajal avatud, ja 59% ei oleks sinna pöördunud (sh 36% kindlasti mitte).
- 78% erakorralise meditsiini osakonda sattunudest peab seda mõistlikuks, et sinna pöördujad pannakse ootejärjekorda vastavalt probleemi tõsidusele, mida hindab meditsiinitöötaja. Sellist põhimõtet ei pea mõistlikuks 26% elanikest.

Haiglaravi

- Haiglaravil on viimase 2 aasta jooksul vähemalt ööpäeva veetnud 19% elanikest. Neist 55% viibis seal plaaniliselt.
- Teenusega jäi rahule 90% haiglas viibinutest. Rahulolematust põhjustas arstide ja teenindava personali kehv suhtumine patsientidesse, pealiskaudsus ja ravi kehv kvaliteet.
- Sarnaselt varasematele uuringutele eelistavad elanikud vajadusel päevaravi statsionaarsele ravile pisut enam – vastavalt 44% ja 35%.

Põhijäreldused ja -tulemused (7)

Apteegiteenus ja retseptiravimid

- Apteegiteenust peab Eestis hästi kättesaadavaks 96% elanikest. Rahulolematust põhjustab ennekõike see, et apteegid asuvad kaugel.
- Viimase 12 kuu jooksul on retseptiravimeid ostnud 73% elanikest. Neist on praeguse ravimite väljakirjutamise ja apteekidest kättesaamise korraga rahul 98%. Ravimite väljakirjutamisel on probleeme kogenud 12% elanikest (neile pole piisavalt selgitatud ravimi kõrvaltoimeid, pole uuritud, kas ravimi hind on neile rahaliselt jõukohane) ning apteegist väljaostmisel 15% (ennekõike ravimi puudumine apteegis – 10%).
- Soodsaima hinnaga ravimit sai viimase 12 kuu jooksul retseptiravimeid ostnutest valida 50% ning 25% ei saanud seda valida või ei osanud seda küsida.
- 28% viimase 12 kuu jooksul retseptiravimeid ostnutest on jätnud ravimi apteegist välja ostmata. Peamiselt jäi ravim ostmata, kuna haigus möödus ise (9%), unustati (7%) või ei olnud väljaostmine rahaliselt võimalik (7%).
- 62% elanikest teab, et soodsaimate retseptiravimite valimiseks apteegist peab retseptil olema kirjas ravimi toimeaine nimi. 38% teab, et toimeainepõhise retsepti korral peab apteeker esmalt pakkuma soodsaima hinnaga ravimit.
- 64% elanikest on teadlikud, et riigiportaal (www.eesti.ee) on võimalik vaadata kõiki endale väljakirjutatud ravimiretsepte, sealhulgas 27% on sealt oma retsepte vaadanud. Teadlikkus on viimase kolme aasta jooksul pidevalt kasvanud (44% – 56% – 64%). Kasvanud on ka nende osakaal, kes ka tegelikult on portaalist oma retsepte vaadanud (20% – 22% – 27%). Kõige paremini ollakse kursis sellega, et portaalist saab vaadata retseptide ajalugu (64% neist, kes on kuulnud retseptide vaatamise võimalusest riigiportaal).

Digitaalne terviselugu

- Digitaalse terviseloo olemasolust on kuulnud 63% elanikest.
- Patsiendiportaalist, mille kaudu patsient enda tervise infosüsteemi kogutud andmeid näha saab, on kuulnud 57% elanikest, sh 24% on portaali ise külastanud. Alates 2014. aastast on pidevalt kasvanud nii patsiendiportaali tuntus (+17 protsendipunkti) kui ka külastamine (+13 protsendipunkti).

Põhijäreldused ja -tulemused (8)

- Kuigi patsiendiportaalis käiakse ennekõike oma andmeid vaatamas või uudishimust, on aasta-aastalt kasvanud nende osakaal, kes käivad seal selleks, et täita tervisedeklaratsiooni (31%, võrreldes 2014. aastaga +22 protsendipunkti).
- 79% patsiendiportaali külastajatest leidis sealt endale vajalikku infot ja 12% mitte. Ennekõike ei leitud andmeid enda kohta.
- 9% elanikest kasutaks võimalust keelata patsiendiportaalis arstidel ligipääs oma terviseandmetele. 91% elanikest peab aga oluliseks, et arsti poole pöördudes oleks arstil võimalik parimate raviotsuste tegemiseks infosüsteemis näha kõiki patsiendi terviseandmeid.
- Kõige olulisemateks võimalusteks patsiendiportaalis peavad elanikud võimalust vaadata enda terviseandmeid (55%) ja laborianalüüside vastuseid (46%), vaadata digiretsepti (35%), registreerida end arsti vastuvõtule (32%), vormistada ja edastada digitaalselt erinevaid meditsiinilisi tõendeid (30%) ja vaadata oma pereliikmete (eelkõige laste) terviseandmeid (26%).
- Ravijärjekordi sooviks patsiendiportaalis näha 79% elanikest.

Elanike valmisolek ravi eest maksta

- 53% elanikest eelistab kõikide raviteenuste rahastamist ravikindlustusest, kuigi ravijärjekorrad võivad kohati olla väga pikad. 33% eelistab piiratud hulga raviteenuste rahastamist ravikindlustusest ning lühikesi või puuduvaid ravijärjekordi. Selline eelistus on püsinud viimase kuue aasta vältel. 14% elanikest ei oska kumbagi olukorda eelistada.
- Viimaste aastate jooksul on langenud nende inimeste osakaal, kes ei oleks nõus midagi maksma, et tema või ta pereliige saaks arstiabi, 34%-lt 2011. aastal 13%-le 2016. aastal. 35% elanikest oleks nõus maksma kuni 20 eurot. Üle 50 euro on nõus maksma 15% elanikest (sh 10% on nõus maksma 51–100 eurot).
- Kõige suurem hulk elanikke on valmis maksma hooldusravi/koduõendusteenuse (52%) ning taastusravi eest (50%). Hambaravi eest on nõus maksma 47%, ambulatoorse eriarstiabi/eriarsti vastuvõtu eest 45%, haiglaravi eest 34%, päevaravi eest 30%, uuringute ja analüüside eest 23%, protseduuride ja operatsioonide eest 21% ning perearstiabi eest 13% elanikest.

Põhijäreldused ja -tulemused (9)

Patsientide teadlikkus teenustest ja enda õigustest

- 61% elanikest ei pöörduks juhul, kui nad pole rahul neile osutatud arstiabiga, mitte kuhugi. Ülejäänutest pöörduks enamik kas raviasutuse juhtkonna (15%), Terviseameti (13%) või Haigekassa (10%) poole.
- Seoses erinevate ravikindlustust puudutavate valdkondadega esitati elanikele nii faktiteadmisi kontrollivaid küsimusi kui ka paluti neil anda hinnang oma teadmiste konkreetsetes valdkonnas. Võrreldes 2014. ja 2015. aastaga ei ole kumbki neist oluliselt muutunud. Kõige paremini ollakse enda hinnangul kursis töövõimetushüvitiste, visiiditasudega arstiabis, vähi sõeluuringutega ja arstiabi korraldusega (saatekirjad, ooteajad, perearsti ülesanded, eriarstiabi võimalused); siiski jääb nende elanike osakaal, kelle teadmised on antud valdkonnas head või väga head, ainult kolmandiku lähedale. Elanike reaalsed teadmised vastavad üsna hästi nende enda hinnangule. Faktiteadmiste kontroll näitas, et inimesed teavad vähe Euroopa ravikindlustuskaardist ja arstiabist välismaal, ning sellele vastab ka nende enda hinnang: need on teemad, mille kohta ka enese hinnangul teatakse kõige vähem. Euroopa ravikindlustuskaardist teab enda sõnul vaid 17% ning arstiabist välismaal 9%. Samuti teatakse vähe Haigekassa ülesannetest ja vastutusest (14%).
- Ravikindlustuse kohta soovitakse infot kõige sagedamini saada perearstikeskusest/raviasutusest (49%) või internetist (44%). Patsiendiportaalist sooviks infot saada 37% ja e-posti teel 35%. 4% elanikest ei soovi lisainfot saada (see kas ei huvita neid või on nad sellega juba kursis).

14

Metoodika ja valim

Metoodika ja valimi kirjeldus

Meetod: uuring viidi läbi kombineerides arvuti abil juhitud telefoniintervjuusid (CATI - *Computer Assisted Web Interview*) ja veebiintervjuusid (CAWI - *Computer Aided Web Interview*). 30–59-aastaste hulgas viidi uuring läbi peamiselt veebi teel, 15–29-aastaste hulgas kombineeriti telefoniintervjuusid veebiintervjuudega. 60–74-aastaste seas viidi intervjuud läbi peamiselt telefoni teel, tehes vähesel määral täiendavaid veebiintervjuusid. Kokku viidi 1534 intervjuud läbi veebis ja 295 intervjuud telefoni teel. Lõppvalimiks kujunes 1829 intervjuud.

		ESA andmed seisuga 01.01.2016		Saadud küsitlustulem (%)	Kaalutud küsitlustulem (%)
KOKKU:		980821	100%	100%	100%
SUGU x VANUS	15-19 mees	30856	3,1%	2,7	3,1
	20-29 mees	89906	9,2%	6,7	9,2
	30-39 mees	94499	9,6%	7,8	9,6
	40-49 mees	88359	9,0%	8,9	9
	50-59 mees	82768	8,4%	8	8,4
	60-74 mees	86454	8,8%	8,8	8,8
	15-19 naine	29045	3,0%	3,8	3
	20-29 naine	83559	8,5%	7,1	8,5
	30-39 naine	89438	9,1%	9	9,1
	40-49 naine	88262	9,0%	9,5	9
	50-59 naine	92900	9,5%	11,8	9,5
	60-74 naine	124775	12,7%	15,9	12,7
RAHVUS	eestlane	641755	65,4%	68,5	65,4
	muu rahvus	339066	34,6%	31,5	34,6
ASULATÜÜP	pealinn	318171	32,4%	37,7	32,4
	suur linn	166557	17,0%	18,5	17
	muu linn	191703	19,5%	22	19,5
	maa-asula	304390	31,0%	21,8	31
REGIOON	Põhja-Eesti	429604	43,8%	46,9	43,8
	Lääne-Eesti	112982	11,5%	9,5	11,5
	Kesk-Eesti	93453	9,5%	10,1	9,5
	Kirde-Eesti	109933	11,2%	10,8	11,2
	Lõuna-Eesti	234849	23,9%	22,7	23,9
HARIDUS	Esimene	174888	17,8%	9,6	17,8
	Teine	465702	47,5%	42,4	47,5
	Kolmas	340231	34,7%	47,9	34,7

CAWI küsitlus

- Veebiintervjuude valim moodustati juhuväljavõtna Kantar Emori eelvärvatute andmebaasist, kasutades proportsionaalset üldkogumi mudelit. Juhuväljavõtu tegemisel arvestati sotsiaal-demograafiliste rühmade prognoositava vastamismääraga. Kantar Emori eelvärvatute andmebaas sisaldab juhuvaliku teel telefonitsi või kodukülastuse käigus kogutud vastajate andmeid, kes on andnud nõusoleku osaleda Kantar Emori uuringutes.
- Küsimustik programmeeriti firma NIPO Software tarkvaraplatvormi NIPO Fieldwork System for Web Interviewing tarkvara abil. Intervjuude mahtu jälgiti spetsiaalse tarkvara NIPO Web Manager'i vahendusel.
- Selleks, et kutsuda vastajat küsitluses osalema, saadeti talle e-posti teel link Kantar Emori veebiküsitluste serveris asuvale ankeedile. Ankeedi täitmisel oli tagatud SSL-turvaühendus (konfidentsiaalsuse tagamiseks). Programm ei lase ka samal vastajal korduvalt ankeeti täita. Mittevastanud inimestele saadeti meeldetuletuskiri, arvestades konkreetsete sotsiaal-demograafiliste rühmade täituvust.
- Uuringu raames võtsime ühendust 4320 meiliaadressil, kusjuures:
 - 1534 juhul täitis sihtrühma esindaja ankeedi;
 - 16 juhul keeldus sihtrühma kuuluv isik vastamisest;
 - 2 juhul ei olnud tegemist sihtrühma esindajaga;
 - 12 juhul ei kuulunud meiliaadress õigele isikule;
 - 2 juhul keelduti kontaktist;
 - 244 juhul intervjuu katkestati;
 - 2510 juhul kontakt puudus.

CATI küsitlus

- Valimi moodustamiseks 15–29- ja 60–74-aastaste sihtrühmas kasutati vastajate leidmist Kantar Emori eelvärvatute andmebaasist (mobiilinumbrid) ning lauatelefoni numbrite genereerimist. 31 vastajat leiti juhuslikult genereeritud lauatelefoni numbritele helistades ja 264 vastajat leiti mobiiltelefoni omavate inimeste hulgast, kes on Kantar Emorile andnud varasema nõusoleku meie telefoni teel läbiviidavates uuringutes osaleda. Kõik väljavõetud andmebaasidest on tehtud juhuvaliku reegleid silmas pidades.
- Küsitlus toimus Kantar Emori 40 töökohaga küsitluskeskuses. Intervjuu käiku ja valimi proportsioone kontrollis spetsiaalne tarkvara NIPO. CATI meetod (arvuti abil tehtavad telefoniintervjuud): ankeedi küsimused arvuti ekraanil ja vastused sisestab küsitleja kohe arvutiprogrammi. Filtrid ja roteerimised on programmeeritud, vähendades nii vigu küsitlemisel. Kõik ASi Emor küsitlejad on läbinud koolitusprogrammi.
- Kvaliteedi tagamiseks korraldasime täiendavalt intervjuude järelkontrolli 10%-le valimist. Järelkontrolli alusel võib väita, et küsitlustöö viidi läbi vastavalt koolituse nõuetele.
- Küsitlustöös osales 31 vastava ettevalmistuse saanud ASi Emor küsitlejat.
- Kokku tegid küsitlejad 3137 kontaktivõttu, neist:
 - 295 juhul viidi intervjuu läbi;
 - 321 juhul keeldus sihtrühma esindaja intervjuust;
 - 247 juhul ei olnud valitud numbril sihtrühma esindajat või polnud ta kättesaadav;
 - 975 juhul ei toimunud intervjuud, kuna kokkulepitud intervjuude arv selles kihis oli täis;
 - 1298 juhul ei saadud kontakti;
 - 1 juhul intervjuu katkestati.

Projekti meeskond

Tellija poolelt olid uuringu korraldamisse kaasatud Kristina Köhler Sotsiaalministeeriumist ning Katrin Romanenkov Haigekassast.

AS Emorist osalesid uuringu eri etappides ja olid vastutavad:

Projektijuht ja uuringu aruande koostaja:	Jaanika Hämmal
Valimi koostaja:	Katre Seema
Ankeedi programmeerija:	Alje Roopärg
Ankeedi tõlge vene keelde:	Anna Pomm
Küsitlustöö koordineerijad:	Anu Ilves (CAWI) ja Kaja Nebel (CATI)
Andmetöötlus:	Alje Roopärg, Jaanika Hämmal
Graafilised tööd:	Maire Nõmmik
Keeletoimetus:	Anne Tedder

Kontaktinfo

Jaanika Hämmal
Kantar Emori uuringuekspert
Telefon: 626 8531
E-mail: jaanika.hammal@emor.ee

Kantar Emor

Telefon: 626 8500
Faks: 626 8501
E-mail: emor@emor.ee
Aadress: A. H. Tammsaare tee 47, 11316 Tallinn